การสื่อสารต่างวัฒนธรรม และ ทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน
เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

นางสาวนิลอุบล บัวงาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2545
ISBN 974-17-3006-3
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INTERCULTURAL COMMUNICATION AND THE ATTITUDE OF THAI- AMERICAN COUPLES TOWARDS FAMILY AND IN-LAWS

Miss Ninubon Buangam

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Speech Communication
Department of Speech Communication and Performing Arts
Faculty of Communication Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2002

ISBN 974-17-3006-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส
โดย	นางสาวนิลอุบล บัวงาม
สาขาวิชา	วาทวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

…….. คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

…… ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ถิรนันท์ อนวัชศิริวงศ์)

…….. อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท)

…… กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เมตตา วิวัฒนานุกูล)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิลอุบล บัวงาม : การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกันเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส. (INTERCULTURALCOMMUNICATION AND THE ATTITUDE OF THAI-AMERICAN COUPLES TOWARDS FAMILY AND IN-LAWS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท, 207 หน้า, ISBN 974-17-3006-3

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย วิธีการสื่อสารระหว่างคู่สมรสเมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและครือญาติ และสำรวจหาตัวแปรที่มีผลต่อทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยด้านการสื่อสารในครอบครัวผนวกกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบกับการใช้แบบสอบถามกับคู่สมรสไทย-อเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจำนวน40 คู่ ผลการวิจัยมีดังนี้

1. คู่สมรสไทย-อเมริกัน ส่วนใหญ่นิยามคำว่าครอบครัวและเครือญาติตนเองว่า หมายถึง บิดามารดาของตนเอง และ นิยามครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสว่าหมายถึง บิดามารดาของคู่สมรส
2. คู่สมรสไทย-อเมริกัน ส่วนใหญ่ ต้องการให้ครอบครัวของตนให้คำแนะนำ ในขณะที่ ต้องการให้ครอบครัวของคู่สมรสยอมรับตนเอง เป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว
3. ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสไทย-อเมริกันส่วนใหญ่นั้นมีบทบาทในการให้การยอมรับในการสมรสและตัวเขย-สะใภ้
4. คู่สมรสไทย-อเมริกันส่วนใหญ่ มีความรู้สึกพอใจกับบทบาทของ ครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และรู้สึกยอมรับได้กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส
5. คู่สมรสฝ่ายไทยส่วนใหญ่สื่อสารแบบอ้อม เมื่อต้องสื่อสารถึงความรู้สึกในทางลบที่มีต่อครอบครัวคู่สมรส ให้คู่สมรสของตนรับรู้ ในขณะที่ฝ่ายอเมริกันสื่อสารแบบตรงไปตรงมา
6. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ คือ อายุ อายุสมรส การสื่อสารระหว่างคู่สมรส ระยะห่างใน การพักอาศัย ความสามารถทางภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนบุคลิกส่วนบุคคล

ภาควิชา .....วาทวิทยาและสื่อสารการแสดง.....ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา .....วาทวิทยา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา .....2545..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##4485082028 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION
KEY WORDS : INTERCULTURAL COMMUNICATION / THAI-AMERICAN COUPLES/
FAMILY IN-LAWS

NINUBON BUANGAM : INTERCULTURAL COMMUNICATION AND THE ATTITUDE OF THAI-AMERICAN COUPLES TOWARDS FAMILY AND IN-LAWS. THESIS ADVISOR : ORAWAN PILUNOWAD, PhD., ASSOCIATE PROFESSOR.
207 pp. ISBN 974-17-3006-3

This thesis focused on Thai –American marriage relationships in order to highlight the attitudes of the couples toward their family and in-laws. Also this study was aimed to investigate the couples' communication behavior concerning the issues of family and in-laws. This research was a family communication research combined with intercultural communication research with 2 main tools, in-depth interview and questionnaire. Data was collected by way of snowball random sampling numbering of 40 Thai-American couples living in Thailand.

The results of this research were as follows :

1. The majority of Thai-American couples defined the word "Family of origin " as their parents and defined the word "In-laws" as their spouse's parents.
2. Thai-American couples expected their family to give them some useful advices and expected their in-laws to accept them and treat them as a family member.
3. Thai-American couples perceived the role of family and in-laws as the person who approved their marriages and accepted their spouse as one of the family members.
4. Thai-American couples felt satisfied with the present roles of their family and felt OK with the roles of their in-laws.
5. The Thais tended to use an indirect communication in order to communicate with their spouse about their negative feelings toward their in- laws , while the Americans used a direct communication.
6. The factors affecting the Thai-American couples' attitudes towards family and in-laws were age, length of marriage, communication behavior, proximity of residence, language, knowledge of Thai-American culture and individual's personality.

Department …….. Student's signature……..…
Field of study …… ……. Advisor's signature ……
Academic year …….. Co-advisor signature …….

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ในที่สุด ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายๆท่าน

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่มอบเงินสนับสนุนการวิจัยส่วนหนึ่งให้สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ รศ.ดร.อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้กำลังใจ ใส่ใจ ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ แม้จะเหน็ดเหนื่อยกับการตรวจงานเพียงไหน อาจารย์ยังมีรอยยิ้มอยู่บนใบหน้าให้ลูกศิษย์ได้เห็นอยู่เสมอ อาจารย์ใจดีมากค่ะ

ขอขอบคุณ รศ.ถิรนันท์ อนวัชศิริวงศ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งเสนอแนะมุมมองใหม่ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ตลอดจนช่วยแนะนำวิธีการเขียน และภาษา"สวยๆ"

ขอขอบคุณ รศ.เมตตา วิวัฒนานุกูล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้คำแนะนำในเรื่องมุมมองเกี่ยวกับวัฒนธรรม และแนะนำเอกสารต่างๆให้ผู้วิจัยมีแนวทางในการค้นคว้า

ขอขอบคุณ อาจารย์นฤมล อรุโณทัย สำหรับคำแนะนำที่มีประโยชน์ ในการค้นคว้า

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.นงลักษณ์ ศรีอัษฎาพร เจริญงาม ผู้ที่จุดประกายให้ผู้วิจัยมองเห็นช่องทางในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ขอขอบคุณ คณาจารย์ทุกๆท่านในภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง ที่ให้ความเมตตา สนิทสนมใกล้ชิดกับลูกศิษย์ทุกๆคน บรรยากาศที่ภาควิชาฯ อบอุ่นเหมือนอยู่บ้าน

ขอขอบคุณ กลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ทั้งกลุ่มที่ได้ข้อมูลในการทำ Pilot test และกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลจริงๆ ทุกๆท่านได้สละเวลาอันมีค่า ให้ข้อมูล และแบ่งปันประสบการณ์ที่เป็นเรื่อง "ส่วนตัว" และให้คำแนะนำในการทำวิจัยเรื่องนี้

ขอขอบคุณ เพื่อนๆทุกคนที่ช่วยกันแนะนำกลุ่มตัวอย่างให้ จาก1-2 คน ในที่สุดก็สามารถหากลุ่มตัวอย่างได้ครบจำนวนตามที่ตั้งใจไว้ ขอบคุณ แอน/ ป๊อบ (NW)/ กบรัตนาและน้องชาย / อ๋อ (JL) / น้องเหล็ก รุ่น3 และ คุณพ่อของน้องส้มแป้น ฯลฯ

ขอขอบคุณ กำลังใจสำคัญที่สุดในชีวิต นั่นก็คือ พ่อกับแม่ ที่ให้ชีวิต ให้ความรัก ความเอื้ออาทร ให้กำลังใจ และสอนแง่คิดดีๆในการใช้ชีวิต ซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือเรื่องของ ความอดทน ในที่สุดลูกก็ได้ประจักษ์ว่า ความอดทนนำมาซึ่งความสำเร็จเสมอ

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณ กำลังใจที่มาจากอีกซีกโลกหนึ่ง ที่แม้จะอยู่ห่างไกลกันสักเพียงไหน กำลังใจจากคนคนนี้ บินข้ามฟ้าข้ามทะเลมาหาอยู่เสมอ ในทุกเมื่อที่ผู้วิจัยต้องการ ขอบคุณพี่หนูแดง หรือ Mr. Thomas Trotter. "Tom, Thank you for your love, encouragement and everything that you've done for me."

นิลอุบล บัวงาม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ
กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ
สารบัญ..... ช
สารบัญตาราง..... ฌ
สารบัญภาพ .....ฎ

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
วัตถุประสงค์การวิจัย 4
ปัญหานำวิจัย 4
ขอบเขตของการวิจัย..... 5
ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย 5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย 6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 8

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ของคู่สมรสต่างวัฒนธรรม 9
แนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของคู่สมรสต่างวัฒนธรรม..... 13
แนวคิดเรื่องการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน..... 15
แนวคิดเรื่องระบบครอบครัวและเครือญาติ..... 17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 32

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย.....…..36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 37

หน้า

การทดสอบเครื่องมือ..... 43
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล..... 44

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์..... 45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหานำวิจัย..... 58

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการวิจัย..... 147
การอภิปรายผลการวิจัย..... 157
ปัญหาและอุปสรรคที่พบในงานวิจัย..... 181
ข้อเสนอแนะ..... 182

รายการอ้างอิง 185

ภาคผนวก 189

ภาคผนวก ก จดหมายขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง 190
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม..... 192
ภาคผนวก ค คำถามสัมภาษณ์ 203

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 207

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

1 ลักษณะทางประชากร จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ.....46

2 ลักษณะทางประชากร จำแนกตามระยะเวลาสมรส จำนวนบุตร และการพักอาศัย 52

3 การให้ความหมายของคำว่า"ครอบครัวและเครือญาติ" ของกลุ่มตัวอย่าง..... 59

4 เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเอง เข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส.....68

5 เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเอง เข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส 75

6 เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส เข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส.....79

7 เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส เข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส..... 84

8 การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวและเครือญาติ ฝ่ายของตนเอง 90

9 การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวและเครือญาติ ฝ่ายของคู่สมรส 92

10 บทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส จากประสบการณ์ตรงของกลุ่มตัวอย่าง.....94

11 ความรู้สึกที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อบทบาทของครอบครัว และเครือญาติในชีวิตสมรส.....105

12 วิธีการสื่อสารของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่อง ที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ.....114

13 ค่าเฉลี่ยของทัศนะต่อการสื่อสารในครอบครัวของคู่สมรสไทย-อเมริกัน ในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ.....124

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

14 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัว
และเครือญาติ.....128
15 ความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติกับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัว
และเครือญาติ 129
16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัว
และเครือญาติ 130
17 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุสมรสกับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัว
และเครือญาติ.....132
18 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ.....133
19 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพักอาศัยกับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัว
และเครือญาติ.....135
20 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรกับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัว
และเครือญาติ.....136
21 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัว
และเครือญาติ.....137
22 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ
จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 139

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

1 แบบจำลองแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและความรู้สึกที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อครอบครัวและเครือญาติ 175

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสมรสนับเป็นจุดเริ่มต้นในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันของหญิงและชาย และเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างสถาบันที่เป็นรากฐานของสังคม คือสถาบันครอบครัว เป้าหมายหลักประการหนึ่งในการสมรสของคู่สมรสทุกคู่ก็คือการมีชีวิตสมรสที่ราบรื่นและมีความสุข ซึ่งเป็นการสร้างสถาบันครอบครัวที่มีความสุข และเกิดผลสืบเนื่องต่อไปถึงสถาบันสังคมที่มีความสุข

ปัจจัยหลักๆที่ก่อให้เกิดความสุขและความพึงพอใจในชีวิตสมรสนั้น เกิดจากปัจจัยภายใน คือลักษณะบุคลิกภาพ นิสัยของบุคคล รวมถึงความรู้สึกที่บุคคลมีต่อคู่สมรสของตน และปัจจัยภายนอกที่มีส่วนเสริมกับปัจจัยภายในได้แก่ สังคม บรรทัดฐานทางสังคม สิ่งแวดล้อม ครอบครัวของคู่สมรสแต่ละฝ่าย รวมถึงเครือญาติ และการอบรมเลี้ยงดูที่ผ่านๆมา (Duck, 1988)

Beebe และ Masterson (1995) กล่าวถึงปัจจัยด้านบุคคลที่อยู่แวดล้อมคู่สมรส อันได้แก่ พ่อแม่พี่น้องของคู่สมรสว่าบุคคลเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมสนับสนุนหรือก่อความยุ่งยากในความสัมพันธ์ของคู่สมรสได้

แต่อย่างไรก็ตาม ในสังคมแต่ละสังคมในโลกต่างก็มีแนวความคิดความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวในชีวิตสมรสที่แตกต่างกันไป สำหรับในสังคมไทยนั้น จัดได้ว่าเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญ กับครอบครัวพ่อแม่พี่น้องและเครือญาติมาก เพราะเครือญาติเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันทางใจ (รุ่งพันธ์ เฮงรัศมี,2520:5)

นอกจากนี้ ยังมีคำพูดที่พูดติดปากคนไทยกันมานานเกี่ยวกับลักษณะการแต่งงานในสังคมไทยว่า “ คลุมถุงชน” หรือ “ การแต่งงานก็เท่ากับการแต่งงานกับครอบครัว ไม่ใช่เฉพาะตัวบุคคล” อีกทั้ง ภาพละครที่สะท้อนสังคมทางโทรทัศน์ที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาชีวิตครอบครัว แม่สามี-ลูกสะใภ้ หรือพ่อตา-ลูกเขย ที่เห็นเป็นประจำในตอนนี้ นับเป็นสิ่งที่สะท้อนความเป็นจริงบางอย่างในสังคมไทยเกี่ยวกับครอบครัว เครือญาติ และคู่สมรส

ในขณะที่เราเห็นภาพความสัมพันธ์และสายใยของสมาชิกในครอบครัวที่แน่นหนาในแบบของสังคมไทย สังคมอื่นๆ ในวัฒนธรรมตะวันตก นั้นต่างก็มีแนวความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของระบบครอบครัวเครือญาติแตกต่างกันไป

สำหรับสังคมตะวันตกที่แตกต่างจากสังคมไทยชัดเจนที่สุด ได้แก่ สังคมอเมริกัน ซึ่งให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติและระบบอาวุโสอยู่ในระดับน้อยมากที่สุดในบรรดาสังคมตะวันตกทั้งหมด กล่าวคือ ระบบเครือญาติของสังคมอเมริกันเป็นระบบเครือญาติที่ไม่เหนียวแน่น ญาติพี่น้องไม่เกี่ยวข้องกันในการเลือกคู่หรือการแต่งงาน และญาติพี่น้องไม่มีความผูกพันกัน (นิยพรรณ วรรณศิริ, 2528)

นอกจากนี้ LeeMaster (Dyer, 1983 : 355)ได้กล่าวถึงคำพูดที่ติดปากชายอเมริกันที่ว่า " I'm marrying her, not her family" หรือ แปลเป็นไทยว่า ฉันแต่งงานกับตัวเธอ ไม่ใช่ครอบครัวของเธอ ซึ่งประโยคนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าชาวอเมริกันไม่ได้สนใจในเรื่องของระบบความผูกพันหรือความสนิทสนมใกล้ชิดระหว่างตนเองกับครอบครัวของคู่สมรส เท่าใดนัก

จากประเด็นดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาลงลึกลงไปในรายละเอียดว่าในคู่สามี-ภรรยาที่มาจากสังคมและวัฒนธรรมที่มีแนวความคิดแตกต่างกันในการให้ความสำคัญกับครอบครัวและเครือญาติ เช่นสังคมไทย-อเมริกันมาอยู่ร่วมกัน ครอบครัวและเครือญาติของแต่ละฝ่ายจะเข้ามามีบทบาทใดบ้างในชีวิตสมรส และคู่สามี-ภรรยานั้น ต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติของแต่ละฝ่ายเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตสมรสของตนหรือไม่ ในระดับมาก-น้อยเพียงใด ตลอดจนสนใจศึกษาว่าคู่สามี-ภรรยา มีวิธีการใดบ้างในการสื่อสารระหว่างกัน เมื่อต้องสื่อสารและทำความเข้าใจกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและเครือญาติของแต่ละฝ่าย ซึ่งวิธีการสื่อสารระหว่างกันนั้น ถือเป็นประตูด่านแรกที่จะทำให้คู่สมรสที่มาจากต่างวัฒนธรรม เกิดความเข้าใจและยอมรับในระบบครอบครัวและเครือญาติของอีกวัฒนธรรมหนึ่ง อันจะนำมาซึ่งความเข้าใจและความสุขในชีวิตสมรสในที่สุด

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสื่อสารและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกันเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส สามารถที่จะทำการศึกษาได้ในหลายมิติ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครอบคลุมที่สุด นั่นคือ

1.<u>บริบทสังคมไทย(ศึกษาจากคู่สมรสไทย-อเมริกันที่ตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ในประเทศไทย)</u>

1.1) การศึกษาการสื่อสารระหว่างคู่สมรสหญิงไทย-ชายอเมริกัน และทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย

1.2) การศึกษาการสื่อสารระหว่างคู่สมรสชายไทย-หญิงอเมริกัน และทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวทั้งสองฝ่าย

2. <u>บริบทสังคมอเมริกัน (ศึกษาจากคู่สมรสไทย-อเมริกันที่ตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา)</u>

2.1) การศึกษาการสื่อสารระหว่างคู่สมรสหญิงไทย-ชายอเมริกัน และทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย

2.2) การศึกษาการสื่อสารระหว่างคู่สมรสชายไทย-หญิงอเมริกัน และทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการเปิดประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสต่างวัฒนธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาลงไปในมิติที่1 ซึ่งก็คือ ศึกษาจากบริบทของสังคมไทย โดยศึกษาจากคู่สมรสหญิงไทย-ชายอเมริกัน และคู่สมรสหญิงอเมริกัน-ชายไทย

โดยผลการศึกษาในครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติที่มีต่อคู่สมรสต่างวัฒนธรรมในบริบทของสังคมไทย และเป็นแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างคู่สามี-ภรรยากับครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ ในการศึกษาครั้งต่อๆไปในอนาคตนั้น ผู้สนใจสามารถที่จะศึกษาต่อยอดไป โดยศึกษาจากบริบทสังคมอเมริกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสต่างวัฒนธรรม ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อครอบครัวและเครือญาติ ของทั้งสองฝ่าย

2.เพื่อศึกษาวิธีการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย

3.เพื่อสำรวจหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

ปัญหานำวิจัย

1.คู่สมรสไทย-อเมริกันมีทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสอย่างไรบ้าง?

1.1 คู่สมรสไทย-อเมริกัน ให้ความหมายของ"ครอบครัวและเครือญาติ" ว่าหมายถึงบุคคลใดบ้าง?

1.2 คู่สมรสไทย-อเมริกัน ต้องการให้"ครอบครัวและเครือญาติ"เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องในชีวิตสมรสของตนหรือไม่? อย่างไรบ้าง?

1.3 จากประสบการณ์ตรงของคู่สมรสไทย-อเมริกัน "ครอบครัวและเครือญาติ" ได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องในชีวิตสมรสบ้างหรือไม่? อย่างไรบ้าง?

1.4 คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีความรู้สึกอย่างไรต่อบทบาทของ "ครอบครัวและเครือญาติ" ในชีวิตสมรสของตน?

2. คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีวิธีการใดบ้าง ในการสื่อสารระหว่างกัน เมื่อต้องสื่อสารในเรื่องที่เกี่ยวกับ "ครอบครัวและเครือญาติ" ?

3. มีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อบทบาทของ "ครอบครัวและเครือญาติ" ในชีวิตสมรส ?

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือคู่สมรสไทย-อเมริกัน จำนวนทั้งสิ้น 40 คู่ 80 คน โดยแบ่งเป็น คู่สมรสหญิงไทย-ชายอเมริกัน 20 คู่ 40 คน และคู่สมรสหญิงอเมริกัน-ชายไทย จำนวน 20คู่ 40คน เก็บข้อมูลจากทั้งสามี และภรรยา เนื่องจากเป็นเรื่องของคู่สมรส จึงไม่เก็บข้อมูลฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้ผลการศึกษาครอบคลุมที่สุด

โดยกลุ่มตัวอย่างที่เลือกนำมาศึกษาในครั้งนี้ จะเลือกเฉพาะคู่ที่มีถิ่นฐานพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยทั้งนี้เพื่อจำกัดตัวแปรทางด้านบริบทสังคม และเป็นคู่สมรสที่อยู่ด้วยกันทางพฤตินัยเป็นเวลามากกว่าหนึ่งปีขึ้นไป การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้เทคนิค Snowball Random Sampling

การเก็บข้อมูลนั้น ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยมีคำถามสัมภาษณ์แบบ Semi-Structured Interview Questions ประกอบไปกับการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยวิธีการคือให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามและจากนั้นจึงขอสัมภาษณ์เพื่อให้ได้รายละเอียดมากพอ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกสัมภาษณ์ สามี-ภรรยา เพื่อให้แต่ละฝ่ายสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นออกมาได้อย่างเต็มที่

การทำการวิจัยจะใช้ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2545 ถึงเดือน มกราคม 2546 เนื่องจากการวิจัยนี้ เน้นหนักในเรื่องการสัมภาษณ์เพื่อข้อมูลที่เป็น First hand information จึงเป็นการสัมภาษณ์ที่ต้องใช้เวลา ประกอบกับต้องใช้เวลาในการแสวงหากลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น ระยะเวลาเก็บข้อมูลจึงประมาณการไว้ที่ 6 เดือน

ข้อตกลงเบื้องต้น

คู่สมรสไทย-อเมริกัน ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ บางคู่อาจเป็นคู่สมรสที่ไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมาย แต่เป็นคู่สมรสที่ได้ประกอบพิธีสมรส หรือ เป็นคู่สมรสที่อยู่ร่วมกันทางพฤตินัยมากกว่าหนึ่งปีขึ้นไป และเป็นที่รับรู้ในสังคม (Public Acknowledgement) ว่าเป็นคู่สามี-ภรรยา กัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสื่อสารต่างวัฒนธรรม กระบวนการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก อารมณ์ ฯลฯ ของคู่สมรสฝ่ายไทย และฝ่ายอเมริกัน เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับรู้ การสื่อสารในที่นี้ ศึกษาจากการแสดงออกผ่านภาษาพูด และภาษาท่าทาง [1]ของคู่สมรสแต่ละฝ่าย นอกจากนี้ การสื่อสารในงานวิจัยนี้ ยังหมายความเฉพาะถึงการสื่อสารในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ เท่านั้น ไม่ใช่การสื่อสารในเรื่องทั่วไป

ทัศนคติ ความคิดเห็นของคู่สมรสไทย-อเมริกัน ที่มีต่อ "ครอบครัวและเครือญาติ " อันได้แก่ การให้คำนิยามของครอบครัวและเครือญาติ ความรู้สึกต้องการ หรือไม่ต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส บทบาทของครอบครัวและเครือญาติที่เกิดขึ้นจริงๆ ในชีวิตสมรส และความรู้สึกที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสของตน

หมายเหตุ ในปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 นั้น คำว่า ทัศนคติ หมายความเฉพาะถึง ความรู้สึก ที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสของตน เท่านั้น

คู่สมรส บุคคลที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันระหว่างหญิงสัญชาติไทย และชายสัญชาติอเมริกัน และหญิงอเมริกัน กับชายสัญชาติไทย เป็นระยะเวลามากกว่า1 ปี โดยที่จะจดทะเบียนสมรส หรือ ไม่จดทะเบียนสมรสก็ได้ และเป็นคู่สมรสที่มีความสัมพันธ์กันโดยพฤตินัย ตลอดจนต้องเป็นคู่ชายจริง-หญิงแท้ เท่านั้น

หญิงไทย/ชายไทย หญิง/ชาย สัญชาติไทย ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยมาตั้งแต่เกิด หรืออยู่ในเมืองไทยไม่ต่ำกว่า20ปี ทั้งนี้ เพื่อให้ซึมซับความคิด ความเชื่อ ในระบบครอบครัวและเครือญาติแบบไทย

---

[1] รายละเอียดดูในบทที่2(แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง)

ชายอเมริกัน/หญิงอเมริกัน หญิง /ชายสัญชาติอเมริกัน ที่ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกามาตั้งแต่เกิด หรืออยู่ในอเมริกา ไม่ต่ำกว่า20ปี ทั้งนี้ เพื่อให้ซึมซับความคิด ความเชื่อ ในระบบครอบครัวและเครือญาติแบบอเมริกัน

ครอบครัวและเครือญาติ ผู้ที่ผูกพันทางสายเลือด หรือผู้ที่อุปการะเลี้ยงดู มีความใกล้ชิดและเป็นผู้ที่กลุ่มตัวอย่างนับว่าเป็น"ญาติสนิท" ซึ่งในแต่ละวัฒนธรรมอาจจะให้ความหมาย และขอบเขตแตกต่างกันออกไป โดยในการวิจัยครั้งนี้ จะให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนนิยามว่า "บุคคลที่เขา/เธอ นับว่าเป็นครอบครัวและเครือญาติของตนเอง คือบุคคลใด " และ "บุคคลที่เขา/เธอ นับว่าเป็นครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส คือบุคคลใด"[2] ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เป็นการจำกัดความคิดของกลุ่มตัวอย่าง

บทบาทของครอบครัวและเครือญาติ ลักษณะการกระทำ พฤติกรรมใดๆของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายอเมริกันที่มีความเกี่ยวข้องกับคู่สมรสและชีวิตสมรสในทางใดทางหนึ่ง

ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อครอบครัวและเครือญาติ

สิ่งที่มีผลต่อความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบ พอใจ หรือไม่พอใจ กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส (เครือญาติของกลุ่มตัวอย่าง และเครือญาติของคู่สมรสของกลุ่มตัวอย่าง)

ตัวแปรในที่นี้ หมายรวมถึงตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ (เพศ เชื้อชาติ อายุ อายุสมรส จำนวนบุตร ลักษณะการพักอาศัย การศึกษา อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง)และตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างเสนอความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[2] รายละเอียด ดูในส่วนของผลการวิจัย(บทที่4)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ขยายองค์ความรู้เรื่องการสมรสข้ามวัฒนธรรม(ไทย-อเมริกัน) เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสไทย-อเมริกัน

2. เพื่อให้คู่สมรสไทย-อเมริกัน ตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารระหว่างกัน ในฐานะที่เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในความต่างทางวัฒนธรรม และเข้าใจระบบครอบครัวและเครือญาติในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตน

3. เพื่อให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน ตระหนักถึงทัศนคติของเขย-สะใภ้ ที่มาจากต่างวัฒนธรรม เพื่อความเข้าใจและการปรับตัวเข้าหากันอย่างเหมาะสม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารต่างวัฒนธรรม และทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส” นี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิด ทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษา ดังจะแบ่งหมวดหมู่ได้ดังต่อไปนี้ คือ

1.แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ของคู่สมรสต่างวัฒนธรรม
2.แนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของคู่สมรสต่างวัฒนธรรม
3.แนวคิดเรื่องการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน
4.แนวคิดเรื่องระบบครอบครัวและเครือญาติของไทย และอเมริกัน

1.<u>แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ของคู่สมรสต่างวัฒนธรรม</u>

ในการอยู่ร่วมกันของบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีแนวคิด ความเชื่อ ค่านิยม ที่แตกต่างกันนั้น แต่ละฝ่ายต้องมีการปรับตัวเข้าหากัน ทำความเข้าใจในวัฒนธรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อความสุขในชีวิตสมรส

Hall (1990: 140-147) อธิบายถึงวัฒนธรรมของชาวอเมริกันว่า แม้ว่าสังคมอเมริกันนั้นเป็นศูนย์รวมของคนจากหลายล้านคนจากทั่วโลก และวัฒนธรรมที่เป็นแกนกลางของคนอเมริกันและสังคมอเมริกันคือวัฒนธรรมที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมยุโรปตอนเหนือ หรือ Anglo-Saxon culture และด้วยผลลัพธ์จากวัฒนธรรมนี้ส่งผลให้ชาวอเมริกันเป็นคนที่ให้ความสำคัญกับเวลาเดียว (Monochronic culture) หรือ การใส่ใจการทำงานที่ละอย่างและวางแผนงานอย่างเป็นระบบ อีกทั้งเป็นคนที่ให้ความสำคัญกับบริบทรอบข้างต่ำ (Low context) ชาวอเมริกันคาดหวังให้ผู้ที่ติดต่อสื่อสารกับตนเอง ให้รายละเอียดที่มากเพียงพอว่าต้องการให้ทำอะไร อย่างไร เนื่องจากเขาไม่มีความชำนาญในการคาดเดาพฤติกรรมของบุคคล หรือมีแนวโน้มสูงที่จะตีความพฤติกรรมที่คลุมเครือ เช่นภาษาท่าทางต่างๆของคู่สนทนาผิดพลาด

วัฒนธรรมอเมริกันและยุโรปให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจก ชาวอเมริกันส่วนใหญ่มีความทะเยอทะยาน ทำงานหนัก ชอบการแข่งขัน มีความมั่นใจ และตรงไปตรงมา ชาวอเมริกันต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง(their own person) และสนใจในใกล้ตัวของตัวเอง เช่น เรื่องอาชีพ ความก้าวหน้าของตนเองมากกว่าเรื่องสวัสดิการของบริษัท เป็นต้น

นอกจากนี้วัฒนธรรมอเมริกันยังเน้นความเป็นอิสรภาพ (freedom) ไม่ใช่เพียงแค่เสรีภาพในการออกเสียงเลือกตั้งเท่านั้น แต่หมายรวมถึงเสรีภาพในทุกๆอย่างเช่นเสรีภาพในการเลือกคู่ครองโดยที่ไม่มีพ่อแม่มาช่วยเลือก เสรีภาพในการเลือกอาชีพ เสรีภาพในการเลือกสถานที่เรียนเองเป็นต้น

ชาวอเมริกันเป็นชาติที่ชอบความท้าทาย เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ชาวอเมริกันนิยมที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง และต้องการคงไว้ซึ่งอำนาจในการปกครองตนเอง

Samover และคณะ (2002) สรุปถึงความแตกต่างในการอบรมปลูกฝังที่บุคคลได้รับจากวัฒนธรรมดั้งเดิม ระหว่างบุคคลในสังคมเอเชียตะวันออกและบุคคลในสังคมอเมริกาเหนือ ไว้ดังนี้

- สังคมเอเชียตะวันออกนั้นตีความหมายของถ้อยคำจาก “วิธีการ”ที่บุคคลสื่อสารถึงกัน ขณะที่สังคมอเมริกาเหนือจะตีความหมายจาก “ตัวสาร”
- สังคมเอเชียตะวันออกมีการเลือกใช้ถ้อยคำหลายระดับตามสถานการณ์และความสนิทสนมกับคนที่สื่อสารด้วย ขณะที่สังคมอเมริกาเหนือจะไม่มีระดับของถ้อยคำมากมายหลายระดับเท่ากับสังคมเอเชียตะวันออก
- สังคมเอเชียตะวันออกสื่อสารแบบอ้อม(Indirect communication) สังคมอเมริกาเหนือสื่อสารแบบตรงไปตรงมา (Direct communication)
- สังคมเอเชียตะวันออกเน้นที่ตัวผู้รับสาร(Receiver -centered) สังคมอเมริกาเหนือเน้นที่ตัวผู้ส่งสาร (Sender-centered)

Humpherey-Smith (1995) อธิบายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคู่สามี-ภรรยาต่างวัฒนธรรมไว้ว่า ในกรณีที่สามีหรือภรรยา เป็นคนไทย คู่สมรสอีกฝ่ายต้องทำความเข้าใจในเรื่องของวัฒนธรรมไทย ซึ่งหมายถึงค่านิยม ความคิด ความเชื่อ และประเพณีของคนไทย ที่คนไทยได้รับการปลูกฝังกันต่อๆมา เข้าใจวิธีการสื่อสารแบบไทย เข้าใจภาษาไทย รวมถึงทำความเข้าใจลักษณะสังคมไทย เพื่อความอยู่รอดของชีวิตสมรสและความอยู่รอดในการใช้ชีวิตที่เมืองไทย

วัฒนธรรมต่างๆ ในสังคมโลกเกี่ยวเนื่องกับตัวบริบท (Context) โดยสามารถแบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท ตามบริบท (Hall, 1976 อ้างถึงใน Hall, 1990: 6-7) ได้แก่

1. *High -context culture* คือ บุคคลหรือสังคมที่ให้ความสำคัญกับบริบทแวดล้อมมากกว่าผู้ที่อยู่แวดล้อม บริบทแวดล้อมจะเข้าใจอย่างไร คิดอย่างไร คนในสังคม high context จะแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างคนนอกกลุ่มกับคนในกลุ่มตนเองแบ่งความเป็นพวกเขา-พวกเราอย่างชัดเจน และคาดหวังว่าคู่สนทนาของตนคงจะรู้อะไรเป็นอะไรดีด้วยตนเองโดยที่ไม่จำเป็นต้องชี้แนะหรือให้ข้อมูลในทุกๆเรื่อง การสื่อสารจะไม่พูดตรงๆ ตามสิ่งที่รู้สึกหรือต้องการ แต่จะพูดอ้อมๆ ตัวอย่างสังคมที่เป็น high-context เช่นสังคมเอเชีย เมดิเตอร์เรเนียน จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น

2. *Low-context culture* คือ บุคคลหรือสังคมที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระของสารหรือเนื้อความต่างๆ มากกว่าบุคคลหรือตัวบริบทรอบข้าง บุคคลหรือสังคมในลักษณะ low context จะนิยมการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา และต้องการรายละเอียดที่ชัดเจน เช่นคู่สนทนาต้องการอะไร ต้องมีการสื่อสารให้ชัดเจน สังคมที่เป็นลักษณะ low context เช่น สังคมอเมริกา สังคมยุโรปตอนเหนือ สวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น

จากแนวคิดของ Hall เกี่ยวกับลักษณะของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันนั้น เป็นที่น่าสนใจว่าในคู่สมรสต่างวัฒนธรรม(ไทย-อเมริกัน) คนไทยซึ่งมาจากสังคมไทยที่เป็นสังคมแบบ high context คือสังคมที่ให้ความสำคัญกับบริบทแวดล้อม สนใจว่าบุคคลรอบข้างรู้สึกอย่างไร คิดอะไร มาอยู่ร่วมกันกับคู่สมรสที่มาจากสังคมแบบ low context ซึ่งเป็นสังคมที่ไม่ให้ความสำคัญกับบริบทแวดล้อม ว่าบุคคลรอบข้างรู้สึกอย่างไร หรือคิดอะไร นั้น คู่สมรสต้องมีการปรับตัวเข้าหากันและทำความเข้าใจในวัฒนธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อความสุขในชีวิตสมรสของคนทั้งสอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ Hofstede (อ้างถึงใน Gudyhunst et al : 1997) ยังอธิบายถึงลักษณะของวัฒนธรรมในสังคมโลกที่มีลักษณะแตกต่างกันไว้ 2ประเภทใหญ่ๆคือ Individualism และ collectivism ได้แก่

1.Individualism หรือ ปัจเจกชนนิยม นั้นต้องการยึดถือในการมุ่งสู่เป้าหมายของตนเองเป็นหลักสำคัญมากกว่าเป้าหมายของกลุ่ม วัฒนธรรมที่มีลักษณะ individualismปัจเจกชนนิยมคือวัฒนธรรมของสังคมที่ยึดถือเรื่องของเป้าหมายส่วนบุคคลเป็นสำคัญ ไม่ยึดติดกับกลุ่มเช่นในสังคมอเมริกา สังคมยุโรป

2. Collectivism หรือ กลุ่มนิยม นั้นต้องการยึดถือเป้าหมายของกลุ่มสำคัญมากกว่าเป้าหมายของตน ให้ความสำคัญกับกลุ่ม และมีความเป็นปัจเจกบุคคลต่ำ เช่นสังคมเอเชีย สังคมตะวันออกกลาง เป็นต้น

Dion and Dion (อ้างถึงใน Gudyhunst et.al. :1997) อธิบายถึงการสมรสของคนในสังคม collectivism ว่า การได้รับความยินยอมเห็นชอบจากครอบครัว และเครือญาติ ในการสมรส เป็นสิ่งที่สำคัญมากกว่าความรัก ความรู้สึกของบุคคลที่จะสมรสด้วย ในขณะที่คนในสังคมindividualism เห็นว่าความรักของบุคคลทั้งสองที่จะสมรสนั้น มีความสำคัญมากกว่าการได้รับความยินยอมจากครอบครัว

จากแนวคิดของ Hofstede และ Dion and Dion สามารถนำมาเชื่อมโยงในเรื่องของความสัมพันธ์ของการสมรสระหว่างไทย-อเมริกันได้ว่า คนที่มาจากสังคมแบบ collectivism เช่น สังคมไทย นั้นน่าจะให้ความสำคัญกับครอบครัวและเครือญาติ ในลักษณะที่ครอบครัวและเครือญาติเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อชีวิตสมรส อย่างน้อยในฐานะผู้ให้ความเห็นชอบในการสมรส ซึ่งคู่สมรสที่มาจากสังคมแบบindividualism เช่น สังคมอเมริกัน จะไม่ให้ความสำคัญกับครอบครัวและเครือญาติเท่ากับความสัมพันธ์ของคนสองคน และคงจะเน้นในเรื่องความเป็นส่วนตัว ความเป็นอิสระของชีวิตสมรสของตนมากกว่าสิ่งอื่นใด

2.แนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของคู่สมรสต่างวัฒนธรรม

Humpherey-Smith (1995) ทำการศึกษาเรื่องปฏิสัมพันธ์ของคนไทยกับชาวตะวันตก (ฝรั่ง) ในบริบทการสมรส และได้แจกแจงถึงปัจจัยที่มีผลต่อชีวิตสมรสระหว่างคนไทยกับฝรั่งไว้ดังนี้

1.ครอบครัว คนไทยเป็นชาติที่ใส่ใจความเป็นครอบครัวและสายเลือด การแต่งงานระหว่างคนไทยกับฝรั่ง ในกรณีที่ฝรั่งเป็นผู้ย้ายถิ่นฐานมาอยู่เมืองไทย ในบางครั้ง คู่สมรสต้องย้ายเข้าไปอยู่บ้านเดียวกันกับครอบครัวของฝ่ายคู่สมรสคนไทย การอยู่ด้วยกันแบบนี้ ทำให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างครอบครัวไทยกับสะใภ้ฝรั่ง โดยสะใภ้ฝรั่งนั้นรับไม่ได้กับความใกล้ชิดสนิทสนมของสามีคนไทยกับครอบครัวเดิม ซึ่งเมื่อเกิดข้อขัดแย้งขึ้นนั้นก็จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสไทย-ฝรั่งและส่งผลกระทบต่อความสุขในการใช้ชีวิตที่เมืองไทยของสะใภ้ฝรั่ง แต่ในกรณีที่คู่สมรสแยกออกไปอยู่ต่างหาก ปัญหาดังกล่าวนั้นก็จะเกิดขึ้นน้อยกว่า

2.สถานภาพการเงิน ในชีวิตสมรสที่มีสถานภาพทางการเงินที่ดี คู่สมรสจะมีความสุขมากกว่า เนื่องจากสถานภาพทางการเงินเป็นตัวที่แสดงถึงคุณภาพชีวิตสมรสที่ดี และคู่สมรสที่มีสถานภาพทางการเงินที่ดีจะมีความขัดแย้งน้อยกว่าคู่สมรสที่มีปัญหาเรื่องสถานภาพทางการเงิน

3.การเข้ากันได้ดีระหว่างคู่สามี-ภรรยา ในคู่สมรสมีความผสมกลมกลืน เข้ากันได้ดีนั้น คู่สมรสจะมีความสุขในชีวิตสมรสมากกว่า ส่วนคู่สมรสที่ไปกันไม่ได้ หรือเกิดข้อขัดแย้งกันมากๆจะมีความสุขในชีวิตสมรสน้อยกว่า

4.วัฒนธรรมและภาษา ในการสมรสระหว่างสามีไทยกับภรรยาฝรั่งนั้น ภรรยาฝรั่งที่ย้ายถิ่นฐานมาอยู่เมืองไทยเห็นว่า ภาษาไทยเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก การสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ จะสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีในการอยู่เมืองไทย ซึ่งหญิงฝรั่งที่ไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้นั้นจะเกิดความรู้สึกในทางตรงกันข้ามคือ รู้สึกโดดเดี่ยวและไม่ใช่ส่วนหนึ่งของสังคมไทย ซึ่งเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวแล้ว ทำให้เกิดผลในทางลบถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามีไทย-ภรรยาฝรั่งด้วย

จากการแจกแจงปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของคู่สมรสไทย-ฝรั่ง ตามผลการวิจัยของ Humpherey- Smith (1995) ทำให้เกิดแนวคิดเชื่อมโยงถึงบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน ซึ่งเป็นคู่สมรสที่มาจากคนละวัฒนธรรมกันว่า ชาวไทยซึ่งเติบโตมาในสังคมที่ให้ความสำคัญกับครอบครัวและเครือญาติ จะเห็นความสำคัญของครอบครัวและเครือญาติ และมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับครอบครัวและเครือญาติ ในขณะที่ชาวอเมริกันซึ่งเติบโตมาในสังคมแบบตะวันตกที่ให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระและความเป็นส่วนตัวนั้น อาจจะไม่ได้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับเครือญาติเท่ากับสังคมไทย

เนื่องจากครอบครัวและเครือญาติเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อชีวิตสมรสต่างวัฒนธรรม จากการศึกษาที่ผ่านมาดังนั้น ในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันระหว่างชาวไทยกับชาวอเมริกัน ในบริบทสังคมไทยที่เป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับบริบทแวดล้อม (High context) และเป็นสังคมที่ยึดถือความเป็นกลุ่ม (Collectivism) ชาวไทยน่าจะมีวิธีการสื่อสารเพื่อให้ชาวอเมริกันที่มาจากสังคมที่ยึดถือความเป็นปัจเจก (Individualism) เกิดความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลกับครอบครัวและเครือญาติในวิถีแบบไทย ในทางกลับกัน ชาวอเมริกันก็น่าจะมีวิธีการสื่อสารเพื่อให้ชาวไทยเกิดความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลกับครอบครัวและเครือญาติในวิถีแบบอเมริกันด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจกัน อันจะบั่นทอนชีวิตสมรสได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคู่สมรสต่างวัฒนธรรมและแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคู่สมรสต่างวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อคู่สมรสนั้นมีทั้งปัจจัยด้านสังคม ภาษา วัฒนธรรม และเรื่องในชีวิตประจำวัน ซึ่งวิธีการในการทำความเข้าใจและอาศัยอยู่ด้วยกันท่ามกลางความแตกต่างนั้น “การสื่อสาร”น่าจะมีบทบาทสำคัญในฐานะวิธีการสร้างความเข้าใจระหว่างกัน

ดังนั้นในลำดับต่อไปจะเป็นแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน ซึ่งจะเป็นกรอบแนวคิดหนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้

3.<u>แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน</u>

ในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันของสามี ภรรยานั้น การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน โดยเฉพาะในคู่สมรสที่มาจากต่างวัฒนธรรมกัน ดังเช่นคู่สมรสไทย-อเมริกัน พฤติกรรมการสื่อสารระหว่างกัน มีส่วนช่วยในการสร้างความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมของแต่ละฝ่าย เป็นส่วนเสริมในการปรับตัวในชีวิตสมรส และสร้างความสุขในชีวิตสมรส

Wichan Ritnimit (1985) อธิบายไว้ว่า ในคู่สมรสที่มาจากต่างวัฒนธรรมเช่นไทย-อเมริกัน จะพบกับปัญหาที่มาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละฝ่าย วิธีที่จะแก้ไขและรักษาชีวิตสมรสให้ยืนยาวคือการเปิดใจยอมรับและตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการสื่อสารระหว่างกันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจกันและทำให้ความขัดแย้งที่เกิดเป็นความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ที่คู่สมรสได้เรียนรู้กันและกัน

Hall (1990:146-147) อธิบายถึงลักษณะโดยทั่วๆไปของการสื่อสารของชาวอเมริกันว่า ชาวอเมริกันนั้นนิยมการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา และชาวอเมริกันนั้นจะรู้สึกอึดอัดใจเมื่อต้องพบกับการสื่อสารที่อ้อมไปอ้อมมา ชาวอเมริกันมักจะไม่ค่อยสังเกตอวัจนภาษาของคู่สนทนา หรือไม่ก็ตีความอวัจนภาษาของคู่สนทนาผิดพลาด โดยที่ไม่รู้ตัวจนกระทั่งเกิดปัญหาขัดแย้งขึ้น

3.1 **ลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรสไทย-อเมริกัน**

Ladda Kittivipart(1987) ได้แจกแจงลักษณะที่สำคัญๆในพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน ไทย-ไทย และอเมริกัน-อเมริกัน ที่อาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ไว้ดังนี้

1.<u>Autonomy</u> ความเป็นอิสระจากครอบครัวของแต่ละฝ่าย

คู่สมรสอเมริกัน-อเมริกันจะมีความเป็นอิสระจากครอบครัวมากที่สุด เนื่องจากสังคมบ่มเพาะให้เด็กกล้าคิด กล้าตัดสินใจเอง ไม่ยึดติดกับผู้ใหญ่ สำหรับคู่สมรสไทย-ไทยนั้น เห็นว่าการได้รับการยอมรับจากครอบครัวเป็นสิ่งที่ดี และคู่สมรสไทย-ไทย มีการติดต่อกับครอบครัวเป็นบางครั้งและเป็นไปในลักษณะที่ครอบครัวจากทางเมืองไทยมาช่วยเลี้ยงหลานที่อเมริกา และเป็นการเจอกันเพียงปีละไม่กี่เดือน

ส่วนคู่สมรสไทย-อเมริกันนั้น เป็นคู่ที่มีความเป็นอิสระจากครอบครัวน้อยที่สุด กล่าวคือ คู่สมรสทั้งสองฝ่ายต่างต้องปรับตัวเข้าหากัน และ ฝ่ายสามีอเมริกันเองก็ตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวแบบไทยๆ และพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับครอบครัวของฝ่ายไทยให้ได้ ในขณะที่ภรรยาคนไทยเองก่อนที่จะตัดสินใจสมรสนั้น ก็ปรึกษาครอบครัว พ่อแม่พี่น้องก่อนที่จะตัดสินใจ เพราะการแต่งการกับคนต่างวัฒนธรรมเป็นเรื่องใหญ่สำหรับตนเองที่จะพิจารณา

2.Affection การแสดงออกซึ่งความรักระหว่างกัน

ในคู่สมรสไทย-ไทยจะมีการแสดงออกซึ่งความรักต่อกันด้วยกิริยาเช่นสัมผัส การบอกรัก การกระทำต่างๆที่แสดงความรักต่อกันน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยหล่อหลอมมาให้ระวังกิริยา ในขณะที่คู่สมรสอเมริกัน-อเมริกันจะไม่ตระหนักถึงการแสดงออกทางความรักในวิธีดังที่กล่าวมาเท่าใดนัก เนื่องจากเป็นการกระทำที่คุ้นชิน และถือเป็นเรื่องเดิมๆ ธรรมดาๆ ไปเสียแล้ว และคู่สมรสไทย-อเมริกัน เป็นกลุ่มที่มีการแสดงออกซึ่งความรักต่อกันมากที่สุด เนื่องจากต่างฝ่ายต่างตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของแต่ละฝ่ายและพยายามปรับตัวเข้าหากัน

3.Expressiveness การเปิดเผยความคิดและความรู้สึกระหว่างกัน

ในคู่สมรสไทย-ไทย จะมีการเปิดเผยความรู้สึกต่อกันน้อยที่สุด รองลงมาคือคู่สมรสไทย-อเมริกัน และคู่สมรสอเมริกัน-อเมริกันมีการเปิดเผยความรู้สึกและความคิดเห็นต่อกันมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมอเมริกันมีรูปแบบการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา มีเหตุมีผล และเป็นการสื่อสารในเชิงรุกมากกว่าในวัฒนธรรมไทย

4.Conflict Resolution การแก้ไขความขัดแย้งในชีวิตสมรส

ในคู่สมรสไทย-ไทยจะพยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด โดยวิธีเงียบ หรือยอม เพื่อรักษาความกลมกลืนกันในครอบครัวเอาไว้ ในขณะที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน จะมีการประนีประนอมกันเมื่อเกิดความขัดแย้ง และภรรยาไทยจะพูดและแสดงออกทางความคิดเห็นต่างๆ ตามที่ตนเองคิดออกมาให้มากขึ้น สำหรับคู่สมรสอเมริกัน-อเมริกันนั้น ต่างฝ่ายเติบโตมาจากสังคมที่สอนให้กล้าพูด กล้าทำ และพูดตรงๆ ดังนั้น เมื่อมีความขัดแย้งต่างฝ่ายต่างไม่กลัวที่จะแสดงความเป็นตนเองออกมา และจะไม่ประนีประนอมอย่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน

จากผลการศึกษาของ Kittivipart (1987) เห็นได้ว่าคู่สมรสที่เป็นฝ่ายไทยจะมีวิธีการแสดงออกทางความคิดในแบบไทยๆ คือประนีประนอม ไม่โผงผาง และให้ความสำคัญกับครอบครัวมาก ในขณะที่คู่สมรสฝ่ายอเมริกันนั้นจะตรงไปตรงมา สื่อสารเชิงรุก และไม่ได้ให้ความสำคัญกับครอบครัวและเครือญาติเท่ากับคนไทย ดังนั้น คู่สมรสไทย-อเมริกัน ที่มีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมดั้งเดิม เมื่อมาอยู่ร่วมกันในบริบทสังคมแบบใดแบบหนึ่งจะต้องโอนอ่อนเข้าหากัน และปรับตัวให้เข้ากับบริบท และปรับตัวหาอีกฝ่ายในการสื่อสารระหว่างกัน

ในกรณีที่คู่สมรสอาศัยอยู่ในบริบทสังคมไทย คู่สมรสฝ่ายไทยน่าจะพยายามทำให้ฝ่ายอเมริกันเข้าใจบทบาทความสำคัญของครอบครัวและเครือญาติในแบบวิถีไทย และชาวอเมริกันน่าจะลดความตรงไปตรงมาลง เรียนรู้ที่จะสื่อสารแบบอ้อมๆในแบบคนไทยมากขึ้น และให้ความสำคัญกับระบบครอบครัวและเครือญาติในแบบไทยๆมากขึ้น เนื่องจากเขาและเธอ อาศัยอยู่ในบริบทสังคมไทย

4.แนวคิดเรื่องครอบครัวและเครือญาติ

เนื่องจากงานวิจัยนี้ ศึกษาถึงทัศนคติของคู่สมรสที่มีต่อครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอนำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องของครอบครัวและเครือญาติในแนวของสังคมวิทยา มาเป็นแนวคิดเพื่อประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแนวคิดดังกล่าวนั้นประกอบไปด้วย

4.1แนวคิดเรื่องครอบครัวและลักษณะของครอบครัว

4.2แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

4.3แนวคิดเรื่องลักษณะของครอบครัวไทยและความสัมพันธ์ของเครือญาติในสังคมไทย

4.4แนวคิดเรื่องลักษณะของครอบครัวอเมริกันและความสัมพันธ์ของเครือญาติในสังคมอเมริกัน

4.1 แนวคิดเรื่องครอบครัวและลักษณะของครอบครัว

ครอบครัวเป็นหน่วยสำคัญในโครงสร้างของสังคม ครอบครัวเป็นทั้งสถาบัน และองค์การสังคม (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ , 2544:3)

4.1.1 ลักษณะของครอบครัวในสังคมโลก

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2544:15-16) อธิบายถึงการจัดการภายในบ้านในครอบครัวที่เริ่มต้นจากการสมรส ซึ่งก็คือการจัดการระหว่างสามี ภรรยา และลูก นั้นว่า การจัดการดังกล่าว ทำให้เกิดประเภทของครอบครัวแบบต่างๆในโลก ขึ้นมาสามประเภท ได้แก่

1. ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) คือ ครอบครัวที่มีสามี ภรรยา และลูก อาศัยอยู่ร่วมกันในบ้าน เช่นในสังคมอเมริกัน

2 .ครอบครัวร่วม(Joint Family) คือ หลายครอบครัวที่สายเลือดเดียวกัน พ่อแม่เดียวกัน แต่พ่อแม่สิ้นชีวิตไปแล้ว เหลือแต่รุ่นลูกชายที่แต่งงานแล้วและมีลูก อยู่บ้านเดียวกัน มีหัวหน้าครอบครัวเป็นคณะ ลักษณะครอบครัวแบบนี้ พบในประเทศอินเดีย

3.ครอบครัวขยาย (Extended Family) คือ ครอบครัวที่มีคนสองชั่วอายุขึ้นไปอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ผู้ที่มีอำนาจในครัวเรือนมากที่สุดก็คือ คนรุ่นแรก

4.1.2 ประเภทของที่อยู่อาศัยหลังสมรส

หลังจากการสมรสระหว่างชายหญิงแล้ว จะมีการตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยหลังจากการสมรส (Residence) เพื่อเป็นการสร้างครอบครัวใหม่ ซึ่งในการตั้งถิ่นที่อาศัย ที่พบบ่อยๆมีสามประเภท (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2544:17) ดังนี้

1. อยู่กับฝ่ายชาย	คือการที่คู่สมรสตั้งหลักแหล่งอยู่กับฝ่ายชาย หรือใกล้กับฝ่ายชาย เป็นแบบที่แพร่หลายที่สุด และพบมากที่สุดในโลก
2.อยู่กับฝ่ายหญิง	คือ การที่คู่สมรสตั้งหลักแหล่งอยู่กับฝ่ายหญิงหรือใกล้กับฝ่ายหญิง
3.แยกไปอยู่ต่างหาก	คือการที่คู่สมรสตั้งบ้านเรือนแยกไปจากฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย เป็นแบบที่นิยมในสังคมสมัยใหม่ เพราะเป็นการส่งเสริมอิสระของคนสมัยใหม่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากคู่สมรสไทย-อเมริกัน ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นแผ่นดินเกิดของฝ่ายคนไทย

แม้ลักษณะการตั้งที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างทุกๆคู่อาจจะไม่ได้อยู่ในบริเวณเดียวกันกับครอบครัวของฝ่ายไทย เพียงแต่ว่าการอาศัยอยู่ในประเทศไทยนั้น น่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้ครอบครัวของฝ่ายไทยมีความใกล้ชิดและมีบทบาทในชีวิตสมรสมากกว่าครอบครัวของฝ่ายอเมริกัน

4.2 แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ของเครือญาติ

ระบบการนับญาติเป็นองค์ประกอบหนึ่งของวัฒนธรรมที่แม้ว่าจับต้องไม่ได้ แต่เป็นส่วนสำคัญของแต่ละสังคมและวัฒนธรรม (อมรา พงศาพิชญ์, 2538:121) สถาบันครอบครัวและเครือญาติเป็นสถาบันสังคมพื้นฐานอันแรก ที่บุคคลต้องผ่านตั้งแต่เกิด ประกอบด้วยบุคคลและแบบอย่างการกระทำ กฎเกณฑ์ที่กำหนดการกระทำความประพฤติของสมาชิกในสถาบันครอบครัวและเครือญาติ ได้แก่เรื่องความเป็น พ่อแม่ กับลูก พี่กับน้อง สามีกับ ภรรยา ลุงป้าน้าอา ปู่ย่าตายาย รวมไปถึงเรื่องคำศัพท์ที่ใช้เรียกญาติ และรูปแบบของครอบครัวว่าเป็นครอบครัวเดี่ยวอยู่ตามลำพังสามีภรรยา หรืออยู่รวมกันกับญาติ ฯลฯ สถาบันครอบครัวและเครือญาติเป็นกลุ่มสังคมแบบที่เรียกว่ากลุ่มบังคับ กล่าวคือเป็นสถาบันที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่เกิด แต่หลังจากที่บุคคลเติบโตขึ้นมาแล้วก็สามารถที่จะหากลุ่มแบบสมัครใจได้ เช่นการคบเพื่อน แม้ว่าในกลุ่มญาติ บุคคลก็สามารถที่จะแยกได้ด้วยตนเองว่า ญาติคนไหนเป็นญาติเฉยๆ คนไหนเป็นทั้งญาติทั้งเพื่อน (พัทยา สายหู, 2544:151-152)

เครือญาติ หมายถึง ผู้ที่ใกล้ชิดทางสายโลหิต และผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของครอบครัวโดยการแต่งงานเป็นเขย สะใภ้ ทั้งนี้ ขอบเขตของผู้ที่เป็นกลุ่มญาตินั้น แบ่งได้เป็นลำดับต่างๆ (รุ่งพันธุ์ เฮงรัศมี, 2520:22) ดังนี้

- *ญาติสนิทในลำดับที่หนึ่ง* ได้แก่บิดา มารดา และบุตร ตลอดจนพี่น้องร่วมบิดามารดา
- *ญาติสนิทในลำดับที่สอง* ได้แก่กลุ่มญาติอันได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย และหลานๆ ตลอดจนเขย และสะใภ้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ด้วยการแต่งงาน
- *ญาติสนิทในลำดับที่สาม* ได้แก่ทวด เหลน ลุงป้า น้า อา ตลอดจนพี่น้องของเขยและสะใภ้

4.2.1 หลักความสัมพันธ์ของเครือญาติของคน และประเภทของการนับญาติ

นิยพรรณ วรรณศิริ (2528) อธิบายถึงหลักความสัมพันธ์แบบเครือญาติว่า มีสองหลักใหญ่ๆคือ หลักความสัมพันธ์แบบสายโลหิต และหลักความสัมพันธ์ทางการแต่งงาน

หลักความสัมพันธ์แบบสายโลหิต (Consanguinal Relations) ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการสืบทอดทางชีวภาพของบุคคล จากบุคคลหนึ่งลงมาบุคคลหนึ่ง การนับญาติทางสายโลหิตนี้จะเป็นญาติกันเสมอ ตัดขาดไม่ได้ไม่ว่าความสัมพันธ์ของบุคคลจะเป็นเช่นใด การสืบทอดแบบนี้คือการสืบทอดแบบพันธุกรรม ซึ่งญาติในแบบนี้เรียกว่าญาติทางสายโลหิต (Genealogical Kins)

หลักความสัมพันธ์ทางการแต่งงาน(Affinal Relations) ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการแต่งงาน เฉพาะคู่แต่งงานนั้นเป็นความสัมพันธ์ทางชีวภาพและกฎหมาย ความสัมพันธ์ของบุคคลอื่นๆที่สัมพันธ์กับคู่แต่งงานทั้งชายหญิงทางสายโลหิต มาสัมพันธ์กันและกันทางสังคมเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับ ชีวภาพแต่อย่างใด แต่ก็นับเป็นญาติประเภทหนึ่งเรียกว่า ญาติเกี่ยวดอง (Affinal Kins)

สำหรับประเภทของการนับญาติ นั้น สามารถแบ่งเป็นการนับญาติตามความสัมพันธ์ทางสายเลือด นับตามความสัมพันธ์ทางการแต่งงาน และการนับญาติโดยการสมมุติ ดังนี้
(นิยพรรณ วรรณศิริ, 2528:106-107)

การนับญาติตามความสัมพันธ์ทางสายเลือด คือ การนับญาติลงมาตามแนวดิ่ง เช่น ปู่ พ่อ ลูกชาย หลาน เหลน การนับแบบนี้จะมองเห็นความเป็นญาติได้ชัดเจน และลึกหลายรุ่น

การนับญาติตามความสัมพันธ์จากการแต่งงาน คือ การนับญาติแบบเห็นจำนวนกว้างออกไป และนับถึงญาติที่เกี่ยวดองด้วย

การนับญาติโดยการสมมุติ คือ การนับญาติกันทางสังคมมากกว่าอย่างอื่น การนับญาติแบบนี้รวมถึงการนับญาติแบบ บิดามารดา-บุตรบุญธรรม หรือในสังคมตะวันตกเช่น พ่อทูนหัว แม่ทูนหัว หรือพี่น้องร่วมสาบาน

4.2.2 การนับญาติแบบไทยและการนับญาติของชนชาติอื่น

การนับญาติของชาวตะวันตกถือว่าครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้น ซึ่งถือว่าตัวใครก็ตัวใคร ไม่นับรวมไปถึงญาติคนอื่น นอกจากสามี ภรรยา และบุตรเท่านั้น แม้แต่บุตรที่โตแล้วและยังเป็นโสด ก็นิยมที่จะย้ายออกไปอยู่ตามลำพัง หรือถ้าแต่งงานแล้วยิ่งชอบไปอยู่ตามอิสระ
(โสภา ชปีลมันน์ และคณะ,2534:2-10)

นิยพรรณ วรรณศิริ (2528: 131) ได้อธิบายไว้เกี่ยวกับใช้คำศัพท์เรียกญาติในสังคมอเมริกันว่า ในสังคมดังกล่าวนั้นมีการใช้ศัพท์เรียกญาติน้อยมาก มีเพียง Father, Mother Son, Daughter, Husband, Wife, Brother,Sister และ ญาติที่ไกลตัวไปกว่านี้ จะเรียกโดยรวมว่า Cousins ทุกคน การแบ่งศัพท์เครือญาติน้อยบ่งชี้ให้เห็นถึงลักษณะครอบครัวและการแต่งงานแบบ monogamy หรือสามีภรรยาเดียว ได้ชัดเจนยิ่ง สำหรับญาติในแนวขนานนั้น ชาวอเมริกันใช้วิธีเติมคำข้างหน้าและข้างหลัง (prefix-suffix) เช่น คำว่า in-law ต่อท้ายญาติเกี่ยวดอง (father in-law ,mother in-law เป็นต้น) หรือคำว่า step นำหน้าญาติที่ไม่ได้เป็นสายเลือดแท้ (step-mother,step-daughter เป็นต้น) อนึ่ง การใช้ศัพท์เรียกญาตินั้น แสดงถึงลักษณะของสังคมนั้นๆด้วย เช่นในสังคมอุตสาหกรรมที่บุคคลไม่มีเวลาจะมานับญาติกัน เช่นสังคมอังกฤษ หรืออเมริกา ศัพท์เรียกญาติมีน้อยมากและเรียกแทนกันว่า I กับ You เท่านั้น

สำหรับ การนับญาติของชาวไทยยอมรับนับถือญาติทั้งฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ ให้ความสำคัญกับญาติทั้งสองฝ่าย ให้ความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลแก่ญาติพี่น้องครอบครัวคนไทยให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติมาก ระบบเครือญาติของไทยนับได้ 7 ชั่วคน คือนับตนเองเป็นกลาง แล้วนับขึ้นไป 3 ชั่วคน นับลงมาอีก 3 ชั่วคน คือ ตนเอง ขึ้นไปเป็น บิดามารดา ปู่ย่าตายาย และปู่ย่าตาทวด และนับลงมาเป็น ลูก หลาน เหลน (โสภา ชปีลมันน์ และคณะ 2534:2-10)

นอกจากนี้แล้ว เอกลักษณ์ประการหนึ่งของสังคมไทยคือการให้ความสำคัญแก่ “ญาติสมมุติ” ญาติสมมุตินี้ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกันทางการแต่งงาน หรือทางสายเลือด แต่จะเป็นผู้ที่มีความสนิทสนมชิดเชื้อกับครอบครัวหรือเป็นผู้ที่ครอบครัวให้ความเคารพ ซึ่งจริงๆแล้วอาจเป็นเพื่อนบ้าน เพื่อนสนิท หรือผู้ที่ความเกื้อกูลกัน (สนิท สมัครการ,2542 อ้างถึงใน เมตตา วิวัฒนานุกูล ,2545:130) สมาชิกที่อยู่นอกกลุ่มเครือญาตินี้จะเรียกกันด้วยคำศัพท์ทางเครือญาติ แต่จะเป็นญาติคนไหนนั้นก็ขึ้นอยู่กับอายุของผู้ถูกเรียกว่าจะอยู่รุ่นราวคราวเดียวกับญาติคนไหนของผู้ที่เรียก เช่นถ้าจะเรียกใครที่อายุราวๆรุ่นลุง ก็เรียก ลุงรุ่นราวคราวเดียวกับน้าก็เรียก น้า เป็นต้น วัตถุประสงค์ของการเรียกด้วยศัพท์ทางเครือญาตินี้ก็เพื่อแสดงความเคารพนับถือ(นิยพรรณ วรรณศิริ,2528:133)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะมุ่งศึกษาประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของเครือญาติ โดยที่มุ่งศึกษาเครือญาติทั้งญาติตามสายโลหิต และญาติเกี่ยวดองของกลุ่มคู่สมรสไทย-อเมริกัน เพื่อค้นหาว่าคู่สมรสไทย-อเมริกันมีความคาดหวังอย่างไรต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติญาติทั้งสองฝ่าย และความเป็นจริงที่เกิดขึ้นนั้นครอบครัวและเครือญาติเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างอย่างไรบ้างต่อชีวิตสมรส อีกทั้ง คู่สมรสไทย-อเมริกันมีความรู้สึกอย่างไรบ้างต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ

และเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติของบุคคลที่มาจากต่างวัฒนธรรม เพื่อไม่ให้เป็นการจำกัดทางความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงได้เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้คำจำกัดความของคำว่า “ครอบครัวและเครือญาติ” ของตนเอง และของคู่สมรส ว่ากลุ่มตัวอย่างหมายความถึงใครบ้าง จากนั้นจึงนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดที่ได้กล่าวถึง เพื่อวิเคราะห์ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มาจากต่างวัฒนธรรมจะให้ความสำคัญกับญาติประเภทใด และมีการนับญาติกันในลักษณะใด เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

4.2.3 **หน้าที่ทางสังคมของเครือญาติ**

Dyer (1983) อธิบายว่า เครือญาติเป็นส่วนหนึ่งของทุกๆสังคมในโลก และเครือญาตินั้นทำหน้าที่สำคัญในทางสังคมในหลายๆหน้าที่ โดยมีลักษณะของหน้าที่โดยทั่วๆไป มีอยู่ 4ประการ คือ

1.ครอบครองที่ดิน/ทรัพย์สินต่างๆ เช่น การครอบครองที่ดินที่เป็นที่ทำกินร่วมกันของกลุ่มญาติ เช่นการทำนา ทำไร่ ทำสวน ของตระกูลหรือเครือญาติ บนที่ดินที่เป็นสมบัติร่วมกัน

ซึ่งหน้าที่ข้อนี้ ในบางสังคมจะยึดถือแตกต่างกันไป เช่นสังคมอเมริกัน การถือครองที่ดินใดๆเป็นสมบัติร่วมกันของคู่สามี-ภรรยาเท่านั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเครือญาติแต่อย่างใด

2.แบ่งที่พักอาศัยกัน สังคมบางสังคมนั้น ญาติพี่น้องจะอยู่ร่วมกันหมดในบ้านหลังใหญ่ๆหลังเดียว อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวขยาย เช่นสังคมของชนเผ่า Ibansในเกาะบอร์เนียว เป็นต้น

3. ช่วยเหลือกัน ในสังคมที่ยึดถือในเรื่องของเครือญาติมากนั้น บุคคลที่เป็นเครือญาติกันจะให้ความช่วยเหลือกัน เช่นบุคคลคนหนึ่ง ในฐานะของบุตร อาจจะให้ความช่วยเหลือเครือญาติในวงกว้างคือเรียงไปตั้งแต่ พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ไปจนถึงลุงป้า น้าอา แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับระดับความเข้มข้น และความผูกพันกันของเครือญาติในแต่ละสังคมในโลกด้วย

4.ให้ความรักและส่งเสริมความรู้สึกของกันและกัน

ในสังคมที่มีความเข้มข้นในการให้ความสำคัญและยึดถือระบบเครือญาติ สมาชิกในสังคมนั้นก็จะให้ความรัก ความสนิทสนม และผูกพันกันทางอารมณ์ระหว่างกลุ่มเครือญาติด้วยเช่นกัน แต่จะรักและผูกพันกันระหว่างเครือญาติในลำดับใดนั้นก็จะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม สำหรับในสังคมอเมริกา พบว่าความผูกพันกันระหว่างเครือญาตินั้นจะเกิดระหว่างบุคคลที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่กับบิดามารดาที่สูงอายุของตน เป็นต้น

4.2.4 ระบบการให้ความช่วยเหลือกันและกันของเครือญาติ

การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างครอบครัวของบิดามารดาและบุตรที่แต่งงานไปแล้วในสังคมเมืองทั่วไป มีดังต่อไปนี้ (Sussman และ Burchinal, 1965 อ้างถึง ใน ดวงทิพย์ เรืองสุริยะพงศ์, 2521:10)

1. การช่วยเหลือมีหลายรูปแบบ เช่น การแลกเปลี่ยนคำแนะนำ และการช่วยเหลือทางการเงิน

2. รูปแบบของการช่วยเหลือมักจะมีมากในครอบครัวของชนชั้นกลาง และครอบครัวของชนชั้น ใช้แรงงาน

3. การแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือจะเป็นไปได้หลายทาง เช่นบิดามารดาช่วยเหลือบุตร บุตรช่วยเหลือบิดามารดา โดยทั่วไปแล้วมักจะพบว่าบิดามารดาเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่บุตร

4. แม้จะมีความแตกต่างทางด้านจำนวนเงิน แต่อัตราส่วนในการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือกัน ระหว่างบิดามารดากับบุตร ในครอบครัวคนชั้นกลางและคนชั้นล่างไม่แตกต่างกัน

5. บิดามารดาจะให้การสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านการเงินในช่วงแรกๆของการสมรส โดยความ ช่วยเหลือจะมาในรูปของเงินก้อน ของขวัญมีค่าที่ให้ในวันแต่งงาน ของขวัญเมื่อคลอดบุตร วันคริสต์มาส วันขึ้นปีใหม่ ฯลฯ

4.3 แนวคิดเรื่องลักษณะของครอบครัวไทยและความสัมพันธ์ของเครือญาติในสังคมไทย

4.3.1 ลักษณะของครอบครัวไทย

ลักษณะเฉพาะของครอบครัวไทยถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีความอบอุ่นในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยที่ได้อบรมสั่งสอนกันต่อๆมา กล่าวคือผู้น้อยต้องเคารพผู้ใหญ่ ลูกหลานต้องกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ สิ่งเหล่านี้หาได้ไม่มากนักทางโลกตะวันตก (โสภา ชปีลมันน์ และคณะ, 2534:2-10)

ครอบครัวไทยมีลักษณะเฉพาะคือ พ่อแม่ลูกจะใกล้ชิดกัน พ่อแม่จะทะนุถนอมลูก และเอาใจใส่ลูก ตั้งแต่เล็กจนโต การสร้างครอบครัวในสังคมไทยเริ่มจากการที่หนุ่มสาวทำความรู้จักกัน ตีสนิท และเมื่อรู้จักชอบพอกันและตัดสินใจหมั้นหมายกัน ก็จะขอความเห็นชอบจากผู้ใหญ่ ซึ่งผู้ใหญ่จะเป็นผู้ที่เฝ้าดูความสัมพันธ์ของหนุ่มสาวมานานพอสมควร การสมรสในสังคมไทยมักจะทำเป็นพิธีการ ลักษณะครอบครัวไทยเป็นครอบครัวเดี่ยวโดยมีครอบครัวผสมปนอยู่บ้าง โดยอาจมีญาติผู้ใหญ่อาศัยอยู่ด้วยในบ้านเดียวกันบ้างในบางกรณี (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2544 :71-72)

นอกจากนี้ ไพทูรย์ เครือแก้ว (เนตรชนก บัวนาค, 2532) ได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะพิเศษของครอบครัวไทยอีก 2 ประเด็นคือ

1. ความเคารพอาวุโส การเคารพเชื่อฟังกันตามลำดับ โดยผู้ที่มีอาวุโสน้อยจะเคารพผู้ที่มีอาวุโสมาก ตามแบบของสังคมไทย

2.ความผูกพันทางสายโลหิต ชาวไทยมีความผูกพันทางสายโลหิต และมีความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในครอบครัวตามแบบสังคมไทย

4.3.2 ความสัมพันธ์ของเครือญาติในสังคมไทย

รุ่งพันธุ์ เฮงรัศมี (2520) อธิบายถึงพฤติกรรมและบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในสังคมไทยไว้ว่า

- ในสังคมไทย ทั้งในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย ฝ่ายหญิงจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับครอบครัวเดิมของตนมากกว่าฝ่ายชาย
- ในสังคมไทย มีการรับญาติเข้ามาอยู่ด้วยกัน และฝ่ายหญิงอาจต้องมีการพึ่งพาครอบครัวเดิมของตนในการเลี้ยงดูบุตร

- ความสัมพันธ์ของมารดากับบุตรสาว เป็นเสมือนตัวเชื่อมความสัมพันธ์ทางเครือญาติ คือไม่ว่าบุตรสาวจะแต่งงาน แยกครัวไปแล้วหรืออยู่บ้านเดียวกันก็ตาม
- ในครอบครัวเดี่ยวนั้น ฝ่ายหญิงอาจจะต้องเข้ามามีบทบาทในการช่วยหารายได้ ซึ่งมีผลให้ญาติของฝ่ายหญิงเข้ามามีบทบาทในการเลี้ยงดูบุตร หรือการเข้าร่วมอุปถัมภ์ทางเศรษฐกิจด้วย

4.3.3 **ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรในสังคมไทย**

ในสังคมไทยนั้น ฝ่ายหญิงจะมีความผูกพันกับครอบครัวเดิมของตน แม้ว่าจะแต่งงานไปแล้ว แต่ในบางกรณีบุตรสาวที่แต่งงานไปแล้วก็ยังคงอาศัยอยู่กับครอบครัวเดิมของตน ลักษณะความช่วยเหลือระหว่างกันนั้น จะเป็นในลักษณะที่บิดามารดาช่วยเหลือดูแลเลี้ยงหลานให้ ช่วยทำงานบ้านเล็กๆน้อยๆ

ในครอบครัวชนชั้นกลางบางครั้งบิดามารดาอาจให้ความช่วยเหลือด้านทรัพย์สินเงินทองแก่บุตร แต่สำหรับครอบครัวคนชั้นใช้แรงงานนั้น บิดามารดาจะเป็นผู้รับความช่วยเหลือด้านทรัพย์สินเงินทองจากบุตร (รุ่งพันธุ์ เฮงรัศมี , 2520 : 237-240)

ปัทมา เก่งการพานิช (2542) อธิบายว่า บุตรในสังคมไทย ยังมีหน้าที่ในการดูแล รับผิดชอบบิดา-มารดา โดยการให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดา และพบว่าบุตรในสังคมไทย จะขอความช่วยเหลือจากบิดามารดาในรูปของการขอคำแนะนำ แต่ก็เป็นการขอคำแนะนำแต่เพียงบางกรณีเท่านั้น

4.3.4 **ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องในสังคมไทย**

พี่น้องที่แต่งงานและแยกย้ายกันไปตั้งครัวเรือนของตนนั้น จะมีการพบปะติดต่อ พูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการติดต่อสื่อสารกันนั้นจะทำให้เข้ากันได้ดี อย่างไรก็ตาม พี่น้องจะไม่มีการรบกวนกันกันทางด้านการเงินแต่อย่างใด ความช่วยเหลือกันระหว่างพี่น้องจะเป็นในลักษณะของการอาศัยไหว้วานให้ทำอะไรให้มากกว่าด้านการเงิน (รุ่งพันธุ์ เฮงรัศมี, 2520)

4.3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลกับครอบครัวของคู่สมรส ในสังคมไทย

ปัญหาที่พบในเรื่องของคู่สมรสกับครอบครัวของแต่ละฝ่ายนั้น ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากการเข้ามาอยู่ร่วมบ้านเดียวกันระหว่างแม่สามี-ลูกสะใภ้ หรือแม่ยาย-ลูกเขย ซึ่งเมื่อมาอยู่ร่วมกันแล้ว บางกรณีก็จะมีปัญหาความไม่เข้าใจกันเกิดขึ้น เกิดมีปากเสียงกัน ขัดใจ กระทบกระทั่งกัน ความขัดแย้งจะพบมากในคู่ของแม่สามี-ลูกสะใภ้ ในลักษณะที่สะใภ้ไม่เป็นที่ยอมรับของแม่สามี เช่นสะใภ้ที่มีภูมิหลังทางสังคมที่แตกต่างจากครอบครัวของฝ่ายชาย ทำให้แม่สามีไม่พอใจ เป็นต้น

นอกจากนี้ คู่สมรสที่ไม่ได้แต่งงานกันตามประเพณีเช่นหนีตามกันไป ก็จะพบกับปัญหาจากครอบครัว ในลักษณะที่ครอบครัวไม่ยอมรับสามี-ภรรยาของตน (รุ่งพันธุ์ เฮงรัศมี , 2520)

ในกรณีที่คู่สมรสเป็นคนต่างเชื้อชาติ วัฒนธรรม นั้น Humpherey-Smith (1995) ได้ศึกษาและพบว่า กรณีที่หญิงต่างชาติแต่งงานเข้ามาเป็นสะใภ้ของครอบครัวไทย และอาศัยอยู่ในเมืองไทย เธอเหล่านั้นจะพบปัญหาขัดแย้งกับแม่ของสามีมากกว่าปัญหาจากพ่อของสามี ปัญหาที่พบนั้นจะเป็นไปในลักษณะที่ว่า แม่สามีไม่ยอมรับในตัวสะใภ้ต่างขาติ และสะใภ้ต่างชาติก็ไม่เข้าใจในระบบความสนิทสนมของครอบครัวแบบไทยๆเช่น ความสนิทสนมกันระหว่างบุตรชายกับมารดา ที่แม้ว่าบุตรชายจะมีภรรยาแล้ว แต่ก็ยังสนิทสนม และใกล้ชิดกับแม่ของเขาอยู่ เป็นต้น

4.4 แนวคิดเรื่องครอบครัวอเมริกันและลักษณะความสัมพันธ์ของเครือญาติในสังคมอเมริกัน

4.4.1 ครอบครัวอเมริกัน

การสร้างครอบครัวในสังคมอเมริกัน เริ่มจากหนุ่มสาวเลือกคู่ครองเองและเมื่อแน่ใจว่าจะสมรสก็จะแจ้งพ่อแม่ เพื่อจัดพิธีแต่งงานและจดทะเบียนสมรส ครอบครัวอเมริกันเป็นแบบสามีเดียวภรรยาเดียว หลังสมรสแล้วจะแยกไปอยู่ต่างหากและพยายามสร้างตัวเอง เพื่อสนองความต้องการและความปรารถนาให้มากที่สุด อำนาจในครอบครัวเป็นแบบเสมอภาค ครอบครัวอเมริกันเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ถือระบบค่านิยมแบบปัจเจกชนนิยม individualism เน้นอิสระและความเสมอภาค อย่างมากในครอบครัว (สัญญา สัญญาวิวัฒน์,2544)

ในสังคมอเมริกันนั้น ไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องขอความเห็นชอบจากครอบครัวในการเลือกคู่ การคบหา หรือแม้จนกระทั่งถึงขั้นแต่งงาน คู่สมรสอเมริกันบางคู่บอกให้ครอบครัว พ่อแม่ พี่น้องทราบเรื่องหลังจากที่แต่งงานไปแล้ว (Kittivipart,1987)

4.4.2 ความสัมพันธ์ของเครือญาติในสังคมอเมริกัน

ความใกล้ชิดและสนิทสนมกันระหว่างเครือญาติในสังคมอเมริกันนั้น Schneider (อ้างถึงใน Dyer,1983) ได้อธิบายไว้ว่า ตัวแปรที่สำคัญคือเรื่องของระยะห่าง (Distance) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

1.Genealogical distance ระยะห่างทางกรรมพันธุ์ กล่าวคือในทางกรรมพันธุ์แล้ว ผู้ที่สืบสายเลือดมา เช่นลูกของนาย ก.จะมีความใกล้ชิดทางกรรมพันธุ์กับนาย ก.มากกว่า นาย ข.ที่เป็นหลานของนาย ก. เป็นต้น

2.Socio-emotional distance ระยะห่างทางอารมณ์ กล่าวคือ ในบางกรณี แม้ว่าบุคคลที่เป็นญาติกันจะมีระยะห่างทางกรรมพันธุ์มาก แต่ก็สามารถที่จะมีความใกล้ชิดทางอารมณ์ต่อกันมากกว่า เช่นยายกับหลาน ยายจะมีความใกล้ชิดทางอารมณ์กับหลาน แม้ว่าเมื่อนับระยะทางกรรมพันธุ์แล้วถือว่าห่างกัน เป็นต้น

3.Residential /physical distance ระยะห่างทางที่อยู่อาศัย/ระยะห่างทางกายภาพเช่นการพำนักอาศัย เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความใกล้ชิดกันระหว่างเครือญาติได้

4.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรในสังคมอเมริกัน

Sussman และคณะ (อ้างถึงใน Dyer,1983) ได้สรุปลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุตรที่แต่งงานมีครอบครัวแล้วกับบิดามารดาในสังคมอเมริกัน ไว้ว่าต่างฝ่ายต่างมีการช่วยเหลือกันและกันและมีการเยี่ยมเยียน ไปมาหาสู่กัน ดังรายละเอียดคือ

1.การให้ความช่วยเหลือกันและกัน (Mutual Aid)

บุตรและบิดามารดาจะช่วยเหลือกันและกันทางด้านการเงินเช่นการซื้อหาเครื่องใช้ภายในบ้านให้กัน ลักษณะการให้ความช่วยเหลือนั้นจะเป็นในลักษณะที่บิดามารดาเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ โดยพบว่าชนชั้นกลางในอเมริกาถึงร้อยละ96ปฏิเสธที่จะได้รับการช่วยเหลือทางด้านการเงินจากบุตรของตน สำหรับในชนชั้นใช้แรงงานนั้น พบว่ามีบุตรจำนวนหนึ่งที่ให้เงินกับบิดามารดาของตน

นอกจากนี้ Hillและคณะ (อ้างถึงใน Dyer, 1883) ได้แจกแจงรายละเอียดของการช่วยเหลือกันระหว่างบิดามารดาและบุตรที่แต่งงานแล้วในสังคมอเมริกัน พบว่า ลักษณะความช่วยเหลือที่บิดามารดาให้แก่บุตรของตนนั้น จะเป็นการช่วยดูแลเลี้ยงหลานมากที่สุด (ร้อยละ 78) ตามมาด้วยการช่วยเหลือด้านเงินทอง (ร้อยละ 49) และการดูแลจัดการเรื่องภายในบ้านให้บุตรของตน (ร้อยละ 25) ตามลำดับ

2.การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน (Visiting and Communication)

บิดามารดาในสังคมอเมริกันจะติดต่อสื่อสารกับบุตรของตนโดยการโทรศัพท์และเขียนจดหมายถึงกัน ในกรณีที่อยู่ห่างกัน สำหรับในกรณีที่อยู่ใกล้กันในระยะที่เดินทางสะดวก บิดามารดากับบุตรนั้นจะติดต่อกันโดยการไปเยี่ยมเยียนกันไปมา

4.4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องในสังคมอเมริกัน

1.การให้ความช่วยเหลือกันและกัน (Mutual Aid)

Adams (อ้างถึงใน Dyer,1983) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องร่วมสายเลือดที่แต่งงานและแยกย้ายกันไปนั้น ว่า พี่น้องในสังคมอเมริกัน เมื่อแยกย้ายแต่งงานไปแล้วก็จะรับผิดชอบกับครอบครัวของตนเอง โดยจะไม่ค่อยมีการช่วยเหลือกันในด้านเงินทอง หรือสิ่งของ ทั้งนี้เนื่องจากการช่วยเหลือดังกล่าวสามารถนำมาซึ่งความขัดแย้งได้

2.การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน (Visiting and Communication)

การติดต่อสื่อสารระหว่างพี่น้องนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความสนิทสนมและความเข้ากันได้ระหว่างพี่น้อง ในพี่น้องบางคู่ที่ไม่สนิทกันก็จะติดต่อกันในเทศกาลสำคัญ ในลักษณะของการ การส่งบัตรอวยพรวันคริสต์มาส และการโทรศัพท์ถึงกันในโอกาสวันสำคัญเช่นวันเกิด เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะการติดต่อสื่อสารในแบบที่เป็นบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมที่พี่น้องพึงกระทำต่อกัน

ในขณะที่พี่น้องที่สนิทสนมกัน จะคุยโทรศัพท์ เขียนจดหมาย และไปเยี่ยมเยียนกันบ่อยๆ ในรอบหนึ่งปี ในโอกาสที่ไปเยี่ยมเยียนกันนั้น พี่หรือน้องที่เป็นเจ้าของสถานที่ก็จะจัดรายการพาพี่น้องของตนไปเที่ยว เป็นการสร้างความสนิทสนมมากขึ้น (Allan อ้างถึงใน Dyer ,1983)

4.4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับครอบครัวของคู่สมรสในสังคมอเมริกัน

LeMasters (อ้างถึงใน Dyer ,1983) กล่าวว่า ในสังคมอเมริกันนั้น มีความเชื่อในเรื่องครอบครัวฝ่ายของคู่สมรสของตนในลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นเรื่องยากที่จะเข้าไปสนิทสนมกับครอบครัวของฝ่ายสามี หรือภรรยาของตน การเข้าไปสนิทสนมด้วยนั้น อาจทำให้ครอบครัวฝ่ายของคู่สมรสของตน เข้ามาวุ่นวายในชีวิตสมรสได้

2.ครอบครัวไม่สำคัญ เพราะไม่ได้แต่งงานกับครอบครัว ดังคำพูดที่ว่า “ I’m marrying her, not her family” (แปล: ฉันแต่งงานกับเธอ(ภรรยา) ไม่ได้แต่งงานกับครอบครัวของเธอ)

3.หลังแต่งงานแล้ว คู่สมรสสามารถที่จะย้ายไปอยู่ที่อื่นที่ไกลจากจากครอบครัวดั้งเดิมได้ ดังนั้น แม้ว่าครอบครัวจะไม่ยอมรับในการสมรสก็ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

Dyer (1983) ระบุถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับครอบครัวของฝ่ายสามีหรือภรรยาของตน (ครอบครัวฝ่าย in-laws) ในสังคมอเมริกัน ไว้ดังนี้

1.ปัจจัยด้านเพศ (gender and In-Laws relations)

ปัญหาเรื่องแม่สามี-ลูกสะใภ้ จะเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยที่สุด เนื่องมาจากว่า โดยปรกติแล้วผู้หญิงได้รับการปลูกฝังมาถึงหน้าที่ของการเป็นแม่ และเป็นภรรยาที่ดี โดยสัญชาติญาณของความเป็นแม่บ้าน ผู้หญิงจะจัดการกับทุกสิ่งที่อยู่ในบ้านให้เรียบร้อย และจะผูกพันกับบุตรมากเมื่อถึงเวลาที่บุตรแต่งงานไปแล้วจะทำให้ผู้เป็นแม่เกิดความรู้สึกสูญเสียไป และพยายามที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับครอบครัวของบุตร โดยการช่วยเหลือต่างๆ ให้คำแนะนำในการดูแลบ้านเรือน การทำอาหาร ฯลฯ

ซึ่งในกรณีดังกล่าว สามารถนำมาซึ่งปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ เนื่องมาจากว่าสะใภ้เกิดความไม่พอใจและปฏิเสธความช่วยเหลือจากแม่ของสามี โดยการต่อต้านและไม่สนใจความช่วยเหลือเหล่านั้น เพราะมองว่าเป็นการแทรกแซงครอบครัวเล็กๆของเธอ

2.ปัจจัยด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของในตัวบุตรของบิดา-มารดา(Parental Possessiveness and In-Laws relations)

ในโครงสร้างของสังคมอเมริกัน ซึ่งเป็นครอบครัวเดี่ยว อาศัยกันอยู่ระหว่างพ่อ แม่ ลูก พ่อแม่ จะเป็นผู้ดูแลลูกอย่างใกล้ชิด และเมื่อถึงวัยรุ่น ลูกก็จะออกจากบ้านไปเผชิญโลกและหาความอิสระ ในบางกรณีลูกที่เป็นวัยรุ่นจะหาความเป็นอิสระและพิสูจน์ว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่โดยการแต่งงาน ในขณะที่พ่อแม่นั้นยังไม่สามารถยอมรับในความเปลี่ยนแปลงนั้นได้ เนื่องจากเคยชินกับภาระในการดูแลลูก และยังไม่สามารถที่จะสละภาระนั้นออกไปจากตนเองได้ สิ่งนี้คือที่มาของปัญหาเกี่ยวกับความเป็นเจ้าเข้าเจ้าของในตัวลูก โดยจะพบมากในตัวผู้เป็นแม่ ดังที่กล่าวไปแล้วว่าผู้หญิงจะมีความผูกพันในตัวบุตรมากกว่าผู้ชาย ดังนั้น เมื่อบุตรแต่งงานออกไป ผู้เป็นแม่จะเกิดความรู้สึกว่าสูญเสียสิ่งที่รักไปด้วย และความรู้สึกนี้จะมีผลทำให้ผู้เป็นแม่รู้สึกต่อต้านและมองว่าสะใภ้ของตนยังมีข้อบกพร่อง ในขณะเดียวกันสะใภ้ก็จะรู้สึกถึงการถูกแทรกแซงจากแม่สามี

3.ปัจจัยด้านอายุ และระยะเวลาในการสมรส (Age and Length of Marriage and In-Laws relations)

ในคู่สมรสที่แต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย จะพบปัญหาที่พ่อแม่มองว่ายังไม่โตพอที่จะรับผิดชอบได้ ส่วนในคู่สมรสที่แต่งงานในวัยผู้ใหญ่แล้ว พ่อแม่จะยอมรับในความเป็นผู้ใหญ่และเคารพในการตัดสินใจของคนๆนั้นมากกว่า

สำหรับเรื่องของระยะเวลาการสมรสนั้น พบว่าปัญหาที่มาจากครอบครัวของฝ่ายของคู่สมรสหรือ in -laws นั้นจะพบมากในช่วงระยะแรกของการสมรส เมื่อเวลาผ่านไปนานเข้า ปัญหาระหว่างตัวบุคคลกับครอบครัวฝ่าย in-laws ของตนนั้น จะน้อยลงไปเรื่อยๆ

4.ปัจจัยด้านระยะห่างของการพักอาศัย (Proximity of Residence and In-Laws relations)

ในสังคมอเมริกันนั้น คู่สมรสเชื่อว่าการอยู่ห่างจากครอบครัวฝ่ายของคู่สมรสของตน จะเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ โดย Duvall (อ้างถึงใน Dyer ,1983) ได้ยกตัวอย่างประโยคติดปากคนอเมริกันว่า “The way to get along with in-laws is to keep as far away as possible” (แปล : วิธีที่จะเข้ากับครอบครัวของคู่สมรสที่ดีที่สุดคือ อยู่ให้ห่างที่สุดเท่าที่จะทำได้)

นอกจากนี้ คู่สมรสยังเชื่ออีกว่า การอยู่ใกล้ชิดกันกับครอบครัวของคู่สมรสนั้น จะทำให้คู่สมรสเองขาดความเป็นอิสระในการที่จะดูแลครอบครัวเล็กที่ตนสร้างกันขึ้นมา

5.ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างปู่ย่าตายายกับหลาน (Grandchildren and in-laws relations)

การให้กำเนิดทายาทของคู่สมรสใหม่นั้น สามารถเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสกับครอบครัวทางฝ่าย in-lawsได้ กล่าวคือ จากความรู้สึกแม่สามี-ลูกสะใภ้ หรือพ่อตา-ลูกเขย ทั้งสองฝ่ายจะมีจุดร่วมกันทางความคิดใหม่นั้นก็คือการให้ความสำคัญกับสมาชิกใหม่ในครอบครัว การทุ่มเทความรักไปยังบุคคลคนเดียวกัน และพ่อแม่ จะสามารถเปลี่ยนบทบาทไปสู่บทบาทของปู่ย่าตายาย และให้การช่วยเหลือในการเลี้ยงดูหลานที่เกิดมาใหม่อย่างเต็มที่ ซึ่งจะกล่าวได้ว่า หลานคือสายใยระหว่างคู่สมรส กับพ่อแม่พี่น้องของทั้งสองฝ่ายในสังคมอเมริกันนั่นเอง

6.ปัจจัยด้านความต่างทางวัฒนธรรม (Cultural conflict and in-laws relations)

ปัญหาด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นในคู่สมรสที่แตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนาและชนชั้นทางสังคม คู่สมรสจะพบกับคำวิพากษ์วิจารณ์ จากครอบครัวและเครือญาติ

นอกจากนี้ คู่สมรสยังพบการแทรกแซงจากครอบครัวของทั้งสองฝ่าย เช่นแม่สามีดูถูกลูกสะใภ้ที่ต่างเชื้อชาติจากตน และวิพากษ์วิจารณ์ว่าลูกสะใภ้ไม่มีความสามารถในการดูแลครอบครัว เป็นต้น ความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น เป็นสิ่งที่มีผลต่อความสัมพันธ์ในการแต่งงาน เช่นในกรณีที่คู่สมรสมาจากต่างวัฒนธรรมกัน ความแตกต่างทางวัฒนธรรมนั้นอาจส่งผลให้เกิดปัญหาความแตกต่าง และความไม่เข้าใจกัน รวมไปถึงความรู้สึกเหยียดหยามกันระหว่างครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่ายได้ ทั้งที่จริงแล้ว การแต่งงานควรจะเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและเครือญาติของทั้งสองฝ่ายมากกว่าสร้างความรู้สึกแปลกแยกจากกัน

โดยสรุปแล้ว จากแนวคิดทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องของครอบครัว จะเห็นได้ว่า ครอบครัวในสังคมไทยเป็นครอบครัวที่เน้นในเรื่องของการอยู่ร่วมกัน และความผูกพันของเครือญาติ แม้ว่าครอบครัวที่อยู่ในสังคมเมืองจะเป็นครอบครัวเดี่ยว แต่คนไทยนั้น ยังยึดถือความผูกพันในสายเลือด ยึดถือการเคารพผู้ใหญ่ตามลำดับอาวุโส และให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติ ดังจะเห็นได้จากการใช้ศัพท์เครือญาติที่มีอยู่มากมาย ในขณะที่ครอบครัวในสังคมอเมริกัน ซึ่งเป็นครอบครัวเดี่ยวเช่นกัน แต่จะแตกต่างจากครอบครัวไทยตรงที่ครอบครัวแบบอเมริกันเน้นเรื่องความมีอิสระจากครอบครัวเดิม ความเป็นส่วนตัวและสนใจเรื่องของตนกับคู่สมรสมากกว่าการให้ความสนใจกับพ่อแม่พี่น้องหรือเครือญาติ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดทั้งหมดมาบูรณาการในการศึกษาเรื่องบทบาทของครอบครัวและเครือญาติที่มีต่อชีวิตสมรสของไทย-อเมริกัน กล่าวคือ ผู้วิจัยนำแนวคิดที่ได้กล่าวถึงทั้งหมดมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม และคำถามสัมภาษณ์ ตลอดจนใช้ในการอภิปรายผลการวิจัยในบทที่ 5 โดยที่มุ่งประเด็นในการศึกษาไปที่ บทบาทของเครือญาติที่กลุ่มตัวอย่างนับถือว่าเป็นญาติสนิทของตนเอง เพื่อดูว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทใดบ้างชีวิตสมรสไทย-อเมริกัน โดยศึกษาจากทั้งมุมมองของชาวไทยและมุมมองชาวอเมริกัน ซึ่งผู้วิจัยจึงตั้งปัญหานำวิจัยไว้ 3 ข้อคือ

1.คู่สมรสไทย-อเมริกันมีทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสอย่างไรบ้าง?

โดยแนวคิดที่จะตอบปัญหานำวิจัยในข้อที่1 ได้แก่แนวคิดเรื่องครอบครัวและเครือญาติไทยและอเมริกัน และแนวคิดเกี่ยวกับความต่างทางวัฒนธรรม

2.คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีวิธีการใดบ้าง ในการสื่อสารระหว่างกัน เมื่อต้องสื่อสารในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ ?

โดยแนวคิดที่จะตอบปัญหานำวิจัยในข้อที่2 ได้แก่ แนวคิดเรื่องการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน และแนวคิดเรื่องความต่างทางวัฒนธรรม (High context - Low context Culture และ Collectivism –Individualism)

3 มีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส ?

โดยแนวคิดที่จะตอบปัญหานำวิจัยในข้อที่3 ได้แก่ แนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของคู่สมรสต่างวัฒนธรรม และแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติไทย-อเมริกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ ในช่วงของการเตรียมข้อมูลในการทำวิจัยเรื่อง การสื่อสารต่างวัฒนธรรม และทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส ผู้วิจัยได้พบงานวิจัยบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของครอบครัวและเครือญาติ เรื่องคู่สมรสต่างวัฒนธรรม และการสื่อสารระหว่างคู่สมรสต่างวัฒนธรรม ดังรายละเอียดที่สรุปเป็นหัวข้อดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวและเครือญาติ

ปัทมา เก่งการพานิช (2542) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดามารดาในครอบครัวไทย พบว่า บุตรในสังคมไทยยังมีส่วนในการดูแลบิดามารดา โดยอาจจะเป็นการช่วยกันดูแลระหว่างพี่น้อง หรือเป็นการดูแลด้วยบุตรคนใดคนหนึ่งเพียงคนเดียวและดูแลในทุกๆเรื่อง บุตรส่วนใหญ่ดูแลบิดามารดาโดยการให้เงินช่วยเหลือ ปัจจัยที่มีผลต่อการดูแลรับผิดชอบมารดา คือ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส การเป็นหลักในการเลี้ยงครอบครัว และความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ในเรื่องของการขอคำแนะนำจากบิดามารดา พบว่า บุตรส่วนใหญ่จะขอคำแนะนำจากบิดามารดาเป็นบางเรื่องเท่านั้น และปัจจัยที่กำหนดความแตกต่างในการขอความช่วยเหลือจากบิดามารดา คือ อายุ และความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

รุ่งพันธุ์ เฮงรัศมี (2520) ศึกษาพฤติกรรมตามบทบาททางเครือญาติในครอบครัวเขตชานเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า ในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย หญิงจะเข้าไปมีบทบาทในครอบครัวเดิมมากกว่าชาย เช่นการรับเอาญาติของตนมาอาศัยอยู่ด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างบุตรสาวกับมารดาเป็นสายใยที่แน่นหนา ไม่ว่าบุตรสาวจะแต่งงานออกเรือนไปแล้ว หรือยังอยู่กับครอบครัวก็ตาม

ในกรณีที่บุตรสาวสมรสไปแล้ว และต้องทำงานนอกบ้าน เครือญาติฝ่ายหญิงจะเข้ามามีบทบาทในการช่วยดูแลเลี้ยงดูบุตรให้ หรือบางกรณีก็ช่วยร่วมอุปถัมภ์ทางเศรษฐกิจด้วย

งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องคู่สมรสต่างวัฒนธรรม และการสื่อสารระหว่างคู่สมรสต่างวัฒนธรรม

Wichan Ritnimit (1985) ศึกษาเรื่องการสมรสข้ามวัฒนธรรม โดยศึกษาจากคู่สมรสไทย-อเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า อุปสรรคที่คู่สมรสไทย-อเมริกันต้องเผชิญนั้นหนักหนากว่าคู่ที่สมรสกับคนในวัฒนธรรมเดียวกัน เนื่องมาจากว่าการใช้ชีวิตอยู่กับคนที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรมดั้งเดิม และวิธีการมองโลกที่ได้รับการสั่งสอนมา วิธีการที่จะช่วยให้คู่สมรสเข้าใจกันได้นั้น มีหลักสำคัญคือ การยอมรับในความต่างทางวัฒนธรรม การตระหนักถึงวัฒนธรรมของอีกฝ่าย และการสื่อสารระหว่างกัน เพื่อให้ความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นคลี่คลายและนำมาซึ่งความเข้าใจกัน

Humpherey-Smith,J.V. (1995) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างคนไทยกับฝรั่งโดยมองผ่านบริบทของการสมรส พบว่าในคู่สมรสหญิงตะวันตก หรือที่คนไทยเรียกว่าฝรั่งกับสามีคนไทยนั้น ส่วนใหญ่จะพบรักกันและแต่งงานกันเมื่อชายไทยเดินทางไปต่างประเทศ เมื่อพบรักกันและแต่งงานกัน ก็จะย้ายกลับมาเมืองไทย ซึ่งเมื่อกลับมาถึงเมืองไทยแล้ว ปัญหาก็จะเกิดตามมา กล่าวคือ ชายไทยที่เป็นผู้ใหญ่เมื่อตอนอยู่เมืองนอก กลายเป็นเด็กในโอวาทผู้ใหญ่ และไม่เป็นผู้นำ และหญิงตะวันตกก็ต้องพบกับปัญหาเรื่องภาษา วัฒนธรรม ปัญหาจากครอบครัวของสามี

Humpherey-Smith ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสต่างวัฒนธรรมไว้ว่าขึ้นอยู่กับ ครอบครัวของสามี สถานภาพการเงิน การเข้ากันได้ดีระหว่างสามี-ภรรยา และวัฒนธรรมและภาษา ที่จะทำให้เกิดความสุขและความพอใจในชีวิตสมรสและการใช้ชีวิตในเมืองไทย

Ladda Kittivipart (1987) ศึกษาเรื่องแบบแผนการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสไทย อเมริกัน โดยศึกษาในเชิงเปรียบเทียบคู่สมรสสามประเภทคือ ไทย-ไทย ไทย-อเมริกัน และอเมริกัน-อเมริกัน ที่อาศัยอยู่ในลอสแองเจอลีส สหรัฐอเมริกา ว่าทั้งสามประเภทมีรูปแบบในการสื่อสารในเรื่องทั่วๆไปในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง โดยศึกษาในลักษณะสำคัญของการสื่อสาร 4 ลักษณะ คือ *การแสดงออกทางความคิดเห็น* ผลการศึกษาพบว่าในคู่สมรสไทย-ไทย จะมีการเปิดเผยความรู้สึกต่อกันน้อยที่สุด รองลงมาคือคู่สมรสไทย-อเมริกัน และคู่สมรสอเมริกัน-อเมริกันมีการเปิดเผยความรู้สึกและความคิดเห็นต่อกันมากที่สุด *การแสดงความรักต่อกัน* ในคู่สมรสไทย-ไทยจะมีการแสดงออกซึ่งความรักต่อกันด้วยกิริยาเช่นสัมผัส การบอกรัก การกระทำต่างๆที่แสดงความรักต่อกันน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยหล่อหลอมมาให้ระวังกิริยาและคู่สมรสไทย-อเมริกัน เป็นกลุ่มที่มีการแสดงออกซึ่งความรักต่อกันมากที่สุด เนื่องจากต่างฝ่ายต่างตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของแต่ละฝ่ายและพยายามปรับตัวเข้าหากัน *ความเป็นอิสระจากครอบครัวและเครือทั้งสองฝ่าย* พบว่าคู่สมรสอเมริกัน-อเมริกันมีความเป็นอิสระจากครอบครัวมากที่สุด เพราะสังคมอเมริกันบ่มเพาะให้เด็กกล้าคิด กล้าตัดสินใจเองไม่ยึดติดกับผู้ใหญ่ สำหรับคู่สมรสไทย-ไทยนั้น เห็นว่าการได้รับการยอมรับจากครอบครัวเป็นสิ่งที่ดี *การแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกัน* พบว่า ในคู่สมรสไทย-ไทยจะพยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด โดยวิธีเงียบหรือยอม เพื่อรักษาความกลมกลืนกันในครอบครัวเอาไว้ ในขณะที่คู่สมรสไทย-อเมริกันจะมีการประนีประนอมกันเมื่อเกิดความขัดแย้ง สำหรับคู่สมรสอเมริกัน-อเมริกันนั้นจะไม่ประนีประนอม จะโต้แย้งและเผชิญหน้ากัน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดและผลการศึกษาที่ผ่านๆมา ดังที่ได้กล่าวถึงแล้วข้างต้นมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะนำแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวของไทยและอเมริกัน มาประกอบในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วย

ในบทต่อไป ผู้วิจัยขอนำเสนอระเบียบวิธีวิจัยของการวิจัยเรื่อง การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง"การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกันเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส " มีการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยด้านการสื่อสารภายในครอบครัว (Family Communication) ผนวกกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นวิธีการหลัก ร่วมกับการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยที่อิงการศึกษาแบบ Documentary Research ประกอบในตอนต้น ในช่วงของการหาข้อมูลเพื่อเตรียมคำถามสัมภาษณ์และเตรียมแบบสอบถาม

สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีนัดหมายกับคู่สมรส(สามี-ภรรยา) ล่วงหน้า เมื่อเดินทางไปพบแล้ว ก็แยกกลุ่มตัวอย่างทั้งสองคนออกจากกัน โดยให้คนใดคนหนึ่งทำแบบสอบถาม ในขณะเดียวกันก็แยกอีกคนหนึ่งออกมา เพื่อสัมภาษณ์ และหลังจากนั้นก็สลับกัน คือให้คนที่ถูกสัมภาษณ์แล้วไปทำแบบสอบถาม และผู้วิจัยก็สัมภาษณ์ คนที่ทำแบบสอบถามในตอนแรก ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประหยัดเวลาของกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์สามารถพูดได้อย่างเต็มที่ ไม่รู้สึกเกร็งว่าคู่สมรสของตนกำลังนั่งฟังอยู่ว่าตนเองพูดถึงครอบครัวของเขา/เธอว่า อย่างไร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากกลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ คู่สมรสไทย- อเมริกัน นั้นไม่ได้มีข้อมูลหรือสถิติใดๆที่รวบรวมเอาไว้ จึงไม่สามารถทราบประชากรที่แน่นอน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโยงใยต่อๆกันไป(Snowball Random Sampling) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างเอาไว้ที่ 40คู่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถนำข้อมูลมาคำนวณ (ค่าเฉลี่ย) ทางสถิติได้

และในการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากสามีและภรรยา(คู่เดียวกัน) ทั้งนี้เพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ ครอบคลุมทั้งฝ่ายสามีและภรรยา ไม่ใช่เพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อหาคำตอบให้กับปัญหาวิจัยเรื่อง การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดย แบ่งเป็น2ประเภทคือ แบบสอบถาม และคำถามสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือแต่ละชนิดดังต่อไปนี้

แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นมาด้วยตนเอง โดยนำเอาแนวคิดที่ได้มาจากการอ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่จะตอบปัญหานำวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้ทั้ง 3 ข้อ

แบบสอบถามชุดนี้ มีจำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ 6ตอน และแบ่งเป็น2ชุด ได้แก่ ชุดภาษาไทยสำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทย และภาษาอังกฤษสำหรับฝ่ายอเมริกัน ซึ่งมีเนื้อความคำถามและลำดับข้อเหมือนกัน ต่างกันเพียงแค่ภาษาเท่านั้น สำหรับรายละเอียดของแบบสอบถามมีดังนี้[3]

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเพื่อทราบข้อมูลประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อทราบคำจำกัดความและบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างนับว่าเป็นครอบครัวและเครือญาติสนิทของตนเองและของคู่สมรส

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อทราบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของตนเอง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเพื่อทราบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรส

ตอนที่5 แบบสอบถามเพื่อทราบลักษณะการสื่อสารระหว่างคู่สมรสเมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย

ตอนที่6 แบบสอบถามเพื่อทราบคำแนะนำและข้อมูลเพิ่มเติม

[3] รายละเอียดของแบบสอบถาม ดูในภาคผนวก

ตอนที่1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

มีคำถาม 7 ข้อ(1-7) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระยะเวลาในการสมรส จำนวนบุตร/ธิดา ระดับการศึกษา อาชีพ และ ลักษณะการพักอาศัยของคู่สมรส (อยู่กันตามลำพัง/อยู่กับครอบครัวฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง)

แบบสอบถามตอนที่1นี้ เป็นการสอบถามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในการตอบปัญหานำวิจัยข้อที่3 ซึ่งก็คือ *มีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกันต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส*

ตอนที่2 คำจำกัดความของคำว่า"ครอบครัวและเครือญาติ"ของกลุ่มตัวอย่าง

ในตอนที่2นี้ มีคำถาม2 ข้อ(8-9) คือ เมื่อพูดถึงครอบครัวและเครือญาติของตนเองกลุ่มตัวอย่างจะนึกถึงใครที่มีความสำคัญสำหรับเขา และ เมื่อพูดถึงครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสกลุ่มตัวอย่างจะนึกถึงใครที่มีความสำคัญสำหรับเขา

โดยผลจากแบบสอบถามในตอนที่2 นี้สามารถที่จะตอบปัญหานำวิจัยในข้อย่อย 1.1 *คู่สมรสไทย-อเมริกัน ให้ความหมายของคำว่าครอบครัวและเครือญาติว่าหมายถึงใคร*

สาเหตุที่ให้กลุ่มตัวอย่างให้ความหมายและนึกถึงบุคคลที่เขาถือว่าเป็นครอบครัว โดยที่ไม่ได้กำหนดให้ว่าเป็นพ่อ-แม่ฯลฯ เนื่องจากผู้วิจัยเกรงว่าจะเป็นการจำกัดกลุ่มตัวอย่างเกินไป และความหมายของครอบครัวและเครือญาติของแต่ละบุคคล อาจมีความแตกต่างกัน

ตอนที่3 ทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเอง

ในตอนที่3 มีคำถาม 5 ข้อ (10-14) โดยถามเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างระบุว่าเป็นครอบครัวและเครือญาติของตนเอง (บุคคลที่ถูกระบุถึงในข้อ8) และคำถามนั้น เกี่ยวกับ ความถี่ในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างครอบครัวของตน ความรู้สึกถึงการเข้ามามีบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสของตน ความต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส และความรู้สึกที่มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของตน ที่เกี่ยวกับชีวิตสมรส

ตอนที่4 ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรส

ในตอนที่4นี้ มีข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ (15-19) ถามถึงทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อครอบครัวของคู่สมรส(บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างระบุในข้อที่9) โดยลักษณะของข้อคำถามเกี่ยวกับความถี่ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวของคู่สมรส สอบถามว่าบทบาทของครอบครัวของคู่สมรสในชีวิตสมรสมีอะไรบ้างตามประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ตลอดจนสอบถามว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการ หรือคาดหวังให้ครอบครัวของคู่สมรสเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรสหรือไม่ อย่างไร และความรู้สึกที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรส ที่เกี่ยวกับชีวิตสมรส

คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในตอนที่3 และตอนที่4 จะเป็นส่วนหนึ่งของการตอบปัญหานำวิจัยในข้อที่ *1.2 คู่สมรสไทย-อเมริกันต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตสมรสของตนหรือไม่ อย่างไร*

1.3 จากประสบการณ์ตรงของคู่สมรสไทย-อเมริกัน ครอบครัวและเครือญาติได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องในชีวิตสมรสบ้างหรือไม่ อย่างไร

1.4 คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีความรู้สึกอย่างไรกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

ตอนที่5 พฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรสไทย-อเมริกัน

ในตอนที่ 5 มีข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อย่อยในหนึ่งข้อใหญ่ (ข้อที่20) ลักษณะคำถามเป็นลักษณะการจัดลำดับคะแนนตามระดับความเป็นจริงที่เหตุการณ์ในชีวิตจริงของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเรื่องของพฤติกรรมในการสื่อสารระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับคู่สมรส โดยกำหนดความหมายของตัวเลข 1-5 ไว้ดังนี้

1	ไม่จริงเลย	เท่ากับ 1คะแนน
2	ไม่จริง	เท่ากับ 2คะแนน
3	ค่อนข้างจริง	เท่ากับ 3คะแนน
4	จริง	เท่ากับ 4คะแนน
5	จริงที่สุด	เท่ากับ 5คะแนน

และข้อคำถามในข้อย่อยแต่ละข้อได้ตั้งให้สอดคล้องกับปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 เพื่อหาคำตอบว่า คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีลักษณะพฤติกรรมในการสื่อสารระหว่างกันอย่างไร ดังรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามในข้อย่อยที่20.1/20.2 สอบถามพฤติกรรมในการเปิดเผยความรู้สึก ความคิดเห็นของตนให้อีกฝ่ายรับรู้ โดยคำถามจะถามเกี่ยวกับการเปิดเผยความรู้สึกเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวทั้งฝ่ายตนเอง และฝ่ายคู่สมรส

แบบสอบถามข้อย่อยที่ 20.4/20.7 สอบถามเกี่ยวกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรส ที่มีที่มาจากครอบครัวและเครือญาติ และพฤติกรรมที่คู่สมรสใช้ลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

แบบสอบถามในข้อย่อยที่ 20.3/20.6 สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นอิสระจากครอบครัว เพื่อดูว่าคู่สมรสให้ความสำคัญกับครอบครัวของแต่ละฝ่ายมากน้อยเพียงใด คู่สมรสเป็นอิสระ สามารถตัดสินใจเองได้ ปกครองตนเองได้ หรือการตัดสินใจที่จะทำอะไรสักอย่างนั้นต้องขึ้นกับครอบครัวฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

แบบสอบถามข้อย่อยที่ 20.5/20.8 สอบถามเกี่ยวกับการแสดงความรักต่อกันผ่านวิธีการดูแลเอาใจใส่ครอบครัวของอีกฝ่าย เพื่อดูว่า คู่สมรสมีพฤติกรรม หรือตระหนักถึงพฤติกรรมในลักษณะนี้บ้างหรือไม่

โดยผลคะแนนที่ได้นั้น ผู้วิจัยจะนำมาหาค่าเฉลี่ยและประมวลผลให้เห็นเป็นระดับคะแนนต่างๆ โดยใช้เกณฑ์ของBest ,1970 (สุรัสวดี จักษุรักษ์,2541:28) ดังนี้คือ

1.00-1.50 คะแนนระดับน้อยที่สุด
1.51-2.50 คะแนนระดับน้อย
2.51-3.50 คะแนนระดับปานกลาง
3.51-4.50 คะแนนระดับมาก
4.51-5.00 คะแนนระดับมากที่สุด

คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในตอนที่ 5 นี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการตอบปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 คือ *คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีวิธีการใดบ้างในการสื่อสารระหว่างกันเมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ*

ตอนที่6 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่าง

ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้งานวิจัยได้รายละเอียดมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลในส่วนนี้ไปใช้ในการประมวลข้อมูลเชิงคุณภาพต่อไป

ในส่วนของแบบสอบถามภาษาอังกฤษนั้น ข้อคำถาม และลำดับข้อคำถามเหมือนกับชุดภาษาไทย ต่างกันเพียงแค่แปลเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น จึงไม่ขออธิบายรายละเอียดในแบบสอบถามชุดภาษาอังกฤษ เนื่องจากการจัดวางคำถามต่างๆนั้นเพื่อตอบปัญหานำวิจัยนั้น มีลักษณะเหมือนกับชุดภาษาไทย

คำถามสัมภาษณ์

นอกจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามสัมภาษณ์ไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในรายละเอียดมากยิ่งขึ้น โดยคำถามสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ทั้งหมด 5 คำถามหลักที่มีลักษณะปลายเปิด แบ่งเป็น2 ภาษา คือภาษาไทยสำหรับคนไทย และภาษาอังกฤษสำหรับคนอเมริกัน

เนื้อความของคำถามเหมือนกันและลำดับข้อคำถามเหมือนกัน ต่างกันเพียงแค่ภาษาเท่านั้น รายละเอียดของข้อคำถามหลักทั้ง 5 ข้อมีดังนี้[4]

ข้อที่1 การให้ความหมายและคำจำกัดความของคำว่า"ครอบครัวและเครือญาติ" ในมุมมองของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นการเตรียมให้กลุ่มตัวอย่างสามารถที่จะมุ่งประเด็นในการตอบคำถามเฉพาะลงไปถึงบทบาทของบุคคลที่กล่าวถึงเท่านั้น ไม่ใช่บทบาทของครอบครัวและเครือญาติในมุมกว้างที่หมายถึงคนจำนวนหลากหลาย

ข้อที่2 เรื่องจากประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติว่า ครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และของคู่สมรสมีบทบาทอย่างไรบ้าง ในชีวิตสมรสของตน

---

[4] คำถามสัมภาษณ์ดูในภาคผนวก

ข้อที่3 ความต้องการ หรือไม่ต้องการ /ความคาดหวังที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย ว่าต้องการและไม่ต้องการให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตสมรสอย่างไร ในเรื่องใดบ้าง

ข้อที่4 สอบถามเกี่ยวกับเรื่องของครอบครัวในวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มตัวอย่าง โดยให้เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็น จากนั้น สอบถามเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารระหว่างคู่สมรสเมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ

ข้อที่5 สอบถามทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างว่า กลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีปัจจัย หรือตัวแปรอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์ /มีผลกับความรู้สึก ที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อครอบครัวและเครือญาติ และบทบาทที่ครอบครัวและเครือญาติเข้ามาเกี่ยวข้องในชีวิตสมรส

โดยคำถามสัมภาษณ์ในข้อที่1 เป็นส่วนหนึ่งของการตอบปัญหานำวิจัยในข้อย่อย 1.1 *คู่สมรสไทย-อเมริกัน ให้ความหมายของคำว่าครอบครัวและเครือญาติว่าหมายถึงใคร*

คำถามสัมภาษณ์ในข้อที่2 เป็นส่วนหนึ่งของการตอบปัญหานำวิจัยในข้อย่อย 1.3 *จากประสบการณ์ตรงของกลุ่มตัวอย่าง ครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย เข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรสหรือไม่ อย่างไรบ้าง*

คำถามสัมภาษณ์ในข้อที่3 เป็นส่วนหนึ่งของการตอบปัญหานำวิจัยในข้อย่อย 1.2 *คู่สมรสไทย-อเมริกัน ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรสหรือไม่ อย่างไร*

คำถามสัมภาษณ์ในข้อที่4 เป็นส่วนหนึ่งของการตอบปัญหานำวิจัยในข้อที่ 2 *คู่สมรสไทย-อเมริกันมีวิธีการสื่อสารระหว่างกันอย่างไร เมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย*

คำถามสัมภาษณ์ข้อที่ 5 เป็นส่วนหนึ่งของการตอบปัญหานำวิจัยในข้อที่3 *มีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส*

สำหรับแนวคิดในการสัมภาษณ์นั้นก็คือ ผู้วิจัยจะเปิดโอกาสให้คู่สมรสพูดและเล่าได้อย่างเต็มที่ ตามที่ต้องการ และจะเริ่มการสัมภาษณ์ด้วยคำถามทั่วๆไปที่สร้างจะสร้างความคุ้นเคยและผ่อนคลาย ก่อนเริ่มคำถามหลักทั้ง 5ข้อ และอาจจะเพิ่มรายละเอียดหรือเพิ่มคำถาม ตามสถานการณ์ เนื่องจากเป็นคำถามสัมภาษณ์ แบบ Semi-Structured Interview Questions นอกจากนี้ยังผู้วิจัยยังแยกสัมภาษณ์สามี-ภรรยา เพื่อไม่ให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกเกร็ง หรือรู้สึกเกรงใจสามี-ภรรยาของตนอันจะทำให้ข้อมูลไม่เที่ยงตรงจากความรู้สึกจริงๆของกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบเครื่องมือ (Pilot Test)

เมื่อผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบเครื่องมือ เพื่อหาจุดบกพร่องที่ต้องแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สามารถใช้การได้จริง และสามารถหาคำตอบให้กับปัญหานำวิจัยได้อย่างที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ซึ่งลำดับขั้นตอนการทดสอบเครื่องมือมีรายละเอียดดังนี้

1.นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาให้ช่วยตรวจทานแก้ไขในขั้นแรก

2.นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้ผ่านการแก้ไขแล้วแปลเป็นภาษาอังกฤษ จากนั้นให้ชาวอเมริกันเจ้าของภาษาตรวจทานความถูกต้องทางด้านไวยากรณ์และความหมายให้ตรงกับที่ผู้วิจัยต้องการสื่อออกไป

3.นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ทั้งชุดภาษาไทยและภาษาอังกฤษไปให้คู่สมรสไทย-อเมริกันจำนวน10 คู่ ได้ลองทำ เพื่อหาข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงแก้ไข

4.เมื่อได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ให้กระชับและรัดกุม เพื่อให้เป็นเครื่องมือที่ช่วยหาคำตอบให้กับปัญหานำวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์

5.นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขในครั้งที่2 ออกไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องมาจากการวิจัยเรื่อง การสื่อสารต่างวัฒนธรรม และทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส นั้นมีปัญหานำวิจัยที่ต้องการทราบ ทัศนคติของคู่สมรสที่มีต่อครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย และวิธีการในการสื่อสารระหว่างคู่สมรสเมื่อสื่อสารกันในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ ตลอดจนหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย เพื่อหาคำตอบให้กับปัญหานำวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและคำถามสัมภาษณ์ไว้ดังนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในส่วนที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติแบบพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ

ในส่วนของระดับคะแนน การสื่อสารในด้านต่างๆ ผู้วิจัยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows version 10.0.5

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

เมื่อได้คำตอบจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย โดยลักษณะการวิเคราะห์คำตอบจากการ สัมภาษณ์จะใช้วิธีการแยกประเด็นที่น่าสนใจเป็นหมวดหมู่ และนำมาวิเคราะห์เพื่อเสริมข้อมูลจากแบบสอบถามให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น และเพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้สามารถตอบปัญหานำวิจัยได้ครอบคลุมที่สุด

หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำผลการวิจัยไปเปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำเสนอไปในบทที่ 2 เพื่อค้นหาความเหมือน ความต่างของข้อค้นพบในครั้งนี้ กับแนวคิดและทฤษฎีในอดีต

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส นั้นมีจุดประสงค์ในการศึกษาเพื่อทราบถึงทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย และวิธีการในการสื่อสารระหว่างตัวคู่สมรสทั้งสองเมื่อต้องสื่อสารกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายไทยและฝ่ายอเมริกัน ตลอดจนเพื่อสำรวจหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสทั้งสองฝ่ายมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

ในการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถาม เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ และทัศนคติโดยรวมที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย ประกอบกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทราบข้อมูลในเชิงลึกที่เป็นรายละเอียด โดยกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจในการตอบแบบสอบถาม และให้สัมภาษณ์นั้นมีทั้งสิ้น 80 คน หรือ 40 คู่ จำแนกออกตามถิ่นที่พักอาศัยได้เป็น เขตกรุงเทพฯและปริมณฑล 35คู่ เขตเทศบาลพัทยา จ.ชลบุรี 5คู่ จ.เชียงราย3คู่ จ.เชียงใหม่ 2คู่ และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มานั้นแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการตอบปัญหานำวิจัย

ส่วนที่1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลด้านลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 40 คู่สามี-ภรรยา ที่เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้นำมาจำแนก และแสดงผลในรูปของตารางแจกแจงความถี่ และการนำเสนอเป็นค่าร้อยละ หรือเปอร์เซ็นต์ (%) โดยผลการวิเคราะห์สรุปดังตารางที่ 1 ดังที่จะเสนอต่อไปนี้

ตารางที่1 ลักษณะทางประชากรจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ของกลุ่มตัวอย่าง

	หญิงไทย-ชายอเมริกัน		หญิงอเมริกัน-ชายไทย		รวมทั้งหมด (N=80)
	ภรรยา (n=20)	สามี (n=20)	ภรรยา (n=20)	สามี(n=20)	
<u>อายุ</u>					
20-25ปี	10% (2)	-	-	-	2.5% (2)
26-35ปี	45% (9)	10%(2)	30%(6)	25%(5)	27.5% (22)
36-45ปี	30% (6)	20%(4)	35%(7)	30%(6)	28.75% (23)
46-55ปี	15% (3)	55%(11)	30%(6)	30%(6)	32.5% (26)
56-65ปี	-	15%(3)	5%(1)	15%(3)	8.75 % (7)
<u>การศึกษา</u>					
ไม่ได้เรียน	5% (1)	-	-	-	1.25%(1)
มัธยมศึกษา	25% (5)	-	-	-	6.25% (5)
ปวช.	15% (3)	-	-	10%(2)	6.25% (5)
ปริญญาตรี	35%(7)	80% (16)	90%(18)	75%(15)	70% (56)
สูงกว่าปริญญาตรี	20%(4)	20%(4)	10%(2)	15%(3)	16.25% (13)

ตารางที่1 ลักษณะทางประชากรจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

	หญิงไทย-ชายอเมริกัน		หญิงอเมริกัน-ชายไทย		รวมทั้งหมด
	ภรรยา (n=20)	สามี (n=20)	ภรรยา (n=20)	สามี (n=20)	(N=80)
<u>อาชีพ</u>					
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	25% (5)	-	15%(3)	-	10% (8)
รับราชการ	15%(3)	20%(4)	-	-	8.75% (7)
บริษัทเอกชน	40%(8)	25%(5)	45%(9)	45%(9)	38.75% (31)
เจ้าของกิจการ	20%(4)	55%(11)	30%(6)	35%(7)	35% (28)
ไม่ตอบ/ไม่ระบุ	-	-	10%(2)	20%(4)	7.5% (6)

จากข้อมูลในตารางที่1 แสดงให้เห็นว่า โดยรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 46-55ปี คือมีจำนวนทั้งสิ้น 26คน จากทั้งหมด80 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาขั้นปริญญาตรี คือจำนวน 56 คนจาก 80 คน คิดเป็นร้อยละ 70 และกลุ่มตัวอย่างสีวนใหญ่ทำงานบริษัทเอกชน คือมีจำนวน 31 คนจาก 80 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง[5]

จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบเบื้องหลังของการสมรสของกลุ่มตัวอย่างบางคนว่า การสมรสกับคู่สมรสคนปัจจุบันเป็นการสมรสครั้งที่สองหรือสาม หลังจากที่ตนเองผ่านการหย่าร้างมาแล้วกับคู่สมรสเชื้อชาติเดียวกัน ซึ่งกลุ่มที่เปิดเผยข้อมูลนี้ เป็นกลุ่มชายอเมริกันที่มีอายุมากกว่า 50ปีขึ้นไป โดยมีระบุว่า การสมรสปัจจุบันเป็นการสมรสครั้งที่2 จำนวน 3คน และระบุว่าเป็นการสมรสครั้งที่3 จำนวน 2 คน

ทอม ชายอเมริกัน วัย 51 ปี หนึ่งในบรรดากลุ่มตัวอย่างที่เคยแต่งงานมาแล้ว เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เขาเคยผ่านการแต่งงานมาแล้ว 2 ครั้ง การแต่งงานครั้งปัจจุบัน ถือเป็นการแต่งงานครั้งที่ 3 ซึ่งสองครั้งแรกแต่งกับหญิงชาติเดียวกันแต่ไม่ประสบความสำเร็จ หลังจากแยกทางกับคู่สมรสคนก่อน ที่อยู่กินกันมาถึง14 ปี เขารู้สึกเหนื่อยใจ อยากพักผ่อนคลายความเครียดจากชีวิตสมรสที่ล้มเหลว ทอมตัดสินใจเดินทางมาพักผ่อนยาวที่เมืองไทย โดยเดินทางตั้งแต่กรุงเทพฯขึ้นไปเชียงใหม่ ลงมาพัทยาและภูเก็ต หลังจากมาอยู่ที่เมืองไทยได้สองเดือน เขาได้พบกับหญิงไทยคนหนึ่งที่มีความอ่อนหวานเรียบร้อย และมีเสน่ห์ของความเป็นตะวันออก ทำให้เขาตัดสินใจที่จะเริ่มต้นชีวิตคู่อีกครั้ง กับหญิงสาวในฝัน หลังจากที่หย่าร้างกับภรรยาเก่ามาได้เพียง 3 เดือน

“It’s amazing ,you know? I met her and it was love at first sight. She is really an engel. ” (Tom,51 years,married for 1 year)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[5] **ชื่อทั้งหมดที่ระบุในผลการวิจัย เป็น “ชื่อสมมุติ.”ที่ตั้งขึ้น** ในการเสนอผลการวิจัย เท่านั้น ไม่ใช่ชื่อสกุลจริงของกลุ่มตัวอย่าง

All the names, which are mentioned in this paper, are not the real names of the participants. The real names are kept as confidential.

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างหญิงไทยบางส่วนที่เปิดเผยข้อมูลให้ฟังว่า การสมรสในครั้งปัจจุบันนี้ ไม่ใช่การสมรสครั้งแรก แต่กลุ่มตัวอย่างเคยผ่านการมีครอบครัวมาแล้วและแยกทางกัน และบางคนก็มีบุตรกับคู่สมรสคนก่อนด้วย ดังเช่น วรรณี และ ฝ้าย สองสาวไทยที่เคยแต่งงานมาแล้วกับชายไทย และมีปัญหาเลิกรากันไป โดยสามีเก่าทิ้งตนเองให้ดูแลลูกแต่เพียงลำพัง จนกระทั่งต่อมาได้พบกับคู่สมรสคนปัจจุบัน ที่ช่วยเหลือและดูแลลูกติดของตนเป็นอย่างดี ทำให้เกิดเป็นความรัก และนำมาซึ่งการแต่งงาน

“พี่เป็นหม้ายมา 13 ปี แฟนเก่าเลิกกัน มีลูกติดมาสองคน ลำบากมาก ก่อนที่จะมาพบสามี ถ้าไม่ได้เขา เราคงไม่สบายกันอย่างนี้ นี่เขาก็ส่งให้ลูกพี่เรียนมหาวิทยาลัยด้วย” (วรรณี อายุ42ปี อายุสมรส 6 ปี)

“เคยมีแฟนเป็นคนไทยก่อนหน้านี้ เขาไม่ดีเลย ไม่สนใจลูก ไม่สนใจเรา พอดีมาเจอคนนี้ ตอนแรกก็เป็นเพื่อนๆกัน ไปๆมาๆ เขาดีกับเราดีกับลูก เลยตัดสินใจขอแยกทางกับแฟนเก่า ตอนนี้รู้สึกดีใจว่าเราคิดถูก ฝรั่งเอาใจใส่เราดีกว่า และไม่รังเกียจอดีตของเรา” (ฝ้าย อายุ 35 ปี อายุสมรส 1 ปี)

ในส่วนของระดับการศึกษานั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหญิงไทย ชายไทย ชายอเมริกัน และหญิงเมริกัน จะมีระดับการศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่(ร้อยละ 70) แต่ยังมีหญิงไทย1 คนเปิดเผยว่า ตัวเองไม่ได้รับการศึกษา ไม่สามารถอ่านเขียนได้ หลังจากที่ได้พบรักกับสามี ก็พยายามที่จะเรียนภาษาอังกฤษ แต่ด้วยความยากของภาษา ทำให้ไม่สามารถสื่อสารได้ดังที่ใจต้องการ ส่วนใหญ่การสื่อสารจะใช้วิธีท่องจำ พูดประโยคง่ายๆ หรือพูดอังกฤษปนกับไทย เพราะสามีเข้าใจภาษาไทยบ้างนิดหน่อย แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันเธอเองนั้นสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้บ้างนิดหน่อย

“ ไม่ได้เรียนหนังสือ อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เลย แต่ก็จำและพยายามเอา พยายามสื่อกัน สามีพูดภาษาไทยได้บ้าง ก็พยายามกันไป เดี๋ยวนี้เก่งขึ้นแล้วนะ เราเข้าใจกันมากขึ้น ด่ากัน นินทากันไม่ได้นะ เราเข้าใจ เขาเข้าใจ ” (วรรณี, อายุ 42 ปี,อายุสมรส6 ปี)

สำหรับอาชีพของกลุ่มตัวอย่างนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายหญิงส่วนใหญ่จะทำงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ40 ในกลุ่มหญิงไทย และ ร้อยละ45ในกลุ่มหญิงอเมริกัน โดยกลุ่มตัวอย่างได้ให้เหตุผล ในลักษณะที่ว่า ต้องช่วยกันคนละไม้คนละมือในการหาเลี้ยงครอบครัว เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันบังคับ และการทำงานนอกบ้านทำให้ตนเองดูมีค่าขึ้นมา ดังเช่น เก๋ หญิงไทยวัย 29 ปี ที่เป็นหญิงทำงานมาตั้งแต่เรียนจบปริญญาตรี ปัจจุบันก็ยังคงทำงานอยู่ในตำแหน่งรองหัวหน้าฝ่ายสินเชื่อ ของสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง ได้บอกว่า การทำงานนอกบ้านทำให้มีอิสระทางการเงิน และสามารถใช้จ่ายได้ดังใจต้องการ เพราะหาเงินได้เองไม่ต้องขอสามี

“เราเป็นผู้หญิงทำงานนอกบ้านมาจนชิน จะให้อยู่เฉยๆเป็นแม่บ้านคงไม่ได้ และถ้าเราทำงานเอง จะเอาเงินเราให้พ่อแม่เรา หรือจะซื้ออะไร เราก็สบายใจกว่า ” (เก๋,29ปี,อายุสมรส2ปี)

นอกจากเก๋ แล้วก็ยังมี ปู เลขานุการอาวุโสของกรรมการบริษัทข้ามชาติแห่งหนึ่ง ที่ให้ความเห็นว่า การทำงานนอกบ้าน ทำให้ตนเองเป็นคนมีค่า และด้วยมันสมอง และความสามารถที่มีอยู่ จะทำให้สามีรู้สึกให้เกียรติมากกว่าอยู่บ้านและให้สามีหาเลี้ยง

“เราทำงานได้ พูดภาษาได้ มีการศึกษา มีสมอง หาเลี้ยงตัวเองได้ ถ้าให้เขาหาเลี้ยง เราก็จะดูไร้ค่า” (ปู,45ปี, อายุสมรส 9 ปี)

สำหรับหญิงอเมริกันที่ทำงานนอกบ้าน ให้ความเห็นว่า การทำงานนอกบ้าน เป็นการแสดงถึงศักยภาพและความสามารถที่ตนเองมีอยู่ ดังเช่น คาเรน ที่ทำงานเป็นครูสอนภาษาอังกฤษตามบ้านมาหลายปี

“ I like working, and I have a potential. There’s no problem for me to work outside”(Karen, 45 years-old, married for 14 years)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายชายนั้น พบว่า ชายไทย ร้อยละ 45 จะมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน โดยกลุ่มตัวอย่างบางคนได้เปิดเผยถึงตำแหน่งงานว่าอยู่ในระดับผู้จัดการ หรือหัวหน้างาน ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างชายอเมริกัน พบว่าส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าของกิจการของตนเอง(ร้อยละ55) โดยกิจการที่ทำนั้น ได้แก่ ร้านอาหาร บาร์ ผับ ธุรกิจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

กลุ่มตัวอย่างบางคนได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมในเรื่องของการหาเลี้ยงครอบครัวว่าเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ขอเพียงให้ภรรยาอยู่บ้านและดูแลบ้านก็เพียงพอแล้ว ดังเช่น เบอร์นาร์ด ที่กล่าวกับผู้วิจัยว่า เขายินดีจะทำงานหนัก เพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว เขาต้องการเพียงแค่ให้ภรรยาของเขาต้อนรับเขากลับบ้านทุกๆเย็นด้วยอ้อมกอดอบอุ่นเท่านั้นก็เพียงพอแล้ว

"I like her to take care of the house. It's always nice when I return home and my wife greets me with a warm hug. If she works in the office, I would miss this feeling." (Bernard ,37 years-old ,married for 7years)

ระยะเวลาสมรส จำนวนบุตร และลักษณะการพักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนของลักษณะประชากรในด้านระยะเวลาสมรสของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนบุตรของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการพักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างนั้น สรุปได้ดังตารางที่2 ในหน้าที่ 52

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่2 ลักษณะทางด้านประชากร จำแนกตามระยะเวลาสมรส จำนวนบุตร และลักษณะการพักอาศัยของคู่สมรสไทย-อเมริกัน

	คู่ญ.ไทย-ช.อเมริกัน (n=20)	คู่ ญ.อเมริกัน - ช.ไทย (n=20)	รวมทั้งหมด (N= 40)
ระยะเวลาสมรส			
1-5 ปี	50%(10)	35%(7)	42.5% (17)
6-10 ปี	35%(7)	15%(3)	25% (10)
11-15ปี	10%(2)	25%(5)	17.5% (7)
16-20ปี	5%(1)	20%(4)	12.5% (5)
มากกว่า20ปี	-	5%(1)	2.5% (1)
จำนวนบุตรกับคู่สมรสคนปัจจุบัน			
ไม่มีบุตร	50%(10)	30%(6)	40% (16)
1 คน	30%(6)	40%(8)	35% (14)
2คน	10%(2)	25%(5)	17.5% (7)
3คน	10%(2)	5%(1)	7.5% (3)
ลักษณะการพักอาศัย			
อยู่กันเองตามลำพัง	70%(14)	85%(17)	77.5% (31)
อยู่ร่วมบ้านกับครอบครัวฝ่ายไทย	30%(6)	15%(3)	22.5% (9)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากข้อมูลในตารางที่2 แสดงให้เห็นว่า คู่สมรสทั้งสองประเภท (หญิงไทย-ชายอเมริกัน และหญิงอเมริกัน-ชายไทย) จะมีระยะเวลาสมรสในช่วง1-5ปีมากที่สุดคือ 17 คู่จากคู่สมรสทั้งหมด 40คู่ คิดเป็นร้อยละ 42.5 สำหรับรายละเอียดในเรื่องจำนวนบุตร และลักษณะการพักอาศัยนั้น มีดังนี้

<u>จำนวนบุตร</u>

พบว่าโดยรวมแล้ว จะเห็นได้ว่า คู่สมรสไทย-อเมริกัน จำนวน16 คู่ จาก40คู่ หรือร้อยละ 40 จากคู่สมรสที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ระบุว่าไม่มีบุตรกับคู่สมรสคนปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้เปิดเผยถึงเบื้องหลังก่อนการสมรสว่า เคยสมรสมาก่อนแล้วกับคู่สมรสเชื้อชาติเดียวกัน และเคยมีบุตรมาแล้วกับคู่สมรสคนก่อน การสมรสครั้งปัจจุบันจึงไม่ได้มีบุตร เนื่องจากอายุและสุขภาพที่สูงวัยขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่เปิดเผยและให้รายละเอียดเรื่องนี้ เป็นชายอเมริกันที่สมรสกับหญิงไทย จำนวนทั้งสิ้น 3 คน และเป็นกลุ่มที่มีอายุอยู่ในช่วง 46-65ปี ดังนี้

ทอม ชายอเมริกันวัย 51 ปี ที่ผ่านการแต่งงานมาแล้วกับหญิงชาติเดียวกัน เห็นว่า การแต่งงานของเขาในครั้งนี้ไม่ได้ต้องการมีบุตรเพื่อความเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์อีกแล้ว เนื่องจากเขามีบุตรมาแล้ว เช่นเดียวกับภรรยาคนปัจจุบันที่มีบุตรมาแล้วเช่นกัน

“This is my third marriage. I have already had 3 daughters from my previous, also my wife she has 1 son so we are a happy family now.” (Tom,51 years-old, married for 1 year)

บิล เป็นชายอเมริกันอีกคนหนึ่งที่บอกว่าไม่ต้องการมีบุตรกับคู่สมรสคนปัจจุบัน เพราะว่าเขาอายุในช่วยปลายห้าสิบแล้ว ไม่พร้อมจะมีบุตรในช่วงนี้ สิ่งที่เขาต้องการจากการแต่งงานครั้งนี้ คือ การเดินทาง พักผ่อน และมีความสุขกับชีวิตวัยเกษียณ

“ I am in my late-fifties, I don’t think it’s a good time to have children. I would rather enjoy being with my wife and travel together.” (Bill,57years-old ,married for 1 year)

นิค ชายอเมริกันวัย 50 ปี มีบุตรสาวที่เกิดกับภรรยาอเมริกันของเขา 1 คน ตอนนี้ บุตรสาวของเขาอายุ 26 ปีแล้ว นิคบอกว่า เขาไม่ต้องการที่จะใช้เวลาไปกับการเลี้ยงเด็ก เพราะการเลี้ยงเด็กคือ การอุทิศเวลา 24 ชั่วโมง โดยไม่มีวันหยุดพัก ซึ่งเขาไม่ต้องการอีกแล้ว

“ I think we can be a happy couple with no children, you know if you have children you can not have your days off. Children require you attention 24 hours a day. I think my wife and I see the same picture. That’s why. Also, I have my own daughter from my previous, she is now 26 years old.” (Nick, 50 years-old, married for 10 years)

ลักษณะการพักอาศัย

สำหรับเรื่องของลักษณะการพักอาศัยนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รวมแล้ว 31 คู่นั้นพักอาศัยกันเองตามลำพังครอบครัวของตน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 77.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คู่ ยังคงพักอาศัยอยู่กับครอบครัว และ/หรือ ญาติพี่น้องฝ่ายคนไทย โดยคิดเป็นร้อยละ22.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 62 คน (31 คู่) ที่พักอาศัยอยู่กันเองตามลำพังสามีภรรยา ทำให้ได้ทราบเหตุผลประกอบในการที่เลือกพักอาศัยกันเอง ดังจะแยกเป็นหมวดหมู่ได้ดังต่อไปนี้

- อยู่กันเองตามลำพัง เพราะใกล้ที่ทำงาน (7 คน จาก 62 คน / ร้อยละ 11.29)
- ภรรยา/สามีเข้ากับที่บ้านไม่ได้เลยแยกบ้านอยู่ (10 คน จาก 62 คน/ร้อยละ 16.12)
- ต้องการเป็นอิสระ (15 คน จาก 62 คน/ร้อยละ 24.19)
- ไม่อธิบายเหตุผล (30 คน จาก 62 คน/ร้อยละ 48.38)

กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งนั้น ที่ทำงานกับที่บ้านไกลกันมาก คู่สมรสจึงเลือกที่จะออกมาพักกันเอง โดยเลือกที่อยู่ที่ใกล้ที่ทำงานเดินทางสะดวก และประหยัดเวลามากกว่า อยู่ที่บ้านหลังเดียวกันกับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายคนไทย เช่นกรณีของสุวิทย์ ที่บ้านไกลกับที่ทำงานมาก จึงต้องแยกออกมาอยู่คอนโดกับภรรยา

“ทำงานอยู่ฝั่งธนฯ บ้านอยู่สุขุมวิท เลยย้ายมาอยู่คอนโดฯ แต่ก็ยังติดต่อกับพ่อแม่อยู่บ้างในโอกาสสำคัญๆ “ (สุวิทย์, 35 ปี,อายุสมรส4 ปี)

กลุ่มตัวอย่างบางคนระบุว่า การที่อยู่ร่วมบ้านเดียวกันกับครอบครัวและเครือญาติ บางครั้งทำให้เกิดปัญหา หรือเรื่องจุกจิก เพราะการอยู่ใกล้กันมาก ทำให้มองเห็นข้อบกพร่องของแต่ละฝ่าย และทำให้ความสัมพันธ์ไม่ราบรื่นนัก การแยกออกมาพักต่างหาก จะทำให้ความสัมพันธ์ดีกว่า เพราะนานๆได้พบกันที ปัญหาจุกจิกจะเกิดขึ้นน้อยกว่า ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น พบว่าเป็นปัญหาจุกจิกระหว่างครอบครัวของคนไทยกับเขย-สะใภ้ ชาวอเมริกัน ที่ต่างฝ่ายยังรับกันไม่ค่อยได้ คู่สมรสฝ่ายไทยในฐานะคนกลาง จึงมีความคิดที่จะย้ายออกมาอยู่ต่างหาก และหลังจากย้ายออกมาแล้วก็สบายใจขึ้น ทั้งสามี ภรรยา และเครือญาติ เช่นกรณีของวันดี และกรณีของสมพงษ์ ที่บอกว่าสบายใจขึ้นที่ย้ายออกมาอยู่ตามลำพัง

“สามีไม่เป็นที่ชื่นชอบเนื่องจากเขาเฉยมากๆ ไม่พูดคุย จริงๆแล้วก็คือเขาคุยกับใครไม่ได้ เพราะพูดภาษาไทยไม่ได้ ทีนี้ก็เลยกลายเป็นแปลกแยก พี่น้องเราก็หมั่นไส้ เราก็เลยตัดสินใจว่าย้ายออกมาดีกว่า เวลาเราไปเจอพี่น้อง เราก็ไม่ต้องเอาเขาไป สบายใจทุกฝ่าย” (วันดี,37ปี,อายุสมรส 7 ปี)

“ ภรรยาของผม เขาเป็นอเมริกันร้อยเปอร์เซนต์ คือตรงไปตรงมามากๆ บางครั้งเขาก็วิพากษ์วิจารณ์อะไรตรงๆ ผมรับได้ แต่พี่สาวคนโตผมรับไม่ได้ เขาคุยกันรู้เรื่องแล้วก็มีปะทะคารมกันทุกครั้ง การแยกบ้านกันอยู่ทำให้เขาเจอกันน้อยลง และไม่ขัดแย้งกันเท่าไหร่ ดีกว่าครับ” (สมพงษ์, 30 ปี,อายุสมรส3 ปี)

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน บางคนเห็นว่า การอยู่ตามลำพังสามี- ภรรยา ทำให้คู่สมรสของตนนั้น สามารถที่จะเป็นอิสระจากครอบครัวดั้งเดิมได้ดีกว่าการที่อยู่ภายใต้หลังคาเดียวกัน

ทอม ชายอเมริกันที่แต่งงานอยู่ในสังคมไทยมา 1 ปี ให้ความเห็นว่า เมื่อแต่งงานแล้ว สามี-ภรรยา ควรเป็นอิสระจากครอบครัวเดิม และต่างฝ่ายควรให้ความสำคัญกับครอบครัวเล็กๆที่กำลังสร้างขึ้นมามากกว่า เขาพบว่า ในช่วงแรกของการแต่งงาน ที่เขากับภรรยาอยู่ในบ้านหลังเดียวกับพ่อตาแม่ยาย

ภรรยาสาวของเขาใช้เวลาไปกับการดูแลสมาชิกคนอื่นๆในครอบครัว ทำให้ไม่เป็นอิสระ ทอมจึงต้องใช้วิธีย้ายออกมาอยู่ต่างหาก เพื่อให้ภรรยาของเขาสามารถแยกตนเองออกมาจากครอบครัวได้จริงๆ และใช้ชีวิตกันตามลำพังแบบสามีภรรยา

"I persuade my wife that we had better live separately otherwise she has to take care of her brothers, sisters and so on and so on. I think she should separate from them because she has her own family. The only way that can help her doing that is to move out from her family's roof." (Tom,51years-old, married for 1 year)

นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มตัวอย่างชายอเมริกัน ที่มีอายุระหว่าง 50-65 ปี ให้เหตุผลเกี่ยวกับความต้องการเป็นอิสระว่า ตนเองนั้นแก่เกินกว่าที่จะไปปรับตัวและอาศัยอยู่ร่วมบ้านเดียวกันกับครอบครัวของภรรยาคนไทย การแยกออกมาอยู่นั้น ทำให้ตนเอง รู้สึกมีอิสระ เป็นส่วนตัว และสบายใจขึ้น เช่น ในกรณีของ เจมส์ ที่บอกกับผู้วิจัยว่า เขาแก่เกินกว่าจะไปอยู่ร่วมบ้านพ่อตาแม่ยาย เขาต้องการเป็นอิสระ ไม่ใช่อยู่ภายในสายตาของพ่อตาแม่ยายตลอดเวลา

"I am too old to live with someone's parents. I don't want to adjust myself. I am here to live with my wife not her parents." (James,50 years old, married for 7 years)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คู่ ที่ระบุว่ายังคงพักอาศัยอยู่กับครอบครัวฝ่ายคนไทยนั้นได้ให้เหตุผลว่าการพักอาศัยอยู่กับครอบครัวใหญ่ สร้างความรู้สึกอบอุ่น นอกจากนี้ ยังอาศัยให้ครอบครัวช่วยเลี้ยงลูกให้ ในยามที่คู่สมรสต่างต้องออกไปทำงาน

หนิง เป็นอีกคนหนึ่ง ที่มีครอบครัวช่วยดูแลลูกชายวัย9 เดือนให้ หนิงบอกกับผู้วิจัยว่า การให้ครอบครัวดูแลลูกให้ เป็นการสร้างความอบอุ่นให้กับลูกชายของเธอ

"ดีกว่านะคะ การที่เราอยู่รวมกันทำให้ลูกของเรามีความใกล้ชิดกับพี่ป้าน้าอา สนิทสนม เขาเกิดมาท่ามกลางความรักจากญาติพี่น้อง จะทำให้เขารู้สึกอบอุ่น ไม่อึดอัดเลยนะคะที่จะอยู่ร่วมกัน สามีเองก็รู้สึกว่าเขาเข้ากันได้ดีกับแม่เรา พี่น้องเรา เขาบอกว่าอยากอยู่เมืองไทยไปตลอดค่ะ " (หนิง,31ปี,อายุสมรส4 ปี)

ในกรณีของ วิศรุต นั้น เขาบอกว่า บ้านที่อยู่กับพ่อแม่นั้น อยู่ในทำเลดี เดินทางสะดวก และอาศัยให้พ่อแม่ดูแลลูกให้ยามที่เขากับภรรยาไปทำงาน การให้ผู้ใหญ่เลี้ยงลูกให้นั้น ไว้ใจได้ดีกว่าจ้างสถานรับเลี้ยงเด็ก

“ยังอยู่กับพ่อแม่ครับ สะดวกสบายดี บ้านใกล้ทางด่วน หากย้ายไปทำเลที่ดีก็คงไม่ได้อย่างนี้ อยู่ที่นี่ครอบครัวใหญ่มีพี่เลี้ยงเลี้ยงลูกเวลาเราไปทำงาน ถ้าไปอยู่กันเอง ก็ต้องไปจ้างเนอร์สเซอรี่ ดีหรือเปล่าก็ไม่รู้ อยู่ด้วยกันก็ไม่เห็นภรรยาว่าอึดอัดอะไร ผมไม่ได้ยินเขาบ่นนะ”
(วิศรุต,36 ปี,อายุสมรส3 ปี)

สำหรับชาวอเมริกันที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวของคู่สมรสนั้น ระบุว่า รู้สึกดีที่ได้อยู่ร่วมกับครอบครัวฝ่ายไทย เพราะได้รับความอบอุ่น ความรัก และการเอาใจใส่ ทำให้ซาบซึ้งในน้ำใจของครอบครัวคนไทย ดังเช่น ปีเตอร์ ที่ซาบซึ้งกับครอบครัวของภรรยามาก

“I feel grateful for my in-laws. They are nice to me and they respect my own limit. We live together with no problem. You asked me if they cause me trouble. I think I caused them trouble. They have to cook a special dish for me (no spicy) for example. So I feel happy being with them. They are really nice to me. I feel home when I am with them even we don’t speak the same language.” (Peter ,41 years-old,married for 4 years)

ลินดา วัย 29 ปี เพิ่งย้ายมาอยู่เมืองไทยได้ไม่ถึงปี เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เธอไม่มีปัญหาอะไรเลยกับการที่ต้องพักอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวของสามี เพราะต่างฝ่ายเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้อยู่ร่วมกันได้

“My husband is an only-child. He has his grandmother and his mother,2 old ladies. They live in a big house and there is enough room for us. So I think why not?? If we live together my husband still can look after his mother and grandmother. So far, everything is OK.I don’t have any problem. We respect each other.” (Linda,29years-old,married for 1 year)

ส่วนที่2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการตอบปัญหานำวิจัย

ปัญหานำวิจัยข้อที่1 คู่สมรสไทย-อเมริกันมีทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสอย่างไรบ้าง

1.1 คู่สมรสไทย-อเมริกันให้ความหมายของคำว่า “ครอบครัวและเครือญาติ”ว่าหมายถึงบุคคลใดบ้าง?

เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำคำตอบจากแบบสอบถามในข้อที่ 9และข้อที่10 มารวบรวมและประมวลออกมาเป็นตารางแจกแจงความถี่ ได้เป็นข้อมูลในเชิงปริมาณ แสดงให้เห็นถึง “บุคคล” ที่กลุ่มตัวอย่างถือว่า เป็นครอบครัวและเครือญาติในลำดับที่หนึ่ง โดยแสดงในตารางที่3 ในหน้าถัดไป

และเพื่อให้เห็นถึงข้อมูลในเชิงรายละเอียด ผู้วิจัยได้นำคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ไว้ในการสัมภาษณ์มารวบรวมเป็นหมวดหมู่ นำเสนอในรูปของการพรรณนาข้อมูลตามคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่หน้า 60 ถึงหน้า 66

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่3 การให้ความหมายของคำว่า "ครอบครัวและเครือญาติ" ตามทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง

"คำว่า ครอบครัวและเครือญาติหมายถึง....."		ญ.ไทย-ช.อเมริกัน		ญ.อเมริกัน-ช.ไทย		รวม (N=80)
		ภรรยา (n=20)	สามี (n=20)	ภรรยา (n=20)	สามี (n=20)	
ครอบครัว/เครือญาติตนเอง	-บิดา และ/หรือมารดาผู้ให้กำเนิด	80%(16)	95%(19)	95%(19)	80%(16)	87.5% (70)
	-บิดา และ/หรือมารดาบุญธรรม	10%(2)	-	-	-	2.5% (2)
	-บิดา และ /หรือมารดาเลี้ยง	-	(5%)	-	5%(1)	2.5%(2)
	-ปู่ย่าตายาย	5%(1)	-	-	10%(2)	3.75%(2)
	-พี่น้องร่วมบิดามารดา	5%(1)	-	5%(1)	5%(1)	3.75%(2)
ครอบครัว/เครือญาติของคู่สมรส	-บิดา-มารดาผู้ให้กำเนิดของคู่สมรส	75%(15)	80%(16)	90%(18)	85%(17)	82.5%(66)
	-พี่น้องของคู่สมรส	10%(2)	15%(3)	10%(2)	15%(3)	12.5%(10)
	-บุตรของคู่สมรสที่เกิดกับคู่สมรสคนก่อน	15%(3)	5%(1)	-	-	5%(4)

จากข้อมูลในตารางที่3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสี่กลุ่ม(หญิงไทย ชายอเมริกัน หญิงอเมริกัน และชายไทย) ให้ความหมายของคำว่า “ครอบครัวและเครือญาติของตนเอง” ว่าหมายถึง บิดามารดา กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างถึง ร้อยละ 87.5 ระบุว่า ครอบครัวและเครือญาติ ตามคำจำกัดความของตนเองนั้น คือบิดามารดา

นอกจากบิดามารดาแล้ว ยังมีกลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทยบางคน ที่ตอบว่า ครอบครัวและเครือญาติของตนเองนั้น ได้แก่ บิดามารดาบุญธรรม ได้แก่ ยุพา และเอ๋ ที่บอกว่า พ่อแม่บุญธรรมของตนนั้น ช่วยเหลือดูแล และให้ความรัก เสมือนตนเองเป็นลูกแท้ๆของท่าน

“ พี่นึกถึง พ่อแม่บุญธรรมนะ คือพ่อแม่แท้ๆของพี่เนี่ย อยู่ต่างจังหวัด แล้วมีลูกหลายคน ก็ไม่ได้มีฐานะด้วย ที่นี้พี่เป็นคนหัวดี พ่อแม่บุญธรรม จริงๆก็เป็นญาติกันแหละ เขาเห็นเราหัวดี เลยเอาเรามาเลี้ยง ให้เรียนหนังสือ แล้วพี่ก็มาอยู่กับเขา เป็นลูกบุญธรรม อยู่ในกรุงเทพฯ นานๆจะกลับไปหาที่บ้าน แต่ก็ไม่ได้สนิท พูดถึงคนที่เป็นครอบครัวของพี่ ที่ไม่ใช่สามีก็จะนึกถึงพ่อแม่บุญธรรมนี่แหละ” (ยุพา ,อายุ38ปี,อายุสมรส 7ปี))

“แม่บุญธรรม...สนิทกับแม่บุญธรรม ทุกวันนี้ก็อยู่บ้านเดียวกันกับแม่บุญธรรมนะ ทั้งตัวเอง สามี และลูก แม่บุญธรรมก็ช่วยดูแลลูกให้ตอนที่มาทำงาน” (เอ๋,อายุ30ปี,อายุสมรส2ปี)

สำหรับ ปู นั้น เธอบอกว่า ครอบครัวของเธอนั้น หมายถึงยาย เพราะยายกับตา เป็นคนที่เลี้ยงดูเธอมาตั้งแต่เด็กๆ รวมทั้งส่งเสียให้เรียนหนังสือให้มีการศึกษาที่ดีเยี่ยม มีงานที่ดี และมีชีวิตสมบูรณ์แบบได้อย่างทุกวันนี้

“ ครอบครัวของพี่เหรอ..มีแต่ยายนะ พี่สนิทกับยายมาก ยายเลี้ยงมาตั้งแต่เล็ก จริงๆมีตาด้วย แต่ตาเสียไปแล้ว ตอนนี้ก็มีแต่ยาย รับมาอยู่ด้วยนะ เราก็อยู่ด้วยกัน” (ปู,อายุ45ปี,อายุสมรส9 ปี)

ต้อย เป็นอีกคนหนึ่งที่ให้ความหมายของคำว่า ครอบครัว ว่าหมายถึงคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ โดยเธอบอกว่า พี่สาวคนโตที่มีอายุห่างกับเธอ 12 ปี เป็นบุคคลที่เธอนับว่าสนิทสนมและนับถือมากกว่าคนอื่นๆในครอบครัว พี่สาวเป็นคนดูแลเธอมาตั้งแต่เด็ก ด้วยความที่มีพี่น้องหลายคน พ่อแม่จึงต้องอาศัยลูกสาวคนโตดูแลน้องๆ ทำให้ต้องสนิทกับพี่คนโตมาตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบัน

“ครอบครัวในความหมายของพี่เนี่ยเป็นภาพกว้างนะ แต่ถ้าจะถามว่าคนๆไหนที่เราสนิทด้วยไว้ใจ สนิทใจ เป็นคนที่มีความสำคัญกับเรา พี่จะนึกถึงพี่สาว เราสนิทกันมาก เขาเป็นเหมือนแม่อีกคน แต่สนิทกันกว่าแม่ เนื่องจากว่า วัยเราไม่ห่างกันมากเท่ากับแม่ ก็สนิท นับถือ นับว่าสำคัญกับเรา และมีส่วนสำคัญที่ทำให้เราได้แต่งงานกับแฟนคนนี้” (ต้อย,อายุ31ปี,อายุสมรส2 ปี)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างอเมริกันนั้น ให้คำตอบว่า ครอบครัวและเครือญาติของเขา/เธอ (The original family-The family in the US.-The family of origin) หมายถึง บิดามารดาของตนเอง โดยเหตุผลที่ได้ให้ไว้ก็เป็นไปในลักษณะที่ว่า บิดามารดาคือบุคคลที่สนิทสนมและเป็นผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดูมา เมื่อแยกออกมาจากบิดามารดา และมามีครอบครัวของตนเองแล้ว บิดามารดาก็นับเป็นครอบครัวดั้งเดิมที่อยู่เบื้องหลังนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ยังมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คนที่นิยามคำว่า ครอบครัวและเครือญาติ ว่าหมายถึงคนอื่น นั่นคือ ดาเนียลล่า และจอห์น

ดาเนียลล่า บอกว่าครอบครัวของเธอคือ พี่สาวฝาแฝดที่สนิทกันเหมือนเป็นบุคคลคนเดียวกัน ระหว่างเธอกับพี่สาวนั้น มีสายใยบางอย่างที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกันอยู่อย่างเหนียวแน่น เมื่อคนใดคนหนึ่งมีทุกข์ อีกคนจะรู้สึกได้ทันที

“I think about my twin-sister. We are closed and we can sense when either of us is in trouble or need help. She knows everything about my life and I know everything about her life. I consider her to be my original family. I meet her once a year approximately but e-mail almost everyday. (Daniella,34years old, married for 6 years)

สำหรับ จอห์น นั้น เขาบอกว่า เขานึกถึงมารดาเลี้ยง เพราะบิดาของเขาหย่าขาดกับมารดาแท้ๆของเขาตั้งแต่เขาอายุ 4 ขวบ บิดาของเขาแต่งงานใหม่หลังจากนั้นสองปี และมารดาเลี้ยงของเขาก็รับหน้าที่ดูแลเขามาตั้งแต่บัดนั้น จอห์นบอกว่ามารดาเลี้ยงรักและช่วยเหลือเขาทุกๆอย่าง เขารักและซาบซึ้งกับเธอมาก

“I might think of my step mother. She loves me and gives me a support.” (John,32 years old, married for 2 years)

ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

ในส่วนของคำว่า"ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส" นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะตอบว่านึกถึงบิดามารดา ของคู่สมรส กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 82.5 ที่ตอบเช่นนี้ แต่อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มตัวอย่างหญิงไทย จำนวน 5 คนที่ตอบว่านึกถึงบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บิดามารดาผู้ให้กำเนิดของคู่สมรส

ต้อย หญิงไทยวัย 31 ปี เล่าให้ฟังว่าเธอได้พบกับพี่สาวของสามีเพียงครั้งเดียว ในวันแต่งงานของตนเอง หลังจากนั้นก็ติดต่อกันผ่านอีเมล์ ต้อยบอกว่าเธอรู้สึกสนิทกับพี่สาวของสามีมาก เพราะพี่สาวของสามีเป็นญาติคนเดียวที่สามีมีอยู่ เนื่องจากบิดามารดาของเขาเสียชีวิตแล้ว

“พี่จะนึกถึง พี่สาวของเขานะ คือว่าพ่อแม่เขาเสียไปหมดแล้ว พี่เองก็ไม่ได้รู้จักพ่อแม่เขาหรอก แต่เคยได้คุยกับพี่สาวเขาหนหนึ่ง คือตั้งแต่แต่งงานมาก็เพิ่งเจอเขาเป็นครั้งแรกในงานแต่งของตัวเองนั่นแหละ พี่สาวเขาบินมาร่วมงาน แก่แล้วล่ะ เกือบ 70แล้วนะ ก็แค่ครั้งเดียวตอนนั้นแหละที่ได้คุยกันแบบตัวตัวน่ะ หลังจากนั้นก็ส่งอีเมล์คุย โทรคุย แต่นานๆครั้งนะ วันเกิดปีใหม่ ถึงจะคุยกัน” (ต้อย ,อายุ31 ปี,อายุสมรส 2ปี)

สำหรับเก๋ เธอบอกว่าสนิทกับพี่ชาย น้องชายของสามี และเห็นว่าพี่ชายกับน้องชายของสามีนั้น คือครอบครัวของเขา เพราะเธอเห็นว่า สามีสนิทกับพี่น้องมาก เมื่อตัดสินใจแต่งงานกับเธอนั้น พี่น้องของเขาก็บินมาร่วมงานด้วย เธอบอกว่า เธอนั้นได้รับการต้อนรับอย่างเป็นกันเอง ทำให้รู้สึกอบอุ่น สนิทใจ

“นึกถึงพี่ชายกับน้องชายของเขาค่ะ เพราะว่าเรารู้จักกับพี่น้องเขาเป็นอย่างดี เคยพบกันหลายครั้งแล้ว พี่ชายเขาทำงานอยู่ที่ญี่ปุ่น เคยบินไปเที่ยวญี่ปุ่น แล้วได้พบกับพี่ชายเขา สำหรับน้องชายของเขานั้น ได้พบกันตอนที่ไปเที่ยวอเมริกา ไปพักกับเขาอยู่เดือนเต็มๆ รู้สึกสนิทใจและรู้สึกว่าเขาต้อนรับเราดีมากเลยค่ะ ไม่พบปัญหาหรือเรื่องอึดอัดใจเลย หรืออาจเป็นเพราะเราพูดภาษาเขาได้มั้งคะ เขาคงเห็นว่าเราไม่ใช่ผู้หญิงอย่างงั้น เรามีสมองและพูดกับเขารู้เรื่อง”
(เก๋,อายุ29 ปี,อายุสมรส 2ปี)

ส่วน จินดา หญิงไทยในวัย 25 ปีนั้น บอกกับผู้วิจัยว่า ครอบครัวของสามีในความหมายของเธอคือลูกติดสามีที่สามีเป็นห่วงและรักมาก จินดาบอกว่า สามีนั้นตั้งเงื่อนไขกับเธอเลยว่าต้องเข้ากับลูกของเขาให้ได้ เพราะถ้าต้องเลือกแล้ว เขาต้องเลือกลูกอยู่แล้ว เธอจึงต้องพยายามอย่างหนักที่จะให้ลูกของสามียอมรับในตัวเธอให้ได้

“ครอบครัวของเขาไม่มีใครนะจริงๆแล้ว เห็นมีก็แต่ลูก กว่าจะแต่งกันได้เนี่ย โอ๊ยเราต้องเข้ากับลูกเขาให้ได้ก่อนนะ ซึ่งยากมาก คือว่าวัยรุ่นฝรั่งเขาจะก้าวร้าวกว่าคนไทยเยอะ เราต้องอดทนมากๆเลยที่จะทำให้ลูกเขาไฟเขียวกับเรา คืออยากแต่งไง คบกับเขาแล้วสบายใจ แต่ว่าเขามีเงื่อนไขคือลูกเขากับเราต้องโอเคกันได้ก่อน เราก็เข้าใจแต่กว่าจะมาถึงวันนี้นะยากมากๆ “ (จินดา,อายุ25ปี, อายุสมรส 1 ปี)

นอกจาก จินดา แล้ว ยังมี ปู กับ สุดใจ ที่ให้ความเห็นว่า ครอบครัวของสามีนั้น หมายถึงลูกติดของสามี แต่สำหรับเธอสองคนนั้น ลูกติดสามีไม่ได้เข้ามามีบทบาทอะไร เนื่องจากเขาโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ต่างคนต่างอยู่

“ คงจะเป็นลูกของเขากับภรรยาเก่านะคะ ซึ่งก็ไม่ได้มายุ่งกับเราเท่าไหร่ คือต่างคนต่างอยู่ เขาเองก็ไม่ได้มายุ่งกับเรา จริงๆแล้วครอบครัวของเขาก็ไม่เห็นจะมีใครเลยนะ พ่อแม่เขาก็เสียไปแล้ว คนที่ดูใกล้ชิดกับเขาที่สุด คงจะเป็นลูกของเขานี่แหละ แต่ก็อยู่คนละทวีป ห่างกันมากไม่ค่อยมีบทบาทอะไรกับเราหรอก” (ปู,อายุ 45ปี,อายุสมรส 9 ปี)

“ลูกสาวของเขาที่เกิดกับภรรยาเก่าค่ะ คือสามีพี่เขาจะรักลูกของเขามาก พี่เองก็ไม่ได้มีลูกกับเขา คืออยากมีแต่พี่มีไม่ได้ เขาก็มีลูกสาวอยู่สองคน อายุก็โตแล้วล่ะนะ ตอนนี้คนหนึ่งแต่งงาน กำลังจะมีหลาน สามีพี่ตื่นเต้นใหญ่ ถ้าจะนึกถึงว่าใครคือครอบครัวของเขาทางโน้น พี่ว่าก็นี่แหละ ลูกสาวเขาที่อยู่อเมริกา” (สุดใจ,อายุ51ปี,อายุสมรส13 ปี)

นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มตัวอย่างชายอเมริกัน จำนวน 4 คนที่ตอบว่าครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสหมายถึงบุคคลอื่น คือพี่น้องของคู่สมรส และลูกติดของคู่สมรส

แบรด ชายอเมริกันวัย 56 ปี เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ปัจจุบันนี้ เขารับน้องสาว น้องชายของภรรยามาอยู่ด้วย และส่งเสียเงินทองให้เรียนหนังสือ เขาบอกว่าน้องๆของภรรยา คือครอบครัวทางฝ่ายภรรยาที่เขาสนิทสนมด้วยมากที่สุด

“Her younger-brother and sister are staying with us in the same house. So if you ask me about her family. I would say her brother and sister because they are closed to us.” (Brad, 56 years old, married for 5 years)

เช่นเดียวกับ ไมค์ ที่บอกว่าปัจจุบันนี้ เขารับน้องสาวของภรรยามาอยู่ด้วย และให้เงินเดือนใช้ เขาเห็นว่า น้องสาวของภรรยานั้น คือครอบครัวของภรรยาที่เขาสนิทด้วยมากที่สุด

“ Her family? Maybe her youngest sister I think. We let her stay in the same house and I pay for her school. I give her 2,000 baths/month. She is nice. She can help us cleaning up the house.”(Mike, 43 years old, married for 4 years)

สำหรับ บิล แล้ว เขาบอกว่า ครอบครัวของภรรยาที่ยุ่งเกี่ยวกับตัวเขาและภรรยามากที่สุด คือพี่ชายคนโตของภรรยา ซึ่งทำนาอยู่ที่หนองคาย พี่ชายของภรรยามักจะโทรศัพท์มาขอเงินจากภรรยาของเขาเสมอ บิลบอกว่า เขาแทบไม่รู้จักสมาชิกคนอื่นๆในครอบครัวภรรยาเลย เพราะคนอื่นๆไม่เคยติดต่อหรือขอความช่วยเหลือจากเขา มีเพียงพี่ชายของภรรยาเท่านั้นที่วนเวียนติดต่ออยู่เสมอ ยามที่ต้องการความช่วยเหลือเรื่องเงิน

“ Her family in my opinion, I think about her older brother who lives in Nong-khai.He often asked my wife for help. He contacted us whenever he needed our financial support. (Bill, 57 years old, married for 1 year)

ส่วน คริส นั้น เขาเห็นว่า ลูกเลี้ยงของเขา คือครอบครัวทางฝ่ายภรรยา ที่เขารักและผูกพันด้วยมากที่สุด คริสบอกว่าเขามีความสุขทุกครั้งที่ลูกเลี้ยง เรียกเขาว่า พ่อ

“ I would say my wife’s daughter is very important to her. I would consider Fon (her daughter) as her family. Fon is a nice girl; she can accept me as her stepfather. She calls me PAPA. That makes me feel good. My wife is very happy that her daughter and I can get along well. Next month, Fon will go to the US for her master’s degree. We will miss her. Something will be missing from our home.”(Christ, 49 years old, married for 16 years)

สำหรับหญิงอเมริกันนั้น แม้ว่าส่วนใหญ่จะให้ความหมายของครอบครัวและเครือญาติว่าหมายถึงบิดามารดา แต่ยังมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คนได้ให้คำตอบเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสของตนว่า หมายถึงพี่น้องของคู่สมรส

ซูซาน วัย 32 ปี เล่าให้ฟังว่า เมื่อแต่งงานใหม่ๆ เธอย้ายเข้ามาอยู่ร่วมบ้านเดียวกับพี่สาวคนโตของสามี ที่สามีรักและเคารพมาก ซูซาน บอกว่าเธอนั้นรู้สึกอึดอัดใจมากที่จะต้องอยู่ร่วมบ้านเดียวกันกับพี่สาวของสามี เพราะรู้สึกว่าตนเองนั้นไม่เป็นที่ยอมรับ แม้ว่าปัจจุบันนี้เธอและสามีจะย้ายออกมาแล้ว แต่เมื่อถามถึงคำจำกัดความของคำว่าครอบครัวของสามี ซูซานบอกว่าเธอนั้นถือว่าพี่สาวคนโตของสามีคือครอบครัวฝ่ายของเขา

“ I would consider my husband’s oldest sister as his family of origin. His oldest sister, 72 years old, is very important to him. She raised him up and gave him a good education. I know that it’s hard for her to accept Farang women like me to be her sister in-law. I feel uncomfortable being around her. I asked my husband to move out and live on our own. It’s hard for him to do so, but I insist that I cannot live in that atmosphere. So now we live separately. My husband visits his sister once a week. That’s OK for me. I don’t know about her.” (Susan, 32 years old, married for 3 years)

สำหรับทีน่า เธอบอกว่า สามีของเธอนั้นสนิทกับน้องชายของเขามาก ไปมาหาสู่กับน้องชายบ่อยกว่าไปหาพ่อแม่ หากถามว่าใครคือครอบครัวของสามีตามความคิดเห็นของเธอ ทีน่าเห็นว่าคงจะได้แก่น้องชายของสามี นั่นเอง

“ My husband is very closed to his brother. I think of his brother if you asked me who would I consider to be his family. He loves his brother and he visits his brother more often than his parents.” (Tina, 37 years old. married for 7 years)

ส่วนชายไทยนั้น พบว่ามี 3 คน ที่ได้ให้คำตอบที่นอกเหนือไปจากบิดามารดา โดยตอบว่าครอบครัวและเครือญาติของภรรยาของเขา คือ พี่น้องของภรรยา เพราะสนิทสนมและไปมาหาสู่กันบ่อย

สมชาย หนุ่มใหญ่วัย 40 ปี เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ภรรยาของเขานั้น มีฝาแฝดที่สนิทกันมาก สมชายเองก็พลอยสนิทกับพี่สาวฝาแฝดของภรรยาไปด้วย ถือเป็นครอบครัวฝั่งของภรรยาที่เขาสนิทด้วยมากที่สุด

“คงเป็นพี่สาวฝาแฝดของแฟน เขาสนิทกันเหมือนเป็นคนคนเดียวกันเลย ผมคิดว่าสองคนนี่เขาผูกพันกันมาก ทำอะไรแฟนก็จะคิดถึงพี่สาวของเขาก่อนเสมอ ผมเองก็เลยพลอยสนิทกับเขาไปด้วย” (สมชาย,อายุ40ปี,อายุสมรส 8ปี)

ส่วนสมศักดิ์นั้น ให้ความเห็นว่า สำหรับเขาแล้ว น้องชายของภรรยาเป็นญาติสนิทฝ่ายของภรรยาที่ใกล้ชิดกับเขามากที่สุด เพราะน้องชายของภรรยานั้นมาอยู่ที่เมืองไทยในตอนนี้

“ ผมคิดว่าน่าจะเป็นน้องชายของเขานะ คือตอนนี้น้องชายของเขามาอยู่ที่กรุงเทพฯมาสอนภาษาอังกฤษ ตอนนี้ก็มาอยู่กับเรา รอเช่าอพาร์ทเม้นท์อยู่ ผมเองก็รู้สึกว่า แฟนผมเขาก็ห่วงน้องเขาเหมือนกันนะ ตอนนี้ถ้าถามถึงญาติฝ่ายเขา ที่ใกล้ชิดกับผม หรือถามว่าจะนึกถึงใครก่อนเป็นลำดับแรก ก็คงเป็นน้องชายของแฟน” (สมศักดิ์,อายุ35ปี,อายุสมรส 2ปี)

กรณีของ ผไท เขาบอกว่า น้องชายของภรรยาเป็นพ่อสื่อที่ทำให้เขากับภรรยาได้แต่งงานกัน เนื่องจากเขากับน้องชายของภรรยาเป็นเพื่อนสนิทกันมาก ดังนั้น ครอบครัวของภรรยาที่เขาคิดว่าเขาสนิทด้วยมากที่สุดก็คือ น้องชายของภรรยาที่เป็นเพื่อนสนิทของเขานั่นเอง

“ นึกถึงใคร นึกถึงน้องชายของภรรยา คือผมกับน้องชายเขาเราเป็นเพื่อนที่เรียนที่เดียวกันตอนอยู่ที่อเมริกา น้องชายเขาแนะนำให้เราได้รู้จักกัน ดังนั้นผมกับน้องชายของภรรยาสนิทกัน เป็น best friendของกันและกัน “(ไผท,อายุ30ปี,อายุสมรส 1ปี)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหานำวิจัยข้อ1.2 คู่สมรสไทย-อเมริกันต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องในชีวิตสมรสของตนหรือไม่ อย่างไร ?

เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในข้อที่ 13 และ18 จากแบบสอบถามทั้ง 80 ชุด มารวบรวมและประมวลออกมาเป็นตารางแจกแจงความถี่ ได้เป็นข้อมูลในเชิงปริมาณ เกี่ยวกับความต้องการ และความไม่ต้องการของคู่สมรสไทย-อเมริกัน ที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องในชีวิตสมรส ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลส่วนนี้ในตารางที่4 ถึงตารางที่7

และเพื่อให้ได้รายละเอียด ในส่วนที่สองของปัญหานำวิจัย ที่ว่า “อย่างไร”นั้น ผู้วิจัยนำคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์มารวบรวมและนำเสนอในรูปของการพรรณาความตามถ้อยคำของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบรายละเอียดที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่4 เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเองเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส

	ญ.ไทย- ช.อเมริกัน		ญ.อเมริกัน-ช.ไทย		รวม (N=80)
	ภรรยา (N=20)	สามี (N=20)	ภรรยา (N=20)	สามี (N=20)	
1. ให้คำแนะนำในเรื่องการครองเรือนและคำแนะนำทั่วๆไป	95% (19)	60% (12)	50%(10)	75%(15)	70% (56)
2. ช่วยเลี้ยงลูกให้	25% (5)	25% (5)	30% (6)	50% (10)	32.5%(26)
3. อยู่ร่วมบ้านเดียวกัน	50% (10)	-	10% (2)	10% (2)	17.5% (14)
4.ยอมรับในตัวคู่สมรสของตน	50% (10)	-	-	-	12.5% (10)
5.ให้เคารพในสิทธิความเป็นส่วนตัวของกันและกัน	-	25% (5)	5% (1)	-	7.5% (6)

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างหนึ่งคน สามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งประเด็น

จากตารางที่4 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทยและฝ่ายอเมริกัน มีความต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทต่างๆกันไป สามารถสรุปจากตารางได้เป็นกลุ่มๆดังนี้

1.ความต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเองเข้ามามีบทบาทในฐานะผู้ที่ให้คำแนะนำ (56 คนจาก80คน/ร้อยละ70)

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าต้องการคำแนะนำจากครอบครัวและเครือญาติมาก คือกลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทย คือหญิงไทยจำนวน19 คน และชายไทยจำนวน15 คน

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันทั้งหญิงและชาย ที่ตอบว่าต้องการคำแนะนำจากครอบครัวและเครือญาตินั้น มีจำนวนน้อยกว่ากลุ่มคนไทย กล่าวคือมีหญิงอเมริกันจำนวน 10 คน และชายอเมริกัน จำนวน 12 คน ที่ต้องการคำแนะนำจากครอบครัวและเครือญาติ โดยกลุ่มตัวอย่างได้อธิบายให้ฟังว่า การได้รับคำแนะนำจากครอบครัวและเครือญาติในเรื่องเกี่ยวกับการครองเรือน การใช้ชีวิตฯลฯ สามารถช่วยให้ตนเองมีชีวิตคู่ที่มีความสุข และสามารถผ่านพ้นปัญหาต่างๆไปได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ ยังแน่ใจได้ว่าครอบครัวฝ่ายของตนเองหวังดีและมีประสบการณ์ผ่านโลกมามากกว่า และอธิบายว่าคำแนะนำต่างๆที่ได้นั้น สามารถนำมาใช้ได้จริงๆ อนึ่ง คำว่า “ครอบครัวฝ่ายของตนเอง” จากคำนิยามของคนกลุ่มนี้หมายถึงถึงพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ ปู่ย่าตายาย

ในกรณีของภูริ หนุ่มวัย 37 ปี ที่แต่งงานมาแล้ว 7 ปี เขาบอกว่าเขาสนิทกับย่า มาก คำว่าครอบครัวสำหรับเขา เขานึกถึงย่า เพราะสนิทกันมาก ภูริเห็นว่า ย่าของเขาเป็นที่ปรึกษาที่ดีที่สุด ที่พร้อมจะให้คำแนะนำในทุกเรื่องที่เขาขอร้อง

“ ผมมักจะปรึกษาย่าเสมอนะครับ ถ้ามีเรื่องกับภรรยา ย่าผมทันสมัยมาก จะมีความคิดที่แหลมคม ท่านมักจะบอกผมให้ใจเย็นและใช้น้ำเย็นเข้าหากัน มันก็จริง ซึ่งการที่เราได้คำแนะนำจากผู้ใหญ่มันจะทำให้เราได้แง่คิดที่ดีนะ ใช้ได้ เวลามีปัญหากันนี่ ปรึกษาผู้ใหญ่จะดีกว่า เรื่องต้องการคำแนะนำจากเขาไหมนี่ ชัวร์อยู่แล้ว” (ภูริ,อายุ37ปี,อายุสมรส7ปี)

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันเองก็ให้ความเห็นว่า บิดามารดาของตนเองนั้น ผ่านโลกมามากกว่า และรักและหวังดีกับตนเอง ดังนั้นจึงมั่นใจได้ว่า หากได้รับคำแนะนำจากบิดามารดาจะทำให้ตนเองสามารถผ่านปัญหาไปได้ บ๊อบ เป็นอเมริกันคนหนึ่งที่บอกว่าต้องการคำแนะนำจากมารดาของเขา เพราะมารดาของเขานั้น เก่ง สามารถเลี้ยงลูก5 คนมาได้อย่างประสบความสำเร็จ คำแนะนำจากมารดาจึงเป็นคำแนะนำที่มีประโยชน์ และเขามั่นใจว่า มารดาจะช่วยเหลือเขาได้แน่นอน ถ้าเขามีปัญหา

“My mother is a clever lady, She raised up her 5 children successfully. We all have a good education, good job. I am proud of her. In case I have anything worrying me, if possible, I’d like to talk to her. I know that she can help me.” (Bob, 49years old, married for 6 years)

สำหรับ ดาเนียลล่า ให้ความเห็นว่า ตนเองนั้นสนิทกับพี่สาวฝาแฝดมาก การได้ระบายกับคนที่สนิท แม้ไม่ได้รับคำแนะนำอะไร แต่อย่างน้อยก็สบายใจขึ้น

“ My twin sister and I feel closed together no matter where we are. Whenever I feel depressed or have any problem,talking to her can make me feel better. She can suggest me or at least listen to me.” (Daniella, 34 years old, married for6 years)

2.ความต้องการที่จะให้ครอบครัวของตนเองช่วยเลี้ยงลูกให้ (26คน จาก80คน/ร้อยละ32.5)

กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการในเรื่องนี้มากที่สุด ในบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือกลุ่มชายไทยที่สมรสกับหญิงอเมริกัน กล่าวคือมีจำนวน10 คนจาก20 คนหรือครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างชายไทยทั้งหมด สำหรับฝ่ายภรรยาชาวอเมริกันนั้น พบว่ามีจำนวน 6 คนเท่านั้นที่ตอบว่าต้องการให้ครอบครัวและครือญาติเข้ามามีบทบาทในการช่วยเลี้ยงลูก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคู่สมรสประเภทหญิงไทย-ชายเมริกันแล้ว พบว่าคู่สมรสหญิงไทย-ชายอเมริกัน มีความต้องการในเรื่องดังกล่าวนี้ น้อยกว่าคู่หญิงอเมริกัน-ชายไทย กล่าวคือมีเพียงคู่สมรสจำนวน 5 คู่ จาก20 คู่เท่านั้น ที่ตอบว่าต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเอง เข้ามาช่วยเลี้ยงลูกให้

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเองมาดูแลเลี้ยงลูกให้นั้นจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีบุตรร่วมกับคู่สมรสคนปัจจุบัน ซึ่งเห็นว่าภาระการเลี้ยงดูลูกเป็นภาระหนักที่ต้องการความช่วยเหลือจากครอบครัวของตนเอง เพราะ การไปจ้างโรงรับเลี้ยงเด็ก ทำให้เด็กไม่ได้รับความอบอุ่นเท่ากับที่ให้ปู่ย่าตายายเลี้ยง

จ๋า หญิงไทยวัย 35 ปี บอกกับผู้วิจัยว่า การที่ครอบครัวของเธอมาดูแลลูกให้นั้น เป็นการช่วยเธอได้มาก เนื่องจากว่าเธอและสามีต้องทำงาน เมื่อไปทำงานตอนเช้า เธอก็เอาลูกไปฝากไว้บ้านพ่อแม่ ตอนเย็นก็รับกลับ สะดวกสบายมาก ซึ่งครอบครัวของเธอช่วยเลี้ยงลูกมาอย่างนี้ ตั้งแต่ลูกคนแรกของเธอ จ๋าบอกว่า อีกสักพักใหญ่ๆ (จ๋ากำลังตั้งครรภ์) เธอและสามีคงต้องขออาศัยให้ครอบครัวของเธอช่วยเลี้ยงลูกให้อีกคนหนึ่ง

“ การที่ครอบครัวเรามาช่วยดูลูกให้ เป็นเรื่องที่ดีนะคะ เด็กจะได้รับความรักความอบอุ่นมากกว่าเอาไปฝากเนอร์สเซอรี่ นี่ก็ว่าจะขอให้ช่วยอีกที ” (จ๋า,อายุ35ปี,อายุสมรส6ปี)

สำหรับ หนิง เธอเห็นว่า การที่ครอบครัวเข้ามาช่วยเลี้ยงลูกให้นั้น เป็นการบ่มเพาะความรักความอบอุ่น และความผูกพัน ระหว่างเด็กกับพี่ป้าน้าอา

“การที่เราอยู่รวมกันทำให้ลูกของเรามีความใกล้ชิดกับพี่ป้าน้าอา สนิทสนม เขาเกิดมาท่ามกลางความรักจากญาติพี่น้อง จะทำให้เขารู้สึกอบอุ่น ต้องการอย่างนี้แหละค่ะ “ (หนิง,31ปี,อายุสมรส4 ปี)

รอน ชายอเมริกันวัย 43 ปี ที่มีบุตรชายวัยขวบเศษ กับภรรยาสาวไทย ให้ความเห็นว่า จริงๆแล้วเขาเองก็อยากให้มารดาของเขามาช่วยดูแลลูกให้เช่นเดียวกัน เขามั่นใจว่าเธอจะทำได้ดี เพียงแต่ระยะทางที่ห่างไกลคนละทวีป ทำให้เขาไม่ได้คิดว่ามันจะเป็นไปได้

“Well, I know that my mother can do well in looking after my son. I wish she could do that. The problem is, we live 5,000 miles away.” (Ron, 43 years old, married for 2 years)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ทราบข้อมูลจากทางฝั่งหญิงอเมริกันว่า พวกเธอเองก็อยากให้ครอบครัวของเธอเข้ามาช่วยดูแลลูกเช่นกัน หากมีโอกาสเป็นไปได้ หนึ่งในบรรดากลุ่มตัวอย่างที่เล่าให้ผู้วิจัยฟัง คือ แอน หญิงอเมริกันวัย 31 ปี ที่พาลูกและสามีไปเยี่ยมครอบครัวของเธอที่อเมริกาปีละครั้ง แอนบอกว่า เวลาที่เธอกับสามีขับรถไปเยี่ยมพี่สาวที่ต่างเมือง เธอมักจะฝากลูกไว้กับพ่อแม่ให้ช่วยดูแล แต่นั่นก็เป็นแค่ปีละครั้ง

“It’s quite difficult to do that (raising children) you know, my parents don’t live here with me. So it’s not possible for them to help me with that. Of course, I want them to help and they did look after my children when we visited them in the US. My husband and I drove to my sister’s house, my children stayed with my parents. Anyway, it was just a short period.” (Ann, 31 years old, married for 3 years)

3.ความต้องการที่จะอยู่ร่วมบ้านเดียวกันกับครอบครัวและครือญาติของตนเอง (14คนจาก80คน/ร้อยละ17.5)

หญิงไทยจำนวน10 คนหรือครึ่งหนึ่งของกลุ่มหญิงไทยทั้งหมด ยังมีความต้องการที่จะอยู่อาศัยร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวฝ่ายของตนเอง ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ ในขณะที่กลุ่มชายไทยนั้น มีจำนวนเพียง 2คน จาก20 คนเท่านั้น ที่ตอบว่า ต้องการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวของตนเอง สำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน ทั้งหญิงและชายอเมริกันนั้น มีความต้องการในเรื่องดังกล่าวนี้น้อย กล่าวคือ มีหญิงอเมริกันเพียง 2 คนจาก20 คน ที่ตอบว่าต้องการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวฝ่ายของตนเอง ส่วนกลุ่มชายอเมริกันนั้น ไม่มีใครตอบว่าต้องการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวและเครือญาติของตนเองเลย

จินดา เป็นหญิงไทยคนหนึ่งที่อยากให้แม่มาอยู่ด้วย เพราะตอนนี้แม่ของเธออยู่คนเดียวที่ต่างจังหวัด จินดาเองก็รักและสนิทกับแม่ ติดขัดอยู่ตรงที่สามีของเธอไม่อนุญาต จินดาเองก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะตอนนี้สามีเป็นคนหาเลี้ยงทำให้เธอไม่ต้องออกไปทำงานเหมือนเมื่อก่อน จินดาจึงได้แต่เพียงไปเยี่ยมแม่บางครั้งคราวเท่านั้น

“อยากให้แม่มาอยู่ด้วย แต่สามีคงไม่ยอมแน่ๆ เขายังรับไม่ได้ คิดถึงแม่เหมือนกัน ก็โทรคุยกันบ้าง ไปค้างด้วยบ้าง ถ้าเป็นไปได้นะ อยากรับแม่มาอยู่ด้วย” (จินดา,อายุ25ปี,อายุสมรส1ปี)

สำหรับสมชายแล้ว เขาบอกว่า เขาอยากจะรับยายมาอยู่ด้วย ภรรยาเขาไม่ขัดข้องเลย หากแต่คุณยายของสมชายไม่ยอมมาอยู่ด้วย ซึ่งสมชายก็ทำอะไรไม่ได้นอกจากตามใจยาย

“คุณยายผมไม่ยอมมาอยู่ด้วย ท่านบอกว่าครอบครัวไม่ควรมีบุคคลที่สาม ผมเองอยากให้ท่านมาอยู่ด้วย เพราะท่านแก่แล้ว ใครจะมาดูแลท่าน แต่นั่นแหละ ยายผมบอกไม่มาก็คือไม่มา เซ้าซี้ไม่ได้เลย” (สมชาย,อายุ40ปี,อายุสมรส8ปี)

ส่วนคารอล ที่แต่งงานมาอยู่ในเมืองไทยกว่าสิบปี เธอเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เคยคิดที่จะชวนแม่มาอยู่ด้วยเหมือนกัน แต่แม่ของเธอไม่อยากย้ายมาอยู่ในสังคมใหม่ และตอนนี้แม่ของเธอก็อยู่ลำพังคนเดียวในบ้านที่เนวาดา อเมริกา

“ My mother is 76 years old this year, she lives alone in Nevada. I am worried about her and ask her very often to stay with me. But she said No, she said her home is there. So, the only thing I can do is that I try to visit her more often.”(Carol, 49 years old, married for 15 years)

4.ความต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเองยอมรับในตัวคู่สมรสของตน (10คนจาก80 คน /ร้อยละ11.25)

กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการในเรื่องนี้ มีเพียงกลุ่มหญิงไทย กลุ่มเดียวเท่านั้นและมีจำนวน 10 คน หรือครึ่งหนึ่งของกลุ่มหญิงไทยทั้งหมด ที่ตอบว่าต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเอง ให้การยอมรับสามีของตน ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัวและยอมรับการแต่งงานของตน โดยบอกว่า การแต่งงานเป็นเรื่องสำคัญและต้องการการยอมรับจากครอบครัว เพราะว่าทั้งสามีและครอบครัว พ่อมาพี่น้อง ล้วนแต่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญกับชีวิตทั้งสองฝ่าย การที่ครอบครัวยอมรับการตัดสินใจว่า เลือกสามีได้ดีแล้ว สามีเป็นคนดี ครอบครัวยอมรับ ชื่นชม จะทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความสุขใจมากยิ่งขึ้น แต่หากเป็นในทางกลับกัน คือครอบครัวไม่ยอมรับสามี ก็จะทำให้ทุกข์ใจได้

จินดา เป็นกลุ่มตัวอย่างหนึ่งในสิบคนที่กล่าวถึงเรื่องนี้ สามีของจินดาอายุมากกว่าเธอถึง 26 ปี และพบรักกับเธอในร้านอาหารที่เธอทำงานอยู่ ที่พัทยา จินดาบอกว่า เมื่อแรกที่ครอบครัวของเธอรู้ว่าเธอตัดสินใจอยู่กินกับสามี ทุกคนรุมว่าและบอกว่าสามีของเธอนั้นคงเป็นแค่คนแก่อยากได้ภรรยาเด็กไว้สนองอารมณ์ จินดาบอกว่าเธอเสียใจที่มีคำวิจารณ์รุนแรงเช่นนั้น ทั้งๆที่เธออยู่กับสามีเพราะความเข้าใจ และความรัก ทุกวันนี้แม้ว่าคำวิจารณ์จะลดน้อยลงไปแล้ว แต่เธอยังรู้สึกว่าสามีของเธอยังไม่เป็นที่ยอมรับในหมู่ญาติ

“ต้องการแค่การยอมรับเท่านั้นแหละ ไม่ต้องการอะไรเลย จริงๆนะ อยากให้แม่เห็นว่า เราเลือกคนไม่ผิด สามีเรานิสัยดี ถึงแก่กว่าเราเยอะ แต่เขาเป็นคนดี ดูแลเราได้ ไม่อยากได้ยินคนในครอบครัวเรามาแอบด่าว่า โอ๊ยไปเอาทำไมผัวแก่คราวพ่อ คนอื่นว่าพอทน ถ้าเป็นคนในครอบครัวเราพูดอย่างนี้คงเสียใจมาก” (จินดา,อายุ25ปี,อายุสมรส1ปี)

5.ความต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเอง เคารพในสิทธิความเป็นส่วนตัวของกันและกัน (6 คน จาก80 คน คิดเป็นร้อยละ7.5)

กลุ่มตัวอย่างที่ระบุถึงเรื่องนี้ มีเพียงกลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันเท่านั้น โดยแบ่งเป็นกลุ่มชายอเมริกันจำนวน5 คน และหญิงอเมริกันจำนวน 1คน ที่ให้คำตอบว่า ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเองรักษาระยะห่างและเคารพในสิทธิความเป็นส่วนตัวของกันและกัน

ทอม ชายอเมริกันที่แต่งงานมาอยู่เมืองไทยได้ 1ปี เป็นกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งที่บอกว่าเขาต้องการเพียงแค่ความรักและจริงใจ จากเครือญาติ โดยไม่ต้องการความช่วยเหลือหรืออะไรที่เป็นรูปธรรมจากครอบครัวและเครือญาติ เขาบอกว่าเขาแก่แล้ว และเขาเองก็เคยผ่านการแต่งงานมาแล้ว การที่เขาเลือกมาใช้ชีวิตอยู่ที่เมืองไทย อาจจะเป็นความคิดที่ครอบครัวของเขารับไม่ได้ แต่ ทอมบอกว่าชีวิตเขาเป็นของเขา และเขาก็เลือกที่จะอยู่เมืองไทย อยู่กินกับสาวไทย ญาติพี่น้องของเขา ถ้าจะทำอะไรสักอย่างเพื่อเขา ทอม ขอเพียงแค่ความเข้าใจและเคารพในการตัดสินใจของเขาก็พอแล้ว

“I don’t understand why do I need their help or whatsoever…this is my life and here’s my family. So?? How can they get involved? I don’t know about the others. But for me, I don’t expect any help or any role from them. They are my best friends and my family. That’s all .I don’t want them to be my advisor or my helper. I am a big boy. You know?? (Tom, 51 years old, married for 1 year)

สำหรับ แบรด เขาบอกว่า ครอบครัวและเครือญาติของเขา ก็ควรจะมีหน้าที่ตามที่ควรจะเป็น คือมีบทบาทของความเป็นญาติที่ส่งความรักและความจริงใจต่อกัน โดยไม่ต้องเข้ามามีบทบาทอะไรในชีวิตสมรสของเขา

“They don’t have any particular role, except being friends and relatives.” (Brad, 56 years old, married for 5 years)

ตารางที่5 เรื่องที่กลุ่มตัวอย่าง<u>ไม่ต้องการ</u>ให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเองเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส

	ญ.ไทย- ช.อเมริกัน		ญ.อเมริกัน-ช.ไทย		รวม (N=80)
	ภรรยา N=20	สามี N=20	ภรรยา N=20	สามี N=20	
1. เรื่องเงินๆทอง (ขอเงิน/ให้เงิน/ยืมเงิน)	60% (14)	95% (19)	75% (15)	85% (17)	81.25% (65)
2. อยู่ร่วมบ้านเดียวกัน	50% (10)	65% (13)	75% (15)	75% (15)	66.25% (53)

<u>หมายเหตุ</u> กลุ่มตัวอย่างหนึ่งคนสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งประเด็น

จากข้อมูลในตารางที่5 สามารถที่จะสรุปเรื่องที่คู่สมรสไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามายุ่งเกี่ยว ดังต่อไปนี้

1.ความไม่ต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามายุ่งเกี่ยวเรื่องเงินๆทองๆ
(65 คน จาก80คน/ร้อยละ81.25)

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายชาย ทั้งชายไทย และชายอเมริกัน นั้นไม่ต้องการที่จะให้ครอบครัวฝ่ายตนเองเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องเงินทอง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างฝ่ายหญิง โดยกลุ่มชายไทยจำนวน 17 คน และ กลุ่มชายอเมริกันจำนวน19 คน ตอบในข้อนี้

ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่างหญิงอเมริกัน จำนวน 15 คน และหญิงไทยจำนวน 14 คน ที่ตอบในประเด็นนี้ อย่างไรก็ดี ในภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างเกินกว่าครึ่งตอบว่า ไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเองเข้ามายุ่งเกี่ยวเรื่องเงิน สำหรับเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ไว้นั้น เป็นไปในลักษณะที่ว่า เรื่องเงินเป็นเรื่องที่สามารถทำให้เกิดปัญหาได้ การให้เงินพ่อแม่พี่น้องใช้จ่ายนั้น ไม่ใช่เรื่องที่จะเป็นที่ยอมรับหรือเข้าใจได้ในสายตาของคนที่มาจากวัฒนธรรมอเมริกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาส กล่าวคือ หากเป็นโอกาสพิเศษ ที่อยากให้เงินพ่อแม่ญาติพี่น้องของตนเองใช้ อาจำได้โดยไม่มีปัญหาอะไร แต่การส่งเสียเลี้ยงดูหรือให้ญาติมาของเงิน นั้นอาจทำให้เกิดปัญหาได้ ในทางกลับกัน หากคู่สมรสต้องไปของเงินจากพ่อแม่ ญาติพี่น้องมาใช้จ่ายก็จะทำให้คัวของคู่สมรสรู้สึกว่าตนเองไร้ความสามารถ จึงทำให้ไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวเรื่องการเงินเลยไม่ว่ากรณีใด

วันดี เป็นกลุ่มตัวอย่างหนึ่งในบรรดาหลายๆคนที่บอกกับผู้วิจัยว่าไม่ต้องการให้ครอบครัวของเธอเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องเงินๆทองๆ วันดีเป็นแม่บ้านที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ต้องพึ่งเงินจากสามี เธอบอกว่าเขาให้ค่าใช้จ่ายภายในบ้านไว้พอดี แต่หากเธอต้องการไปให้ทางบ้าน สามีก็ไม่รังเกียจที่จะให้ แต่เธอรู้สึกว่าถ้าทำเช่นนั้น สามีอาจจะดูถูกครอบครัวของเธอ และอาจจะมีปัญหาได้ เธอเองก็ยังต้องอาศัยสามีอยู่ ดังนั้นจึงไม่อยากให้มีเรื่องอะไรมากระทบความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับสามี

“เราไม่อยากให้สามีมาดูถูก เลยไม่อยากให้ทางบ้านมาขอเงินหรือถ้าจะให้เงินก็แอบๆให้ไป ทางเขาไม่เหมือนทางบ้านเรา ของเรามีอะไรก็ช่วยกัน แต่นี่สามีเขาจะไม่เข้าใจ นั่นแหละจริงๆก็ไม่อยากหรอก ใครจะอยากทะเลาะกับสามีล่ะ” (วันดี,อายุ37ปี,อายุสมรส7ปี)

อลิศ บอกว่า หากมีเรื่องจำเป็นฉุกเฉินที่ครอบครัวต้องการความช่วยเหลือ เธอเองก็พร้อมจะให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ครอบครัวของเธอ แต่ถ้าเรียงลำดับแล้ว อลิศจะให้ความสำคัญกับลูกและสามีเป็นอันดับหนึ่ง

“ If they have an emergency, I can help them. But my first priority is my children and my own family.” (Alice, 45years old, married for 16 years)

สำหรับสมศักดิ์ เขาบอกว่า เขาไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวในเรื่องเงินๆทองๆ กับครอบครัว เพราะว่าเขาเองก็มีภาระผ่อนบ้าน ผ่อนรถ ส่งลูกเข้าโรงเรียน ซึ่งทุกเรื่องต้องใช้เงินอยู่แล้ว แต่หากเขารู้สึกอยากจะให้เงินพ่อแม่ หรือซื้ออะไรให้ ก็เป็นเพียงบางโอกาส บางครั้งคราว และไม่มีข้อตกลงอะไรระหว่างเขากับพ่อแม่ เขาบอกว่า พ่อแม่ก็ไม่เคยมาขอเงินจากเขา ตรงกันข้ามพ่อแม่ของสมศักดิ์เคยเสนอให้ความช่วยเหลือทางการเงินกับสมศักดิ์และภรรยา ในตอนที่เขาซื้อบ้านอีกด้วย แต่สมศักดิ์กับภรรยาไม่รับความช่วยเหลือนั้น เพราะเขาเห็นว่าเป็นการเสียศักดิ์ศรี หากจะซื้อบ้านหรือทำอะไรเพื่อภรรยาและลูก สมศักดิ์ เขาอยากพยายามด้วยตนเองมากกว่า เพราะนี่คือครอบครัวที่เขาสร้างขึ้นมา

“ไม่ยุ่งกันดีกว่านะ คือเราก็อยู่ของเรา เรามีครอบครัวแล้วก็ต้องดูแลครอบครัว เรื่องเงินเนี่ยห่างกันไว้ดีกว่า ถ้าเราจะให้พ่อแม่ก็เพราะว่าเรารู้สึกอยากให้ อันนี้ภรรยาหรือใครก็ว่าผมไม่ได้ แต่ถ้าพ่อแม่มาขอ ซึ่งจริงๆ ท่านก็ไม่เคยทำนะ ผมว่ามันจะดูไม่ดี ภรรยาเราก็จะมองพ่อแม่เราไม่ดีด้วย หรือถ้าจะให้ผมไปขอเงินพ่อแม่มาใช้จ่ายในครอบครัว ผมคงทำเป็นอย่างสุดท้ายในโลกแล้วล่ะ ไม่แน่นอนเรามีครอบครัวแล้วจะให้เราไปขอท่านไม่มีทาง ท่านก็เคยนะ ช่วงที่ผมซื้อบ้านใหม่ๆ ท่านเสนอช่วยโปะค่าบ้านให้ แต่ผมกับภรรยาบอกว่าไม่เอา มันเสียศักดิ์ศรีนะ ผมว่า ก็ครอบครัวเรา บ้านเรา ไปกวนท่านทำไม ” (สมศักดิ์,อายุ35ปี,อายุสมรส2ปี)

แซม เป็นกลุ่มตัวอย่างอเมริกันคนหนึ่ง ที่ออกความเห็นว่าไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของเขามาเกี่ยวข้องกับเรื่องการเงิน เขาบอกว่าเขาเองก็มีภาระที่ต้องดูแลครอบครัวของเขาอยู่แล้ว แซมบอกว่าตอนนี้เขายังต้องการใช้เงินอีกเยอะในการปรับปรุงบ้าน (บ้านของแซมเป็นเทาน์เฮาส์ขนาดประมาณ 18-20 ตารางวา ซึ่งแซมกับภรรยาบอกว่าต้องการขยายห้องด้านเล่นด้านหน้าออกมาให้เต็มพื้นที่) เขาจึงมีความรู้สึกว่าไม่อยากให้ใครมายุ่งกี่ยวกับสภาพการเงินที่รัดตัวของเขาในตอนนี้ อย่างไรก็ดี แซมบอกกับผู้วิจัยว่า ครอบครัวพ่อแม่ของเขาไม่ได้มาขอความช่วยเหลืออะไรทางการเงินของเขาอยู่แล้ว

“I have my responsibility, that is taking care of my own family. That’s my focus. My parents never asked for help anyway.” (Sam,49years old,married for 11 years)

2.ความไม่ต้องการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเอง
(53คน จาก80คน/ร้อยละ 66.25)

ในกลุ่มหญิงไทยที่ตอบว่าไม่ต้องการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวฝ่ายตนเองนั้นมีจำนวน 10 คน หรือครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างหญิงไทยทั้งหมด และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ แล้ว กลุ่มหญิงไทยมีความรู้สึก “ไม่ต้องการ” ในเรื่องนี้น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างชายอเมริกันที่ไม่ต้องการให้ครอบครัวฝ่ายตนเองเข้ามาอยู่ร่วมบ้านเดียวกันกับตนเองและคู่สมรส นั้นมีจำนวน 13 คน กลุ่มชายไทย และกลุ่มหญิงอเมริกัน มีอยู่กลุ่มละ 15 คน ที่ตอบว่าไม่ต้องการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวและเครือญาติของตนเอง

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า ไม่ต้องการให้ครอบครัวของตนเองเข้ามาอยู่ร่วมบ้านเดียวกันนั้น ให้เหตุผลในลักษณะที่ว่า การมาอยู่ร่วมกันกับครอบครัวของตนเองอาจจะทำให้เกิดความอึดอัดแก่สามี หรือภรรยาของตน

แป๋ว เป็นกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งในหลายๆคนที่ออกความเห็นในเรื่องนี้ เธอบอกว่า ครอบครัวและญาติผู้ใหญ่อาจทำให้เกิดปัญหาในชีวิตสมรสได้ เพราะพ่อแม่ถือเป็นบุคคลที่สาม สำหรับแป๋วแล้วเธอบอกว่าพอใจที่จะอยู่กันตามลำพังมากกว่า

“การมีคนอื่นมาอยู่ในครอบครัวของเรา พ่อแม่เราเขาหวังดีกับเราใช่ แต่บางครั้งเรื่องของคู่สมรสมันเป็นเรื่องของคนสองคนนะ พ่อแม่ไม่มาเห็นดีกว่า เขาเห็นแล้วเขาก็ห่วง เราก็ไม่สบายใจด้วย” (แป๋ว,อายุ29ปี,อายุสมรส3ปี)

ส่วน สมคิด บอกกับผู้วิจัยว่า บ้านเดิมของเขาอยู่ที่จังหวัดสระบุรี แม่ของเขายังคงอยู่ที่สระบุรีกับน้องสาวของเขา สมคิดไม่อยากให้แม่มาอยู่ด้วยเนื่องจากเหตุผลทางด้านสุขภาพ แม่ของสมคิดเป็นโรคความดัน เขาคิดว่าการที่ได้อยู่ในที่อากาศบริสุทธิ์อย่างสระบุรี จะดีต่อสุขภาพของแม่เขามากกว่าอยู่กรุงเทพฯ

“ อย่างที่บอกแหละ ต่างคนต่างอยู่ดีกว่า คิดถึงแม่ก็ไปเยี่ยมท่านได้ ถ้าอยู่ด้วยกันอาจจะหงุดหงิดกันขึ้นมาได้ เราอยู่กันพ่อแม่ลูก ดีแล้ว ส่วนตัวดี ผมเองก็ไม่อยากให้แม่มาอยู่กรุงเทพฯหรอก อากาศไม่ดี.” (สมคิด,อายุ48ปี,อายุสมรส11ปี)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกัน ให้เหตุผลในลักษณะที่ว่า ไม่ต้องการเพราะถึงต้องการก็เป็นไปไม่ได้ ที่ครอบครัวที่อเมริกาจะย้ายมาอยู่ประเทศไทย ดังเช่น เจมส์ ที่เล่าให้ฟังว่า แม่ของเขาคงไม่สามารถมาอยู่ที่เมืองไทยได้ เขาเองก็เห็นว่า หากแม่มาอยู่กับเขาที่เมืองไทยคงไม่มีความสุข เพราะภรรยาของเจมส์ กับ แม่ของเขา ไม่ถูกกัน เจมส์บอกว่าคงเป็นไปไม่ได้ที่สองคนนี้จะอยู่ร่วมกัน หากเป็นไปได้เขาก็คงไม่มีความสุขนักที่จะต้องอยู่ตรงกลาง เขาเลยไม่อยากที่จะให้แม่มาอยู่กับเขาเท่าไรนัก

"It's not possible to live with my mother here in Bangkok. She doesn't want to leave her hometown. Personally, I don't want her to live with us. My wife doesn't like my mother. They can not stay together in the same house. I know that." (James,50years old,married for 7 years)

ตารางที่6 เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรสของตน

	ญ.ไทย- ช.อเมริกัน		ญ.อเมริกัน-ช.ไทย		รวม (N=80)
	ภรรยา N=20	สามี N=20	ภรรยา N=20	สามี N=20	
1.ต้องการให้ยอมรับเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว	85% (17)	60% (12)	80% (16)	75% (15)	75% (60)
2.ต้องการให้แนะนำในเรื่องการครองเรือนและคำแนะนำทั่วๆไป	70% (14)	40% (8)	50% (10)	60% (12)	42.5% (34)
3. ต้องการให้ช่วยเลี้ยงลูก	-	50% (10)	10% (2)	-	15% (12)

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างหนึ่งคนสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งประเด็น

จากข้อมูลในตารางที่6จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทยและฝ่ายอเมริกัน มีความต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสเข้ามามีบทบาทต่างๆกันไป สามารถสรุปจากตารางได้เป็นกลุ่มๆดังนี้

1.ความต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว (60 คนจาก80 คน/ร้อยละ 75)

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายหญิงจะมีความต้องการในเรื่องดังกล่าวนี้ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างฝ่ายชาย หญิงไทยจำนวน17 คน และหญิงอเมริกัน จำนวน16 คน ตอบว่ามีความต้องการที่จะให้ครอบครัวของคู่สมรสยอมรับตน สำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายชายนั้น พบว่า กลุ่มชายไทยที่ตอบว่าต้องการให้ครอบครัวของคู่สมรสยอมรับตนเองมีจำนวน 15 คน ในขณะที่กลุ่มชายอเมริกัน เพียง 12 คนที่ตอบว่าต้องการการยอมรับจากครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างอธิบายเพิ่มเติมว่า การได้รับการยอมรับจากบุคคลที่คู่สมรสให้ความสำคัญเช่น ครอบครัว และเครือญาติที่เขา/เธอ สนิทสนม ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่า ตนเองได้"สอบผ่าน" และมีความรู้สึกสบายใจ มีความสุข และจะส่งผลให้คู่สมรสมีความสุขตามไปด้วย แต่ในทางกลับกัน ถ้าไม่ได้รับการยอมรับจะทำให้ตนเองรู้สึก "ด้อยค่า"ลงไปว่า เพราะเหตุใด มีข้อบกพร่องตรงจุดไหน ทำไมจึงไม่ได้รับการยอมรับจากญาติของคู่สมรสของตน ดังเช่น วรรณี และแป๋ว สองสาวไทยที่แต่งงานกับชายอเมริกัน และปรารถนาที่จะให้ครอบครัวของสามียอมรับเธอเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว

วรรณี เล่าว่า เธอนั้นเกร็งและกลัวมากว่าแม่สามีจะไม่รับเธอ เพราะเธอเองก็ไม่ใช่คนร่ำรวยหรือเรียนหนังสือสูงๆ พูดภาษาอังกฤษก็ไม่ค่อยจะได้ ภาษาไทยก็อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ วรรณีตื่นเต้นมากเมื่อต้องไปพบกับแม่สามีเป็นครั้งแรก

"ต้องการมาก และพี่ก็ลุ้นมากว่าไปเจอแม่เขาครั้งแรกจะเป็นยังไง ตื่นเต้นมาก นอนไม่หลับเกร็งไปหมด กลัวเขาจะไม่รับ" (วรรณี,อายุ42ปี,อายุสมรส6ปี)

สำหรับแป๋วนั้น เธอบอกว่าเธอจะรู้สึกว่าตัวเองมีค่าเมื่อได้รับการยอมรับจากครอบครัวของสามี เพราะถือว่าครอบครัวของสามีก็เป็นคนที่สามีให้ความสำคัญ เธอเองก็อยากจะทำให้สามีสบายใจด้วย หากสามีรู้ว่าภรรยากับพ่อแม่ของเขาไม่ถูกกัน สามีคงอึดอัดใจ

“ถ้าได้รับการยอมรับจากเขา เราจะรู้สึกว่าเรามีค่าขึ้น เขาเห็นความสำคัญของเรา ไม่งั้นอึดอัด ถึงแม้ว่าเราจะไม่ได้อยู่กับเขา แต่ลึกๆก็รู้ว่า สามีเราอยากให้เรากับแม่เขาไปด้วยกันได้ เราก็อยากทำให้ดีที่สุดเพื่อสามี” (แป๋ว,อายุ29ปี,อายุสมรส3ปี)

สำหรับ ดาเนียลล่า นั้น เธอบอกว่า การแต่งงานมาอยู่ต่างเมืองนั้น ครอบครัวของคู่สมรสถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชีวิตสมรสและชีวิตในเมืองไทยของเธอมีความสุข หากได้รับการยอมรับจากครอบครัวของสามีเธอจะรู้สึกว่า ชีวิตเธอสดใสและมีความสุข หากไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวของสามี เธอคงรู้สึกหดหู่ใจ

“I don’t want anything from them, just being accepted as a part of the family. That’s what I want.You know, when you meet them and they talk to you nicely and treat you as a family member, it will be wonderful. On the other hand, if they ignore you. You would feel uncomfortable and it will affect your relationship in the long run.” (Daniela, 34,married for 6 years)

2.*ความต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติฝ่ายคู่สมรสให้คำแนะนำในเรื่องการครองเรือน รวมไปถึงคำแนะนำทั่วๆไป* (34คนจาก80คน /ร้อยละ 42.5)

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทยตอบว่าต้องการคำแนะนำเรื่องต่างๆจากครอบครัวคู่สมรสมากกว่ากลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างหญิงไทย 14 คนจาก20 คน และกลุ่มชายไทยจำนวน 12 คนจาก 20 คนที่ตอบว่าต้องการคำแนะนำจากครอบครัวของคู่สมรส

ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างอเมริกันนั้น พบว่าหญิงอเมริกันจำนวน 10 คน หรือ ครึ่งหนึ่งของกลุ่มหญิงอเมริกันทั้งหมด ตอบว่าต้องการคำแนะนำจากครอบครัวของคู่สมรส และในสำหรับกลุ่มชายอเมริกันที่ต้องการคำแนะนำจากครอบครัวของคู่สมรสนั้น มีจำนวน 8 คน ซึ่งถือว่าน้อยที่สุดในบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

โดยกลุ่มตัวอย่างในทุกๆกลุ่มได้ให้รายละเอียดในลักษณะที่ว่า การได้รับคำแนะนำที่มีประโยชน์จากคนที่ผ่านประสบการณ์การมีครอบครัวมาก่อนจะทำให้กลุ่มตัวอย่างและคู่สมรสได้รับข้อคิดเตือนสติ และเป็นการป้องกันการทะเลาะเบาะแว้งได้ ดังเช่นข้อมูลจาก สมเกียรติ ที่ให้ความเห็นว่าคำแนะนำจากครอบครัวของภรรยา เป็นประโยชน์มากในการที่จะทำให้เขารู้จักภรรยาของเขาดียิ่งขึ้น คำแนะนำบางอย่างเกี่ยวกับบุคลิกนิสัยของเธอ ที่พ่อแม่ของเธอย่อมรู้ดีกว่าเขา สามารถช่วยให้เขาเข้าใจภรรยาและปรับตัวเข้าหาได้มากขึ้น

“ ผมคิดว่า พ่อแม่เขาคงรู้จักภรรยาผมดีกว่าผม หรือไม่ก็ในอีกแง่มุมหนึ่ง แต่ทางเขาจะไม่ค่อยติดต่อมาเท่าไหร่นัก จะเจอกันตามโอกาสสำคัญๆเท่านั้น ซึ่งอันเนี้ย คิดว่าถ้าถามว่าต้องการคำแนะนำไหม ต้องการอยู่แล้ว แต่มันไม่ค่อยจะได้นะสิ คือเราอยู่กันคนละทวีป ค่าโทรศัพท์ หรือ การติดต่อก็ไม่ได้จะถูกคือผมคิดว่าผู้ใหญ่เขาผ่านโลกมามากกว่าบางอย่างในวัฒนธรรมของเขาอาจสอนกันมาอีกแบบ ซึ่งถ้าเราได้รู้เรื่องพวกนี้ เวลาเราขัดใจกัน ก็น่าจะปรับความเข้าใจกันง่ายกว่านะ แต่ปัญหาคือ ทางโน้นเขาไม่ค่อยเข้ามาเกี่ยวข้องอะไรกับเรา เห็นว่าเราโตแล้ว เป็นผู้ใหญ่แล้ว ฝรั่งเขาปล่อยลูกกว่าเรา ถ้าเป็นทางฝ่ายไทย จะแต่งงานไปแล้วมีลูกมีหลานแล้ว พ่อแม่เราก็ดูและเราเป็นเด็กอยู่วันยังค่ำ” (สมเกียรติ,อายุ41ปี,อายุสมรส9 ปี)

สำหรับมุมมองของชาวอเมริกัน ที่ถือว่าเป็นผู้มาใหม่ในสังคมไทยนั้น พบว่าก็ยังต้องการคำแนะนำจากครอบครัวคนไทยเช่นเดียวกัน เนื่องจากครอบครัวของคู่สมรสคนไทย ถือเป็นกลุ่มคนที่อยู่ใกล้ชิดกับพวกเขา/เธอ มากที่สุด และน่าจะให้คำแนะนำดีๆ หรือแง่คิดในการอยู่ในสังคมไทย และใช้ชีวิตร่วมกับคนไทยได้ ดังที่ ลินดา ครูสอนโรงเรียนนานาชาติ ที่เพิ่งแต่งงานกับสามีมาได้หนึ่งปี และเพิ่งย้ายมาเมืองไทยได้เพียง 8เดือนเท่านั้น ได้บอกว่า

“From my perspective think it’s necessary to get the suggestions from the one with more experience. I am a new comer in Thai culture. I need some more information about what to do, how to behave, how to get along well and live happily in Thai society. I live in the same house with my in-laws. I wish I could communicate in Thai. I think it would be helpful to get an advice from them. I am trying to learn Thai. Maybe someday when we can talk I would get a lot of practical guide for my personal relationship. We will see.” (Linda, 29 years, married for 1 year)

สำหรับ รอน นั้น เขาบอกว่าแม่ยายของเขานั้น สอนเรื่องที่ทำให้เขาได้นำไปใช้ นั่นก็คือเรื่องใจเย็นๆ รอนเคยนำไปปรับใช้ และได้ผล เขาเลยเกิดความคิดว่า คำแนะนำจากครอบครัวฝ่ายคนไทยน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับเขา และการใช้ชีวิตคู่กับภรรยา รอนบอกว่า การได้รับคำแนะนำจากครอบครัวของภรรยาเป็นสิ่งที่เขาต้องการ

" I can speak Thai and I talk to my Khun Mae Yai quite often. Before, I didn't feel closed to her until one day. It was 1 year ago, I had problem with my wife I felt like talking to her to solve the problem just right away. Mae Yai told me in Thai "Jai Yen Yen" and told me to wait .It was not my style you know. But she insisted that I had to wait. Then OK.I tried and it worked out OK. That was a new lesson of conflict resolution in Thai style It works. Mae Yai can give me a good advice and that is just 1 example of the good advices you may get from your in-law. (Ron, 43 years old, married for 2 years)

3.ความต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติฝ่ายคู่สมรสเข้ามาช่วยเลี้ยงลูก
(12คน จาก80คน /ร้อยละ 15)

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันเท่านั้น ที่พูดถึงประเด็นนี้ โดยกลุ่มชายอเมริกันจำนวน 10 คนจาก 20 คน และหญิงอเมริกัน 2 คนจาก 20 คนตอบว่าตนเองนั้นต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามาช่วยเลี้ยงลูกให้ สำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทยนั้น ไม่ได้ระบุถึงประเด็นนี้

จอห์น ชายอเมริกันวัย 32 ปี บอกกับผู้วิจัยว่า เขากับภรรยาอยู่ในวัยทำงาน เช้ามาต่างก็ไปทำงาน ภาระเรื่องการเลี้ยงลูกจึงเป็นปัญหาสำหรับเขาและภรรยา เขาเองก็ไม่ไว้ใจเนอร์สเซอรี่ ว่าจะดูแลลูกชายของเขาดี จอห์นเห็นว่า แม่ของภรรยาเขา น่าจะเป็นพี่เลี้ยงให้ลูกเขาได้ดีกว่าใครทั้งหมด และโชคดีที่แม่ยายของเขายอมตกลงเลี้ยงลูกให้กับเขา ทุกวันนี้ เขากับภรรยาสบายใจขึ้นมาก

"My wife and I, we both have to work. It 's not possible for her to do 2 things at the same time. In our case my mother in-law helps us a lot. She helps us by looking after our son, Billy, during daytime. She gives us help in the time we really need. That's very kind of her." (John, 32 years old, married for 2 years)

ตารางที่7 เรื่องที่กลุ่มตัวอย่าง<u>ไม่ต้องการ</u>ให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรสของตน

	ญ.ไทย- ช.อเมริกัน		ญ.อเมริกัน-ช.ไทย		รวม (N=80)
	ภรรยา N=20	สามี N=20	ภรรยา N=20	สามี N=20	
1. เรื่องเงินๆทอง (ขอเงิน/ให้เงิน/ยืมเงิน)	80% (16)	95% (19)	90% (18)	85% (17)	87.5% (70)
2. อยู่ร่วมบ้านเดียวกัน	100% (20)	85% (17)	90% (18)	60% (14)	69 (ร้อยละ86.25)

<u>หมายเหตุ</u> กลุ่มตัวอย่างหนึ่งคนสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งประเด็น

จากข้อมูลในตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทยและฝ่ายอเมริกัน ไม่ต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสเข้ามามีบทบาทในเรื่องการเงิน เป็นอันดับแรก ตามมาด้วยการพักอยู่ร่วมบ้านเดียวกัน ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มนั้น สามารถที่จะสรุปความ"ไม่ต้องการ" ได้ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.ความไม่ต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสเข้ามายุ่งเกี่ยวเรื่องการเงิน (70คนจาก80คน/ ร้อยละ 87.5)

กลุ่มชายอเมริกันจำนวน19 คนจาก20 คน ไม่ต้องการให้ครอบครัวของคู่สมรสเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเงิน ซึ่งมีจำนวนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ สำหรับฝ่ายภรรยาชาวไทยนั้น พบว่ามีจำนวน 16 คนที่ตอบว่าไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเงิน

สำหรับคู่สมรสหญิงอเมริกัน-ชายไทย นั้น พบว่าฝ่ายภรรยา และฝ่ายสามีที่ตอบว่า ไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเงินนั้น มีจำนวน 18 คนจาก 20 คนและ 17 คนจาก 20 คนตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อธิบายเหมือนๆกันว่า ไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องเงินๆทองๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้เงินทองแก่คู่สมรส หรือการขอเงินจากคู่สมรส กลุ่มตัวอย่างระบุว่า ต่างคนต่างอยู่ดีกว่า หรือการให้เงินทองแก่กันใช้ อาจจะทำได้ในข้อตกลงหรือขอบเขตที่เหมาะสม แต่ทางที่ดีเรื่องเงินๆทองๆนี้ ไม่ควรจะเกี่ยวข้องกัน

ยุพา เป็นกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งที่กล่าวว่าไม่ต้องการให้ครอบครัวของคู่สมรสเข้ามายุ่งเกี่ยวทางเรื่องการเงิน เธอเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เธอและสามีนั้นไม่ได้ร่ำรวยอะไร บางครั้งก็มีปัญหาเงินจาดมือเช่นกัน แต่เธอและสามีตกลงกันไว้ว่า จะไม่ขอความช่วยเหลือจากครอบครัวทั้งๆที่ครอบครัวของสามีเป็นเจ้าของกิจการร้านอาหารหลายแห่ง เพราะนั่นอาจนำมาซึ่งการดูถูกจากครอบครัวของสามี ซึ่งยุพารับไม่ได้

“ไม่เอาเลยนะ เรื่องเงินเนี่ย เขาก็อยู่ส่วนเขา เราก็อยู่ส่วนเรา เราหาไม่พอเราก็ใช้ประหยัดๆหน่อย จะให้ติดต่อไปหาเขาแล้วขอเงินมาใช้ สามีพี่เขาไม่ทำ ทางบ้านเขาทางโน้นรวยนะ แต่สามีพี่บอกว่าเขาโตแล้ว มีครอบครัวเองแล้ว เขาจะไม่ยุ่งกับเงินพ่อแม่เขา พี่ว่าดีนะ ถ้าเราไปเอ่ยปากขอความช่วยเหลือ เขาอาจจะดูถูกพี่ก็ได้ ดีแล้วล่ะ ต่างคนต่างอยู่” (ยุพา,อายุ38ปี,อายุสมรส7ปี)

สำหรับสุวิทย์ เขาเล่าว่า เขามีข้อตกลงกับภรรยาไว้เลยว่า จะไม่ให้ญาติพี่น้องเข้ามายุ่งเรื่องเงิน เพราะเห็นว่า ต่างคนต่างหา ต่างคนต่างใช้ ไม่ควรเข้ามาเกี่ยวข้องกัน

“ ไม่ดีกว่าครับ ไม่ว่าญาติฝ่ายไหน หรือใครก็ตาม เรื่องเงินๆทองๆนี้ ทะเลาะกันมาเยอะแล้ว ผมไม่อยากทะเลาะกับภรรยา ด้วยเรื่องแบบนี้หรอกครับ ตกลงกันไว้เลยว่า ไม่เอานะ เราดูแลเฉพาะครอบครัวเรานะ ให้พี่น้องหยิบยืมเงินอะไรนี่ ผมไม่เอาแน่ๆ เขาก็เห็นด้วยกับผม ผมว่าเรื่องเงินนี่ อยู่ห่างๆกันดีกว่าครับ” (สุวิทย์,อายุ35 ปี,อายุสมรส 4 ปี)

ส่วนกรณีของ แป๋ว เธอบอกว่า บางครั้งในกรณีเร่งด่วน อาจต้องมีการพึ่งพาเรื่องเงินๆทองๆกันบ้าง แต่คู่สามีภรรยาควรจะตกลงกันให้เรียบร้อย เธอบอกว่าจริงๆแล้วก็ไม่อยากเกี่ยวข้องกันเรื่องเงินๆทองๆ แต่หากมีกรณีฉุกเฉินจริงๆ เธอและสามีจะใช้เงินส่วนตัวที่ต่างหามาได้ โดยไม่ใช้เงินกองกลางไปให้ครอบครัวของแต่ละฝ่าย

“เรื่องเงินเรื่องทองเป็นเรื่องsensitiveนะคะ เราเองตกลงกันไว้แต่แรกแล้วว่า จะไม่ให้เรื่องนี้เข้ามามีบทบาทเลย ดิฉันเอง ถ้าจะให้เงินพ่อแม่ตัวเองใช้ ก็คือเงินของเราส่วนตัวเรา หรือถ้าเขาจะให้พ่อแม่เขาใช้ ก็เงินของเขา ในส่วนที่เป็นเงินของเราทั้งคู่ เราจะไม่ให้เงินส่วนนี้ไปตกอยู่กับพ่อแม่เราหรือพ่อแม่เขา เพราะไม่เช่นนั้น เดี๋ยวจะมีปัญหา จะไม่ให้ติดต่อให้เงินอะไรกันเลย บางครั้งมันอาจจะมีเรื่องด่วนขึ้นมาก็ได้ แต่สิ่งที่ดีที่สุดคือว่า เราตกลงกันให้เรียบร้อย และรักษาสัญญาของเราให้ได้ ว่าจะไม่เอาเงินส่วนกลางไปให้พ่อแม่หรือญาติฝ่ายใครก็ตาม แต่ถ้าถามว่าต้องการให้พ่อแม่พี่น้องเขาหรือของเรามายุ่งเรื่องเงินไหม ไม่แน่ๆ เราไม่อยากอยู่แล้ว แต่ทีนี้ มันอาจจะมีใช่ไหม ดังนั้นเราก็ตกลงกันให้แน่นอนเสียก่อนว่า ถ้ามีนะ จะต้องทำตามข้อตกลงของเรานะ”(แป๋ว,อายุ29ปี,อายุสมรส3ปี)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันนั้น ส่วนใหญ่บอกว่าไม่ต้องการให้ครอบครัวของคู่สมรสมายุ่งเกี่ยวเรื่องเงิน เพราะเห็นว่า เมื่อแต่งงานแล้ว ตนเองและคู่สมรสก็มีภาระรับผิดชอบในการสร้างครอบครัวอยู่แล้ว ครอบครัวของคู่สมรสสมควรที่จะเข้าใจและไม่เข้ามาขอเงิน หรือยืมเงินอะไร ในอีกทางหนึ่งคู่สมรสเองก็ควรจะช่วยเหลือตัวเองไม่เข้าไปพึ่งพาเรื่องเงินจากครอบครัวด้วย

โทนี่ ชายอเมริกันวัย 59 ปี แสดงความเห็นอย่างรุนแรงว่า เขานั้นไม่เห็นด้วยและไม่เข้าใจว่าทำไมครอบครัวในสังคมไทยนั้น ลูกต้องให้เงินพ่อแม่ใช้ บางครั้งลูกต้องลำบากลำบนหาเงินมาเพื่อให้พ่อแม่ โทนี่เห็นว่า ไม่ยุติธรรมเลยสำหรับลูกในสังคมไทย เมื่อโตขึ้นคนที่เป็นลูกควรจะได้มีชีวิตเป็นของตนเอง และเป็นอิสระจากพ่อแม่ หาเงินใช้เอง ไม่ต้องอุทิศชีวิตทั้งหมดของตนให้กับพ่อแม่

การที่พ่อแม่เข้ามายุ่งในเรื่องเงินๆทองๆ เป็นการสูบเลือดสูบเนื้อ และโทนี่นั้นไม่ต้องการและรับไม่ได้ที่จะให้ภรรยาเขาเป็นลูกที่ต้องทุ่มเทเงินทองให้กับพ่อแม่ของเธอ

"I don't agree with the system as you just said: children should take care of their parents when they get older. It's a kind of sucking blood, you know. Parents ask for money and children have to give them money? It's not fair and I don't agree with that."
(Tony,59years old,married for 6 years)

ในขณะที่โทนี่ แสดงความเห็นต่อต้านในเรื่องการให้เงินทองกับพ่อแม่ของคู่สมรส บ๊อบ ซึ่งเป็นชายอเมริกันเช่นกัน กลับมีความเห็นอีกอย่างหนึ่งว่า จริงๆแล้วเขาเองก็ไม่ต้องการให้ครอบครัวของภรรยาเข้ามาเกี่ยวข้องเรื่องเงินๆทองๆ นัก แต่เขาก็สามารถประนีประนอมได้ โดยการทำข้อตกลงกับภรรยาและครอบครัวของเธอว่า เขายินดีจะจ่ายเงินให้รายเดือน ตามจำนวนที่ตกลง และเป็นประจำเช่นนั้น จะไม่มีการขอเงินอีก เขาบอกว่าถ้าจำเป็นต้องเกี่ยวกันจริงๆ ให้รายเดือนไปเลยจะดีกว่า และไม่น่ารำคาญเท่ากับให้ครอบครัวภรรยาขอเงินอยู่เรื่อยๆเมื่ออยากขอ

" No, I don't want my in-laws to get involved with our financial situation. I can give them some money but it must be an agreement with the fixed amount like this amount in every month. That makes sense and I can accept that. But if they ask whenever they need it. It's annoying. I don't like that. (Bob, 49years old, married for 6years)

2.ความไม่ต้องการที่จะให้ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสเข้ามาอยู่ร่วมบ้านเดียวกัน (69คน/ร้อยละ86.25)

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ต้องการให้ครอบครัวฝ่ายคู่สมรสเข้ามาอยู่ร่วมบ้านกับตนเองเลย ได้แก่ กลุ่มหญิงไทย โดยหญิงไทยทั้งหมด 20คน จะระบุถึงประเด็นนี้ว่าเป็นสิ่งที่ตนไม่ต้องการเลย ในขณะที่ฝ่ายสามีชาวอเมริกันที่ตอบว่าไม่ต้องการอยู่ร่วมบ้านกับครอบครัวของคู่สมรสนั้น มีจำนวน 17 คน จาก 20 คน

ในคู่สมรสหญิงอเมริกัน-ชายไทย นั้นพบว่า หญิงอเมริกัน จำนวน 18 คน ที่ไม่ต้องการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวของคู่สมรส ในขณะที่มีชายไทยเพียง 14 คนที่ตอบเช่นนี้ โดยภาพรวมแล้วชายไทยจะมีความรู้สึกไม่ต้องการในประเด็นนี้ น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ตอบเช่นนี้ ให้ความเห็นว่า การอยู่ร่วมบ้านเดียวกันนั้น ไม่เป็นการส่วนตัว และแจกแจงว่าชีวิตครอบครัว ถ้ามีบุคคลที่สามมาอยู่ด้วย เรื่องเบาๆอาจกลายเป็นปัญหาหนักๆขึ้นมาได้ ทางที่ดีที่สุดคือต่างคนต่างอยู่ มาเจอกันเฉพาะโอกาสสำคัญๆ จะทำให้คงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันไว้ได้

คนางค์ กลุ่มตัวอย่างที่สมรสมานานที่สุดในบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ให้ความเห็นจากประสบการณ์ว่า การอยู่ร่วมกับญาติอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งได้ เพราะญาติฝ่ายของใครก็จะรักและหวังดีกับคนนั้น แต่การหวังดีมากไป อาจทำให้เรื่องไม่เป็นเรื่องกลายเป็นเรื่องมาได้ คนางค์บอกเคล็ดลับการอยู่กันให้นานๆว่า ไม่ควรอยู่ร่วมบ้านเดียวกับญาติไม่ว่าฝ่ายใดก็ตาม

“ ไม่เอาเลย ไม่ว่าพ่อแม่เราหรือพ่อแม่เขา จริงๆนะหนู พี่จะบอกให้ฟัง ชีวิตครอบครัวนะ ถ้าต้องมาอยู่ร่วมบ้านกับคนอื่นนะ เราจะหวั่นไหวโดยง่าย เดี๋ยวญาติๆก็จะมา นี่สามีเธอเขาอย่างนี้ๆๆ เราก็เอ๊ะยังไงกัน คือถ้ามีคนอื่นมาอยู่ด้วยนะ จะมีผู้หวังดีมาบอกเรามากมาย แต่บอกให้ยุ่งนะ จะทำให้เรามีปัญหา ญาตินะ อยู่ห่างๆกันบ้างดีกว่า ไม่ใช่ว่าญาติไม่ดีนะ เขาหวังดีกับเรา แต่นี่มันครอบครัวของเราเอง ไม่ควรอยู่ร่วมบ้านกับคนอื่น ต่อให้พ่อแม่ก็เถอะ ถ้าเลี่ยงไม่ได้นะ ปลูกบ้านคนละหลังก็ได้ อย่าอยู่หลังเดียวกันเลย ไม่ดีแน่ๆ” (คนางค์,อายุ59ปี,อายุสมรส21ปี)

สำหรับ ดั๊ก เขาบอกว่า เขากับครอบครัวของภรรยาพูดกันคนละภาษา ต่างสื่อสารต่อกันไม่ได้ หากมาอยู่ร่วมกันคงจะอึดอัด เขายินดีที่จะให้ภรรยาไปเยี่ยมครอบครัวของเธอบ่อยเท่าที่ต้องการ แต่ไม่ต้องการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวของภรรยา

“No. It will be awkward to stay with my in-laws. We don’t speak the same language how do we live together. Not funny at all. I visit them once a year. I think that should be enough. My wife visits her parents 4 times a year. That’s OK with me. She can visit her parents as much as she wants. But for me I have my own limit. Once a year and never live with them. I am too old to stay with someone’s parents.”(Doug, 48years old ,married for 9 year)

ซูซาน เป็นกลุ่มตัวอย่างอีกคนหนึ่ง ที่บอกว่า เธอยินดีที่จะอยู่ห่างๆครอบครัวของสามีมากกว่า เพราะพี่สาวของสามีนั้นมักจะจ้องจับผิดเธอ ทำให้เกิดความอึดอัด ไม่สบายใจ

“My husband’s sister doesn’t like me and always keeps an eyes on me.That makes me feel uncomfortable. I prefer not to live with her.”(Susan,32 years old,married for 3 years)

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 1.3 จากประสบการณ์ตรงของคู่สมรสไทย-อเมริกัน “ครอบครัวและเครือญาติ”ได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องในชีวิตสมรสบ้างหรือไม่ อย่างไรบ้าง?

เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามข้อที่ 10,11,12 และข้อที่15,16,17 จากแบบสอบถามทั้ง 80 ชุด มารวบรวมและประมวลออกมาเป็นตารางแจกแจงความถี่ ได้เป็นข้อมูลในเชิงปริมาณ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง กับครอบครัวและเครือญาติ และบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตจริงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลส่วนนี้ ในตารางที่8 และ ตารางที่ 9

สำหรับรายละเอียดที่เกี่ยวกับบทบาทต่างๆที่ครอบครัวและเครือญาติมีในชีวิตสมรสไทย-อเมริกัน ที่ได้จาการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยนำมาจัดรวบรวมเป็นหมวดหมู่และจะนำเสนอในรูปของการพรรณนาตามคำตอบจากการสัมภาษณ์

การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย (ฝ่ายตนเอง และฝ่ายคู่สมรส)

กลุ่มตัวอย่าง หญิงไทย จำนวน6 คนและ ชายไทยจำนวน 3 คน ได้อธิบายถึงการพักอาศัยของตนเองกับคู่สมรสชาวอเมริกันว่า ยังอยู่กับครอบครัวฝ่ายของตนเอง ดังนั้น การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของตนเอง จึงเป็นการติดต่อสื่อสารกันทุกๆวันโดยอัตโนมัติ (รายละเอียด ดูตารางที่2)

อนึ่ง มีชายอเมริกัน จำนวน 6 คน และหญิงอเมริกันจำนวน 3 คน อาศัยอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวฝ่ายของคู่สมรสคนไทย ดังนั้นจึงเท่ากับว่ากลุ่มตัวอย่างดังที่กล่าวมานี้ มีการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของคู่สมรสทุกๆวัน โดยอัตโนมัติ เช่นเดียวกัน (รายละเอียด ดูตารางที่2)

แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างอีกจำนวน 71 คน ที่ไม่ได้พักอาศัยกับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายคนไทย ให้คำตอบเกี่ยวกับลักษณะการติดต่อสื่อสารระหว่างตนเองกับครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย และความบ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสาร ดังตารางที่ 8 และตารางที่9

ตารางที่ 8 การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเอง (เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมบ้านกับครอบครัวและเครือญาติของตนเอง)

	ญ.ไทย-ช.อเมริกัน n=34		ญ.อเมริกัน-ช.ไทย n=37		รวม N=71
	ภรรยา n= 14	สามี n=20	ภรรยา n= 20	สามี n=17	จำนวน
<u>พบปะเยี่ยมเยียน</u>					
▮ ทุก ๆ2-3วัน	78.57%(11)	-	-	23.52% (4)	21.13% (15)
▮ ทุก ๆสัปดาห์	7.14% (1)	-	-	29.41%(5)	8.45% (6)
▮ ทุก ๆเดือน	7.14% (1)	-	-	41.17% (7)	11.27% (8)
▮ ทุก ๆ2—3 เดือน	7.14% (1)	15% (3)	10% (2)	5.88%(1)	9.86% (7)
▮ ทุก ๆปี	-	75% (15)	80% (16)	-	43.66% (31)
▮ ทุก ๆ2-3ปี	-	10% (2)	10% (2)	-	5.63% (4)
<u>คุยโทรศัพท์</u>					
▮ ทุก ๆวัน	28.57% (4)	-	-	23.52% (4)	11.26% (8)
▮ ทุก ๆ2-3วัน	50% (7)	30% (6)	20% (4)	47.05% (8)	35.21% (25)
▮ ทุก ๆสัปดาห์	14.28% (2)	25% (5)	50% (10)	17.64% (3)	28.17% (20)
▮ ทุก ๆเดือน	7.14% (1)	45% (9)	30% (6)	2	25.35% (18)
<u>อีเมล์</u>					
▮ ทุก ๆ2-3วัน	7.14% (1)	20% (4)	40% (8)	17.64% (3)	22.53% (16)
▮ ทุก ๆสัปดาห์	28.57% (4)	30% (6)	25% (5)	35.29% (6)	29.58% (21)
▮ ทุก ๆเดือน	14.28% (2)	15% (3)	15% (3)	-	11.27% (8)
▮ ทุก ๆ2—3 เดือน	-	10% (2)	20% (4)	-	8.45% (6)
▮ ไม่เคยติดต่อด้วยอีเมล์	64.28% (9)	-	-	41.17% (7)	22.53% (16)

จากข้อมูลในตารางที่8สามารถนำมาสรุปได้ ถึงลักษณะการติดต่อสื่อสารในวิธีต่างๆของกลุ่มตัวอย่าง กับครอบครัวและเครือญาติของตนเอง ดังต่อไปนี้

1. การพบปะเยี่ยมเยียนครอบครัว/ญาติฝ่ายตนเอง

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทย (หญิงไทย-ชายไทย)จะพบปะเยี่ยมเยียนครอบครัวฝ่ายตนเองบ่อยครั้งกว่ากลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน โดยกลุ่มตัวอย่างหญิงไทยจำนวน 11 คน หรือเกินครึ่งของกลุ่มหญิงไทยทั้งหมด ตอบว่าพบกับครอบครัวของตนเองทุกๆ2-3 วัน สำหรับกลุ่มชายไทยนั้น ส่วนใหญ่ของกลุ่มชายไทยทั้งหมด นั้น ตอบว่าพบครอบครัวฝ่ายตนเองทุกๆเดือน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันทั้งหญิงและชาย ส่วนใหญ่ตอบว่า พบครอบครัวฝ่ายตนเองทุกๆปี คือหญิงอเมริกันจำนวน 16 คน และชายอเมริกันจำนวน15 คนที่ตอบเช่นนี้

2.การคุยโทรศัพท์กับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเอง

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทย(หญิงไทย-ชายไทย)คุยโทรศัพท์กับครอบครัวฝ่ายตนเอง บ่อยครั้งกว่ากลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน โดยกลุ่มตัวอย่างหญิงไทยและชายไทยส่วนใหญ่ จะตอบว่าคุยโทรศัพท์กับครอบครัวฝ่ายตนเองทุกๆ 2-3 วัน

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างหญิงอเมริกันส่วนใหญ่จะตอบว่า คุยโทรศัพท์กับครอบครัวฝ่ายตนเองทุกๆสัปดาห์ และกลุ่มชายอเมริกันส่วนใหญ่ตอบว่าคุยโทรศัพท์กับครอบครัวฝ่ายตนเอง ทุกๆเดือน

3.การอีเมล์หาครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเอง

พบว่ากลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันติดต่อสื่อสารกับครอบครัวฝ่ายตนเองที่ประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยวิธีการอีเมล์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทย ซึ่งมีครอบครัวอาศัยอยู่ในประเทศเดียวกัน โดยระดับความถี่ในการติดต่อนั้นคือทุกๆ2-3 วัน สำหรับหญิงอเมริกันส่วนใหญ่ และทุกๆสัปดาห์สำหรับชายอเมริกันส่วนใหญ่

สำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทยนั้น พบว่า หญิงไทย และชายไทยส่วนใหญ่ ไม่เคยติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของตนเองด้วยวิธีการอีเมล์

ตารางที่ 9 การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายคู่สมรส (เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมบ้านกับครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส)

	ญ.ไทย-ช.อเมริกัน n=34		ญ.อเมริกัน-ช.ไทย n=37		รวม N=71
	ภรรยา n= 20	สามี n=14	ภรรยา n= 17	สามี n=20	จำนวน
พบปะเยี่ยมเยียน					
■ ทุก ๆ2—3 เดือน	-	57.14%(8)	58.82%(10)	-	25.35% (18)
■ ทุก ๆปี	50% (10)	42.85%(6)	29.41%(5)	70%(14)	42.30% (35)
■ ทุก ๆ2-3ปี	50% (10)	-	11.76%(2)	30%(6)	25.35% (18)
คุยโทรศัพท์					
■**คุยกันเฉพาะในโอกาสสำคัญ ๆ เช่น วันเกิด หรือ ปีใหม่ และโอกาสพิเศษต่าง ๆ**	90%(18)	78.57%(11)	100%(17)	100%(20)	92.96% (66)
■ **ไม่เคยคุยโทรศัพท์กัน**	10%(2)	21.42%(3)	-	-	7.04% (5)
อีเมล์					
■ ทุก ๆสัปดาห์	-	-	-	5%(1)	1.40%(1)
■ ทุก ๆเดือน	-	7.14% (1)	17.64%(3)	5%(1)	7.04%(5)
■ ทุก ๆ2—3 เดือน	40%(8)	21.42%(3)	11.76%(2)	20%(4)	23.94% 17)
■ ทุก ๆปี	15%(3)	-	-	50%(10)	18.30%(13)
■ **ไม่เคยติดต่อด้วยอีเมล์**	45%(9)	71.42%(10)	70.58%(12)	20%(4)	49.30%(35)

จากข้อมูลในตารางที่9 นำมาสรุปถึงวิธีสื่อสารวิธีต่างๆของกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส ดังต่อไปนี้

1.การพบปะเยี่ยมเยียนครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันที่ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวฝ่ายคนไทยนั้น ส่วนใหญ่จะมีการพบปะเยี่ยมเยียนครอบครัวของฝ่ายคู่สมรสคนไทย 1ครั้งทุกๆ2-3 เดือน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทยนั้น พบว่าส่วนใหญ่จะเดินทางไปเยี่ยมเยียนครอบครัวและเครือญาติของฝ่ายคู่สมรสอเมริกัน ทุกๆปี อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มหญิงไทยนั้น พบว่าจำนวนครึ่งหนึ่งของกลุ่มหญิงไทยทั้งหมด เดินทางไปเยี่ยมเยียนครอบครัวฝ่ายสามีที่อเมริกา ทุกๆ2-3 ปี

2.การคุยโทรศัพท์กับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ทั้งฝ่ายไทย และฝ่ายอเมริกัน ระบุว่า คุยโทรศัพท์กับครอบครัวของคู่สมรส เฉพาะในโอกาสสำคัญๆ เช่นวันเกิด ปีใหม่ วันคริสต์มาส หรือวันครบรอบวันแต่งงาน

แต่อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มตัวอย่างหญิงไทย อยู่2 คน และชายอเมริกันอยู่ 3 คนที่ตอบว่าตนเองนั้น ไม่เคยคุยโทรศัพท์กับครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสเลย

3.การอีเมล์ถึงครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรส

มีชายไทยเพียง 1 คนเท่านั้นที่ตอบว่าอีเมล์ถึงครอบครัวฝ่ายของภรรยาชาวอเมริกัน ทุกๆสัปดาห์ ในขณะที่ชายไทยส่วนใหญ่ตอบว่าอีเมล์ถึงครอบครัวฝ่ายภรรยาทุกๆ1ปี สำหรับกลุ่มหญิงไทยนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยอีเมล์ถึงครอบครัวและเครือญาติของสามีอเมริกัน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน ทั้งหญิงและชาย ส่วนใหญ่จะตอบว่า ไม่เคยติดต่อกับครอบครัวของฝ่ายคู่สมรสคนไทย โดยวิธีการอีเมล์

บทบาทของครอบครัวและเครือญาติ ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80คน ได้ตอบแบบสอบถามที่ว่า ครอบครัวและเครือญาติของท่าน / ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสของท่าน มีบทบาทในชีวิตสมรสของท่านหรือไม่ อย่างไร

จากคำตอบที่ได้รับสามารถนำมาสรุปเป็นตารางแจกแจงความถี่ได้ ดังตารางที่10

ตารางที่10 บทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส จากประสบการณ์ตรงของกลุ่มตัวอย่าง

ฝ่าย	บทบาทของครอบครัวและเครือญาติ.....	ญ.ไทย-ช.อเมริกัน		ญ.อเมริกัน-ช.ไทย		รวม N=80
		ภรรยา N=20	สามี N=20	ภรรยา N=20	สามี N=20	
ฝ่ายของตนเอง	ไม่มีบทบาทใด ๆเกี่ยวข้องกับชีวิตสมรส	20% (5)	75% (15)	60% (14)	55% (13)	58.75% (47)
	มีบทบาทในชีวิตสมรส	75% (15)	20% (5)	30% (6)	35% (7)	41.25% (33)
	ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้					
	• ให้การยอมรับในตัวเขย-สะใภ้ และยอมรับในการสมรส	55% (13)	25% (5)	25% (5)	35% (7)	37.5% (30)
	• ให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงเรื่องการครองเรือน	50% (10)	-	10% (2)	35% (7)	23.75% (19)
	• ช่วยดูแลเลี้ยงลูกให้	30% (6)	-	-	15% (3)	11.25% (9)
	• ให้ที่พักอาศัยแก่คู่สมรส	20% (4)	-	-	-	5%(4)
	• เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเรื่องเงินแก่คู่สมรส	20% (4)	-	5%(1)	-	6.25% (5)
	• คอยรับความช่วยเหลือเรื่องเงินจากคู่สมรส	20% (4)	-	-	-	5%(4)
	• เป็นผู้มาอาศัยอยู่กับคู่สมรส	10% (2)	-	-	-	2.5%(2)
ฝ่ายของคู่สมรส	ไม่มีบทบาทใด ๆเกี่ยวข้องกับชีวิตสมรส	60%(12)	65% (13)	65% (13)	75% (15)	66.25% (53)
	มีบทบาทในชีวิตสมรส	40%(8)	35% (7)	35%(7)	25% (5)	33.75% (27)
	ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ ...					
	• ให้การยอมรับในตัวเขย-สะใภ้ และยอมรับในการสมรส	40%(8)	20% (4)	25%(5)	15% (3)	25%(20)
	• ช่วยดูแลเลี้ยงลูกให้	-	30% (6)	15% (3)	-	11.25%(9)
	• ให้ที่พักอาศัยแก่คู่สมรส	-	20% (4)	15% (3)	-	8.75%(7)
	• เป็นผู้มาอาศัยอยู่ในบ้านของคู่สมรส	-	10%(2)	-	-	2.5%(2)
	• เป็นผู้รับความช่วยเหลือเรื่องเงินจากคู่สมรส	-	10%(2)	-	-	2.5%(2)
	• ให้ความช่วยเหลือเรื่องเงินแก่คู่สมรส	-	-	5%(1)	5%(1)	2.5%(2)

เมื่อนำคำตอบที่ได้มาแจกแจง พบว่า ในประสบการณ์ตรงของกลุ่มตัวอย่าง ครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเองของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนร้อยละ 58.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และครอบครัวและเครือญาติฝ่ายคู่สมรสนั้น ไม่ได้เข้ามามีบทบาทใดเกี่ยวข้องกับชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนร้อยละ66.25

บทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของตนเอง

- *ครอบครัวและเครือญาติ ไม่มีบทบาทใดๆในชีวิตสมรส*

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า ครอบครัวและเครือญาติของเขาไม่ได้มีบทบาทใดๆในชีวิตสมรส อธิบายว่า พวกเขาไม่ได้สนใจหรือรับทราบว่าจริงๆแล้วครอบครัวทางฝ่ายของตนเองนั้น จะยอมรับในตัวเขย-สะใภ้ได้หรือไม่ เนื่องจากไม่ได้ใส่ใจ และคิดว่าตนเองโตเกินกว่าที่จะมารอการเห็นชอบจากครอบครัวแล้ว อีกทั้งมองว่า ครอบครัวของตนเองนั้น ก็รักตนเองในฐานะที่เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นญาติ แต่ไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องหรือวุ่นวายใดๆกับชีวิตสมรสของตนเอง เนื่องจากเป็นเรื่องส่วนตัว และในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวอเมริกันนั้น เมื่อพูดถึงเรื่องของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเองนั้น จะให้คำตอบเพิ่มเติมว่า สาเหตุที่มองว่าครอบครัวและเครือญาติของตนไม่ได้เกี่ยวข้องใดๆกับชีวิตสมรสนั้น เป็นเพราะระยะห่างทางกายภาพระหว่างไทยกับอเมริกา ที่ห่างกันมากเกินกว่าใครจะเข้ามาใกล้ชิดหรือเกี่ยวข้องกันได้

ดั๊ก ชายอเมริกันที่แต่งงานกับสาวไทย และมาลงทุนทำธุรกิจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในเมืองไทยได้ประมาณ 5-6ปี บอกกับผู้วิจัยว่า ระยะห่างระหว่างไทยกับอเมริกา เป็นตัวแปรที่ทำให้ครอบครัวของเขาไม่เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องอะไรกับชีวิตสมรสของเขา

“ We live 10,000 miles away,we are on our own. They don’t play any role in my marriage.” (Doug,48 years old,married for 6 years)

คมสันบอกว่า เขาเองเคยแต่งงานมาแล้วกับคู่ครองที่พ่อแม่หาให้ แต่ไปกันไม่ได้ ลงเอยด้วยการหย่าร้าง การแต่งงานกับคู่สมรสคนปัจจุบันเป็นการตัดสินใจของเขาเอง และปัจจุบันพ่อแม่ของเขาก็ไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวอะไรด้วยอีกแล้ว

“ ผมไม่ได้เป็นเด็กวัยรุ่นที่เพิ่งแต่งงาน ผมผ่านการแต่งงานมาแล้ว มีลูกมาแล้ว เรียกว่าแก่ครึ่งคนแล้ว ครอบครัวทางผมเขาไม่เข้ามายุ่งแล้วล่ะ ต่างตนต่างเคารพการตัดสินใจของกันและกันมากกว่า” (คมสัน,อายุ42ปี,อายุสมรส2ปี)

สำหรับแบรด เขาบอกว่าเขาเคารพรักพ่อแม่ของเขา แต่ชีวิตสมรสเป็นเรื่องส่วนตัวของเขา เขารู้สึกดีที่ครอบครัวของเขาไม่เข้ามาวุ่นวายในชีวิตสมรสของเขาเลย

“ We respect them as the parents. We live separately and they’ve never interfered with my relationship.” (Brad,56years old,married for 5 years)

- *ครอบครัวฝ่ายของตนเองมีบทบาทในชีวิตสมรส ในลักษณะดังนี้*

1.<u>ครอบครัวและเครือญาติให้การยอมรับในตัวของคู่สมรสของกลุ่มตัวอย่าง</u> (30คนจาก80คน/ร้อยละ 37.5)

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบดังนี้อธิบายว่า การที่ครอบครัวของตนเองยอมรับในตัวของคู่สมรสของตนเองนั้นเป็นการเริ่มต้นที่ดีแล้วสำหรับการเริ่มต้นชีวิตคู่ การยอมรับในตัวของคู่สมรสของตนเองนั้นแสดงออกมาโดยการให้การต้อนรับเวลาที่ตนเองกับคู่สมรสไปเยี่ยมเยียน การยิ้มแย้ม และทักทาย ซึ่งเพียงแค่ได้รับการต้อนรับและการยอมรับเช่นนี้ ก็ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความสุขใจ และมั่นใจในการตัดสินใจเลือกคู่ของตนเอง

ต้อย เป็นหนึ่งในกลุ่มตัวอย่าง ที่บอกกับผู้วิจัยว่า เพียงแค่พี่สาวยอมรับในตัวสามีก็ทำให้เธอมีความสุขมากแล้ว

“ไม่ต้องอะไรหรอก แค่ยิ้มแย้มทักทายแฟนเราก็happyแล้วนะ พี่สาวพี่เขาก็ไม่ใช่คนพูดมากปากหวาน เฉยที่อๆนะ แต่เวลาที่พี่พาแฟนไปหาเขาจะเตรียมเหล้า เตรียมของกินที่เราชอบไว้ให้ แต่นี้เราก็รู้แล้วว่าเขาต้อนรับเรากับแฟน มันอบอุ่นใจนะที่ได้เห็นว่าเราเห็นความสำคัญของเรา และมันทำให้เรามั่นใจด้วยว่า แฟนเราเป็นที่ยอมรับ” (ต้อย,อายุ31ปี,อายุสมรส2ปี)

สำหรับ ทอม เขาบอกว่าสิ่งที่ครอบครัวเขาทำอยู่ในตอนนี้ก็ทำให้เขามีความสุขมากพอแล้ว เขาบอกว่าเขาดีใจที่ครอบครัวของเขารับรู้และยอมรับการแต่งงานของเขา ให้เกียรติและไม่ดูถูกภรรยาของเขา และในขณะเดียวกันก็ไม่เข้ามาแทรกแซงหรือบงการ ต่างฝ่ายต่างรักษาระยะห่าง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทอมพอใจ

“Just what they are doing now makes me feel happy. They don’t interfere with my relationship. They accept my spouse as one of the family members. They talk to her and they are nice to her. That’ good enough.” (Tom,51 years old,married for 1 year)

2.ครอบครัวและเครือญาติให้คำแนะนำต่างๆให้กับกลุ่มตัวอย่าง รวมไปถึงคำแนะนำในการครองเรือน และการมัดใจคู่สมรส (19คน จาก 80 คน/ร้อยละ23.5)

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าครอบครัวของตนเองมีบทบาทเช่นนี้ ให้รายละเอียดว่า ครอบครัวของตนเองให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ ในการรักษาความสุขในชีวิตสมรสไว้ให้ได้นานที่สุด ซึ่งคำแนะนำที่ได้รับนั้นนำไปใช้ได้จริง สำหรับลักษณะของคำแนะนำที่กลุ่มตัวอย่างอธิบายไว้นั้น แบ่งเป็นคำแนะนำในการดูแลบ้าน และการครองชีวิตคู่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ส้ม เป็นกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งในหลายๆคน ที่บอกว่าครอบครัวของเธอช่วยแนะนำในการดูแลความเรียบร้อยในบ้าน ปกติแล้ว ส้มทำงานเป็นสาวออฟฟิศ ที่ทุ่มเทเวลาให้กับงาน หลังจากแต่งงานใหม่ๆ แม่ของส้มเข้ามาช่วยดูแลในบ้าน และสอนเธอว่า บ้านที่เป็นบ้านได้นั้น ขึ้นอยู่กับว่าภรรยาจะดูแลบ้านได้ดีแค่ไหน ถ้าทำได้ สามีก็ไม่ไปไหน อยากจะกลับมาบ้านทุกเย็น ส้มยึดคำสอนของแม่มาจนทุกวันนี้ ไม่ว่างานจะเหนื่อยอย่างไร เธอจะไม่ลืมหน้าที่”แม่บ้าน”ของเธอ และเคล็ดลับนี้ทำให้เธอครองรักกับสามีมาได้นานถึง 3 ปีแล้ว

“ พี่จะเป็นคนที่ทำงานนอกบ้านจนชิน และจะไม่ค่อยรู้เรื่องงานบ้านการเรือน เท่าไหร่ แต่พอแต่งงานแม่พี่ก็บอกว่า จริงๆแล้วบ้านช่องที่น่าอยู่จะทำให้สามีสบายใจและอยากกลับบ้าน เราควรสละเวลาสักเล็กน้อยทำให้บ้านเป็นบ้าน ให้เป็น home ไม่ใช่ house จริงๆนะ พี่ว่าคำแนะนำแม่นี่คลาสสิคมากๆ การทำงานนอกบ้านทำให้เราเป็นคนเก่ง แต่การเป็นแม่บ้านทำให้เราเป็นภรรยาที่สามีรัก” (ส้ม,อายุ33ปี,อายุสมรส3ปี)

สำหรับ ยุพา เธอเปิดเผยกับผู้วิจัยว่า เธอสนิทกับแม่บุญธรรมมาก เมื่อมีปัญหาอะไร แม่บุญธรรมมักจะแนะนำเสมอ ในเรื่องการครองเรือนก็เช่นกัน ยุพาเล่าว่า แม่บุญธรรมสอนให้ละทิฐิ ให้เอาคำว่า ศักดิ์ศรีวางไว้ข้างๆ เพราะชีวิตคู่ไม่ควรมีคำว่าทิฐิ ไม่เช่นนั้นชีวิตคู่จะไปไม่รอด

“แม่บุญธรรมของพี่แม้ว่าแก่แต่ท่านจะทันสมัยมากนะ แต่ท่านก็บอกว่าผู้หญิงเราเก่งแค่ไหนก็อย่าลืมหน้าที่ความเป็นผู้หญิง เอาใจสามีให้ดีๆ สามีจะได้ไม่ไปไหน และก็ถ้าทะเลาะกัน อย่าทิฐิ ถ้าเราผิดเรายอมรับผิดไปเลย ขอโทษเขาไปเลย ไม่เสียหายหรอก หรือถ้ามันกึ่งผิดกึ่งถูก ก็ยอมรับผิดไปก่อนเลย ทำไปเพื่อรักษาชีวิตคู่ไว้ดีกว่า” (ยุพา,อายุ38ปี,อายุสมรส7ปี)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน พบว่าหญิงอเมริกันส่วนใหญ่จะบอกว่า ครอบครัวของเธอมักจะแนะนำให้แก้ปัญหาความไม่เข้าใจต่างๆที่เกิดขึ้น ด้วยการพูดกันตรงๆ ทีน่า เป็นหนึ่งในบรรดากลุ่มตัวอย่างที่กล่าวถึงเรื่องนี้ ทีน่าบอกว่า เธอได้รับการสั่งสอนมาตั้งแต่เล็กๆว่า การพูดกันให้เข้าใจตรงๆ คือการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ทำให้คู่สมรสทั้งคู่หันหน้าคุยกัน ทีน่าบอกว่าเป็นวิธีที่เธอเห็นว่าได้ผล

“I ‘ve been taught from my mother that whenever we have problem concerning our relationship, the best way to resolve that misunderstanding is talk about it openly and directly. I think that’s good thing and I try it in my own relationship. It works.”(Tina,37 years old,marrid for 9 years)

3. <u>ครอบครัวและเครือญาติช่วยเลี้ยงลูกให้กลุ่มตัวอย่าง</u> (9คนจาก80 คน/ร้อยละ11.25)

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทยระบุว่า ครอบครัวของตนเองนั้น ช่วยเลี้ยงลูกให้เวลาที่ตนเองกับคู่สมรสไปทำงานนอกบ้าน ซึ่งการช่วยดูแลลูกนี้ทำให้คู่สมรสรู้สึกผ่อนแรงจากภาระในเรื่องนี้ได้มาก

จ๋า และหนิง เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งในบรรดากลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทยที่บอกว่าครอบครัวมาช่วยเลี้ยงลูกให้ จ๋า กับ หนิง ต่างมีภาระต้องทำงานทั้งคู่ ครอบครัวของเธอทั้งสองนั้น เข้ามาช่วยดูแลลูกให้ในเวลากลางวัน ทั้งสองคนพูดตรงกันว่า การที่ครอบครัวมาดูแลลูกให้นั้น ทำให้เธอสบายใจ ว่าลูกปลอดภัย และที่ยิ่งไปกว่านั้น คือ ลูกของเธอได้รับความอบอุ่นจากเครือญาติแวดล้อม

“ การที่ครอบครัวเรามาช่วยดูลูกให้ เป็นเรื่องที่ดีนะคะ เด็กจะได้รับความรักความอบอุ่นมากกว่าเอาไปฝากเนอร์สเซอรี่” (จ๋า,อายุ35ปี,อายุสมรส 6ปี)

“การที่เราอยู่รวมกันทำให้ลูกของเรามีความใกล้ชิดกับพี่ป้าน้าอา สนิทสนม เขาเกิดมาท่ามกลางความรักจากญาติพี่น้อง จะทำให้เขารู้สึกอบอุ่น ต้องการอย่างนี้แหละค่ะ “ (หนิง,31ปี,อายุสมรส4 ปี)

4.<u>ครอบครัวและเครือญาติและ กลุ่มตัวอย่าง กับตัวคู่สมรส อยู่ร่วมบ้านเดียวกัน</u>
(9คนจาก80 คน/ร้อยละ 11.25)

สำหรับเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวของตนเองยังอยู่ร่วมบ้านเดียวกันนั้น สรุปได้เป็นสองลักษณะคือ กลุ่มตัวอย่างเป็นฝ่ายไปขอพักพิงกับครอบครัว ด้วยเหตุผลทางการเดินทางไปทำงาน และอีกอย่างหนึ่งคือกลุ่มตัวอย่างให้ความช่วยเหลือให้ที่พักพิงแก่ครอบครัวของตนเอง

วิศรุต เป็นกลุ่มตัวอย่างที่พักอยู่กับพ่อแม่ของเขา วิศรุตบอกว่าบ้านของเขาทำเลดีมาก ใกล้ทางด่วน ไปทำงานขับรถเพียง 15 นาทีก็ถึง หากย้ายไปอยู่ที่อื่น ก็มีแต่ห่างออกไปนอกเมือง ไปมาลำบาก เขาจึงพอใจที่จะอยู่บ้านหลังเดิมมากกว่า

“ยังอยู่กับพ่อแม่ครับ สะดวกสบายดี บ้านใกล้ทางด่วน หากย้ายไปทำเลที่ดีก็คงไม่ได้อย่างนี้ อยู่ที่นี่ครอบครัวใหญ่มีพี่เลี้ยงเลี้ยงลูกเวลาเราไปทำงาน ถ้าไปอยู่กันเอง ก็ต้องไปจ้างเนอร์สเซอรี่ ดีหรือเปล่าก็ไม่รู้ อยู่ด้วยกันก็ไม่เห็นภรรยาว่าอึดอัดอะไร ผมไม่ได้ยินเขาบ่นนะ” (วิศรุต,36 ปี,อายุสมรส3ปี)

สำหรับ แอ๋วนั้น ครอบครัวของเธอที่เธอหมายถึงก็คือ น้องสาวที่สนิทกันมาก น้องสาวเรียนหนังสือเก่ง แต่ด้วยความที่บ้านของแอ๋ว ไม่สามารถส่งเสียน้องคนนี้ เนื่องจากปัญหาเรื่องเงิน เมื่อสามีของแอ๋วรู้เรื่องนี้ เขาจึงเสนอให้ความช่วยเหลือ และรับน้องสาวของแอ๋วมาอยู่ด้วย แอ๋วบอกว่า เธอดีใจที่น้องมาอยู่ใกล้ และดีใจที่น้องได้มีโอกาสเรียนต่อ

"รับน้องมาอยู่ด้วยกัน สามีเขาช่วยส่งเสียให้เรียนนะ น้องก็มาช่วยทำงานบ้านบ้างเล็กๆน้อย สนิทกันกันมากกับน้องคนนี้ ดีใจที่เขามาอยู่กับเราได้โดยที่สามีเสนอความคิดนี้ขึ้นมา"
(แอ๋ว,อายุ24ปี,อายุสมรส5ปี)

บทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน หรือร้อยละ 33.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งเป็นกลุ่มให้คำตอบว่า ครอบครัวและเครือญาติฝ่ายคู่สมรสนั้น มีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตสมรสของตนเอง ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติม ดังจะสรุปออกมาเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1.<u>ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสให้การยอมรับและต้อนรับกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว</u> (18คนจาก80 คน/ร้อยละ22.5)

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ระบุเช่นนี้ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การได้รับการยอมรับจากครอบครัวของสามี หรือภรรยา ทำให้ตนเองรู้สึกมีค่า และภูมิใจในตนเอง ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง อย่างที่ไม่เคยรู้สึกมาก่อน และส่งผลให้สบายใจ ไม่เครียด คู่สมรสก็สบายใจไปด้วย

ในกรณีของสุดใจ เธอเล่าให้ฟังถึงอดีตว่า เธอเคยทำงานเป็นสาวเสริฟร้านอาหารย่านพัทยา ได้พบกับสามีที่เป็นทหารมาพักอยู่ที่พัทยาเมื่อสิบกว่าปีก่อน สุดใจเรียนหนังสือจบชั้นมัธยม และไม่ได้เรียนต่อ เธอไม่เคยคิดว่าวันหนึ่งจะได้เป็น"มาดาม"ของนายทหาร ตอนนั้นเธอคิดแต่เพียงว่า อนาคตก็คงได้แต่งงานกับใครสักคนที่ทำงานแวดวงแถวๆร้านอาหาร แม้ว่าจะได้พบกับสามีและอยู่กินกันแล้ว แต่ในวันแรกที่สุดใจต้องไปพบกับแม่ของสามี เธอรู้สึกกลัวมาก สุดใจบอกว่า เธอตื่นเต้นมากกับการเดินทางไปต่างประเทศครั้งแรก และดีใจเป็นที่สุด เมื่อแม่ของสามีให้ความเอ็นดู เธอบอกว่าชีวิตของเธอเหมือนฝัน

“ วันแรกที่เขาพูดกับเรา และแสดงความเอ็นดูกับเรานี่ มันบอกไม่ถูกเลยนะ ดีใจมาก คิดไม่ถึงว่าคนอย่างเราจะมีวาสนา บางคนอาจจะไม่ใส่ใจ แต่สำหรับพี่ พี่คิดว่าเราก้าวมาไกลได้ถึงขนาดนี้เลยเหรอ เขายอมรับเราได้ด้วย ดีใจน่ะ บอกไม่ถูก มันทำให้เรารู้สึกมีความสุขมากขึ้น สบายใจขึ้น ปลอดโปร่ง” (สุดใจ,อายุ 51ปี,อายุสมรส13ปี)

สำหรับลินดา เธอเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เธอตื่นเต้นมากและกลัวว่าครอบครัวของสามีจะไม่ยอมรับ เนื่องจากเธอเคยฟังเรื่องของเพื่อนๆบางคนที่แต่งงานไปอยู่ประเทศของสามี และทนไม่ได้บินกลับบ้านพร้อมชีวิตสมรสที่ล่มสลาย ลินดา บอกว่าเธอต้องรวบรวมความกล้าอยู่นาน จนในที่สุดก็ตัดสินใจลองมาอยู่เมืองไทยวันแรกที่ได้พบกับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากครอบครัวของสามีนั้น เธอดีใจมาก ลินดาเห็นว่าการต้อนรับผู้ที่มาใหม่จากอีกวัฒนธรรมหนึ่งนั้น เป็นสิ่งที่มีค่ากับคนๆนั้นมาก การต้อนรับการยอมรับจากครอบครัวของสามี ทำให้ผู้มาใหม่เช่นเธอมีกำลังใจที่จะปรับตัวและประคับประคองชีวิตคู่ให้อยู่อย่างมีความสุข

“ I still remember the first time that I met my in-laws. It was a little bit awkward for me. We couldn’t speak to each other. Anyway, I felt that they accepted me as their family member. It was a good feeling to know that.” (Linda, 29 years old, married for 1 year)

ส่วน แป๋ว เธอบอกว่า ครอบครัวของสามีของเธอนั้น ยอมรับเธอเป็นอย่างดี ทำให้เธอรู้สึกสบายใจ และสามีของเธอก็คงจะสบายใจด้วย

“ถ้าได้รับการยอมรับจากเขา เราจะรู้สึกว่าเรามีค่าขึ้น เขาเห็นความสำคัญของเรา ไม่งั้นอึดอัด ถึงแม้ว่าเราจะไม่ได้อยู่กับเขา แต่ลึกๆก็รู้ว่า สามีเราอยากให้เรากับแม่เขาไปด้วยกันได้ เราก็อยากทำให้ดีที่สุดเพื่อสามี” (แป๋ว,อายุ29ปี,อายุสมรส3ปี)

2.<u>ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสช่วยเลี้ยงลูกให้</u> (9คน จาก80คน/ร้อยละ11.25)

กลุ่มตัวอย่างหญิงอเมริกัน และชายอเมริกัน ที่มีบุตรกับคู่สมรสคนปัจจุบัน ให้รายละเอียดว่าครอบครัวของคู่สมรสมาช่วยเลี้ยงลูกให้นั้น เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระให้ตัวของกลุ่มตัวอย่าง

เบอร์นาร์ด เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ทุกวันนี้เขาได้ครอบครัวของภรรยามาช่วยภรรยาของเขาเลี้ยงลูก แม้ว่าเธอจะไม่ได้ทำงาน แต่การเลี้ยงดูลูกวัยซน2 คน กับลูกแบเบาะอีก1 คนทำให้ภรรยาของเขาเหนื่อยไม่น้อย เขารู้สึกซึ้งใจที่ครอบครัวของภรรยายื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ

“ In our case my mother in-law helps us a lot. She helps us by looking after our sons, Billy, Joe and Andy, during daytime. She gives us help in the time we really need. That’s very kind of her.” (Bernard, 37 years old, married for 7 years)

สำหรับนิโคล เธอเล่าว่า เธอต้องช่วยสามีดูแลร้านอาหาร งานร้านอาหารกินเวลาในการดูแลลูกไปมาก โชคดีที่แม่สามีช่วยดูแลลูกให้เธอ เธอรู้สึกดีใจ และว่าเป็นสิ่งที่ดีประการหนึ่งในการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวของคู่สมรส

“ I am living with my in-laws. It’s another good thing if you have your small baby, I tell you. My mother in-law offered me a help to look after my baby while I go to work. That’s perfect for me.” (Nicole, 30 years old, married for 2 years)

3.<u>ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสอาศัยอยู่ร่วมบ้านเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง</u>

(9 คนจาก 80 คน/ร้อยละ 11.25)

สำหรับลักษณะของการอยู่อาศัยร่วมบ้านเดียวกันกับคู่สมรสนั้น แบ่งออกเป็นสองลักษณะใหญ่ๆ คือ การที่กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของบ้านและรับครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสเข้ามาอยู่ด้วย และอีกอย่างคือ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ไปขออาศัยกับครอบครัวของคู่สมรส

กรณีของริชาร์ด เขาบอกว่าเขารับน้องสาวของภรรยามาอยู่ด้วย โดยริชาร์ดเป็นผู้ส่งเสียให้น้องสาวภรรยาเรียนหนังสือ และให้เธอช่วยเขากับภรรยาทำงานบ้านเล็กๆน้อยๆ ริชาร์ดบอกว่าเขาโอเคกับเรื่องนี้ และความคิดในการรับน้องสาวภรรยามาอยู่ก็เป็นความคิดของเขาเอง ภรรยาไม่เคยมาขอร้อง

“ Now, my wife’s sister lives with us. That’s OK with me. We can get along well.She can help us doing some housework.” (Richard,56 years old,married for 5 years)

สำหรับกรณีของ ปีเตอร์ จะตรงกันข้ามกับริชาร์ด โดยปีเตอร์ เป็นฝ่ายเข้าไปขออาศัยอยู่บ้านเดียวกับแม่ของภรรยา เขาบอกว่าเขารู้สึกซาบซึ้งบุญคุณของครอบครัวของภรรยา เขาสัมผัสได้ถึงความเอื้ออาทรที่ครอบครัวของภรรยามีต่อเขา ปีเตอร์กินเผ็ดไม่ได้ ทุกมื้อต้องมีอาหารไม่เผ็ดหนึ่งอย่างเป็นพิเศษสำหรับเขา ปีเตอร์นั้นบอกกับผู้วิจัยว่า เขารู้สึกดีที่ได้อยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวของภรรยา

"I feel grateful for my in-laws. They are nice to me and they respect my own limit. We live together with no problem. You asked me if they cause me trouble. I think I caused them trouble. They have to cook a special dish for me (no spicy) for example. So I feel happy being with them. They are really nice to me. I feel home when I am with them even we don't speak the same language." (Peter ,41 years-old,married for 4 years)

4.<u>ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสเกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างในเรื่องเงินๆทองๆ</u>
(4คนจาก 80คน/ร้อยละ 5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด)

บทบาทของครอบครัวของคู่สมรสในเรื่องนี้ พบว่ามีสองลักษณะคือ การที่ครอบครัวของคู่สมรสจุนเจือเงินให้กลุ่มตัวอย่าง และอีกลักษณะหนึ่งคือ การที่กลุ่มตัวอย่างจุนเจือเงินทองให้กับคู่สมรส

นิโคล เป็นกลุ่มตัวอย่างหญิงอเมริกันคนหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลว่าตนเองยังต้องอาศัยหยิบยืมเงินจากครอบครัวของสามีในกรณีที่เร่งด่วน นิโคล นั้น ยังอาศัยอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวของสามี ครอบครัวของสามีนิโคลทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และมีฐานะดี บางครั้งในกรณีเร่งด่วนที่เธอกับสามีหมุนเงินไม่ทัน ก็ได้ครอบครัวของสามีช่วยดูแลให้ในเรื่องนี้ ทำให้รู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจที่ครอบครัวของสามีมีให้กับตนเอง

"Sometimes, in an urgent case, my in-laws help me with the financial things. I appreciate that. That's very kind of them." (Nicole, 30 years, married for 2 years)

สำหรับกรณีของแซม นั้น เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับนิโคล กล่าวคือ เขารับภาระส่งเสียเงินทองให้กับพ่อแม่ของภรรยา รวมถึงลูกติดภรรยาด้วย แซมบอกว่าเขาเข้าใจดีว่าการแต่งงานกับคนไทยคือการแต่งงานกับครอบครัว ครอบครัวไทยผูกพันกันและลูกสาวต้องดูแลพ่อแม่ เขารับได้ และยังบอกว่าเขาเองก็เคยสัมผัสกับวัฒนธรรมไทยมาก่อนที่จะแต่งงานกับภรรยา ดังนั้น เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องแปลกสำหรับเขาเลย

“Just as you said before, marrying a Thai means that you marry the whole family. I know that is true. I have to give my money to my wife and she sends some to her parents and her children. That’s OK with me. I know that the way it is in Thai culture. ” (Sam, 49 years old, married for 11 years)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 1.4 คู่สมรสไทย-อเมริกันมีความรู้สึกอย่างไรต่อการที่ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาท(หรือไม่มีบทบาท) ในชีวิตสมรสของตน

เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม และจากการพูดคุยกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน มาสรุปออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังตารางที่11

ตารางที่11 ความรู้สึกที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

	ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ	ญ.ไทย-ช.อเมริกัน		ญ.อเมริกัน-ช.ไทย		รวม (N=80)
		ภรรยา (N=20)	สามี (N=20)	ภรรยา (N=20)	สามี (N=20)	
ครอบครัวและเครือญาติของตนเอง	พอใจ	70%(14)	50%(10)	60%(12)	40%(8)	55%(44)
	โอเค / ยอม รับได้	10% (2)	50%(10)	40%(8)	60%(12)	40%(32)
	ไม่พอใจในบางครั้ง	20%(4)	-	-	-	5%(4)
ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส	พอใจ	15%(3)	20%(4)	25%(5)	40%(8)	25%(20)
	โอเค /ยอมรับได้	45%(9)	40%(8)	30%(6)	50%(10)	41.25%(33)
	ไม่พอใจในบางครั้ง	25%(5)	30%(6)	45%(9)	10%(2)	27.5%(22)
	ไม่พอใจ	10%(2)	10%(2)	-	-	5%(4)
	ไม่ตอบ	5%(1)	-	-	-	1.25%(1)

จากข้อมูลในตารางที่11 พบว่า คู่สมรสไทย-อเมริกันส่วนใหญ่มีความรู้สึกพอใจในบทบาทที่ครอบครัวและเครือญาติของตนเองแสดงออกมา โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 44 คน จาก 80 คน หรือร้อยละ 55 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตอบว่า พอใจ

ในส่วนของบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายคู่สมรสนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้สึกโอเคหรือยอมรับได้กับบทบาทที่ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสแสดงออกมา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบเช่นนี้มีจำนวน 33 คนจาก 80 คน หรือร้อยละ 41.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

หากแยกพิจารณาตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มแล้ว จะพบว่าในแต่ละกลุ่มตัวอย่างนั้น มีความรู้สึกเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่ายมากน้อยต่างกันไป ดังนี้

ความรู้สึกที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อบทบาทที่ครอบครัวและเครือญาติของตนเองมีต่อชีวิตสมรส

กลุ่มหญิงไทยที่สมรสกับชายอเมริกัน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความพอใจในบทบาทที่ครอบครัวและเครือญาติของตนแสดงออกมา โดยได้ให้เหตุผลว่าครอบครัวและเครือญาติของตนเอง ทำตามบทบาทที่สมควรจะเป็นได้ดีแล้ว และทำในสิ่งที่ตนเองต้องการให้เป็นอย่างนั้น เช่นการช่วยเลี้ยงลูก การให้คำแนะนำ และที่สำคัญที่สุดในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างก็คือการที่ครอบครัวและเครือญาติของตนเองให้การยอมรับสามีชาวอเมริกันของตน ในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว และไม่ได้มีอาการรังเกียจเดียดฉันท์ใดๆทั้งสิ้น

ดังเช่นในกรณีของยุพา ที่เธอเล่าว่า แม่บุญธรรมไม่เคยมาก้าวก่ายในชีวิตสมรส แต่หากยุพามีปัญหาก็สามารถปรึกษาท่านได้เสมอ

“ สำหรับพี่แล้ว แม่บุญธรรมท่านก็คอยแนะนำอยู่ห่างๆ พอใจค่ะที่ท่านไม่เข้ามาก้าวก่ายท่านอยู่ตรงที่ของท่านเสมอ หากพี่มีปัญหาก็สามารถไปปรึกษาท่านได้ตลอดค่ะ “ (ยุพา,อายุ38ปี, อายุสมรส8 ปี)

แต่อย่างไรก็ดี ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ตอบว่า ไม่พอใจในสิ่งที่ครอบครัวของตนกระทำในบางครั้ง เช่น การที่สมาชิกหรือพี่น้องคนใดคนหนึ่งของครอบครัวไม่ทำงาน ทำให้ตนเองต้องนำเงินจากสามีแอบไปช่วยเหลือ ซึ่งจริงๆแล้วป็นสิ่งที่ไม่อยากทำ แต่จำเป็นเพราะต้องการช่วยเหลือทางบ้าน

สถานการณ์ดังนี้ทำให้เกิดความอึดอัด หลบๆซ่อนๆ ทำให้กลุ่มตัวอย่างบางคนตอบว่าไม่พอใจในสิ่งที่ครอบครัวของตนเองกระทำในบางครั้ง

เช่นกรณีของจินดา หญิงไทยวัย 25 ปี ที่ต้องรับภาระในการส่งเสียเงินทองให้แม่และน้องชาย จินดาเล่าให้ฟังว่าเมื่อก่อนที่จะพบกับสามีนั้น เธอทำงานหลายอย่างเพื่อหาเงินไปส่งน้องเรียน แต่ตอนนี้น้องก็เรียนจบปวช.แล้ว แต่ยังไม่หางานทำ พอดีจังหวะที่เธอแต่งงานกับสามี แม่และน้องเลยขอเงินจากเธอและสามี เพื่อเอาไปใช้จ่ายอยู่เสมอ จินดาบอกว่าเธอเกรงใจสามีเหมือนกัน เพราะเขาเคยถามเธอว่าทำไมน้องชายเธอจึงไม่ทำงาน จินดาเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่าเธออึดอัดใจมาก และบางครั้งรู้สึกน้อยใจ ไม่พอใจในตัวแม่และน้องชาย แต่จินดาเองก็ยังหาทางออกที่ดีกว่านี้ไม่ได้

“ ไม่ค่อยพอใจเท่าไหร่นะ อยากให้แม่ปล่อยน้องเสียที นี่เขาเลี้ยงน้องเป็นลูกเล็ก เราเป็นพี่คนโต แม่มาขอร้อง ก็อดช่วยน้องไม่ได้ นี่ก็ทำให้เราต้องอดออม แอบเก็บเงิน ส่งไปให้น้องให้แม่ที่บ้าน สามีรู้ไม่ได้หรอก เดี๋ยวมีเรื่อง เขาโกรธสิ เงินเขาแล้วส่งไปให้คนที่หนุ่มกว่าเขา แต่ไม่ทำงาน อึดอัดนะ และก็หวังไว้ว่าสักวัน แม่จะเลิกตามใจน้องชายซักที มันเป็นปัญหาอย่างนี้แหละ” (จินดา ,อายุ25 ปี, อายุสมรส1ปี)

กลุ่มชายอเมริกันที่สมรสกับหญิงไทย

กลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งตอบว่าพอใจกับบทบาทที่ครอบครัวของตนเองมีต่อชีวิตสมรส โดยบางคนให้เหตุผลว่า ทางบ้านของตนเองไม่ได้เข้ามายุ่งเกี่ยว และไม่มีบทบาทอะไรนอกจากการให้การยอมรับคู่สมรสของตน และให้ความเป็นเพื่อน เป็นญาติแก่ตนเองและคู่สมรส ซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่ดีเพียงพอแล้ว ดังนั้น จึงไม่ต้องการอะไรอีก ซึ่งหนึ่งในบรรดากลุ่มตัวอย่าง เช่น รอน บอกกับผู้วิจัยว่าครอบครัวและเครือญาติของเขานั้น ไม่จำเป็นต้องทำอะไรอีกแล้ว แค่มีความเป็นเพื่อน เป็นญาติที่หวังดีกันก็พอแล้ว

“They don’t have to do anything, they are my friends and relatives. I know that they will support me when I need it. I am quite happy. What else do I need?” (Ron,43 years old ,married for 2 years)

นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่บอกว่าตนเองนั้นรู้สึกยอมรับได้กับบทบาทของครอบครัวของตนเองที่มีต่อชีวิตสมรส แม้ว่าอาจจะมีบางอย่างที่ยังไม่ได้ดั่งใจต้องการ แต่เขาก็เข้าใจ

ว่า เป็นเรื่องยากที่จะทำให้เกิดขึ้น เช่น ไมค์ ที่บอกว่าลึกๆแล้วเขาอยากให้แม่ของเขายอมรับในตัวภรรยา แต่เขาก็เข้าใจว่าคงเป็นเรื่องยากที่จะปรับให้คนที่อยู่ในสังคมอเมริกันมาตลอดชีวิตหันมายอมรับและนิยมคนที่มาจากชาติเอเชีย

“If my mother can accept my wife, that would be nice.But you know,it’s not easy to change her mind. We have to be patient and give her some time.I am OK with this.I hope that my wife is OK too.” (Mike, 43 years old, married for 4 years)

หญิงอเมริกันที่สมรสกับชายไทย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นั้นตอบว่าตนเองพอใจกับบทบาทจองครอบครัวและเครือญาติของตนเอง นั่นคือ การที่ครอบครัวของตนให้อิสระ ไม่เข้ามาก้าวก่าย รักษาระยะห่างที่เหมาะสม ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกสบายใจ

ดาเนียลล่า และแอน เป็นกลุ่มตัวอย่างสองคนจากทั้งหมดที่ตอบว่าพอใจกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ ดาเนียลล่า บอกว่าพี่สาวฝ่าแฝดของเธอนั้น เคารพในสิทธิการตัดสินใจในเรื่องส่วนตัวของเธอ แม้ว่าจะอยู่ห่างไกลกัน แต่เธอสัมผัสได้ว่า หากมีเรื่องอะไร พี่สาวของเธอนั้นพร้อมจะรับฟัง และอยู่เคียงข้างเธอเสมอ

“I am quite happy with my sister. She respects my privacy. She has never interfered with my relationship. Anyway, I know that whenever I need help, she will be there as always.” (Daniella,34 years old,married for 6 years)

ส่วนแอน นั้นเธอบอกว่า เธอรู้สึกอยู่เสมอว่าแม่ของเธออยู่ข้างๆ เธอรู้สึกพอใจที่แม่ของเธอให้เกียรติและเคารพในการตัดสินใจของเธอ ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น แอนรู้สึกว่าเธอสามารถหันไปหาแม่ได้เสมอ และนั่นทำให้เธอรู้สึกอบอุ่นใจ

“I know that when I have problem, I can talk to my mother. That makes me feel warm inside.” (Ann, 31 years old, married for 3 years)

กลุ่มชายไทยที่สมรสกับหญิงอเมริกัน

กลุ่มชายไทยจำนวนร้อยละ 45 บอกว่าตนเองนั้นรู้สึกยอมรับได้กับบทบาทของครอบครัวของตนเอง แม้ว่ามีบางสิ่งที่ไม่ได้เป็นอย่างที่พวกเขาตั้งใจ แต่นั่นก็ไม่ใช่เรื่องใหญ่โตอะไร พวกเขาจึงรู้สึกรับได้ แม้จะไม่พอใจนัก ดังเช่นกรณีของ โต ที่เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เขาอยากรับแม่เลี้ยงมาอยู่ด้วย เพราะแม่เลี้ยงของเขาอายุมากแล้ว และตอนนี้ก็อยู่คนเดียวที่ต่างจังหวัด แต่ติดขัดตรงที่แม่เลี้ยงของเขายืนกรานที่จะอยู่ที่บ้านเดิม ไม่ยอมย้ายมาอยู่กรุงเทพฯกับโต ทำให้เขาผิดหวังนิดหน่อย แต่โตบอกว่าเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องใหญ่อะไร เขายังโอเคอยู่

“ผิดหวังเหมือนกันนะ อยากให้แม่เลี้ยงมาอยู่ด้วย เราเป็นห่วงและหากว่าท่านมาอยู่กับเรา เราก็ไม่ต้องกังวลใช่ไหม แต่ท่านไม่ยอมมา ไม่รู้เพราะอะไร ไม่อยากบังคับใจ ก็ยังห่วงอยู่ แต่ถ้าท่านไม่มาเราจะทำยังไง ก็ไม่ถึงกับโกรธหรือไม่พอใจ เอาเป็นว่ารู้สึกโอเคละกัน”
(โต,อายุ34 ปี,อายุสมรส3 ปี)

ความรู้สึกที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อบทบาทที่ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสที่มีต่อชีวิตสมรสของตน

กลุ่มหญิงไทยที่สมรสกับชายอเมริกัน

ส่วนใหญ่แล้วจะตอบว่าความรู้สึกของตนนั้นอยู่ในระดับรับได้มากไปจนถึงระดับพอใจในสิ่งที่ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสกระทำกับตนเองและชีวิตสมรสของตนเองโดยอธิบายเพิ่มเติมในลักษณะที่ว่า ตนเองนั้นได้รับการยอมรับจากครอบครัวของสามีซึ่งทำให้รู้สึกโล่งใจ สบายใจ และมีความสุข เพียงเท่านี้ก็รู้สึกว่าได้ในสิ่งที่ต้องการแล้ว

สำหรับ แป๋ว เธอบอกว่าลูกติดสามีนั้น โตเป็นสาวแล้ว ไม่ค่อยมายุ่งเกี่ยวอะไรด้วย นานๆครั้งจึงจะติดต่อมา ทำให้เธอรู้สึกสบายใจ และพอใจ

“ลูกสาวเขาไม่เข้ามายุ่งกับเราเลยค่ะ สบายใจมาก ลูกสาวเขาก็โตแล้ว นานๆจะเขียนการ์ดมาหาพ่อเขาสักที พอใจนะ ไม่อยากให้เขามายุ่งอยู่แล้ว” (แป๋ว,อายุ29ปี,อายุสมรส3ปี)

แต่อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งที่ตอบว่าไม่พอใจในบทบาทที่ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสกระทำในบางครั้ง และบางคนตอบว่าไม่พอใจมาก โดยเหตุผลที่ได้ให้มาก็คือว่าครอบครัวของคู่สมรสเข้ามาวุ่นวายมากเกินไป โดยที่เข้ามาช่วยในสิ่งที่ไม่ต้องการ ดังเช่นกรณีของฝนที่แต่งงานกับสามีมา6 ปีแล้ว ฝนเล่าว่า ตั้งแต่แต่งงานมาจนถึงปัจจุบัน แม่สามีเข้ามาวุ่นวาย และพยายามมามีส่วนในการเลี้ยงลูกของเธอเสมอ ในแต่ละปีแม่ของสามีจะต้องมาเมืองไทยปีละ 4 เดือน ตลอด4 เดือนนั้น ฝนบอกว่าเธอรู้สึกว่าแม่สามียุ่งเกินไป และฝนเองก็ยังรู้สึกว่าแม่สามีนั้นดูถูกความเป็นเอเชีย ซึ่งฝนไม่ชอบใจ

“แปลกมาก ออกจะแปลกกว่าคู่อื่น ของพี่เนี่ยแม่พี่ทางบ้านพี่ไม่มีปัญหาเลยนะ แต่แม่สามีเนี่ยยุ่งมาก ยุ่งมากมาก จะคอยมองนะว่าเราทำอะไร ทำไมเธอไม่ทำนั่นล่ะ ทำนี่ล่ะ ลูกเรานะเราเลี้ยงเองได้ ก็จะคอยมาดู คอยว่ามองเราว่าเอเชียน จะทำอะไรเลี้ยงลูกยังไง มีแอบเม้าท์กับลูกสาวนะ รำคาญ บอกสามีเลยนะ ว่าถ้าเธอไปเยี่ยมบ้าน เธอไปคนเดียวหรือเอาลูกไปก็ได้ แต่ฉันไม่ไปนะ ฉันรำคาญแม่เธอ ไม่ไหว” (ฝน,อายุ38 ปี,อายุสมรส6ปี)

กลุ่มชายอเมริกันที่สมรสกับหญิงไทย

กลุ่มชายอเมริกันส่วนใหญ่จะตอบว่าโอเคกับได้กับสิ่งที่ครอบครัวของภรรยาทำให้กับชีวิตสมรสของตน โดยบางคนตอบว่าพอใจกับสิ่งต่างๆที่ครอบครัวภรรยากระทำ และมีผลกับชีวิตสมรสของตน เช่นการช่วยเลี้ยงลูก การให้ที่พักอาศัย ฯลฯ เช่นในกรณีของปีเตอร์ และแมททิว ที่ครอบครัวของภรรยาเข้ามาช่วยดูแลลูกให้ ทำให้เขาทั้งสองคนรู้สึกซาบซึ้งใจ

“I feel grateful for my in-laws. They are nice people. They are nice to me and treat me very well. I feel home here.” (Peter,41years old, married for 4 years)

“My mother in-laws help us take care of my daughter. That’s very kind of her. I appreciate that.” (Mathew,53years old, married for 3 years)

แต่อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งที่ตอบว่าไม่พอใจ ในสิ่งที่ครอบครัวและเครือญาติฝ่ายภรรยากระทำกับชีวิตสมรสของตนเช่นการขอเงินใช้ การเข้ามาวุ่นวายจนเกินสมควร ฯลฯ

โดยชายอเมริกันสองคนที่ตอบว่าไม่พอใจในบทบาทของครอบครัวฝ่ายของภรรยานั้น ได้แก่ คลินท์ และ โทนี่ ซึ่งทั้งสองคนออกความเห็นค่อนข้างรุนแรง คลินท์บอกว่า เขาไม่เข้าใจเลยว่าทำไมครอบครัวไทยยังเห็นลูกสาวเป็นทาส ลูกสาวต้องหาเงินมาให้พ่อแม่ที่ยังไม่ได้พิการหรือไร้ความสามารถใช้ เขาคิดว่ามันไม่ยุติธรรม เช่นเดียวกับโทนี่ ที่บอกว่า สิ่งเหล่านี้เป็นเหมือนการสูบเลือดสูบเนื้อ

“I don’t understand why my wife has to take care of them, they are still young and they are not incapacitated. Why? You know? If you said it’s the way it is. I think women are the slaves of the family. That ‘s really unfair.” (Clint,50 years old, married for 10 years)

“It’s a kind of blood-sucking, you know?” (Tony,59 years old, married for 6 years)

กลุ่มหญิงอเมริกันที่สมรสกับชายไทย

กลุ่มหญิงอเมริกันจำนวน9คนตอบว่าตนเองไม่พอใจในบางครั้ง ในสิ่งที่ครอบครัวของสามีกระทำกับตนและชีวิตสมรส โดยให้รายละเอียดในลักษณะที่ว่า แม่สามีมักจะเข้ามาวุ่นวาย และไม่ไว้ใจตนเอง มองตนเองเป็น”ฝรั่ง” อยู่เสมอ ไม่เคยยอมรับว่าตนเองเป็นสมาชิกเลย ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างนั้นรู้สึกเสียใจ และไม่พอใจ

คาโรลีน เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ครอบครัวของสามีเรียกเธอว่า ฝรั่ง เธอรู้สึกไม่ชอบใจ ที่ได้ยินเช่นนั้น เพราะคำว่าฝรั่งสำหรับเธอแสดงถึงความห่างเหิน

“They still call me Farang sometimes. I really don’t like to hear. I feel distance. I am a part of their family. I feel that way, but looks like they don’t fee the same.” (Carolyn,33 years old, married for 3 years)

สำหรับ ซูซาน เธอเล่าให้ฟังว่า เธอเคยอยู่ร่วมบ้านกับพี่สาวคนโตของสามี สาเหตุที่ทำให้เธอนั้น รู้สึกไม่พอใจบางครั้งกับพี่สาวของสามีนั้น เป็นเพราะว่าพี่สาวของสามีคอยจับตาดูเธอ เธอรู้สึกเหมือนโดนจับผิด และอึดอัด แต่หลังจากที่ย้ายออกมา เธอก็ไม่ต้องเจอกับสายตาของพี่สาวสามีอีก

"I used to live with my husband's oldest sister. I had a hard time there. She kept an eye on me. Observed and criticize me. No matter what I did, always wrong. It was terrible. I asked my husband to moved out. Now,it's better that I don't have to live with her." (Susan, 32 years old, married for 3 years)

กลุ่มชายไทยที่สมรสกับหญิงอเมริกัน

กลุ่มชายไทยส่วนใหญ่จะตอบว่า ยอมรับได้กับบทบาทของครอบครัวฝ่ายคู่สมรสที่เกี่ยวข้องในชีวิตสมรสของตนเอง โดยให้เหตุผลประกอบในลักษณะที่ว่า พอใจแล้วกับการได้รับการยอมรับและด้วยระยะทางที่ห่างไกลทำให้ไม่ได้เจอกันบ่อย และเมื่อนานๆเจอกันทีทำให้มีแต่เรื่องดีๆ คุยกันดีๆ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน

อภิชัย หนุ่มใหญ่วัย47 ปี ที่แต่งงานมาแล้ว14 ปี กล่าวกับผู้วิจัยว่า เขารู้สึกโอเคแล้วกับสิ่งที่ครอครัวของภรรยากระทำกับเขาและชีวิตสมรส เพราะว่าทางครอบครัวภรรยาไม่เคยเข้ามาวุ่นวายอะไรกับเขาเลย ต่างคนต่างอยู่ และเจอกันเฉพาะตามโอกาสสำคัญๆ เช่นปีใหม่ คริสตมาส

" มันห่างกันนะ จะมาหวังหรือต้องการให้เขามาทำอะไรให้ก็คงไม่หรอก โอเคแล้ว ตอนนี้ก็ดีอยู่แล้ว ต่างคนต่างอยู่ เจอกันตามโอกาสต่างๆ ไม่วุ่นวายดี" (อภิชัย,อายุ47ปี,อายุสมรส14 ปี)

สำหรับ คมสัน เขากล่าวว่า การที่เจอกับครอบครัวของภรรยานานๆ ครั้ง ทำให้ไม่มีปัญหาเพราะการอยู่ใกล้กันเกินไป อาจมีเรื่องจุกจิกเข้ามาได้ หากนานๆเจอกันที ก็จะมีแต่ความรู้สึกดีๆให้แก่กัน

" ผมโอเคนะ ห่างกัน ไม่มาก้าวก่ายกัน วันเกิดปีใหม่ทีก็โทรไปหา ส่งการ์ดไปให้ มีคุยกันเจอกันบ้าง เรารู้สึกว่าใกล้กันมากอาจจะไม่ดีเท่าไหร่ แต่นี่เราอยู่ห่างกันมาก เวลาไปเจอกันทีก็มีแต่เรื่องดีๆ " (คมสัน,อายุ42ปี,อายุสมรส2ปี)

ปัญหานำวิจัยข้อที่2 คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีวิธีการสื่อสารกันอย่างไร เมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ

เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาจัดรวบรวมออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิธีการสื่อสารที่กลุ่มตัวอย่างคู่สมรสไทย-อเมริกันใช้เมื่อต้องสื่อสารในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ

จากนั้นผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามข้อที่ 20 นำมาหาค่าเฉลี่ย และสรุปผลตามเกณฑ์ของ Best(1970)[6] มาสรุปเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

วิธีการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน เมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ

เมื่อได้สอบถามจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารระหว่างตนเองกับคู่สมรสนั้น พบว่าในการสื่อสารประเด็นที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาตินั้น สามารถที่จะแบ่งการสื่อสารระหว่างกันออกเป็นตามสถานการณ์ คือ

- การสื่อสารในเรื่องทั่วๆไป เช่นการเล่าถึงสารทุกข์สุขดิบของเครือญาติ วิธีชีวิตความเป็นอยู่ ฯลฯ
- การสื่อสารในเรื่องที่ละเอียดอ่อนมากขึ้น เช่น การสื่อสารระหว่างกัน เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรู้สึกไม่พอใจในสิ่งที่ในครอบครัวและเครือญาติของอีกฝ่ายหนึ่ง กระทำ
- การสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจระหว่างคู่สามี-ภรรยา เมื่อเกิดความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน และไม่เข้าใจกัน

ดังรายละเอียดที่ผู้วิจัยสรุปออกมาจากการสัมภาษณ์ นำเสนอในตารางที่12 ดังต่อไปนี้

---

[6] ดูรายละเอียดเกี่ยวกับ เกณฑ์การแปลผลของ Best (1970) ได้ในบทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ตารางที่12 วิธีการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกันในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ

สถานการณ์	คู่หญิงไทย-ชายอเมริกัน		คู่หญิงอเมริกัน-ชายไทย	
	ภรรยา (n=20)	สามี(n=20)	ภรรยา(n=20)	สามี(n=20)
วิธีการสื่อสารกันในเรื่องทั่วๆไปเช่น เรื่องชีวิตความเป็นอยู่ /สุขภาพ ฯลฯของครอบครัวทั้งสองฝ่าย	เล่าตรงๆ ตามจริง 100%(20)	เล่าตรงๆ ตามจริง 100%(20)	เล่าตรงๆ ตามจริง 100%(20)	เล่าตรงๆ ตามจริง 100%(20)
วิธีการที่กลุ่มตัวอย่างบอกเล่าให้สามี/ภรรยาของตนเองรับทราบถึงความรู้สึกไม่พอใจครอบครัวและเครือญาติของสามี/ภรรยาของตน	รอจนอารมณ์เย็นก่อนแล้วค่อยๆ พูด 60%(12) เงียบไม่พูด ให้เวลาผ่านไป ช่วยรักษาความโกรธ 40%(8)	พูดตรงๆทันที 100%(20)	พูดตรงๆทันที 100%(20)	พูดทันทีแต่ค่อยๆ พูดไม่พูดตรงไปตรงมา 100%(20)
วิธีการสื่อสารเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิด/ความขัดแย้งต่างๆที่มีสาเหตุมาจากครอบครัวและเครือญาติ	รอจนอารมณ์เย็นแล้วค่อยคุยกัน 75%(15) เคลียร์กันทันที 20%(4) เงียบไม่พูด 5%(1)	เคลียร์กันทันที 100%(20)	เคลียร์กันทันที 100%(20)	รอจนอารมณ์เย็นแล้วค่อยคุยกัน 60%(12) เคลียร์กันทันที 40%(8)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสื่อสารกันในเรื่องทั่ว ๆไปที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและเครือญาติ

การสื่อสารกันในเรื่องชีวิตประจำวันทั่วๆไป เช่นพ่อแม่ของฉันชอบกินอะไร พ่อแม่ของเธอชอบกินอะไร อากาศที่เมืองไทย อากาศที่ต่างประเทศ อาหารไทย ฯลฯ เรื่องทั่วๆไป เหล่านี้ เป็นเรื่องที่คู่สมรสพูดคุยกันได้อย่างเปิดเผย เพราะเป็นเรื่องทั่วๆไป ไม่ได้มีอะไรพิเศษ ซึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง4 กลุ่ม (หญิงไทย ชายอเมริกัน หญิงอเมริกัน ชายไทย) ได้รับคำตอบในลักษณะเดียวกันทั้งหมด คือเมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่องพื้นฐานเหล่านี้ สามารถที่จะ"พูดตรงๆ" หรือ เล่ากันแบบตรงไปตรงมาได้เลย ตัวอย่างเช่นกรณีของ ฝ้าย จ๋า และเบอร์นาร์ด กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ทั้งสามคนพูดในลักษณะเดียวกันว่า ในเรื่องทั่วๆไปที่ไม่กระทบกระเทือนใจฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ตนเองกับคู่สมรสก็สามารถที่จะเล่าให้กันฟังได้อย่างเปิดเผย

“ เรื่องอาหารการกิน ชีวิตความเป็นอยู่ของพ่อแม่ ชีวิตที่บ้านเกิดเรา เล่าให้เขาฟังเขาก็ฟังอย่างตั้งใจนะ ก็เล่าน่ะ เล่าหมดแหละ” (ฝ้าย,อายุ35 ปี,อายุสมรส1ปี)

“จะแบ่งเป็นสองอย่างนะ ถ้าคุยในเรื่องที่ไม่กระทบกระเทือนกับเขา เช่นเรื่องบ้านเรา ชีวิตความเป็นอยู่แบบไทยๆ อาหารไทย เรื่องที่ทั่วๆไปน่ะนะ เราก็พูดตรงๆได้ แต่ถ้าคุยในเรื่องที่sensitive หน่อย เช่นเรื่องเงินๆทองๆ การที่เราต้องส่งเงินให้แม่ให้ที่บ้านเงี้ย บางทีเราก็พูดตรงๆ หรือบอกเขาตรงๆไม่ได้นะ ต้องปิด” (จ๋า,อายุ35ปี,อายุสมรส6ปี)

“Well, it’s quite difficult to tell how we communicate. It depends on the topic of our conversation. If we talk or I talk about my childhood, my parents, what do they like what they don’t like for example, I can just tell her directly.” (Bernard, 37 years old, married for 7 years)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสื่อสารให้คู่สมรสรับรู้ เมื่อตนเองเกิดความไม่ชอบใจ หรือไม่เข้าใจในสิ่งที่ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสกระทำ

วิธีการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มแตกต่างกันไป ไม่เหมือนกับการสื่อสารในเรื่องทั่วๆไป ดังนี้

กลุ่มหญิงไทยที่สมรสกับชายอเมริกัน

ส่วนใหญ่(14 คน จาก20คน)จะตอบว่า ไม่พูด ไม่บอก จะเก็บไว้คนเดียว เพราะว่าการพูดไปอาจทำให้เกิดปัญหาได้ การเก็บไว้กับตนเอง เมื่อเวลาผ่านไปก็จะช่วยให้ทุกอย่างดีขึ้น เช่น กรณีของไก่ ที่มีระยะเวลาสมรสมานานถึง 11 ปี บอกเคล็ดลับกับผู้วิจัยว่า เธอมักจะเงียบ และไม่เอาเรื่องไม่สบายใจมาเป็นอารมณ์ เพราะจะทำให้บั่นทอนชีวิตคู่

“ไม่บอกสามีเพราะว่าบอกไปเขาก็ไม่สบายใจ เขาก็จะทำใจลำบากนะ นี่ก็แม่ นั่นก็เมีย บอกไปทำไม ปล่อยเลยตามเลยดีกว่า เราเองก็ไม่ได้อยู่กับแม่เขา นานๆเจอกันที แม่เขาจะมาร้ายใส่เราได้ก็แค่ปีละครั้ง ทำไม่รู้ไม่ชี้ซะก็หมดเรื่อง บอกไปเล่าไป เสียอารมณ์กันเปล่าๆ” (ไก่,อายุ47ปี,อายุสมรส 11ปี)

วรรณี กลุ่มตัวอย่างอีกคนหนึ่งก็มีความเห็นคล้ายๆกับไก่ วรรณีบอกว่าตอนที่แต่งงานใหม่ๆ ครอบครัวของสามีดูถูกเธอมาก ไม่ยอมรับเธอเลย วรรณีบอกว่าเธอเก็บกดอดทนมาตลอด และเธอก็รู้สึกว่า ยิ่งเธอเงียบ สามีก็เห็นใจและรักเธอมากขึ้น ในที่สุดความเงียบ และความอดทนที่เธอใช้ก็สามารถเอาชนะใจครอบครัวของสามีได้ แม้ว่าจะใช้เวลานานกว่า 5 ปี แต่วรรณีบอกว่า”คุ้ม”

“ไม่พูดเลย ในตอนแรกๆนี่ ทางบ้านเขา ไม่รับเราเลยนะ บอกกันว่า ไปเอาคนตัวดำๆทำไม เอาไปให้ห่างๆเขานะ เขาดูถูกเรา ดูถูกมาก เพราะว่าพี่ชายแฟนเคยโดนคนไทยหลอกเอาเงินไปไง แฟนเคยเล่าให้ฟังแล้ว เขาบอกเราว่าให้ทำใจนะ เรื่องมันเป็นอย่างนี้ เราก็รู้แล้ว ทีนี้เวลาจริงๆที่โดนดูถูกอย่างนี้ มันก็รู้สึกแย่นะ แต่จะไปบอกแฟนได้ไงล่ะ ก็เขาบอกเราแล้วว่ามันจะเป็นอย่างนี้ ก็อดทน ก็เงียบ เวลาผ่านไป ในที่สุดทางบ้านเขาก็เห็นว่าเราก็ไม่เลวนี่นา ทำกับข้าวเก่ง การบ้านการเรือนก็ดี เขาก็ไม่มาอะไรกับเราแล้ว” (วรรณี,อายุ42ปี,อายุสมรส6ปี)

กลุ่มตัวอย่างหญิงไทยอีก 6 คนนั้น ตอบว่า เมื่อมีเรื่องใดๆที่ที่ครอบครัวของคู่สมรสทำให้ขุ่นใจ หงุดหงิด เธอไม่ลังเลที่จะพูดออกมาทันที และตรงไปตรงมา กลุ่มตัวอย่างที่ตอบเช่นนี้ส่วนใหญ่จะจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี เช่น ฝน และจ๋า ที่เคยทำงานเป็นแอร์โฮสเตสของสายการบินแห่งหนึ่ง ทั้งสองคนเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เธอนั้นนิยมที่จะพูดตรงๆกับคู่สมรส เมื่อมีเรื่องไม่เข้าใจกัน โดยบอกว่าการสื่อสารระหว่างคู่สมรสสามารถช่วยให้อีกฝ่ายรู้ได้ว่าเราคิดอะไรอยู่ และจะได้แก้ปัญหาได้ดีกว่าการเงียบ และอดทนอยู่ฝ่ายเดียว

“ไม่รอเลย เวลาที่แม่เขามายุ่งกับเรามากๆนะ เราก็บอกเขาไปเลย นี่เธอ แม่เธอนี่ยุ่งกับฉันมากไปแล้วนะ ฉันชักรำคาญแล้วนะ อะไรเงี้ย ก็ไม่พอใจก็บอกเขา เขาจะได้ไปพูดกับแม่เขา” (ฝน ,อายุ38ปี,อายุสมรส6ปี)

“พูดตรงๆค่ะ บอกไปว่าเราไม่ชอบใจนะ แต่บางที่ก็ไม่ได้พูดกับสามี แต่จะบอกกับคนที่พูดให้เราไม่สบายมากกว่า สามีเป็นคนกลาง อาจะทำอะไรไม่ได้ เคยทะเลาะกับแม่สามีครั้งหนึ่ง ราโมโหเราก็เถียงไป ว่าเขาไปนะ หลังจากบู๊กันเสร็จ เราก็เล่าให้สามีฟังว่า นี่นะ เกิดเรื่องอย่างนี้ขึ้นนะ รับรู้ไว้ด้วย แต่ไม่ค่อยทะเลาะหรอกนะ ช่วงนั้นแต่งงานใหม่ๆ แม่สามีเขาคิดว่าเราเป็นผู้หญิงบาร์มาจากพัฒน์พงษ์ พูดภาษาไม่ได้ ตอนนั้นไปเยี่ยมบ้านสามี แป๊บเดียวแม่เขาไปนั่งนินทาเรากับเพื่อนว่าลูกเขาเนี่ยโง่ มาเอาคนไทย เขาคิดว่าเราฟังไม่ออกไง เราได้ยินก็โอ้โห หยุดเดี๋ยวนี้ ด่ากลับชุดหนึ่ง เขาอึ้งไปเลย และคืนนั้นเราก็บอกสามีว่านี่ไอขอโทษนะ ไอไปจัดการกับแม่ยูมา เมื่อตอนเย็นนี้เอง จะเป็นอย่างนี้มากกว่าน่ะ” (จ๋า,อายุ35ปี,อายุสมรส 6 ปี)

กลุ่มชายอเมริกันที่สมรสกับหญิงไทย

กลุ่มตัวอย่างชายอเมริกันทุกคนจะให้คำตอบในลักษณะเดียวกันว่า เมื่อมีสิ่งใดที”ไม่เข้าใจ” หรือรู้สึก”ไม่เห็นด้วย” กับสิ่งที่ครอบครัวฝ่ายภรรยากระทำนั้น ตนเองจะสื่อสารออกมาให้ภรรยารับรู้ทันที และพูดอย่างตรงประเด็น ตัวอย่างเช่นกรณีของ แซม ทอม และมาร์ค ที่เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เขาจะสื่อสารกับคู่สมรสทันที การสื่อสารในที่นี้คือการสอบถามถึงสิ่งที่เขาไม่เข้าใจ ไม่ใช่การทะเลาะ และเขาทั้งสามคนเห็นว่า การสื่อสารระหว่างกันคือการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด

“Communication is the best remedy, I think when there’s any misunderstanding it’s necessary to talk openly and ask for the explanation. That is always helpful.“ (Sam,49 years old,married for 11 years)

" When I have something disagree with my wife concerning my family or her family? I talk to her. I don't wait. The most important thing is communication. We just have to tell each other how we feel and ask for the explanation when she does something I don't understand." (Tom, 51 years old, married for 1 year)

" I always talk to her, even sometimes my talking can make her upset. I have to talk in order to make everything better. I can't see how the problem will be solved without talking." (Marc, 53 years old, married for 13 years)

นอกจากนี้บางคน(5คนจาก20คน)จะให้คำอธิบายเพิ่มเติมว่า ความไม่เข้าใจ หรือความไม่เห็นด้วยที่เกิดขึ้นนั้น ไม่ใช่ปัญหาระหว่างคู่สมรส เป็นเพียงทัศนคติหรือความคิดเห็นที่แตกต่างเท่านั้น โทนี่ เป็นหนึ่งในบรรดากลุ่มตัวอย่างที่กล่าวเช่นนี้ เขาบอกว่า มันเป็นเพียงแค่ความคิดเห็นที่แตกต่างกันเท่านั้น ไม่ใช่ความขัดแย้ง

"It's just a different opinion, not a conflict." (Tony, 59 years old, married for 6 years)

กลุ่มหญิงอเมริกันที่สมรสกับชายไทย

กลุ่มตัวอย่างหญิงอเมริกันทั้ง20คน ตอบว่าตนเองนั้น จะพูดตรงไปตรงมาเสมอ หากมีอะไรที่ตนเองรู้สึกว่าครอบครัวของสามีกระทำเกินไป หรืออะไรที่ตนเองไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่สามีตนกระทำกับครอบครัวของเขา เช่น คาโรลีน ที่กล่าวว่า เธอจะพูดกับสามีอย่างตรงไปตรงมาเสมอ ไม่ว่าเรื่องอะไร โดยเห็นว่า การที่พูดออกมาตรงๆ ทำให้คู่สมรสอีกฝ่ายรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้น และแก้ปัญหากันได้ทันท่วงที

"I always talk to my husband frankly how I feel. If there's anything I don't understand, I always ask. Just asking for the reason why. Then I can learn something about Thai culture. For example, when I newly arrived here and stayed in the same house with my husband's family. They expected me to wake up early in the morning and prepare breakfast for the whole family. That was ridiculous in my opinion .I couldn't accept that. I talked to my husband. He explained me something about Thai women and their routine. Preparing the breakfast is a part of it. After that, I felt a little bit better because I knew the reason behind. " (Carolyn, 33years old, married for 3 years)

สำหรับกรณีของ เคท และซูซาน เธอบอกว่า เธอนั้นพูดคุยกับสามีถึงความรู้สึกไม่สบายใจต่างๆ ในช่วงที่มาอยู่เมืองไทยใหม่ๆ สามีคอยรับฟัง อธิบาย และปลอบใจ จนในที่สุดนั้น เธอทั้งสองก็สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีความสุข

“I felt unaccepted and that made me feel bad. I talked to my husband directly about it. He understood me and he helped me to pass that stressful time. Now, I am trying to learn about Thai culture. It’s not easy to adjust myself to the new culture. My husband helps me a lot. He’s my coach my friend and my beloved husband.” (Kate, 42 years, married for 2 years)

“ They always criticize me. They treated me as a stranger. They called me Farang. I felt alone and I almost say good-bye to my husband. One day, I exploded my feeling to him, told him how unhappy I felt. Then we moved out from the in-laws just 2 weeks after that. If we didn’t talk, I would have been divorced.” (Susan, 32 years old, married for 3 years)

อย่างไรก็ดี กลุ่มตัวอย่างหญิงอเมริกันจำนวน 2 คนที่แต่งงานและอาศัยอยู่ในประเทศไทยมานานกว่า10ปี ได้ให้คำตอบที่แตกต่างไปเล็กน้อยจากคนอื่นๆ โดยเพิ่มเติมในลักษณะที่ว่า เมื่อมีอะไรที่ไม่พอใจเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาตินั้น ตนเองจะพูดกับสามี แต่ไม่ได้พูดตรงๆ ทันที หากแต่ละรอจนกว่ามีจังหวะดีๆ แล้วค่อยพูดให้ฟัง สุขุมรอบคอบมากขึ้น ไม่โผงผางตรงไปตรงมาอย่างคนอเมริกัน

โดยกลุ่มที่ตอบเช่นนี้ จะมีอายุสมรสนานกว่า 10 ปี เช่น คารอล และ คาเรน ที่แต่งงานมาอยู่เมืองไทยสิบกว่าปีแล้ว เธอบอกว่าเดี๋ยวนี้ เธอจะรอจังหวะดีๆก่อนที่จะบ่น หรือระบายอะไรให้สามีฟัง และจะเลี่ยงการพูดตรงไปตรงมา เพราะวิธีดังกล่าวไม่ค่อยได้ผลดีในสังคมไทย

“ I wait until I am not so angry .If there’s a chance I talk to my husband, but not in an aggressive way. I used to be too direct but I realized that in Thai culture , talking directly is not a good solution. It might hurt his feeling. Being calm and being indirect sometimes can be more helpful.” (Carol, 49 years old, married for 15 years)

“ I‘ve been living here for 13 years. I know Thai people and Thai’s communication style. Talking indirectly and respect the seniority are the key to success of living here. You shouldn’t apply the American style of talking to this culture. It will never work out good. If you want to survive, try to understand Thai culture,Thai language and Thai communication style.” (Karen, 45 years old, married for 14 years)

กลุ่มตัวอย่างชายไทยที่สมรสกับหญิงอเมริกัน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะตอบว่า วิธีการสื่อสารเมื่อเกิดเรื่องที่ไม่เข้าใจกันขึ้น เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น คือการพูดกัน คุยกัน แต่วิธีการพูดนั้นไม่จำเป็นต้องพูดกันตรงไปตรงมา เพราะการพูดตรงๆ หรือวิจารณ์กันตรงๆ อาจทำให้อีกฝ่ายเสียใจได้ ดังเช่นที่ ไผท กับ คมสัน กลุ่มตัวอย่างสองคนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้อธิบายกับผู้วิจัยว่า การพูดคุยกันเป็นสิ่งที่ดี และควรทำ แต่การพูดตรงไปตรงมาอาจไม่ได้ผลดีเสมอไป ทางที่ดีคือควรรอจังหวะดีๆ และใช้วาทศิลป์ที่ดีในการพูดจากัน จะช่วยให้อีกฝ่ายไม่รู้สึกแย่

“พูดกัน แต่ไม่ได้พูดกันตรงๆ โผงผาง ว่านี่ผมไม่ชอบพี่น้องของคุณเลย วุ่นวาย ถ้าพูดอย่างนี้ คนที่เสียใจคือภรรยาเราเอง ผมว่าวิธีสื่อสารที่ผมใช้แล้วได้ผลคือ รอจนกว่าเย็นลง แล้วค่อยพูด บางทีรอไปรอมา จนลืม ก็ไม่ต้องพูดกัน การสื่อสารกันตรงๆ มันไม่ได้ส่งผลดีนะ” (ไผท,อายุ30ปี, อายุสมรส 1ปี)

“ต้องพูดกัน คือถ้าไม่คุยกันเลยปัญหามันก็ยังอยู่ตรงนั้น ไม่ได้แก้ไขเสียที วิธีที่ดีที่สุดคือเราต้องคุยกัน แต่วิธีการคุยมันมีหลายแบบ จะพูดตรงๆ เปรี้ยงๆไปเลยก็ได้ หรือจะใช้วาทศิลป์ผลลัพธ์มันต่างกันนะ เรื่องละเอียดอ่อน ถ้าเราค่อยๆพูดใช้วาทศิลป์ พูดกันดีๆ จะดีกว่า ไม่ใช่อัดอารมณ์ ความไม่พอใจใส่กัน อันนี้ก็พัง พูดกัน ตรงไปตรงมา โผงผาง ไม่มีเกริ่นเลย แบบนั้นไม่ไหวนะ” (คมสัน,อายุ42ปี,อายุสมรส2ปี)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการสื่อสารเพื่อแก้ไขข้อขัดแย้ง/ทัศนคติที่ไม่ตรงกันของคู่สมรส ในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ ทั้งนี้เพื่อให้สถานการณ์ดีขึ้น

วิธีการสื่อสารเพื่อแก้ไขความขัดแย้งของคู่สมรสที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีความหลากหลาย ซึ่งสามารถที่จะนำมาจัดรวบรวมเป็นกลุ่มๆ และสรุปออกมาได้ดังนี้

กลุ่มหญิงไทยที่สมรสกับชายอเมริกัน

วิธีการสื่อสารที่กลุ่มหญิงไทยจำนวน15คนใช้ก็คือรอจนกว่าสถานการณ์จะเย็นลงแล้วค่อยพูด เช่นกรณีของ วรรณี เอ๋ และไก่ ที่บอกกับผู้วิจัยว่า วิธีของเธอคือการรอจังหวะในการพูดคุย เพราะหากผิดจังหวะเหตุการณ์อาจเลวร้ายลงไปได้

“ควรจะรอให้ใจเย็นก่อน ค่อยพูดกัน ไม่ใช่โวยวายทันทีทันใด รอสักหน่อยจะดีกว่า” (วรรณี,อายุ42ปี,อายุสมรส6ปี)

“ คนหนึ่งร้อน เราต้องเย็น คนเรามีโอกาสที่จะคิดไม่เหมือนกัน แต่เราต้องใช้เหตุผล ใจเย็นๆ อย่าพูดกันทันทีที่มีปัญหา รอสักหน่อย แล้วใช้เหตุผลคุยกันจะดีกว่า” (เอ๋,อายุ30ปี,อายุสมรส2ปี)

“รอจังหวะดีๆก่อนค่อยพูด รอให้เราใจเย็นลงก่อนค่อยพูด จะดีกว่าพูดทันที” (ไก่,อายุ47ปี, อายุสมรส11ปี)

กลุ่มหญิงไทยจำนวน 4 คน ตอบว่า วิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่ดีที่สุด คือการพูดกัน ณ ตรงที่เกิดปัญหาเลย ไม่ต้องรอ เพราะไม่เช่นนั้นจะค้างคาใจ ตัวอย่างเช่นกรณี ของฝน และฝ้าย ที่มักจะพูดตรงไปตรงมากับสามีเสมอ

“พูดกันตรงที่ปัญหาเกิดเลยมันจะดีตรงที่เราแก้ปัญหาได้ทันที ไม่ค้างคาใจ ไม่งั้นมันจะสะกิดใจเราตลอด”(ฝน,อายุ38ปี,อายุสมรส6ปี)

“เราไม่ควรทำเป็นลืม หรือหนีปัญหานะคะ ถ้าพูดกันได้ พูดกันเลยดีกว่า “(ฝ้าย,อายุ35ปี, อายุสมรส1ปี)

แต่อย่างไรก็ตามมีกลุ่มตัวอย่างอยู่1 คน ตอบว่า วิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่ดีที่สุด คือการเงียบ เฉย ไม่พูด อดทน เพื่อจะได้ไม่เป็นเรื่องเป็นราวใหญ่โต โดยหนึ่งคนที่ว่า นี้ คือ สุดใจ ที่มีอายุสมรสนานถึง 13 ปี สุดใจบอกว่า เธอใช้วิธีนิ่งเงียบมาตลอด ซึ่งได้ผล เพราะเธอกับสามีอยู่กันมาได้นานถึง 13 ปีแล้ว

“การเฉย เงียบนี่ไม่ใช่ว่าไม่รู้สึกนะ แต่ถ้าเราพูดกันโวยวาย หรือถ้าเขาโมโหมาแล้วเราต่อกรกลับไปก็มีแต่พังกับพัง เฉยวะ เขาจะบ่นลมบ่นแล้งก็ช่างเขา ใช้ได้ไหม ก็นี่ไงแต่งกันมาตั้งนาน ก็อยู่กันได้นี่นา” (สุดใจ,อายุ51ปี,อายุสมรส13ปี)

กลุ่มชายอเมริกันที่สมรสกับหญิงไทย

กลุ่มชายอเมริกันทั้งหมดจะตอบว่า ถ้ามีทัศนคติ ที่ไม่เข้าใจกันกับภรรยา ตนเองก็จะพูดตรงๆ พูดทันที เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน และปรับความเข้าใจกัน ตัวอย่างเช่นกรณีของ ปีเตอร์ และรอน ที่ออกความเห็นว่า ตนเองจะพูดกับภรรยาตรงไปตรงมา ทันทีและไม่รอเวลา

“So far, we’ve never have problem concerning her family /my family. We may have a different opinion, but it’s not a problem. I talk to her directly. Normally, I don’t wait.” (Peter,41 years ,married for 4 years)

“ We don’t have any conflict but ideally, if there’s a conflict. I would talk to her openly.” (Ron, 43 years old, married for 2 years)

กลุ่มหญิงอเมริกันที่สมรสกับชายไทย

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะตอบในลักษณะเดียวกันว่า เมื่อมีปัญหา หรือเรื่องอะไรก็ตามที่ไม่เข้าใจกันนั้น วิธีปรับความเข้าใจที่ดีที่สุดก็คือ การเคลียร์กันทันที ไม่ควรรอ เนื่องจากปัญหาหรือข้อขัดแย้งต่างๆจะได้รับการแก้ไขอย่างตรงประเด็น ดังตัวอย่างกรณีของนีน่า ที่บอกว่า เธอไม่ใช้วิธีแบบคนไทยที่รอเวลา เธอมักจะพูดทันที และตรงประเด็นกับสามี ในเวลาที่ต้องการเคลียร์กันให้เข้าใจ

“ Thai people tend to wait when there is a problem. They avoid the confrontation. That’s the Thai’s style not my style. I tend to talk openly and right away.” (Nina,42 years old,married for 11 years)

กลุ่มชายไทยที่สมรสกับหญิงอเมริกัน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่(16คนจาก20คน) ตอบว่า เมื่อมีข้อขัดแย้งหรือเรื่องที่ไม่เข้าใจกับภรรยา วิธีแก้ไขที่ดีที่สุดก็คือ การคุยกันเพราะจะทำให้แก้ปัญหาได้ แต่ไม่ควรคุยกันทันที ควรรอจนกว่าอารมณ์เย็นลงก่อนค่อยพูด เพราะหากพูดตอนโมโหเรื่องเล็กน้อยๆอาจกลายเป็นปัญหาใหญ่

“การพูดกัน เคลียร์กันเป็นเรื่องที่ดี แต่ต้องดูจังหวะ ไม่ใช่พูดด้วยอารมณ์ การรอจังหวะให้สองคนใจเย็นๆแล้วค่อยพูดจะดีกว่า”(สมเกียรติ,อายุ41ปี,อายุสมรส9ปี)

“เราไม่ควรใช้อารมณ์เข้าพูดกัน เท่าที่ผ่านมา ถ้าพูดกันทันที ผมกับแฟนมักจะเอาอารมณ์มาโต้กัน มันไปกันใหญ่ เดี๋ยวนี้ถ้ามีปัญหาที่ไม่เข้าใจกัน ผมจะหลบเข้าห้องก่อน รอจนใจเย็นลงแล้วค่อยออกมาคุยกับแฟน เวลาคุยก็คุยตรงจุดเลยนะ ไม่ได้อ้อมค้อม เราไม่ชอบตรงนี้ตรงนี้ คุณไม่ควรไปพูดกับแม่ผมอย่างนี้ อย่างนี้ เราก็บอกไปเลยว่าเรารู้สึกอย่างไร ตอนที่ใจเย็นแล้ว เราจะเปิดใจยอมรับกันมากกว่า ดีกว่า” (สมศักดิ์,อายุ35ปี,อายุสมรส2ปี)

อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มตัวอย่างชายไทยอีกส่วนหนึ่งที่เห็นว่าเมื่อมีปัญหาควรพูดกันทันที ไม่ควรรอข้ามวัน ไม่เช่นนั้นเรื่องเล็กๆอาจสะสมกลายเป็นเรื่องใหญ่

“เคยมีตอนที่ภรรยาไม่พอใจพี่สาวคนโตของผม เขาโกรธพี่สาว แล้วก็โกรธผมไปด้วย ผมต้องมาจับเข่านั่งคุยกันว่า อะไรเป็นอะไร เธอไม่พอใจเรื่องนี้ใช่ไหม เรามาหาทางแก้ไข คือคุยกันตรงปัญหานั้นๆที่เกิด รับรู้ร่วมกัน ปรึกษากัน แล้วปัญหาหรือข้อเข้าใจผิดต่างๆ มันจะได้รับการแก้ไขไปได้ จากประสบการณ์ของผมนะ คุยกันเลยจะช่วยได้มาก”(สมพงษ์,อายุ30ปี,อายุสมรส3ปี)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่13 ค่าเฉลี่ยของทัศนะต่อการสื่อสารในครอบครัวของคู่สมรสไทย-อเมริกัน (ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย)

	หญิงไทย		ชายอเมริกัน		หญิงอเมริกัน		ชายไทย		ค่าเฉลี่ยรวม[7]	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ท่านสามารถพูดถึงครอบครัวและเครือญาติของท่านให้คู่สมรสฟังได้อย่างเปิดเผยในทุกๆเรื่อง	3.05	1.10	4.20	.83	4.50	.61	3.80	.70	3.89	.98
เมื่อใดที่ท่านรู้สึกไม่ชอบใจกับสิ่งที่ครอบครัวฝ่ายคู่สมรสกระทำ ท่านสื่อความรู้สึกที่ตนเองมีออกมาให้คู่สมรสได้รับรู้อย่างเปิดเผย	2.85	1.18	4.70	.47	4.35	.67	3.65	.75	3.89	1.07
การรวมญาติเป็นสีสันอย่างหนึ่งที่สำคัญสำหรับชีวิตท่าน	4.15	.88	3.40	.50	3.00	.73	3.85	.88	3.60	.87
ท่านกับคู่สมรสเกิดปัญหากัน โดยที่สาเหตุมาจากครอบครัวและเครือญาติ(ของท่าน/ของคู่สมรส)	1.95	.83	1.60	.82	2.30	.98	2.05	.94	1.98	.91
ท่านยินดีที่จะช่วยเหลือครอบครัวของคู่สมรส เพื่อแสดงออกให้คู่สมรสทราบว่า ท่านรักเขา/เธอ	4.05	.89	1.90	.91	2.55	.83	3.45	1.28	2.99	1.28
ท่านรู้สึกว่าท่านเป็นอิสระจากครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย	2.40	.82	4.20	.77	3.50	.76	3.10	1.21	3.30	1.11
เมื่อท่านเกิดความขัดแย้งกับคู่สมรสโดยสาเหตุมาจากครอบครัวและเครือญาติ ท่านจะเลี่ยงการเผชิญหน้า	4.00	.73	2.50	.89	2.25	.91	3.50	.76	3.06	1.08
หากคู่สมรสปรับตัวเข้าหาครอบครัวของท่าน ท่านจะมีความสุขมากเพราะนั่นแสดงว่าเขา/เธอรักท่าน	4.15	.93	3.90	.55	3.90	.79	3.85	.93	3.95	.81

[7] เกณฑ์การแปลผลของ Best(1970)คือ 1.00-1.50=น้อยสุด(ต่ำสุด) / 1.51-2.50 = น้อย(ต่ำ) / 2.51-3.50 =ปานกลาง / 3.51-4.50=มาก(สูง) /4.51-5.00= มากสุด (สูงสุด)

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาดูระดับค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของ Best (1970) จะเห็นได้ว่าในภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างเปิดเผยเรื่องของครอบครัวของตนเอง และเปิดเผยความรู้สึกที่ตนเองมีต่อครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส ออกมาให้คู่สมรสของตนรับรู้ อยู่ในระดับสูง (3.89) ให้ความสำคัญกับครอบครัวและการรวมญาติ อยู่ในระดับสูง (3.60) เห็นว่าครอบครัวและเครือญาติเป็นสาเหตุของปัญหาในชีวิตสมรสอยู่ในระดับต่ำ(1.98) แสดงออกถึงความรักต่อกันโดยการดูแลครอบครัวของอีกฝ่าย อยู่ในระดับ ปานกลาง (2.99) มีความเป็นอิสระจากครอบครัวของทั้งสองฝ่าย อยู่ในระดับปานกลาง (3.30) เลี่ยงการเผชิญหน้าเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ อยู่ในระดับปานกลาง(3.06)และมีความต้องการให้คู่สมรสปรับตัวเข้าหาครอบครัวและเครือญาติของตนเองให้ได้ อยู่ในระดับสูง (3.95)

จากภาพรวมในตาราง เมื่อพิจารณาดูในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม และในแต่ละข้อ จะเห็นความแตกต่างจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ดังสรุปได้จากหัวข้อคำถามในแต่ละข้อดังนี้

การเปิดเผยเรื่องราวของครอบครัวของตนเองให้คู่สมรสรับรู้

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน ทั้งชายและหญิง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าฝ่ายไทย โดยกลุ่มหญิงอเมริกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.50) และกลุ่มหญิงไทยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (3.05)

การเปิดเผยความรู้สึกที่ตนเองมีต่อครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส(เมื่อรู้สึกไม่ชอบใจ)ให้คู่สมรสรับรู้

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน ทั้งชายและหญิง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าฝ่ายไทย โดยกลุ่มชายอเมริกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด(4.70) และกลุ่มหญิงไทยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (2.85)

การให้ความสำคัญกับครอบครัว เครือญาติ และการรวมญาติ

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทย ทั้งชายและหญิง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าฝ่ายอเมริกัน โดยกลุ่มหญิงไทยเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด(4.15) และกลุ่มหญิงอเมริกันมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (3.00)

ความรู้สึกที่ว่า ครอบครัวและเครือญาติเป็นสาเหตุของปัญหาขัดใจระหว่างตนเองกับคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างหญิงอเมริกัน-ชายไทย มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า หญิงไทย-ชายอเมริกัน โดยหญิงอเมริกัน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด(2.30) ส่วนชายอเมริกัน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (1.60)

การแสดงออกถึงความรักต่อคู่สมรส ผ่านการดูแลครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทย ทั้งหญิงและชาย มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ฝ่ายอเมริกัน โดยหญิงไทยมีคะแนนเฉลี่ยในข้อนี้สูงสุด (4.05) ในขณะที่ฝ่ายชายอเมริกันมีคะแนนเฉลี่ยในข้อนี้ต่ำสุด (1.90)

ความรู้สึกเป็นอิสระจากครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน ทั้งหญิงและชาย มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ฝ่ายไทย โดยชายอเมริกัน มีคะแนนเฉลี่ยในข้อนี้สูงสุด (4.20) ในขณะที่ฝ่ายหญิงไทยมีคะแนนเฉลี่ยในข้อนี้ต่ำสุด (2.40)

การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีสาเหตุจากครอบครัวด้วยการเลี่ยงการเผชิญหน้า

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทย ทั้งหญิงและชาย มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ฝ่ายอเมริกัน โดยหญิงไทยมีคะแนนเฉลี่ยในข้อนี้สูงสุด (4.00) ในขณะที่ฝ่ายหญิงอเมริกันมีคะแนนเฉลี่ยในข้อนี้ต่ำสุด (2.25)

ความรู้สึกต้องการให้คู่สมรสปรับตัว หรือพยายามปรับตัวเข้าหาครอบครัวและเครือญาติของตนเอง

กลุ่มตัวอย่างทั้งสี่กลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยในข้อนี้ใกล้เคียงกัน และเป็นคะแนนในระดับสูง หญิงไทย มีคะแนนเฉลี่ย ในข้อนี้สูงสุด (4.15) ตามมาด้วยชายอเมริกัน และหญิงอเมริกัน ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน (3.90)สำหรับชายไทยนั้น เป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (3.85)

ปัญหานำวิจัยข้อที่3 มีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

เพื่อหาคำตอบให้กับปัญหานำวิจัยข้อนี้ ในส่วนแรก ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม ในส่วนข้อมูลด้านประชากร (ข้อที่1-7) กับความรู้สึกที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย (แบบสอบถามข้อที่ 12 และข้อที่ 17) มาจัดทำเป็นตารางแจกแจงความถี่แบบสองทาง (crosstabulation)

ในส่วนที่สอง ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับตัวแปร หรือปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย นำมาสรุป เพื่อดูว่า จากประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างแล้ว มีตัวแปรอะไรบ้างที่พวกเขา/เธอ คิดว่ามีผลต่อทัศนคติที่พวกเขา/เธอมีต่อครอบครัวและเครือญาติในภาพรวม ซึ่งผู้วิจัยนำคำตอบของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มาจัดหมวดหมู่ และนำเสนอออกมาในรูปตารางสรุป อีกทั้ง นำเสนอคำตอบจากการสัมภาษณ์ในรูปการพรรณนาความ ตามคำพูดของกลุ่มตัวอย่าง

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ กับทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

ผู้วิจัยนำเอาลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง (เพศ เชื้อชาติ อายุ อายุสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา อาชีพ และลักษณะการพักอาศัย) กับความรู้สึกที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส มาจัดเป็นตารางแจกแจงความถี่แบบสองทาง (Crosstabulation) ดังตารางที่ 14-ตารางที่ 21

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของกลุ่มตัวอย่างกับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ

เพศ	ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง				ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส				
	ไม่พอใจเป็นบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม	ไม่พอใจ	ไม่พอใจบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม
หญิง	4	14	22	40	2	15	15	8	40
ชาย	-	22	18	40	2	8	18	12	40
รวม	4	36	40	80	4	23	33	20	80

หน่วย :คน

เพศ-ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเองและของคู่สมรส

ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงพบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้สึก"พอใจ"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเองที่มีต่อชีวิตสมรส สำหรับความรู้สึกที่มีต่อบทบาทของครอบครัวฝ่ายของคู่สมรสนั้น พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้สึกระหว่าง "ยอมรับได้" ไปจนถึงรู้สึก "ไม่พอใจเป็นบางครั้ง" โดยที่มีกลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อยที่ตอบว่า "พอใจ"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

สำหรับกลุ่มตัวอย่างเพศชาย พบว่าส่วนใหญ่รู้สึก"ยอมรับได้" ไม่ว่าจะเป็นบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเอง หรือฝ่ายคู่สมรส

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติของกลุ่มตัวอย่างกับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ

เชื้อชาติ	ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง				ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส				
	ไม่พอใจเป็นบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม	ไม่พอใจ	ไม่พอใจบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม
ไทย	4	14	22	40	2	8	19	11	40
อเมริกัน	-	22	18	40	2	15	14	9	40
รวม	4	36	40	80	4	23	33	20	80

หน่วย :คน

เชื้อชาติ-ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเองและของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างเชื้อชาติไทยส่วนใหญ่มีความรู้สึก" พอใจ"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนที่มีต่อชีวิตสมรส และมีความรู้สึก"ยอมรับได้" กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรส

สำหรับกลุ่มตัวอย่างเชื้อชาติอเมริกัน พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้สึก"ยอมรับได้"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตน และสำหรับความรู้สึกต่อครอบครัวของคู่สมรสนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้สึก"ไม่พอใจในบางครั้ง"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของกลุ่มตัวอย่างกับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

หน่วย:คน

อายุ	ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง			รวม	ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส				รวม
	ไม่พอใจเป็นบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ		ไม่พอใจ	ไม่พอใจเป็นบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	
ต่ำกว่า 25 ปี	1	-	1	2	-	-	2	-	2
26-35 ปี	1	12	9	22	-	9	8	5	22
36-45 ปี	2	11	10	23	2	7	12	2	23
46-55 ปี	-	11	15	26	1	6	9	10	26
56-65 ปี	-	2	5	7	1	1	2	3	7
รวม	4	36	40	80	4	23	33	20	80

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อายุ-ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเองและฝ่ายของคู่สมรส

ในกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 25 ปีหรือต่ำกว่า พบว่า มีทั้งคนที่รู้สึก"พอใจ"และ"ไม่พอใจ" ในบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเองที่มีต่อชีวิตสมรส สำหรับความรู้สึกต่อบทบาทของครอบครัวฝ่ายคู่สมรสนั้น ในคนกลุ่มนี้ระบุว่ามีความรู้สึก"ยอมรับได้"

ในกลุ่มตัวอย่างที่อายุระหว่าง 26-35ปี ส่วนใหญ่รู้สึกว่า"ยอมรับได้"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และรู้สึก"ไม่พอใจเป็นบางครั้ง"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างที่อายุระหว่าง 36-45 ปี ส่วนใหญ่รู้สึก"ยอมรับได้"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติทั้งของตนเอง และของคู่สมรส

และสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไปนั้น พบว่าส่วนใหญ่แล้ว "พอใจ"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ ทั้งเครือญาติของตนเอง และเครือญาติของคู่สมรส

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่17 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุสมรสกับทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ

อายุสมรส	ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง				ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส				
	ไม่พอใจเป็นบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม	ไม่พอใจ	ไม่พอใจบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม
1-5ปี	2	16	6	34	1	13	16	4	34
6-10ปี	1	9	10	20	2	7	7	4	20
11-15ปี	1	5	8	14	1	2	9	2	14
16-20ปี	-	5	5	10	-	1	1	8	10
มากกว่า20ปี	-	1	1	2	-	-	-	2	2
รวม	4	36	40	80	4	23	33	20	80

หน่วย:คน

อายุสมรส-ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเองและฝ่ายของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสมรสระหว่าง 1-5 ปี พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้สึก"ยอมรับได้" กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง ที่มีต่อชีวิตสมรส และ ส่วนใหญ่มีความรู้สึก "ไม่พอใจเป็นบางครั้ง" กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรส

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสมรสระหว่าง 6-10 ปีส่วนใหญ่มีความรู้สึก"พอใจ" กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และรู้สึก"ไม่พอใจเป็นบางครั้ง "จนถึงรู้สึก"ยอมรับได้" กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส โดยทั้งสองลักษณะนั้นมีจำนวนคนตอบที่เท่าๆกัน

ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสมรสระหว่าง 11-15 ปี พบว่าส่วนใหญ่นั้นมีความรู้สึก"พอใจ"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และรู้สึก "ยอมรับได้"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

และในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสมรสมากกว่า15ปีนั้น พบว่ามีความรู้สึกในระดับ"ยอมรับได้" ไปจนถึง"พอใจ"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติตนเอง ในจำนวนที่เท่าๆกันและเมื่อสอบถามถึงความรู้สึกต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้สึก "พอใจ"

ตารางที่18 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

อาชีพ	ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง				ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส				
	ไม่พอใจบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม	ไม่พอใจ	ไม่พอใจบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม
พ่อ/แม่บ้าน	2	2	4	8	-	2	5	1	8
งานบริษัท	-	10	6	16	1	7	6	2	16
ราชการ	1	8	8	17	1	5	8	3	17
เจ้าของกิจการ	1	11	10	22	1	4	8	9	22
ไม่ระบุอาชีพ	-	5	12	17	1	5	6	5	17
รวม	4	36	40	80	4	23	33	20	80

หน่วย:คน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาชีพ-ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเองและฝ่ายคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพ่อบ้าน หรือแม่บ้าน มีความรู้สึก"พอใจ"กับบทบาทของครอบครัวของตนเอง และรู้สึก "ยอมรับได้"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานบริษัทส่วนใหญ่รู้สึก"ยอมรับได้" กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และรู้สึก"ไม่พอใจเป็นบางครั้ง"กับบทบาทของเครือญาติฝ่ายคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานราชการ มีความรู้สึกตั้งแต่"ยอมรับได้" ไปจนถึง"พอใจ " กับบทบาทของครอบครัวของตนเอง และส่วนใหญ่รู้สึก" ยอมรับได้"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าของกิจการนั้น ส่วนใหญ่ระบุว่า "ยอมรับได้"กับบทบาทของครอบครัวของตนเอง และรู้สึก "พอใจ"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

ในกลุ่มที่ไม่ระบุอาชีพส่วนใหญ่ระบุว่า "พอใจ"กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และรู้สึก"ยอมรับได้"กับบทบาทของครอบครัวฝ่ายคู่สมรส

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่19 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพักอาศัยกับทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

ลักษณะการพักอาศัย	ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง				ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส				
	ไม่พอใจเป็นบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม	ไม่พอใจ	ไม่พอใจบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม
อยู่กับญาติ (ไทย)	1	10	7	18	-	7	9	2	18
ตามลำพัง	3	26	33	62	4	16	24	18	62
รวม	4	36	40	80	4	23	33	20	80

หน่วย:คน

การพักอาศัย-ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเองและฝ่ายของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายไทย (ญาติฝ่ายตนเองของคนไทย และเป็นญาติฝ่ายคู่สมรสสำหรับคนอเมริกัน) ส่วนใหญ่นั้น ตอบว่า มีความรู้สึก “ยอมรับได้” กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติทั้งของตนเอง และของคู่สมรส

และในกลุ่มที่อยู่กันตามลำพังส่วนใหญ่ตอบว่า รู้สึก “พอใจ” กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และรู้สึก”ยอมรับได้” กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่20 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรกับทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

จำนวนบุตร	ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง				ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส				
	ไม่พอใจเป็นบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม	ไม่พอใจ	ไม่พอใจเป็นบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	รวม
1คน	1	17	10	28	-	9	12	7	28
2คน	1	7	6	14	2	4	5	3	14
3คน	-	1	5	6	1	1	1	3	6
ไม่มีบุตร	2	11	19	32	1	9	15	7	32
รวม	4	36	40	80	4	23	33	20	80

หน่วย:คน

จำนวนบุตร-ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเองและฝ่ายของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างที่มีบุตร 1-2 คน ส่วนใหญ่รู้สึกยอมรับได้ กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ ทั้งฝ่ายของตนเอง และฝ่ายของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างที่มีบุตร 3คน ส่วนใหญ่ระบุว่า “พอใจ” กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติทั้งของตนเอง และของคู่สมรส

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีบุตร ส่วนใหญ่ระบุว่า “พอใจ”กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และรู้สึก “ยอมรับได้” กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่21 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

ระดับการศึกษา	ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง			รวม	ทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส				รวม
	ไม่พอใจเป็นบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ		ไม่พอใจ	ไม่พอใจเป็นบางครั้ง	ยอมรับได้	พอใจ	
ไม่ได้เรียน	-	1	-	1	-	-	1	-	1
มัธยมศึกษา	2	1	2	5	-	1	2	2	5
ปวช.	2	2	1	5	1	-	2	2	5
ป.ตรี	-	29	27	56	1	19	27	9	56
สูงกว่าป.ตรี	-	3	10	13	2	3	1	7	13
รวม	4	36	40	80	4	23	33	20	80

หน่วย:คน

ระดับการศึกษา—ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายตนเองและฝ่ายของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่แล้วมีความรู้สึกต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่ายในระดับที่"ยอมรับได้"

กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่แล้วมีความรู้สึกต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่ายในระดับ"พอใจ"

กลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าไม่ได้รับการศึกษานั้น มีความรู้สึกต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่ายในระดับ"ยอมรับได้"

ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยนี้ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นวิธีการหลัก ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างในฐานะผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในเรื่องของครอบครัวและเครือญาติ กับการสมรส โดยผู้วิจัยตั้งคำถามว่า ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างนั้น คิดว่ามีตัวแปรหรือปัจจัยอะไรบ้างที่มีความเกี่ยวพันต่อความรู้สึกพอใจ หรือไม่พอใจ กับสิ่งที่ครอบครัวและเครือญาติทั้งของตนเองและของคู่สมรสแสดงออกมาในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตสมรส (คำถามสัมภาษณ์ข้อที่5)

จากความคิดเห็นที่กลุ่มตัวอย่างแสดงออกมาอย่างเปิดเผย ในหลายๆมุมมอง สามารถที่จะสรุปเป็นประเด็นหลักๆ ได้ว่า ตัวแปรที่สำคัญก็คือเรื่องของ"ตัวบุคคล"แต่ละคน โดยคำว่าตัวบุคคลแต่ละคนในที่นี้ หมายถึง บุคลิกลักษณะนิสัยของแต่ละคน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่างที่แต่ละคนมีไม่เท่ากัน รวมไปถึงความสามารถทางภาษาที่สอง (อังกฤษ หรือไทย)ที่แต่ละคนมีไม่เท่ากัน

อนึ่ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องของลักษณะทางประชากรศาสตร์ เช่น เพศ อายุ อายุสมรส จำนวนบุตร ฯลฯ ว่าเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่ตนเองมีต่อครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย มีเพียงกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 คน ที่ให้ความเห็นว่าตัวแปรทางด้านกายภาพเพียงหนึ่งเดียวที่มีผลคือ ลักษณะของการพักอาศัยและความใกล้ชิดทางกายภาพระหว่างคู่สมรสกับครอบครัวของทั้งสองฝ่าย

เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยนำคำตอบในประเด็นต่างๆ นำมาสรุปลงตารางที่22 ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่22 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย ในชีวิตสมรส จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่คิดว่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่บุคคลมีต่อบทบาทของเครือญาติ	ญ.ไทย-ช.อเมริกัน		ญ.อเมริกัน-ช.ไทย		รวม (N=80)
	ภรรยา (N=20)	สามี (N=20)	ภรรยา (N=20)	สามี (N=20)	
การเปิดใจกว้างยอมรับสิ่งใหม่ๆ	25%(5)	30%(6)	25%(5)	20%(4)	25%(20)
การมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับครอบครัวในวัฒนธรรมไทย/อเมริกัน	20%(4)	25%(5)	15%(3)	25%(5)	21.25%(17)
ความสามารถทางด้านภาษา	20%(4)	20%(4)	25%(5)	10%(2)	18.75%(15)
ลักษณะการพักอาศัยของคู่สมรส	25%(5)	10%(2)	20%(4)	15%(3)	17.5%(14)
การสื่อสารระหว่างกัน	15%(3)	10%(2)	20%(4)	10%(2)	13.75%(11)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>หมายเหตุ</u> กลุ่มตัวอย่างหนึ่งคน สามารถแสดงความคิดเห็นได้ในหลายๆประเด็น และบางคนนั้นขอสงวนสิทธิ์ไม่ออกความเห็นใดๆในเรื่องนี้

จากตารางที่22 จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเอ่ยถึงเรื่องของ " การเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ" ว่าลักษณะดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการที่บุคคลคนหนึ่งจะมีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัวและเครือญาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือญาติของคู่สมรส ที่มีความแตกต่างไปในวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ตลอดจนเรื่องอาหารการกิน ฯลฯ โดยกลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันจะเอ่ยถึงเรื่องนี้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างคนไทย

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างเอ่ยถึงเรื่องของการมีความรู้พื้นฐานในเรื่องของวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของครอบครัวไทย-อเมริกัน ว่าเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความเกี่ยวพันกับทัศนคติที่พวกตน มีต่อครอบครัวและเครือญาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อครอบครัวฝ่ายคู่สมรส

และอีกตัวแปรหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างกล่าวถึงนั้น ได้แก่ เรื่องของความสามารถทางภาษา โดย หญิงอเมริกันเป็นกลุ่มที่เอ่ยถึงเรื่องนี้มากที่สุดในบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

นอกจากนี้แล้ว ยังมีเรื่องของการสื่อสารระหว่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบเช่นนี้ อธิบายเพิ่มเติมว่า การที่ตนเองกับคู่สมรสสื่อสารกัน ทำให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น เรื่องที่ไม่เข้าใจกันก็กลายมาเข้าใจกันได้ การสื่อสารเป็นยาที่ดีในการแก้ความเข้าใจผิด และสร้างทัศนคติที่ดีต่อครอบครัวและเครือญาติ ทั้งในการสร้างความรู้สึกที่ดีให้คู่สมรสมีต่อครอบครัวตนเอง และทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกที่ดีกับครอบครัวของคู่สมรส

หลังจากที่นำเสนอในรูปตารางสรุปแล้ว ลำดับต่อไปผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลที่ถอดความมาจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับเรื่องตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อครอบครัวและเครือญาติ ในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. *บุคลิกของแต่ละบุคคลในเรื่องการเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่*

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้หมายความเฉพาะลงไปถึงทัศนคติที่บุคคลคนหนึ่งมีต่อครอบครัวของฝ่ายคู่สมรสเท่านั้น เนื่องจากครอบครัวฝ่ายของตนเองไม่ใช่สิ่งใหม่ๆที่บุคคลต้องเปิดใจยอมรับ

กลุ่มตัวอย่างที่พูดถึงประเด็นนี้ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า บุคลิกของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งสำคัญในการที่บุคคลคนนั้นจะมีทัศนคติอย่างไรต่อสิ่งต่างๆที่แตกต่างไปจากสังคม และวัฒนธรรมที่ตนเองคุ้นเคย โดยบุคคลที่มีลักษณะสนใจชอบเรียนรู้ เปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ และไม่ได้ใช้วัฒนธรรมของตนเองเป็นตัวตัดสินความผิด ความถูก จะเป็นกลุ่มที่ยอมรับในระบบครอบครัว ของวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากของตนเอง ได้มากกว่า คนที่ไม่เปิดใจยอมรับอะไรที่แตกต่างเลย

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในชีวิตการแต่งงานกับคนที่มาจากต่างวัฒนธรรม นอกจากความรักระหว่างกันแล้ว การเปิดใจยอมรับ และการมีความรู้สึกที่ดีกับสิ่งที่มีความสำคัญกับตัวของคู่สมรส เช่นเรื่องของครอบครัว พ่อแม่ ญาติพี่น้อง นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชีวิตสมรสมีความสุข

ปีเตอร์ เป็นกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งที่ระบุว่า ปัจจัยเรื่องของบุคลิกส่วนบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญในการที่ช่วยให้คู่สมรสมีความเข้าใจในอีกวัฒนธรรมหนึ่งได้ เขาบอกว่าเขาเป็นคนที่ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และเปิดใจยอมรับอะไรง่าย แรกๆเขาก็งงแหมือนกันที่ภรรยา(ตอนนั้นเป็นแฟน) ต้องกลับบ้านก่อน 5 ทุ่มและโทรรายงานที่บ้านเสมอ

ในสังคมของเขานั้น คนที่อายุเกือบสามสิบนั้นไม่จำเป็นต้องขึ้นกับที่บ้านแล้ว ปีเตอร์บอกว่า ความที่เขาเปิดใจพร้อมที่จะเข้าใจ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเขากับภรรยา และครอบครัวของภรรยาเป็นไปได้สวย

“I think it depends on the personality of each person. If you have your mind opened, you tend to accept the differences more easily.” (Peter,41 years old,married for 4 years)

นอกจากนี้ ไก่ หญิงไทยวัย 47 ปี ที่มีอายุสมรสนานถึง 11ปี ก็แสดงความคิดเห็นคล้ายๆกับปีเตอร์ โดยเธอบอกว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการเปิดใจยอมรับความต่าง หากใจแคบและคิดแต่เพียงว่าบ้านเราสั่งสอนมาแบบนี้คือถูกแล้ว นอกเหนือจากนี้คือสิ่งผิด จะทำให้กลายเป็นคนใจแคบและไม่เหมาะที่จะแต่งงานอยู่กินกับคนต่างวัฒนธรรม

“ การที่เราจะเข้าใจเขา หรือรู้สึกดีๆกันนั้น นะคะ สำคัญคือ ต้องทำใจกว้างๆ ยอมรับว่าเรากับเขา ในแง่สังคมนะคะ แตกต่างกัน เราถูกเลี้ยงมาแบบนี้ บ้านเขาเลี้ยงมาแบบนั้น สิ่งที่ทำให้เรากับสามีเรารู้สึกต่อครอบครัว พ่อแม่พี่น้องของแต่ละฝ่ายก็แตกต่างกันไป เช่นเขารู้สึกว่าทำไมบ้านเรามันช่างอบอุ่นใกล้ชิดอะไรขนาดนี้ เกินไปหรือเปล่า เราก็รู้สึกเอ๊ะทำไมพ่อแม่เขาไม่มีน้ำใจเลย ไม่เห็นมีไต่ถามทุกข์สุขอะไรเราเลย ห่างเหินจัง ซึ่งถ้าเรายอมเปิดใจ เปิดตาเรา และยอมรับว่า เออนี่มันวัฒนธรรมเขาเป็นอย่างนี้ อย่าไปโกรธ อย่าถือสาเลย เราก็จะไม่เกิดความรู้สึกในทางลบแน่นอน ดิฉันคิดว่า ปัจจัยเรื่องการเปิดตา เปิดใจ ให้กว้างๆเนี่ยสำคัญค่ะ รักกันอย่างเดียวไม่พอ ” (ไก่,อายุ47ปี,อายุสมรส11ปี)

โทนี่ สรุปให้ผู้วิจัยฟังว่า การที่จะแต่งงานกับคนต่างวัฒนธรรมนั้น ต้องตระหนักไว้เสมอว่าไม่มีอะไรถูก ไม่มีอะไรผิดมันเป็นเพียงแค่ความแตกต่างที่คุณต้องยอมรับมันให้ได้

”Nothing is right, nothing is wrong. It’s only a difference. You have to accept that.” (Tony,59 years old, married for 6 years)

2. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวัฒนธรรมของฝ่ายคู่สมรส

ในที่นี้คือวัฒนธรรมไทยและอเมริกัน กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่า จริงๆแล้วการที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่างเป็นพื้นฐาน จะทำให้การเปิดใจยอมรับเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าการที่ไม่รู้อะไรเลย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชายอเมริกัน ได้ให้คำอธิบายเพิ่มเติมในลักษณะที่ว่า การที่เข้าใจเรื่องสายใยครอบครัวแบบคนไทย ที่ลูกสาวใกล้ชิดกับครอบครัวมาก และบางครอบครัว ลูกสาวก็รับภาระเลี้ยงดูที่บ้าน สิ่งนี้แตกต่างไปจากสังคมอเมริกัน ซึ่งถ้าบุคคลที่ไม่รู้เรื่องพวกนี้มาก่อน พอมาเจอกับตัวเองจริงๆ ก็จะเกิดอาการตกใจและรับไม่ได้ อาจทำให้มีปากเสียงกับคู่สมรส การที่มีความรู้พื้นฐานมาบ้าง เข้าใจในวิถีแบบไทยๆ จะทำให้ไม่ตกใจ และรับได้

ริชาร์ด เปิดเผยว่า เขาเข้ามาอยู่เมืองไทยตั้งแต่ปี 1992 และใช้ชีวิตท่องเที่ยวไปทั่วๆ ประเทศไทย พักไปตามที่ต่างๆ และมีเพื่อนคนไทย สำหรับเขา เขารู้จักวัฒนธรรมไทยมาตั้งแต่ก่อนรู้จักกับภรรยา ริชาร์ดบอกว่าการที่รู้จักวัฒนธรรม ค่านิยม ฯลฯ ของไทย มันทำให้เขายอมรับและเข้าใจระบบเครือญาติแบบไทยได้ง่ายขึ้น

"I've been here since 1992.Before I met my wife, I've been going out with another Thai girls. Also I have some Thai friends. I know something about Thai culture. I think it's good for us because I understand the culture. Between my wife and I, there's no cultural barrier."(Richard, 56 years old,married for 5 years)

สำหรับ นิโคล แม้ว่าเธอเพิ่งแต่งงานมาอยู่เมืองไทยเพียง 2 ปี แต่นิโคลบอกว่า เธอรู้จักวัฒนธรรมไทยดี นิโคลเคยลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่ตอนเรียนอยู่ที่อเมริกา เธอสนใจวัฒนธรรมและภาษาตะวันออก นิโคลบอกว่าการที่เธอมีความรู้เรื่องวัฒนธรรมไทย การเคารพผู้ใหญ่ ความสำคัญของพ่อแม่ และครอบครัวไทย ฯลฯ ทำให้เธอเข้าใจและปรับตัวอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีความสุข และทำให้เธอมีทัศนคติที่ดีต่อพ่อแม่ของสามี

"If I didn't have any knowledge about Thai culture,I would have been "sick" about the mother in –law.You know,she is always trying to be a part of our lives by telling me to do this to do that…bla bla bla..you know. I used to attend Thai Language course in America 4 years ago. That was before I met my husband. I know something about Thai culture and I am trying to tell myself that she is just the typical Thai mother who always

treats her son as a small boy. When I know that, I don't feel so annoyed. I can accept that and my feeling for her doesn't get worst." (Nicole,30 years old,married for 2 years)

3. ความสามารถด้านภาษา

ในการสื่อสารกันระหว่างบุคคลจากสองเชื้อชาตินั้น ภาษาเป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อความรู้สึก ความคิดเห็นระหว่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ ให้ความเห็นว่า การที่บุคคลมีความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศ ในที่นี้คือ อังกฤษ กับไทย ช่วยให้เกิดความเข้าใจระหว่างกัน และรวมไปถึง ระหว่างตนเองกับเครือญาติของอีกฝ่ายหนึ่งได้ง่ายขึ้น เมื่อมีเหตุการณ์หรือปัญหาอะไรระหว่างกัน ก็สามารถที่จะอธิบาย ปรับความเข้าใจกัน และเรียกความรู้สึกที่เสียไปให้คืนมาได้ หากว่าบุคคลไม่สามารถสื่อสารกันได้ด้วยภาษา ต้องรอให้บุคคลที่สามมาแปลให้ฟัง อารมณ์ความรู้สึกต่างๆที่ไม่ดี ก็ยิ่งไปกันใหญ่

กลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งที่เห็นความสำคัญของการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษมาก คือ วรรณี เธอเล่าให้ฟังว่า จริงๆแล้วเธอไม่ได้เรียนหนังสือ อ่านเขียนไม่ได้ แต่พยายามที่จะพูดภาษาอังกฤษ และเมื่อสื่อสารพอได้ เธอรู้สึกว่าครอบครัวของสามีเอ็นดูเธอมากขึ้น ไม่รู้สึกดูถูกดังตอนที่แต่งงานใหม่ๆ

"พี่เห็นว่าพูดภาษาได้สำคัญมาก เอาจากตัวเองเลยนะ เมื่อก่อนพูดไม่ได้เลย นี่สามีสอนให้ เราก็จำๆเอาบ้าง เชื่อไหมพอพี่ไปเจอแม่เขา น้องเขานะ เราพูดกับเขาได้เนี่ยนะ เขาดีกับเรามากขึ้นจริงๆนะ เราสบายใจขึ้น เขาก็ดีกับเรามากขึ้น เราไม่อึดอัดแล้ว มันทำให้เรามีความรู้สึกที่ดีกับแม่เขาน้องเขามากขึ้นด้วยนะ ไม่เชื่อก็ต้องเชื่อ " (วรรณี,อายุ42ปี,อายุสมรส6ปี)

อีกคนหนึ่งที่เห็นความสำคัญของภาษา คือ คารอล เธอบอกว่า ในสังคมไทยไม่ใช่สังคมพูดภาษาอังกฤษ ทุกๆอย่างส่วนใหญ่เป็นภาษาไทย หากต้องการอยู่อย่างมีความสุขและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยก็ต้องเรียนภาษาไทย

" If you want to live happily here, learn the language. It helps. You will get a better reaction from your in laws if you know Thai language. Speak Thai to them; they will be nicer to you. When they are nice to you, you will feel better about yourself, feel better about your marriage and of course you will feel good about them." (Carol,45 years old,married for 14 years)

4. ลักษณะการพักอาศัย

กลุ่มตัวอย่างที่ระบุถึงการพักอาศัยว่าเป็นปัจจัยทางกายภาพที่มีผลต่อความรู้สึกที่ตนเองมีต่อครอบครัวทั้งครอบครัวตนเอง และครอบครัวของคู่สมรส ในลักษณะที่ว่า การอยู่ใกล้กัน อาจทำให้มีเรื่องจุกจิกเกิดขึ้น และทำให้เกิดอาการรำคาญและไม่สบายใจ หากว่าอยู่ห่างกัน นานๆได้พบกันที ก็จะแสดงแต่อาการดีๆต่อกัน ไม่หาเรื่องจุกจิกรำคาญใจใส่กัน

สมพงษ์ เป็นกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งที่เล่าให้ผู้วิจัยฟัง เกี่ยวกับประสบการณ์ตรงของเขาว่า เมื่อก่อนนั้น เขากับภรรยาอยู่ร่วมบ้านเดียวกับพี่สาวของเขา แต่ทั้งคู่มีปากเสียงกันประจำ สมพงษ์บอกว่า เขาอึดอัดใจมาก และหงุดหงิดที่ต้องเป็นตัวกลาง แต่พอย้ายออกไปอยู่ต่างหาก ไม่ต้องได้ยินว่าภรรยาเถียงกับพี่สาวอีก เขาก็สบายใจและรู้สึกดีกับพี่สาวมากขึ้น

“ ผมเห็นด้วยตนเองเลย คือภรรยาผมกับพี่สาวคนโตของผมเขาไม่ถูกกัน เถียงกันประจำ พอย้ายออกมาอยู่ตามลำพัง ภรรยาผมดีขึ้น ไม่พูดไม่บ่นเกี่ยวกับพี่สาวผมแล้ว ผมว่าเขารู้สึกดีกับพี่สาวผมมากขึ้น ถ้ายังอยู่บ้านเดียวกัน คงมีเรื่องกันไม่เว้นแต่ละวัน”
(สมพงษ์,อายุ30ปี,อายุสมรส3ปี)

อลิศ เป็นอีกคนหนึ่งที่บอกว่าการย้ายออกมาอยู่ห่างกับครอบครัวของสามี ทำให้เธอรู้สึกดีกับครอบครัวของสามีมากขึ้น อลิศเล่าให้ฟังว่าเมื่อตอนที่มาอยู่เมืองไทยใหม่ๆ เธอต้องไปอยู่บ้านเดียวกันกับครอบครัวของสามีหนึ่งปี เธอจำได้ว่าอึดอัดใจมาก และไม่เคยรู้สึกดีกับครอบครัวของสามีจนกระทั่งย้ายออกมาอยู่ต่างหาก อลิศ ย้ำว่า อาจจะฟังดูแปลก แต่เป็นเรื่องจริง อย่างน้อยก็จริงสำหรับเธอ

“ I have a better feeling for my in law now. I used to live with them for 1 year. I felt uncomfortable and awkward. After we moved out, I just realize that I feel good about them. I’ve never had that feeling when I was with them under the same roof. Does it sound strange? But it’s true, I tell you” (Alice,45 years old,married for 16 years)

5.การสื่อสารระหว่างคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งอธิบายว่า การสื่อสารกันระหว่างคู่สมรสนั้น เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่คู่สมรสฝ่ายหนึ่งจะมีต่อครอบครัวของอีกฝ่ายหนึ่ง ในลักษณะที่ว่าการสื่อสารให้คู่สมรสฟังเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวของตน(ความใกล้ชิดผูกพันฯลฯ)จะทำให้คู่สมรสอีกฝ่ายมีความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นมากขึ้น และยอมรับได้ ไม่มีทัศนคติในเชิงลบ หรือในอีกมุมหนึ่ง คู่สมรสที่อาจจะไม่เข้าใจหรือไม่พอใจบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ เมื่อได้รับการบอกเล่าชี้แจงจากคู่สมรส ทำให้ทราบถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ในระบบครอบครัวที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตน จะทำให้เกิดความเข้าใจและเปลี่ยนทัศนคติจากลบมาเป็นกลางหรือเป็นบวกได้

เอ๋ เป็นกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งที่พูดถึงประเด็นนี้ เธอเล่าว่า เมื่อก่อนเธอกับสามีนั้นเคยมีข้อขัดแย้งกันเกี่ยวกับเรื่องของครอบครัว เอ๋บอกว่าเธอไม่ชอบสิ่งที่ครอบครัวของสามีกระทำ เนื่องจากในตอนแรกที่ไปบ้านของสามี แม่สามีถามเธอว่าจะกินสเต็กไหม? และจะกินกี่ชิ้น ? เธอรู้สึกว่าหยาบคายมากที่มาถามกันแบบนี้ เพราะในสังคมไทยไม่เคยมีการถามกัน หลังจากอาหารค่ำมื้อนั้นผ่านไป เอ๋ตัดสินใจคุยกับสามี จนสามีอธิบายว่า ธรรมเนียมของเขาจะไม่มีการทำอาหารจนเหลือทิ้ง แต่จะถามแขกเลยว่าจะกินอะไร เท่าไหร่ สิ่งนี้ในสังคมอเมริกันเขารู้กันดี หลังจากนั้น พอไปบ้านแม่สามี เอ๋ก็จะบอกเลยว่าเธอจะทานอะไร เท่าไหร่

“ตอนแรกไปบ้านแฟน เขาก็ถามว่าจะกินไหม กินกี่ชิ้น (สเต๊ก) ตกใจมากนะ บ้านเราไม่มีนี่อะไรจะมาถามแขก ตกใจแล้วก็โกรธด้วย พอกินข้าวเสร็จก็คุยกับแฟน เขาก็หัวเราะ แล้วอธิบาย เราก็อ๋อ เหรอ?จะไปรู้ได้ไง นี่ถ้าไม่คุยกับสามี เราก็คงโกรธอยู่คนเดียว และพาลโกรธครอบครัวเขาโกรธสามีไปด้วย ดีที่คุยกัน เราเลยเข้าใจ ทีนี้ไปบ้านแฟนก็บอกแม่เขาว่าขอสเต๊กหนึ่งชิ้น แบบ well done(หัวเราะ)” (เอ๋,อายุ 30ปี,อายุสมรส2ปี)

ไผท เป็นอีกคนหนึ่งที่บอกว่าการสื่อสารสามารถที่จะช่วยได้ในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เข้าใจในสิ่งที่ญาติอีกฝ่ายทำ เขาบอกว่าหากไม่สื่อสารกันความรู้สึกที่คู่สมรสมีต่อครอบครัวและเครือญาติอาจเลวร้ายลงไปได้ เขาเล่าว่าภรรยาของเขาเคยไม่เข้าใจว่าทำไมไผทต้องไปกินข้าวเย็นกับแม่ทุกๆเย็นวันศุกร์ เขาบอกว่าต้องอธิบายให้เธอฟังว่าครอบครัวไทย แม้ว่าจะแต่งงานออกไปแล้ว แต่ก็ไม่ได้ตัดขาดกัน มีโอกาสก็ไปเยี่ยมไปกินข้าว ไม่ให้พ่อแม่รู้สึกเหงา อย่างน้อยอาทิตย์ละครั้ง หลังจากคุยอยู่พักใหญ่ๆ ในที่สุดภรรยาของผไทก็ทำใจยอมรับได้ และไม่รู้สึกว่าแม่สามีมาแย่งเวลาส่วนตัวไป

“ภรรยาผมเคยไม่เข้าใจว่าทำไมผมต้องไปกินข้าวกับแม่ทุกๆศุกร์ ก็ต้องคุยกันนาน เหมือนกัน กว่าจะเข้าใจว่าบ้านเราเป็นแบบนี้ จะให้ตัดขาดไปเหมือนตัวใครตัวมัน มันคงไม่ใช่วิถีไทย พยายามพูดจนตอนนี้เขาโอเค เมื่อก่อนเขาจะโวยวายว่าแม่ผมมาแย่งเวลาสามีภรรยา” (ไผท ,อายุ 30 ปี ,อายุสมรส1 ปี)

โทนี่ ก็เห็นว่า การสื่อสารระหว่างคู่สมรสสามารถที่จะเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อครอบครัวและเครือญาติได้ เขาบอกว่าเมื่อรู้สึกไม่ดีกับญาติของภรรยาเมื่อไหร่ เขาจะพยายามที่จะคุยกับภรรยาเลย ขอคำอธิบาย หรือหาทางออกร่วมกัน อย่างน้อยภรรยาเขาก็รู้ว่าโทนี่คิดอย่างไร โทนี่เห็นว่าหากไม่คุยกันหรือปล่อยไปตามเรื่องตามราว เรื่องเล็กๆอาจกลายเป็นเรื่องใหญ่จนเกินแก้ไขได้ และความสัมพันธ์ทั้งกับคู่สมรสและกับเครือญาติก็เลวร้ายลงไปได้

“We always talk. It’s good to express your feeling sometimes to let your partner knows how you feel. I tell you the hints and tips; if you are not so happy with his mom, you should tell him. Don’t keep it with you. After talking, both of you can find a good solution together. On the other hand, if you don’t talk and feel upset and more upset. Your feeling for your in-laws will get worse and your relationship will be in trouble.” (Tony,59 years old, married for 6 years)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การสื่อสารต่างวัฒนธรรม และทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่าย และศึกษาถึงวิธีการในการสื่อสารระหว่างตัวคู่สมรส เมื่อต้องสื่อสารกันในประเด็นที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติทั้งฝ่ายไทย และฝ่ายอเมริกัน รวมไปถึงสำรวจหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อครอบครัวและเครือญาติ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยด้านการสื่อสารในครอบครัว(Family Communication) ผนวกกับการวิจัยด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication) เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เป็นหลัก ประกอบไปกับการใช้แบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ คือคู่สมรสไทย-อเมริกัน ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย แบ่งเป็น คู่หญิงไทย-ชายอเมริกัน 20 คู่ และคู่หญิงอเมริกัน-ชายไทย 20 คู่ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 40 คู่ 80 คน ซึ่งผู้วิจัยสอบถามจากทั้งสามีและภรรยา โดยแยกสัมภาษณ์ และให้กลุ่มตัวอย่างแยกทำแบบสอบถาม ทั้งนี้เพื่อไม่ให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกเกร็ง หรือเกรงใจว่าคู่สมรสของตนนั่งฟังการสัมภาษณ์อยู่ด้วย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามในส่วนของข้อมูลประชากร มาหาค่าร้อยละ สำหรับในส่วนของการศึกษาทัศนะที่มีต่อการสื่อสารของคู่สมรส ผู้วิจัยนำมาหาค่าเฉลี่ยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows (version 10.0.5)

สำหรับข้อมูลที่เป็นรายละเอียดต่างๆจากแบบสอบถามและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาสรุป รวบรวม และเรียบเรียงออกมาให้เป็นหมวดหมู่ และนำเสนอในรูปของตาราง และการพรรณนาความ โดยทั้งหมดนั้น เพื่อตอบปัญหานำวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ด้านข้อมูลประชากรของคู่สมรสไทย-อเมริกัน

พบว่า คู่สมรสไทย-อเมริกันที่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ มีอายุอยู่ในช่วง 46-55 ปีมากที่สุด โดยหญิงไทยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี สำหรับชายอเมริกัน หญิงอเมริกัน และชายไทยส่วนใหญ่จะมีอายุในช่วง 46-55 ปี

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และในส่วนของอาชีพนั้น พบว่า ฝ่ายชายทั้งชายไทยและชายอเมริกันส่วนใหญ่ทำธุรกิจส่วนตัว เช่น ร้านอาหาร ผับ บาร์ และธุรกิจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อินเตอร์เนต ฯลฯ

ส่วนฝ่ายหญิงนั้น ส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้านเช่นเดียวกันทั้งหญิงไทยและหญิงอเมริกัน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มหญิงไทย และหญิงอเมริกันที่ทำงานนอกบ้าน สรุปได้ว่าในสภาพเศรษฐกิจเช่นนี้ ทั้งสามีและภรรยาต้องช่วยกันทำงานหารายได้เข้าครอบครัว ประกอบกับความรู้สึกที่ว่า ตนเองมีความสามารถมากกว่าที่จะเป็นแม่บ้านรอเงินจากสามี

ระยะเวลาสมรสหรืออายุสมรสของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุสมรสอยู่ในช่วง 1-5 ปี และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นั้นระบุว่า ไม่มีบุตรกับคู่สมรสคนปัจจุบัน โดยบางคนให้คำอธิบายเพิ่มเติมในลักษณะที่ว่า การสมรสในครั้งปัจจุบันเป็นการสมรสครั้งที่สอง หรือสาม และมีบุตรมาแล้วจากการสมรสครั้งก่อน ทำให้ไม่มีบุตรกับคู่สมรสคนปัจจุบัน

ในส่วนของการพักอาศัยนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พักอาศัยกันเองตามลำพังสามี-ภรรยา โดยจากการสัมภาษณ์ กลุ่มที่ตอบว่าอยู่กันเองนั้น ได้รับคำตอบในลักษณะที่ว่า การพักอาศัยอยู่กันเอง ทำให้มีความเป็นอิสระมากกว่า และบางกรณีนั้น คู่สมรสฝ่ายอเมริกันเข้ากันกับครอบครัวฝ่ายคนไทยไม่ได้ ทำให้เกิดปัญหา การแยกออกมาอยู่ทำให้คู่สมรสทั้งสองฝ่ายสบายใจขึ้น มีคู่สมรสไทย-อเมริกันเพียงส่วนน้อยที่อาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวของคู่สมรสฝ่ายไทย และเนื่องจากการวิจัยนี้ ทำในบริบทสังคมไทย จึงไม่มีคู่สมรสคู่ใดที่อาศัยอยู่กับครอบครัวฝ่ายอเมริกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหานำวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

- การให้คำจำกัดความของคำว่า"ครอบครัวและเครือญาติ"ในมุมมองของคู่สมรสไทย-อเมริกัน
- เรื่องที่คู่สมรสไทย-อเมริกันต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส
- เรื่องที่คู่สมรสไทย-อเมริกันไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส
- ความถี่ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกันกับครอบครัวและเครือญาติ
- บทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสจากประสบการณ์ตรงของคู่สมรสไทย-อเมริกัน
- ความรู้สึกที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส
- วิธีการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน เมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ
- ตัวแปร หรือปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

การให้คำจำกัดความของคำว่า"ครอบครัวและเครือญาติ"ในมุมมองของคู่สมรสไทย-อเมริกัน

คู่สมรสไทย-อเมริกัน(หญิงไทย-ชายอเมริกัน และหญิงอเมริกัน-ชายไทย) ส่วนใหญ่ จะให้คำจำกัดความของคำว่าครอบครัวและเครือญาติของตนเองว่า หมายถึงบิดามารดาของตนเอง และมีบางส่วนที่ให้ความหมายว่า หมายถึง พี่น้องร่วมบิดามารดา และปู่ย่าตายาย

สำหรับความหมายของคำว่าครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความหมายว่า หมายถึงบิดามารดาของคู่สมรส และมีบางส่วนที่ให้ความหมายว่าหมายถึงพี่น้องของคู่สมรส และบุตรของคู่สมรสที่เกิดจากการสมรสครั้งก่อนหน้า

เรื่องที่คู่สมรสไทย-อเมริกันต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส

เรื่องที่คู่สมรสส่วนใหญ่ต้องการให้ครอบครัวของตนเองเข้ามามีบทบาทคือ ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติ ให้คำแนะนำในเรื่องของการครองเรือนและคำแนะนำทั่วๆไป ตามมาด้วยการให้ครอบครัวและเครือญาติมาช่วยเลี้ยงลูก มาอยู่ร่วมบ้านเดียวกัน ยอมรับตัวคู่สมรสของตนเอง และเคารพในสิทธิในความเป็นส่วนตัวของกันและกัน

โดยกลุ่มที่ต้องการคำแนะนำจากครอบครัวและเครือญาติมากที่สุดคือกลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทยทั้งหญิงและชาย กลุ่มที่ต้องการให้ครอบครัวของตนเองมาช่วยเลี้ยงลูกมากที่สุด คือกลุ่มชายไทย กลุ่มที่ต้องการที่จะอยู่อาศัยร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวฝ่ายของตนเองมากที่สุด คือ กลุ่มหญิงไทย กลุ่มที่ต้องการให้ครอบครัวของตนเอง เคารพสิทธิส่วนตัวของกันและกัน คือกลุ่มชายอเมริกัน และกลุ่มที่ต้องการให้ครอบครัวของตนให้การยอมรับคู่สมรสของตนเอง คือกลุ่มหญิงไทย

สำหรับครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้ครอบครัวของคู่สมรส ยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว โดยกลุ่มตัวอย่างฝ่ายหญิง ทั้งหญิงไทยและหญิงอเมริกัน มีความต้องการมากกว่าฝ่ายชาย นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งยังต้องการให้ครอบครัวของคู่สมรสให้คำแนะนำต่างๆ ทั้งเรื่องการครองเรือน และเรื่องทั่วๆไป ซึ่งในเรื่องนี้ กลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทย เป็นฝ่ายที่ต้องการมากกว่าฝ่ายอเมริกัน สำหรับกลุ่มตัวอย่าง

ฝ่ายอเมริกัน นั้น ได้ระบุเพิ่มเติมถึงความต้องการที่มีต่อครอบครัวของคู่สมรสว่าต้องการให้ครอบครัวของคู่สมรสเข้ามาช่วยเลี้ยงลูกให้ด้วย

เรื่องที่คู่สมรสไทย-อเมริกันไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส

เรื่องที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน ส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเองเข้ามายุ่งเกี่ยวในชีวิตสมรส คือเรื่องเงินๆทองๆ ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะใดก็ตาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างฝ่ายชายทั้งอเมริกันและไทยมีความรู้สึกไม่ต้องการที่จะให้ครอบครัวฝ่ายตนเองเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องเงินทอง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างฝ่ายหญิง

และอีกเรื่องหนึ่งที่คู่สมรสไทย-อเมริกันไม่ต้องการ คือการอยู่ร่วมบ้านเดียวกัน ระหว่างตนเอง คู่สมรสและครอบครัวฝ่ายของตนเอง โดยกลุ่มคู่สมรสชายไทย-หญิงอเมริกัน มีความไม่ต้องการในเรื่องดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มหญิงไทย-ชายอเมริกัน

สำหรับเรื่องที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน ไม่ต้องการให้ครอบครัวฝ่ายของคู่สมรสของตนเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรสนั้น ได้แก่ การเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเงิน

ซึ่งในเรื่องนี้ กลุ่มชายอเมริกัน มีความ"ไม่ต้องการ"มากกว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งยังได้แสดงความคิดเห็นว่า ไม่ต้องการที่จะอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวของคู่สมรส โดยกลุ่มที่แสดงความ "ไม่ต้องการ"ในเรื่องนี้มากที่สุด ได้แก่กลุ่มหญิงไทยและกลุ่มที่แสดงความ"ไม่ต้องการ"ในเรื่องนี้น้อยที่สุด คือกลุ่มชายไทย

ความถี่ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกันกับครอบครัวและเครือญาติ

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้อยู่ร่วมบ้านเดียวกันกับครอบครัวและเครือญาติของตนเอง มีวิธีการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและเครือญาติ โดยการไปเยี่ยมเยียนด้วยตัวเอง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะระบุว่า เยี่ยมเยียนปีละครั้ง คุยโทรศัพท์ทุก2-3วัน อีเมล์ถึงกันทุกสัปดาห์

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทย (หญิงไทย-ชายไทย)จะพบปะเยี่ยมเยียนครอบครัวฝ่ายตนเอง คุยโทรศัพท์กับครอบครัวฝ่ายตนเองบ่อยครั้งกว่ากลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันติดต่อสื่อสารกับครอบครัวฝ่ายตนเองที่ประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยวิธีการอีเมล์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทย ซึ่งมีครอบครัวอาศัยอยู่ในประเทศเดียวกัน

สำหรับภาพรวมของวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของของคู่สมรสนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไปเยี่ยมเยียนครอบครัวฝ่ายของคู่สมรสด้วยตัวเองปีละครั้ง คุยโทรศัพท์กับครอบครัวของคู่สมรสเฉพาะในโอกาสสำคัญ เช่นวันเกิด ปีใหม่ หรือวันครบรอบแต่งงาน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยอีเมล์ถึงครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันที่ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวฝ่ายคนไทยนั้น ส่วนใหญ่จะมีการพบปะเยี่ยมเยียนครอบครัวของฝ่ายคู่สมรสคนไทย1ครั้งทุกๆ2-3 เดือน และส่วนใหญ่ทั้งหญิงและชายนั้น ยังไม่เคยอีเมล์ถึงครอบครัวของคู่สมรสเลย

สำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทย พบว่าส่วนใหญ่จะเดินทางไปเยี่ยมเยียนครอบครัวและเครือญาติของฝ่ายคู่สมรสอเมริกันทุกๆปี ชายไทยส่วนใหญ่ตอบว่าอีเมล์ถึงครอบครัวฝ่ายภรรยาทุกๆ1ปี สำหรับกลุ่มหญิงไทยนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยอีเมล์ถึงครอบครัวและเครือญาติของสามีอเมริกันเลย

บทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสไทย-อเมริกัน

กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน ทั้งหญิงและชาย ส่วนใหญ่จะตอบว่า ครอบครัวและเครือญาติของตนเองไม่ได้เข้ามามีบทบาทใดเลยในชีวิตสมรส เนื่องจากตนเองนั้น เป็นผู้ใหญ่และรับผิดชอบชีวิตเองได้

สำหรับกลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหญิงไทย ส่วนใหญ่ตอบว่าครอบครัวฝ่ายตนเองมีบทบาทมากในการยอมรับคู่สมรสและการแต่งงานของตน อีกทั้งยังมีบทบาทในการให้คำแนะนำต่างๆ ซึ่งคำแนะนำต่างๆนั้น ได้แก่ คำแนะนำในการครองเรือน คำแนะนำในการดูแลลูก ดูแลครอบครัว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการช่วยเลี้ยงลูก ให้ที่พำนักอาศัยให้ความช่วยเหลือเรื่องเงิน หรือในบางกรณี กลุ่มตัวอย่างระบุว่า ครอบครัวและเครือญาติของตนเองมีการมาขอพักอาศัยกับตน และรับความช่วยเหลือเรื่องเงินจากตนด้วย ซึ่งในประเด็นต่างๆดังที่กล่าวมานั้น มีกลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกันเอ่ยถึงน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทย

สำหรับในส่วนของบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรสนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะตอบว่าครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสไม่มีบทบาทใดๆในชีวิตสมรสของตนเลย โดยมีเหตุผลในลักษณะที่ว่า ต่างฝ่ายต่างให้เกียรติกันและกัน ไม่ก้าวก่ายกัน

กลุ่มหญิงไทยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มองว่า ครอบครัวของคู่สมรสนั้นมีบทบาทกับตนในฐานะผู้ให้การยอมรับตนเองในฐานะของสมาชิกของครอบครัวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ

มีกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันเท่านั้น ที่มองเห็นว่าครอบครัวของคู่สมรส มีบทบาทในชีวิตสมรสของตน ในการช่วยเลี้ยงลูกให้ และให้ที่พักอาศัยแก่ตนเอง ซึ่งในเรื่องนี้ ไม่มีกลุ่มชาวไทยกล่าวถึง

ความรู้สึกที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

คู่สมรสไทย-อเมริกันส่วนใหญ่มีความรู้สึกพอใจในบทบาทที่ครอบครัวและเครือญาติของตนเองแสดงออกมา

กลุ่มตัวอย่างที่พอใจกับบทบาทที่ครอบครัวและเครือญาติของตนเองมีต่อชีวิตสมรสมากที่สุดในบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือกลุ่มตัวอย่างหญิงไทย

ส่วนกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันนั้น จำนวนครึ่งหนึ่งของชายอเมริกัน และเกือบครึ่งของหญิงอเมริกันตอบว่า มีความรู้สึกต่อบทบาทของครอบครัวและญาติของตนเองในระดับที่ยอมรับได้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นั้น มีความรู้สึกยอมรับได้กับบทบาทที่ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส มีต่อชีวิตสมรสของตน

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า พอใจกับบทบาทที่ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสแสดงออกมามากที่สุดในบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือกลุ่มชายไทย ในขณะที่กลุ่มหญิงไทยเป็นกลุ่มที่พึงพอใจกับครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสน้อยที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน เมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ

ในการสื่อสารกันในเรื่องทั่วๆไปเกี่ยวกับเครือญาติ เช่นเรื่อง ความเป็นอยู่ ชีวิตประจำวัน เรื่องที่เป็นเรื่องทั่วๆไป ที่สามารถบอกเล่ากันได้นั้น คู่สมรสทุกกลุ่มจะใช้วิธีการเล่าตรงไปตรงมา

เมื่อต้องสื่อสารกับคู่สมรสถึงเรื่องที่ตนเองไม่พอใจครอบครัวของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ฝ่ายอเมริกัน ทั้งหญิงและชายส่วนใหญ่ จะใช้วิธีการพูดตรงไปตรงมา ในขณะที่ชายไทยจะใช้วิธีพูดกันทันที แต่ค่อยๆพูด สำหรับหญิงไทยนั้นใช้วิธีรอจนอารมณ์เย็นก่อน แล้วค่อยพูดและหญิงไทยบางส่วนใช้วิธีเงียบไม่พูดเลย

สำหรับการสื่อสารเพื่อแก้ไขความขัดแย้งให้สถานการณ์ต่างๆดีขึ้นนั้น กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน ทั้งหญิงและชาย และฝ่ายชายไทย ส่วนใหญ่ตอบว่า จะเคลียร์กัน คุยกันทันที สำหรับกลุ่มหญิงไทยนั้น ส่วนใหญ่จะตอบว่า รอจนอารมณ์เย็นก่อน แล้วค่อยคุย

สำหรับระดับคะแนนเกี่ยวกับลักษณะการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน ในภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างเปิดเผยเรื่องของครอบครัวของตนเอง และเปิดเผยความรู้สึกที่ตนเองมีต่อครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส ออกมาให้คู่สมรสของตนรับรู้ อยู่ในระดับสูง ให้ความสำคัญกับครอบครัวและการรวมญาติ อยู่ในระดับสูง เห็นว่าครอบครัวและเครือญาติเป็นสาเหตุของปัญหาในชีวิตสมรสอยู่ในระดับต่ำ แสดงออกถึงความรักต่อกันโดยการดูแลครอบครัวของอีกฝ่าย อยู่ในระดับ ปานกลาง มีความเป็นอิสระจากครอบครัวของทั้งสองฝ่าย อยู่ในระดับปานกลาง เลี่ยงการเผชิญหน้าเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ อยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการให้คู่สมรสปรับตัวเข้าหาครอบครัวและเครือญาติของตนเองให้ได้ อยู่ในระดับสูง

ตัวแปร หรือปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อครอบครัวและเครือญาติ

เมื่อนำข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ มาจัดทำเป็นตารางแจกแจงความถี่สองทาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงส่วนใหญ่นั้น มีความรู้สึกพอใจกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และมีความรู้สึกทั้งยอมรับได้ และไม่พอใจบางครั้ง กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส สำหรับกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ส่วนใหญ่รู้สึก ยอมรับได้ ทั้งบทบาทของครอบครัวของตนเอง และของคู่สมรส

ตัวแปรด้านเชื้อชาติ พบว่า กลุ่มคนไทยมีความรู้สึก พอใจกับบทบาทของครอบครัวของตนเอง และยอมรับได้กับบทบาทของครอบครัวของคู่สมรส สำหรับคนอเมริกันนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ยอมรับได้กับบทบาทของครอบครัวของตนเอง และไม่พอใจบางครั้ง กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

ตัวแปรด้านอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ46 ปีขึ้นไปจนถึง 65 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้สึกพอใจต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และของคู่สมรส ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่านั้น ส่วนใหญ่รู้สึกเพียงยอมรับได้ และ บางคนรู้สึก ไม่พอใจเป็นบางครั้งกับบทบาทของครอบครัวฝ่ายตนเองที่เกี่ยวข้องกับชีวิตสมรส

ตัวแปรด้านอายุสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสมรสระหว่าง1-5 ปี มีความรู้สึกยอมรับได้ กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสมรส6 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีความรู้สึกพอใจกับบทบาทของเครือญาติฝ่ายตนเอง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสมรสตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ มีความรู้สึกพอใจกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสมรสน้อยกว่านั้น ส่วนใหญ่รู้สึกเพียง ยอมรับได้ กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

ตัวแปรด้านอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพ่อบ้านแม่บ้าน และกลุ่มที่ไม่ระบุอาชีพ เป็นกลุ่มที่มีความรู้สึกพอใจกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าของกิจการ ส่วนใหญ่ระบุว่าพอใจกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ส่วนใหญ่ระบุเพียง ยอมรับได้ และกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานบริษัทนั้น ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่พอใจบางครั้งกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

ตัวแปรด้านลักษณะการพักอาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่กับครอบครัวฝ่ายไทย ส่วนใหญ่มีความรู้สึก ยอมรับได้กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และของคู่สมรส สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่กันตามลำพังนั้น พบว่า ส่วนใหญ่รู้สึกพอใจกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง และรู้สึกรับได้ กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

ตัวแปรด้าน จำนวนบุตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีบุตร 1-2 คน ส่วนใหญ่รู้สึกยอมรับได้ กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติตนเอง และของคู่สมรส กลุ่มตัวอย่างที่มีบุตร 3คน ส่วนใหญ่ระบุว่า พอใจ กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีบุตร ส่วนใหญ่ระบุว่า พอใจกับบทบาทของครอบครัวฝ่ายของตนเอง และรู้สึกยอมรับได้ กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรส

ตัวแปรด้านระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีความรู้สึกต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่ายในระดับที่รับได้ และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีความรู้สึกต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของทั้งสองฝ่ายในระดับ พอใจ

จากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับตัวแปร หรือปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติที่พวกเขา/เธอ มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะการพักอาศัย ใกล้-ไกล ครอบครัวและเครือญาติ เป็นตัวแปรที่กลุ่มคนไทยระบุว่า มีผลกับทัศนคติที่เขา/เธอมีต่อครอบครัวและเครือญาติ ในขณะที่คนอเมริกันไม่ได้เอ่ยถึงประเด็นนี้

สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อครอบครัวและเครือญาติฝ่ายคู่สมรสนั้น พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคล เป็นตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างกล่าวถึงมากที่สุด โดยลักษณะเฉพาะบุคคลในที่นี้ กลุ่มตัวอย่างอธิบายว่า หมายถึงอุปนิสัยส่วนตัว ได้แก่ การเปิดใจกว้างยอมรับความแตกต่าง รวมไปถึง ลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ การมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวัฒนธรรมของคู่สมรสดีพอก่อนที่จะตัดสินใจสมรส และการสื่อสารกันระหว่างคู่สมรสเพื่อทำความเข้าใจกันเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังกล่าวถึงตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ เช่น การอยู่ไกล-ใกล้ กับครอบครัวและเครือญาติ ว่าเป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวพันกับทัศนคติที่มีต่อครอบครัวและเครือญาติฝ่ายคู่สมรส ด้วยเช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

<u>การให้คำจำกัดความของคำว่า"ครอบครัวและเครือญาติ"ตามมุมมองของคู่สมรสไทย-อเมริกัน</u>

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่แล้วคู่สมรสไทย-อเมริกัน ทั้งหญิงและชาย ต่างให้ความหมายของคำว่า ครอบครัวและเครือญาติทั้งของตนเองว่าหมายถึง *บิดา มารดา* ของ*ตนเอง* อีกทั้งมีบางส่วนที่กล่าวว่านึกถึงพี่น้องร่วมบิดามารดา ในฐานะครอบครัวและเครือญาติที่ตนเองสนิทสนม และให้ความสำคัญ ซึ่งทั้งบิดามารดา และพี่น้องร่วมบิดามารดา นับว่าเป็นเครือญาติร่วมสายโลหิตของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองฝ่าย

ซึ่งจะเห็นได้ว่า คู่สมรสไทย-อเมริกัน ให้ความสำคัญกับเครือญาติตามสายเลือด ในลำดับที่หนึ่ง ว่าเป็นกลุ่มที่สนิทสนม และมีความสำคัญกับตนเองมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งพันธุ์ เฮงรัศมี (2520) ที่ได้เสนอ กรอบการแบ่งกลุ่มเครือญาติในสังคมคนไทย โดยยึดตามความสนิทสนมและความผูกพันแบบไทยๆ และว่า กลุ่มเครือญาติในลำดับที่หนึ่ง อันได้แก่ บิดามารดา ตลอดจนพี่น้องร่วมบิดามารดา เป็นกลุ่มเครือญาติที่สนิทกว่ากลุ่มอื่นๆ

สำหรับงานวิจัยนี้ ศึกษาจากมุมมองของชาวอเมริกันด้วย กระนั้นก็ยังพบว่า ชาวอเมริกันเอง ก็ให้ความสำคัญกับเครือญาติตามสายเลือดในลำดับที่หนึ่ง อันได้แก่ บิดามารดา รวมไปถึงพี่น้องร่วมบิดามารดาเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าชาวตะวันออก หรือชาวตะวันตก ต่างก็ให้ความสำคัญกับเครือญาติตามสายเลือดในลำดับที่หนึ่งคือ บิดามารดา และพี่น้องร่วมสายเลือดเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับที่ Schneider (อ้างถึงใน Dyer,1983) อธิบายถึงเรื่องความใกล้ชิดระหว่างเครือญาติในสังคมอเมริกัน ไว้ว่า ตัวแปรเรื่องระยะห่างทางกรรมพันธุ์ หรือ Genealogical Distance เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อความใกล้ชิดระหว่างกัน โดยคนที่สืบสายเลือดกันมา เช่นบิดามารดา กับบุตร จะมีความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกันมากกว่าญาติคนอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่นับญาติแบบสมมุติ โดยนับว่า บิดามารดาบุญธรรมของตนเองนั้น เป็นครอบครัวและเครือญาติของตน แทนที่จะนับบิดามารดาที่เป็นญาติตามสายโลหิต เนื่องจากปัจจัยอื่นๆที่เข้ามามีบทบาทเช่นความสนิทสนมใกล้ชิด การอุปการะเลี้ยงดูกันมาตั้งแต่เล็ก เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยสังเกตว่า คู่สมรสไทย-อเมริกัน ที่ผ่านการแต่งงานและมีบุตรมาก่อนที่จะมาแต่งงานกับคู่สมรสคนปัจจุบัน จะให้ความสำคัญกับ *บุตร* แม้ว่าอาจจะไม่ได้นิยามว่า บุตรของตน คือครอบครัวและเครือญาติของตน แต่จากคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า บุตรเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจแต่งงานใหม่ของกลุ่มตัวอย่าง เช่น กลุ่มตัวอย่างบางคนบอกว่าตัดสินใจแต่งงานกับคู่สมรสคนปัจจุบัน เพราะว่าเขาดูแลบุตรของตนเป็นอย่างดีจนทำให้เกิดความประทับใจและเป็นความรัก หรือกลุ่มตัวอย่างบางคนก็ตั้งเงื่อนไขกับคู่รักไว้ว่าต้องเข้ากับบุตรของตนให้ได้ ไม่เช่นนั้นจะไม่มีการแต่งงานเกิดขึ้น ทั้งหมดนี้ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นว่า ภูมิหลังทางการสมรสของบุคคลมีผลต่อมุมมองเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ สำหรับคนที่ไม่เคยผ่านการแต่งงานมาก่อน หากพูดถึงครอบครัวและเครือญาติก็นึกถึงบิดามารดา และพี่น้องของตน แต่สำหรับคนที่เคยผ่านการแต่งงานมาแล้ว ครอบครัวและเครือญาติอาจมีความหมายไกลออกไปถึงบุตรที่เกิดมาจากการแต่งงานครั้งก่อน และอาจเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจแต่งงานหรือไม่แต่งงานใหม่ของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับคำนิยามของคำว่าครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส (ญาติเกี่ยวดอง-ตามคำศัพท์ทางมานุษยวิทยา) นั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างตอบว่า *บิดามารดาของคู่สมรส* เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากว่า บิดามารดาของคู่สมรสมีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสของกลุ่มตัวอย่าง นอกเหนือจากบิดามารดาแล้วมีบางส่วนที่นึกถึงพี่น้องของคู่สมรส ซึ่งทั้งบิดามารดาและพี่น้องต่างจัดว่าเป็นเครือญาติตามสายโลหิตของคู่สมรสของกลุ่มตัวอย่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>ทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน ต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ</u>

- เรื่องที่คู่สมรสไทย-อเมริกันต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาท

สำหรับคนไทย แล้ว พบว่ามีความคาดหวังให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทในหลายเรื่อง (ต้องการให้ครอบครัวยอมรับการสมรส, ต้องการให้ครอบครัวให้คำแนะนำ ฯลฯ) แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกผูกพันกับครอบครัวและเครือญาติตามแบบของคนไทย สอดคล้องกับที่ ไพบูลย์ เครือแก้ว (อ้างถึงในเนตรชนก บัวนาค,2532) ได้อธิบายถึงลักษณะพิเศษของครอบครัวในสังคมไทยว่า มีความผูกพันกันทางสายโลหิต และมีความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในครอบครัวตามแบบสังคมไทย นอกจากนี้ สังคมไทยยังนับถือระบบอาวุโส ผู้น้อยเชื่อฟังผู้ใหญ่

นอกจากนี้แล้ว ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับ ข้อค้นพบของ Dion&Dion (อ้างถึงใน Gudyhunst et.al.: 1997) เกี่ยวกับการสมรสของคนในสังคมแบบ Collectivism และ Individualism ที่ว่า คนที่มาจากสังคมแบบ Collectivism จะให้ความสำคัญกับครอบครัวและเครือญาติของตน และต้องการการยอมรับในการสมรส โดยเห็นว่าสิ่งนี้มีความสำคัญมากกว่าความรักระหว่างคนทั้งสอง ในขณะที่คนในสังคมแบบ Individualism จะไม่สนใจเรื่องของครอบครัวเครือญาติว่าจะคิดเห็นอย่างไร เท่ากับความรักระหว่างตนเองกับคู่สมรส

ในกรณีนี้ ฝ่ายคนไทย ซึ่งเป็นตัวแทนของคนจากสังคมแบบ Collectivism จะให้ความสำคัญกับครอบครัวของตนเองมาก และต้องการที่จะให้ครอบครัวของตนเองเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรสในทางใดทางหนึ่ง สำหรับชาวอเมริกันที่เป็นตัวแทนของคนจากสังคมแบบ Individualism นั้น แม้ว่าบางส่วน จะระบุถึงความต้องการที่จะให้ครอบครัวของตนเองเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส แต่ก็ยังมีอีกส่วนที่กล่าวว่า ไม่ต้องการอะไรเลยนอกจาก อิสระ และการเคารพสิทธิส่วนตัวของกันและกัน ซึ่งลักษณะเช่นนี้ ถือเป็นบุคลิกของคนที่มาจากสังคมแบบ Individualism

อนึ่ง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเปรียบเทียบระหว่าง กลุ่มหญิงไทย และกลุ่มชายไทย จะเห็นว่า กลุ่มหญิงไทยได้แสดงความต้องการที่จะให้ครอบครัวฝ่ายตนเองเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรสในประเด็นต่างๆนั้นมากกว่าฝ่ายชายไทย

ข้อค้นพบครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งพันธุ์ เฮงรัศมี (2520) ที่อธิบายถึงพฤติกรรมตามบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในสังคมไทย กล่าวคือ ในสังคมไทยนั้น ไม่ว่าในครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวขยาย ฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายที่เข้าไปมีบทบาทเกี่ยวข้องกับครอบครัวเดิมของตนมากกว่าฝ่ายชาย และสายใยความผูกพันระหว่างมารดากับลูกสาวเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ของระบบเครือญาติในสังคมไทย

หญิงไทยที่เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้บรรลุนิติภาวะแล้วทุกคน อีกทั้งยังสมรสกับชายที่มาจากต่างชาติ ต่างภาษา แต่กระนั้นก็ยังมีความต้องการที่จะเข้าไปผูกพันใกล้ชิดกับครอบครัวเดิมของตนอยู่ แสดงให้เห็นว่าความผูกพันระหว่างหญิงไทยกับเครือญาติไม่ว่าเมื่อสี่สิบกว่าปีก่อน หรือในปัจจุบันก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงไป

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ฝ่ายชายไทย ที่เมื่อเทียบกับฝ่ายหญิงแล้ว พบว่า มีความต้องการที่จะให้ครอบครัวฝ่ายของตนเองเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรสน้อยกว่า ประเด็นนี้ อาจมีสาเหตุจากสังคม กล่าวคือสังคมไทย เป็นสังคมที่ยึดถือมาตลอดว่า ชายเป็นผู้นำ และเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว ส่วนหญิงนั้น เป็นเพศที่อ่อนแอกว่า การเลี้ยงอบรมบุตรชายกับบุตรสาวในสังคมไทยก็มีวิธีที่แตกต่างกัน ผู้ชายจะถูกปลูกฝังให้มีความเข้มแข็งและมีความรับผิดชอบ (วันทนีย์ วาสิกะสิน และ สุนีย์ เหมะประสิทธิ์,2541,6-7)

ดังนั้น เมื่อบุตรชายในสังคมไทยโตเป็นหนุ่มมีครอบครัวเป็นของตนเองแล้ว ก็เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้นำ และรับผิดชอบครอบครัวของตนเองได้ โดยไม่ต้องรอขอคำแนะนำจากบิดามารดา เหมือนกับฝ่ายหญิงไทยที่ถูก อบรมมาให้เป็นผู้ตาม เมื่อแต่งงานแล้วก็มีหน้าที่ดูแลปรนนิบัติสามี เลี้ยงลูก และทำงานบ้าน

ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกัน ทั้งชายและหญิง เมื่อเทียบกับฝ่ายไทยแล้ว กล่าวถึงความต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติตนเองเข้ามามีบทบาทในเรื่องของการช่วยเหลือระหว่างกัน เช่นช่วยเลี้ยงลูก ให้คำแนะนำ ฯลฯ น้อยกว่าฝ่ายคนไทย แต่จะกล่าวถึงความต้องการให้ครอบครัวของตนเองให้อิสระ เคารพการตัดสินใจ และเคารพสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งเป็นประเด็นที่กลุ่มคนไทยไม่ได้เอ่ยถึงเลย

หากมองตามแนวคิดในเรื่องครอบครัวในแบบอเมริกันแล้ว พบว่า ในสังคมอเมริกันนั้น ยึดถือความเป็นปัจเจกชนนิยมสูง (สัญญา สัญญาวิวัฒน์,2544) กล่าวคือ เด็กหนุ่มสาวเมื่อโตขึ้น รับผิดชอบตนเองได้แล้วนั้น พวกเขาจะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง และรับผิดชอบชีวิตและการตัดสินใจของตนเอง อันเป็นสาเหตุที่ทำให้หนุ่มสาวอเมริกัน มีความเป็นอิสระสูง และไม่ต้องการการเอาใจใส่ดูแลจากครอบครัวของตนเองมากนัก กลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกัน ทั้งหญิงและชายที่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นวัยผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ เนื่องจากสังคมการเลี้ยงดูแบบอเมริกันที่หล่อหลอมให้โตและรับผิดชอบชีวิตตนเอง เป็นอิสระ และไม่ยึดติดกับครอบครัว ประกอบกับประสบการณ์ชีวิตที่สั่งสมมาตามวัย ทำให้หญิงและชายอเมริกัน มีความรู้สึกต้องการอิสระ และต้องการให้ครอบครัวเคารพในสิทธิส่วนตัว เช่นเรื่องการเลือกคู่ครองและการจัดการในครอบครัวเล็กๆของตนเอง

เมื่อพิจารณาในส่วนของทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อบทบาทของครอบครัวฝ่ายคู่สมรส (ฝ่ายin-laws) เห็นได้ว่า ทั้งคนไทยและคนอเมริกัน ส่วนใหญ่ต่างรู้สึกต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติฝ่ายของคู่สมรสนั้น ยอมรับตนเองในฐานะของสมาชิกของครอบครัว แสดงว่า การได้รับการยอมรับจากครอบครัวของคู่สมรสว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว เป็นเรื่องสำคัญมาก และอาจจะมากกว่าการที่ครอบครัวตนยอมรับในตัวสามี หรือภรรยาของตนเอง เพราะในประเด็นดังกล่าวนั้น มีเพียงกลุ่มหญิงไทยเพียงกลุ่มเดียวที่เอ่ยถึง

ในเรื่องนี้ เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างชาวไทยกับอเมริกันแล้ว จะเห็นได้ว่า ฝ่ายอเมริกันนั้น กล่าวถึงเรื่องนี้(การได้รับการยอมรับ)น้อยกว่าฝ่ายไทย อาจเป็นไปได้ว่า แนวคิดเรื่องครอบครัวแบบอเมริกันนั้นเข้ามามีส่วนต่อความคิดเห็นเรื่องนี้ ดังที่ LeMaster (อ้างถึงใน Dyer,1983) ได้อธิบายไว้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลคนหนึ่งกับครอบครัวของคู่สมรสในสังคมอเมริกันที่ว่า ชาวอเมริกันนั้น จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับครอบครัวฝ่ายคู่สมรส เนื่องจากเกรงความยุ่งยาก อีกทั้งไม่เห็นความจำเป็น และหากเข้ากับครอบครัวของอีกฝ่ายหนึ่ง ก็ไม่เป็นไร เพราะสามารถย้ายไปอยู่ไกลๆ ไม่เกี่ยวข้องกันได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ I‘m marrying her ,not her family. “ และ “ The way to get along with in-laws is to stay as far as possible”

นอกจากนี้ Kittivipart (1987) ได้อธิบายถึงการสมรสในสังคมอเมริกันว่า คู่สมรสบางคู่นั้นไม่เห็นความจำเป็นในการขอความเห็นชอบ หรือการยอมรับจากครอบครัวในการสมรส บางคู่แจ้งให้ครอบครัวทราบเมื่อสมรสไปเรียบร้อยแล้ว

ทั้งหมดที่กล่าวถึงข้างต้น น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างฝ่ายอเมริกัน ไม่ได้แสดงความรู้สึกต้องการการยอมรับในการสมรสจากครอบครัวฝ่ายไทย มากเท่ากับที่กลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทยรู้สึก แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีชาวอเมริกันอีกจำนวนหนึ่งที่บอกว่าต้องการได้รับการยอมรับจากครอบครัวของคู่สมรสชาวไทย

จากผลการวิจัยที่ได้ในส่วนนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ประเด็นเรื่องของ"ระยะห่างทางกายภาพ" หรือ Physical Distance น่าจะเป็นประเด็นสำคัญที่มีผลต่อความรู้สึกต้องการ ไม่ต้องการ หรือพอใจ ไม่พอใจ ในบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ จำกัดบริบทที่ประเทศไทย สำหรับชาวอเมริกันที่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ อยู่ใกล้กับครอบครัวฝ่ายคู่สมรส(ฝ่ายคนไทย) มากกว่าครอบครัวฝ่ายของตนเอง ดังนั้น ปัจจัยด้านระยะห่างจึงเข้ามามีบทบาทกับการคิดกล่าวคือ เมื่ออยู่ใกล้ฝ่ายคู่สมรส มากกว่าเลยมีความรู้สึกต้องการให้ครอบครัวฝ่ายคู่สมรส เข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส มากกว่าครอบครัวฝ่ายตนเอง ที่อยู่ไกลคนละประเทศ

เช่นเดียวกับคนไทย ที่อยู่ใกล้กับครอบครัวฝ่ายของตนเองมากกว่าฝ่ายของคู่สมรส ดังนั้นจึงมีความรู้สึกต้องการให้ครอบครัวคู่สมรสเข้ามามีบทบาทต่างๆนั้น จึงน้อยกว่า ความต้องการที่จะให้ครอบครัวตนเองเข้ามามีบทบาท เนื่องจากครอบครัวของคู่สมรสอยู่ห่างไกลกับตนเองมาก จึงไม่ค่อยมีผลกับความรู้สึกมากเท่าไรนัก

หากเปลี่ยนบริบทการวิจัยเป็นสังคมอเมริกา ผลการวิจัยอาจจะเปลี่ยนไป กลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกัน อาจเอ่ยถึงความต้องการที่จะให้ครอบครัวตนเองเข้ามามีบทบาทมากขึ้น และในประเด็นอื่นๆที่หลากหลายมากขึ้น ที่ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตเช่นนี้ เนื่องจากมีงานวิจัยของ Sussman และคณะ (อ้างถึงใน Dyer,1983) ได้กล่าวถึงความช่วยเหลือกันระหว่างบิดามารดากับบุตรที่แต่งงานแล้วในสังคมอเมริกัน ว่าบิดามารดาให้ความช่วยเหลือในการเลี้ยงหลานมากที่สุด แสดงว่า ในสังคมอเมริกันเองก็มีการช่วยเหลือกันเช่นเดียวกับสังคมไทย เพียงแต่ว่า ประเด็นดังกล่าวไม่ได้ถูกเอ่ยถึงในครั้งนี้ เป็นเพราะบริบทการวิจัยทำให้เกิดมีระยะห่างทางกายภาพระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวที่อเมริกา

- เรื่องที่คู่สมรสไทย-อเมริกันไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาท

สำหรับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแล้ว เรื่องที่ไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติไม่ว่าฝ่ายใดก็ตาม เข้ามายุ่งเกี่ยวเลย ได้แก่เรื่องเงินๆทองๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมองเห็นว่าละเอียดอ่อนและอาจทำให้เกิดปัญหากันขึ้นมาได้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษาเอกสารงานวิจัยที่ผ่านๆมาเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดามารดาของตนในเรื่องเกี่ยวกับเงินๆทองๆ กลับพบว่า งานวิจัยที่ผ่านๆมามีการพูดถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดามารดา ในสังคมไทย และสังคมอเมริกันไว้ว่า มีการเกี่ยวข้องกันเรื่องเงินๆทองๆ เช่น

Sussman และ คณะ (อ้างถึงใน Dyer,1983) ได้อธิบายไว้ว่า ในสังคมอเมริกันนั้น บิดามารดากับบุตรที่แต่งงานแล้วมีการพึ่งพาอาศัยเรื่องเงินๆทองๆ โดยแบ่งเป็นทั้งการที่บุตรให้เงินแก่บิดามารดา (ในชนชั้นใช้แรงงาน) และบิดามารดาช่วยเหลือเรื่องเงินแก่บุตร(ชนชั้นกลาง)

ผลการวิจัยของ ปัทมา เก่งการพานิช(2542) ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดามารดาในสังคมไทย พบว่า บุตรในสังคมไทยนั้นดูแลบิดามารดา โดยอาจจะดูแลเพียงคนเดียวหรือบุตรหลายๆคนช่วยกันดูแล การดูแลส่วนใหญ่แสดงออกโดยการจุนเจือเรื่องเงินทองกับบิดามารดาของตน

สิ่งที่ทำให้ผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้แตกต่างจากทั้งสองงานวิจัยที่ผ่านมา อาจเป็นเพราะการวิจัยทั้งสองที่ผ่านมานั้น ทำการศึกษาถึงภาพที่เกิดขึ้นจริงๆ ในสังคม แต่ไม่ได้ศึกษาถึงความรู้สึกภายในว่าจริงๆแล้วตัวบุตรต้องการให้บิดามารดา หรือครอบครัวเดิมของตนเข้ามาเกี่ยวข้องเรื่องเงินหรือไม่ ดังนั้น ข้อค้นพบในครั้งนี้ จึงแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริงๆ กับความรู้สึกของหญิงชายไทยและอเมริกันที่มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในเรื่องเกี่ยวกับเงินๆทองๆ

ในบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า ชาวอเมริกัน โดยเฉพาะชายอเมริกัน เป็นกลุ่มที่ตอบว่าไม่ต้องการให้ให้ครอบครัวของคู่สมรสเข้ามายุ่งเรื่องเงินๆทองๆ เป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ซึ่งในวัฒนธรรมของชาวอเมริกัน เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวต่อครอบครัวฝ่ายของคู่สมรสนั้น ชาวอเมริกันจะไม่ค่อยให้ความสำคัญมากนัก

โดยเห็นว่า การแต่งงานของตนก็คือการแต่งงานกับสามี หรือภรรยาของตน ไม่ใช่แต่งงานกับครอบครัวของเขาหรือเธอ ดังคำกล่าวคุ้นหูของชายอเมริกันที่ว่า “I’m marrying her, not her family.”(Dyer,1983)

จากการที่ได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมทำให้ได้ทราบว่า จริงๆแล้วชายอเมริกันส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า ตนเองมีหน้าที่ดูแลครอบครัวที่ตนเองสร้างขึ้น สำหรับบิดามารดาของตนเองนั้น เมื่อแก่ตัวลงสามารถดูแลกันเองได้ ดังนั้น ชาวอเมริกันจึงไม่ค่อยจะเข้าใจนักว่าทำไมตนเองจึงต้องดูแลบิดามารดาและเครือญาติของคู่สมรสชาวไทย โดยเฉพาะในเรื่องการเงิน ชายอเมริกันคนหนึ่งถึงกับเปรียบเทียบว่านั่นคือการสูบเลือด (It’s a kind of blood sucking) และบอกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ต้องการเลย ในอีกมุมหนึ่ง เมื่อพูดถึงการขอความช่วยเหลือทางด้านการเงินจากเครือญาติของคู่สมรส ก็พบว่าชาวอเมริกันเองก็ระบุว่าไม่ต้องการมากกว่าชาวไทยเช่นเดียวกัน สำหรับเหตุผลที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้น พบว่าการที่เข้าไปขอเงินจากครอบครัวของคู่สมรส อาจทำให้ครอบครัวของอีกฝ่ายเข้ามายุ่งได้ สิ่งนี้ตรงกับที่ Hall (1990) ได้อธิบายไว้เกี่ยวกับลักษณะของความเป็นอเมริกันชนข้อหนึ่งว่า ชาวอเมริกันนั้นมีค่านิยมที่ว่า ตนเองอยู่เพื่อตนเอง (every man for himself) และเมื่อมีปัญหาใดๆเกิดขึ้น ชาวอเมริกันนิยมที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจในการดูแลปกครองตนเอง

เมื่อหันมามองในกลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทย ที่มีที่มาจากสังคมที่ให้ความสำคัญกับระบบครอบครัวและการช่วยเหลือกันของเครือญาติ และมีความผูกพันกับเครือญาติ (โสภา ชปีลมันน์ และคณะ ,2535) ก็ยังพบว่าส่วนใหญ่ตอบว่าไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติมายุ่งเกี่ยวเรื่องการเงินเช่นเดียวกัน แม้ว่าจะไม่มากเท่ากับฝ่ายชาวอเมริกันก็ตาม

ผู้วิจัยมองว่า คำตอบที่ได้จากการวิจัยนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึก ”ต้องการเป็นอิสระทางเศรษฐกิจ ” ที่คู่สมรสไทย-อเมริกัน หรือคนอีกหลายคนในสังคมไทยยุคฟองสบู่แตกล้วนต้องการ ภาวะเศรษฐกิจล้มเหลวตั้งแต่รัฐบาลประกาศลดค่าเงินบาทในปี2541 ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม จากปัญหาที่เกิดขึ้นอาจส่งผลให้หลายๆต่อหลายคนในสังคมต้องอยู่ในสภาพรัดเข็มขัด และไม่ต้องการแบกรับภาระทางการเงินอื่นๆที่นอกเหนือไปจากเรื่องของตนเองหรือครอบครัวของตนเอง

สิ่งนี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คู่สมรสไทย-อเมริกัน รู้สึกต้องการความเป็นอิสระทางการเงินจากครอบครัวและเครือญาติ เพราะในภาวะเศรษฐกิจแบบนี้ ภาระในการดูแลครอบครัวเล็กๆของตนก็หนักหนาอยู่แล้ว หากต้องรับภาระในการดูแลครอบครัวฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอีกอาจจะเป็นการมากเกินไป หรือในทางกลับกัน การที่คู่สมรสไม่ต้องการให้ครอบครัวมาช่วยเหลือเรื่องการเงินกับตนเองนั้น อาจเป็นเพราะคู่สมรสต่างก็รู้ถึงสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ และเห็นว่าหากให้ครอบครัวและเครือญาติมาช่วยเหลือเรื่องการเงิน ก็เป็นการสร้างภาระให้กับครอบครัวและเครือญาติเช่นเดียวกัน ซึ่งหากย้อนเวลากลับไปก่อนที่จะเกิดช่วงสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ผู้วิจัยคิดว่าประเด็นเรื่องเงินๆทองๆ อาจจะไม่ถูกหยิบมากล่าวถึงอย่างมากมายเหมือนในช่วงเวลานี้

นอกจากเรื่องเงินแล้ว ยังพบว่า คู่สมรสไทย-อเมริกัน ส่วนหนึ่งยังไม่ต้องการให้ครอบครัวของตนเข้ามาอยู่ร่วมบ้านกับตนเองและคู่สมรส โดยพบว่า หญิงไทย เป็นกลุ่มที่ไม่ต้องการอยู่ร่วมบ้านกับครอบครัวของคู่สมรส โดยมีจำนวนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยให้สัมภาษณ์ว่า ที่ไม่ต้องการนั้นก็เพราะไม่ต้องการมีเรื่องขัดแย้งกระทบกระทั่งกันระหว่างตนเองกับครอบครัวของสามีอเมริกัน

งานวิจัยของรุ่งพันธุ์ เฮงรัศมี(2520) บรรยายถึงปัญหาระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ในสังคมไทยไว้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่นั้น เกิดจากการที่ต่างฝ่ายมาอยู่ร่วมกัน และมีเรื่องเล็กน้อยๆขัดใจกันขึ้น ทำให้เกิดการกระทบกระทั่งกัน

แม้ว่างานวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากคู่สมรสต่างวัฒนธรรม (ไทย-อเมริกัน) แต่จากผลการวิจัยที่ได้ จะเห็นได้ว่าค่อนข้างสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมา ในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับครอบครัวของคู่สมรสว่า การอยู่ร่วมบ้านเดียวกัน อาจเป็นสาเหตุของความขัดแย้งได้ ซึ่งนอกจากหญิงไทยแล้ว หญิงอเมริกันเอง ก็ไม่ต้องการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวของคู่สมรส ดังจะเห็นจากสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยหญิงอเมริกัน ให้เหตุผลว่าการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับครอบครัวของสามีทำให้อึดอัด ไม่เป็นอิสระ ในการคิดตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เพราะครอบครัวของสามีพยายามเข้ามามีส่วนด้วยเสมอ

ข้อค้นพบที่ว่า หญิงอเมริกันไม่ต้องการอยู่ร่วมบ้านเดียวกับเครือญาติฝ่ายสามีนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Humpherey- Smith (1995) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสะใภ้ฝรั่งกับครอบครัวฝ่ายไทย ในลักษณะที่ว่า สะใภ้ฝรั่งนั้นรู้สึกอึดอัดที่ต้องอยู่ใต้อาณัติของครอบครัวของสามีคนไทย และเมื่ออึดอัดแล้วก็ทำให้เกิดมีปากเสียงกันขึ้นระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ นอกจากนี้ ยังไม่พอใจที่ครอบครัวของสามี โดยเฉพาะแม่สามี เข้ามาจับตาดูอย่างใกล้ชิด

เมื่อมองในแง่ของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างไทยกับอเมริกัน จะเห็นได้ว่าหญิงอเมริกันเติบโตมาจากสังคมที่ให้อิสระทางความคิด การตัดสินใจ และยึดถือในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลค่อนข้างสูง เมื่อมาอยู่ในสังคมที่ระบบครอบครัวและเครือญาติแน่นหนา อย่างสังคมไทย โอกาสที่หญิงอเมริกันจะเกิดความรู้สึกอึดอัดและไม่พอใจจึงเป็นไปได้ง่าย ดังนั้น จากความรู้สึกของหญิงอเมริกัน พวกเธอจึงไม่ต้องการที่จะอยู่ร่วมบ้านเดียวกันกับครอบครัวของสามี เพื่อเป็นการเลี่ยงโอกาสที่จะเกิดปัญหา

เป็นที่น่าสนใจว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายหญิงนั้นมีความรู้สึกไม่ต้องการอยู่ร่วมบ้านกับครอบครัวของคู่สมรสมากกว่าชาย ซึ่งจากประเด็นนี้ผู้วิจัยค้นพบประเด็นหนึ่งที่คาดว่ามีผลต่อความรู้สึก ต้องการ-ไม่ต้องการ พอใจ-ไม่พอใจ บทบาทของครอบครัวและเครือญาติ นั่นก็คือประเด็นเรื่อง “เพศ”

Dyer (1983) ได้อธิบายไว้ว่า ปัจจัยด้านเพศ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับครอบครัวของคู่สมรส โดยพบว่า ฝ่ายหญิงจะมีปัญหากันมากกว่าฝ่ายชาย ฝ่ายหญิงนั้น ได้รับการปลูกฝังมาถึงหน้าที่ความเป็นแม่ และภรรยาที่ดี ด้วยจิตสำนึกของความเป็นแม่บ้าน ทำให้ฝ่ายหญิงมีความรู้สึกว่าอยากจะดูแลครอบครัวเล็กของตนเองตามลำพัง โดยไม่ต้องการความช่วยเหลือจากครอบครัว หรือแม่ของสามี การที่ครอบครัวฝ่ายของสามีเข้ามาดูแลช่วยเหลือจะทำให้ตนเองรู้สึกว่าโดนแทรกแซง

ผลการวิจัยในส่วนนี้ สอบถามถึงความรู้สึกต้องการหรือไม่ต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ปัจจัยเรื่องเพศเข้ามามีบทบาทต่อความรู้สึกจริงๆ ดังจะเห็นได้ว่าฝ่ายหญิง ทั้งไทยและอเมริกัน ล้วนแต่ไม่ต้องการให้ครอบครัวของสามีเข้ามาอยู่ร่วมบ้านเดียวกับตนเอง

นอกจากปัจจัยด้านเพศ แล้ว ปัจจัยในด้านความเป็นเจ้าข้าวเจ้าของในตัวบุตรของบิดามารดาชาวอเมริกัน (Parental Possessiveness and in-laws relations) ก็น่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวเครือญาติ กล่าวคือ ผู้หญิงจะมีความผูกพันกับบุตรมากกว่าผู้ชาย เมื่อแต่งงานไปทำให้ผู้เป็นแม่รู้สึกว่า สูญเสียสิ่งที่รักไปด้วย ความรู้สึกดังกล่าวส่งต่อมาให้แม่รู้สึกต่อต้านและมองว่าสะใภ้ของตนยังมีข้อบกพร่อง และในขณะเดียวกันสะใภ้เองก็รู้สึกถูกแทรกแซงจากแม่สามี

โดยเฉพาะในคู่สมรสต่างวัฒนธรรมนั้น ยังต้องพบกับปัญหาที่มาจากวัฒนธรรม คือคู่สมรสจะพบกับคำวิจารณ์จากครอบครัวและเครือญาติ และการแทรกแซงจากครอบครัวของทั้งสองฝ่าย เช่น แม่สามีดูถูกลูกสะใภ้ที่มาจากต่างเชื้อชาติ และวิจารณ์ว่าลูกสะใภ้ไม่มีความสามารถในการดูแลครอบครัว เป็นต้น

จากประเด็นข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ฝ่ายหญิงทั้งหญิงไทยและหญิงอเมริกัน มีความรู้สึกว่าตนเองนั้น ม่พอใจกับบทบาทที่ครอบครัวฝ่ายคู่สมรสกระทำกับตนเอง เพราะการที่ได้รับการดูถูกเหยียดหยามเป็นสิ่งที่ไม่มีใครต้องการ และหากใครมาดูถูกเหยียดหยามเรา เราก็คงรู้สึกไม่พอใจ

ในภาพรวมแล้ว พบว่าคู่สมรสไทย-อเมริกัน ส่วนใหญ่ ต่างมีความรู้สึกพอใจกับบทบาทของครอบครัวของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเห็นว่าครอบครัวของตนเองทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ สำหรับกลุ่มคนไทย ที่ต้องการให้ครอบครัวของตนเองเข้ามามีบทบาทยอมรับการแต่งงาน ให้การยอมรับคู่สมรสของตนเอง และให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ ก็ได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ สำหรับกลุ่มคนอเมริกัน ที่ต้องการให้ครอบครัวของตนเองให้อิสระและเคารพในเรื่องส่วนตัวของตน ก็ได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงเป็นเรื่องปรกติที่คู่สมรสไทย-อเมริกันส่วนใหญ่จะรู้สึกพอใจกับบทบาทของครอบครัวฝ่ายตนเอง

สิ่งที่น่าสังเกตจากข้อค้นพบครั้งนี้ คือ มีเพียงบางส่วนของกลุ่มหญิงไทย เพียงกลุ่มดียวเท่านั้น ที่ระบุว่าไม่พอใจกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเอง ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกับคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบรายละเอียดว่า ครอบครัวของเธอเหล่านั้น เข้ามายุ่งเกี่ยวกับเธอในเรื่องการเงิน ในลักษณะการเข้ามาขอเงิน เพื่อนำไปจุนเจือสมาชิกคนอื่นๆในครอบครัว
สิ่งเหล่านี้สร้างความอึดอัดใจที่จะต้องแอบซ่อนนำเงินทองไปให้ครอบครัวของตน เพราะไม่อยากให้สามีอเมริกันรับรู้ ความอึดอัดใจนำมาซึ่งความรู้สึกไม่พอใจในที่สุด

บทบาทที่ครอบครัวฝ่ายคนไทย เข้ามาขอเงินบุตรสาวที่แต่งงานไปแล้ว เพื่อนำเงินมาจุนเจือสมาชิกคนอื่นๆในครอบครัว แสดงให้เห็นว่า สังคมไทยยังมีความคาดหวังกับบทบาทที่จะให้บุตรสาวรับผิดชอบดูแลครอบครัวและจุนเจือครอบครัวจนถึงที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของวันทนีย์ วาสิกะสิน และสุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2541: 80-81) ที่ว่าสังคมไทยยังมีความคาดหวังในบทบาทของความเป็นบุตรสาวว่ามีหน้าที่ต้องดูแล เป็นที่พึ่งพิงแก่บิดามารดา บุตรสาวต้องรับภาระงานบ้านมากกว่าบุตรชาย และครอบครัวไทยยังคงคาดหวังให้บุตรสาวดูแลบิดามารดายามแก่เฒ่า ในขณะที่ไม่ได้คาดหวังกับบุตรชาย

สำหรับบทบาทของครอบครัวฝ่ายของคู่สมรส พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกในระดับยอมรับได้ ซึ่งเป็นรองจากความรู้สึกที่มีต่อครอบครัวตนเอง เห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ว่าไทย หรืออเมริกันนั้น ต่างมีความรู้สึกเอนเอียงไปทางครอบครัวของตนเองมากกว่าครอบครัวของคู่สมรส กล่าวคือมีใจอดทน และพร้อมจะเข้าใจครอบครัวของตนเองมากกว่าครอบครัวของคู่สมรสนั่นเอง

หากเปรียบเทียบผลการวิจัยที่ได้จากกลุ่มคนไทยและกลุ่มอเมริกัน เกี่ยวกับเรื่องความคาดหวัง(ความต้องการ-ไม่ต้องการ) และความรู้สึกที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติแล้ว พบว่ามีรายละเอียดบางอย่างที่คนจากสองวัฒนธรรมให้คำตอบไม่เหมือนกัน ผู้วิจัยมองว่าความแตกต่างที่เกิดขึ้นในผลการวิจัยนี้ อาจมีสาเหตุมาจาก เอกลักษณ์ประจำวัฒนธรรมไทยและอเมริกัน ทั้งนี้ตามแนวคิดเรื่อง Primary Message System หรือ P.M.S. ของ Hall (เมตตา วิวัฒนานุกูล ,สนทนา ,1 พฤษภาคม 2546) ที่เชื่อว่า ในแต่ละวัฒนธรรมมีตัวชี้วัด (Parameter) สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ประจำวัฒนธรรม เช่น ภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน ฯลฯ และระบบเครือญาติ (Kinship system) เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดของแต่ละวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน

เช่น การให้ความจำกัดความและคำศัพท์เกี่ยวกับญาติ การตั้งความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของญาติ เป็นต้น ฯลฯ โดยตัวชี้วัดเรื่องเครือญาติ เหล่านี้เป็นสิ่งที่แต่ละวัฒนธรรมให้ความหมายแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นไปตามรากฐานวัฒนธรรมทางครอบครัว และวัฒนธรรมหลักของสังคมนั้นๆ ให้ความสำคัญ เช่น วัฒนธรรมที่เน้นความเป็นกลุ่ม หรือความเป็นปัจเจกบุคคล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งไทยและอเมริกันจะให้ความหมายของคำว่า “ครอบครัวและเครือญาติ” ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือส่วนใหญ่ให้ความหมายว่าหมายถึงบิดามารดาของตนเองและของคู่สมรส แต่เมื่อมาถึงเรื่องของความคาดหวังต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติแล้ว พบว่าบุคคลจากสองวัฒนธรรมมีความต้องการ และไม่ต้องการ ที่แตกต่างกันไป สอดคล้องกับที่ Hall ได้กล่าวไว้ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างฝ่ายคนไทย เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติของตนเองเข้ามามีบทบาทในหลายๆเรื่อง และแสดงถึงความต้องการดังกล่าวออกมามากกว่าคนอเมริกัน เช่นการต้องการคำแนะนำ ต้องการให้ครอบครัวช่วยเลี้ยงลูกให้ ต้องการให้ครอบครัวยอมรับในตัวของคู่สมรสของตนฯลฯ ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมหลักของไทยเป็นวัฒนธรรมที่เน้นความเป็นกลุ่ม ดังนั้นจึงมีความผูกพันกับเครือญาติมากกว่าชาวอเมริกันที่ความสำคัญกับการต้องการอิสรภาพจากครอบครัวและเครือญาติ เนื่องจากวัฒนธรรมหลักของสังคมอเมริกันเป็นวัฒนธรรมที่เน้นความเป็นปัจเจก นั่นเอง

- ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

เมื่อพิจารณาจากลักษณะทางประชากร และทัศนคติที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ ผู้วิจัยเห็นว่า ตัวแปรหนึ่งที่มีความน่าสนใจ คือตัวแปรเรื่อง*อายุ และอายุสมรส ของกลุ่มตัวอย่าง* โดยเห็นได้ชัดเจนว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก(มากกว่า46ปี) ส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกพอใจกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย มากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย เช่นเดียวกับตัวแปรเรื่องอายุสมรส ที่พบว่ายิ่งกลุ่มตัวอย่างมีอายุสมรสมากขึ้น จะมีความรู้สึกต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติไปในทางบวก(พอใจ)มากขึ้น ทั้งกับครอบครัวของตนเองและครอบครัวของคู่สมรส

ผู้วิจัยเห็นว่า การที่คนสองคนอยู่กันมานานๆ ย่อมทำให้เกิดความเข้าใจกันและกันมากขึ้น และยอมรับในครอบครัวและเครือญาติของกันและกัน เกิดความคุ้นเคยกันมากกว่าคนที่เพิ่งมาอยู่ด้วยกัน และยังต้องใช้เวลาในการปรับตัว

ข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Humpherey-Smith (1995) ที่พบว่า หญิงตะวันตกที่แต่งงานกับชายไทย และอยู่ในสังคมไทยมานานจะมีการปรับตัวหาครอบครัวฝ่ายไทย และอยู่ในสังคมไทยอย่างมีความสุขมากขึ้น

อีกทั้งยังสอดคล้องกับสิ่งที่ Dyer (1983) ได้อธิบายไว้ว่า ระยะเวลาสมรส หรืออายุสมรสนั้น มีผลกับชีวิตสมรส กล่าวคือ ปัญหาที่มาจากครอบครัวของคู่สมรสนั้นจะพบมากในช่วงแรกๆ ของการสมรส พอเวลาผ่านไปนานเข้า ปัญหาต่างๆระหว่างตัวบุคคลกับครอบครัวของคู่สมรส จะน้อยลงเรื่อยๆ

นอกจากนี้ ในเรื่องของอายุที่มากขึ้น น่าจะมีผลในลักษณะที่ว่า คนเราเมื่อผ่านโลกมามากขึ้น จะมองทุกอย่างอย่างมีเหตุผล ใจเย็น และรอบคอบมากขึ้น ด้วยประสบการณ์ที่หล่อหลอมมาตามวัย ดังนั้น การที่จะเกิดความรู้สึกหงุดหงิด ไม่พอใจ ครอบครัวและเครือญาติคงจะเป็นไปได้ยากกว่า กลุ่มที่มีอายุน้อยที่ยังเห็นโลกน้อยกว่า

เมื่อพิจารณาจาก *ภูมิหลังทางการสมรส* ที่มีกลุ่มตัวอย่างบางคนเปิดเผยให้ทราบ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการมีชีวิตคู่มาแล้วจะไม่ค่อยคาดหวังหรือต้องการอะไรจากครอบครัวและเครือญาติมากเท่าไรนัก และไม่ได้เห็นว่าครอบครัวของตนเองหรือของคู่สมรสเข้ามาเกี่ยวข้องอะไร และบอกว่าตนเองกับเครือญาตินั้นต่างคนต่างอยู่ ซึ่งจากเรื่องนี้อาจเป็นไปได้ว่าการที่ผ่านชีวิตสมรสมาแล้ว เป็นการแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ชีวิตที่หล่อหลอมให้กลุ่มตัวอย่างโตขึ้นและเป็นอิสระมากขึ้นทำให้ไม่รู้สึกขึ้นอยู่กับครอบครัวและเครือญาติ เท่ากับคนที่เพิ่งแต่งงานเป็นครั้งแรก

นอกจากตัวแปรด้านประชากรแล้ว จากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างหลายๆคนได้สะท้อนออกมาให้เห็นว่า จริงๆแล้ว *สิ่งที่ครอบครัวและเครือญาติกระทำกับตนเองและคู่สมรส* นั้นก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลกับความรู้สึกที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อครอบครัวและเครือญาติ คือหากเครือญาติให้ความรักและความเข้าใจ ให้ในสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ กลุ่มตัวอย่างก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อครอบครัวและเครือญาติ ในทางกลับกัน หากครอบครัวและเครือญาติไม่มีน้ำใจ หรือไม่ยอมรับในตัวกลุ่มตัวอย่าง หรือการสมรสของกลุ่มตัวอย่างก็สามารถบั่นทอนความรู้สึกที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อครอบครัวและเครือญาติได้เช่นเดียวกัน

กลุ่มตัวอย่างอเมริกันหลายคนได้เล่าว่า ครอบครัวของคู่สมรสให้ความรักและเอื้ออาทรกับตนเอง ในฐานะผู้ที่มาอยู่ใหม่ในสังคมไทย ตนเองนั้นยังไม่รู้ธรรมเนียมไทยดีพอ ครอบครัวฝ่ายของคู่สมรสคนไทยก็คอยแนะนำ สอนให้ใจเย็นๆ อีกทั้งครอบครัวของคู่สมรสยังดูแลเรื่องอาหารการกิน เช่นการทำอาหารพิเศษที่ไม่เผ็ดให้ รวมไปถึงแบ่งเบาภาระในการดูแลบ้าน ดูแลลูก ฯลฯ ทั้งหมดเป็นการแสดง "น้ำใจ" ที่ทำให้ผู้มาใหม่อย่างชาวอเมริกันซาบซึ้งใจและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อครอบครัวและเครือญาติฝ่ายคนไทย สังคมไทย และ ความผูกพันของครอบครัวไทย

ในอีกมุมหนึ่งนั้นพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่มีความรู้สึกที่ไม่ดีนัก ต่อครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส เนื่องจากพวกเขา/เธอได้รับการดูถูกดูแคลน การแสดงทีท่ารังเกียจ หรือต่อต้าน จากครอบครัวและเครือญาติ โดยเฉพาะจากฝ่ายของคู่สมรส เช่นหญิงไทยบางคนที่โดนครอบครัวของสามีอเมริกันดูถูก หรือหญิงอเมริกันบางคนที่โดนครอบครัวของสามีเรียกว่า "ฝรั่ง" สำหรับคนไทยเราอาจจะพูดคำนี้โดยไม่คิดอะไร แต่สำหรับหญิงอเมริกันส่วนหนึ่งที่เข้าร่วมการวิจัยนี้ เปิดเผยว่าตนเองรู้สึกไม่ชอบใจเลยที่ได้ยินคำนี้ เพราะเป็นการถูกตอกย้ำเสมอว่าเธอนั้นเป็น"คนอื่น"สำหรับสังคมไทย

นอกจากนี้แล้ว การที่ครอบครัวและเครือญาติของบางคนเข้ามาวุ่นวายเรื่องของการเงิน โดยเฉพาะเข้ามาขอเงินจากกลุ่มตัวอย่างนั้น ถือเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกที่ไม่ค่อยดีกับครอบครัวและเครือญาติ เนื่องจากในสังคมปัจจุบันนี้ เรื่อง เงินๆทองๆ จัดเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญ ในฐานะเป็นสิ่งที่ซื้อความสะดวกสบายให้กับชีวิต ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำในปัจจุบัน ทำให้ผู้คนมากมายต้องกลายเป็นผู้ว่างงาน จากความบีบรัดทางสภาพเศรษฐกิจ

โดยรวม อาจส่งผลให้คู่สมรสไทย-อเมริกันเองเกิดความต้องการที่จะเป็นอิสระทางการเงิน โดยไม่ต้องการจุนเจือแก่ผู้ใด การที่กลุ่มตัวอย่างต้องคอยส่งเสียเงินทองให้แก่ครอบครัว หรือการที่ครอบครัวเข้ามาขอความช่วยเหลือทางด้านการเงินจากกลุ่มตัวอย่าง น่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างบางคนที่ต้องพบกับสภาพนี้ เกิดความรู้สึกในทางลบต่อครอบครัวและเครือญาติ

จากเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า คงเป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ทุกคน ที่ใครทำให้เราสบายใจ เราก็ย่อมเกิดความรู้สึกที่ดีกับคนๆนั้น และใครก็ตามที่ทำให้เราลำบากใจ หรือไม่สบายใจ เราก็ย่อมเกิดความรู้สึกทางลบกับคนๆนั้น ดังนั้น นอกจากปัจจัยทางด้านประชากร เช่น เพศ อายุ ฯลฯ ของกลุ่มตัวอย่างแล้ว สิ่งที่ครอบครัวและเครือญาติแต่ละฝ่ายกระทำต่อชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่างนั้น ถือเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ส่งผลต่อความรู้สึกที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อครอบครัวและเครือญาติ

นอกจากนี้ อีกประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมีผลต่อความคาดหวังต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติก็คือเรื่อง *บริบทสังคม* ในที่นี้บริบททางสังคมก็คือ สังคมไทย หรือให้แคบลงไปอีกก็คือสังคมเมืองใหญ่ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และเขตเมือง เช่น พัทยา เชียงใหม่ ฯลฯ และลักษณะการพักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็เข้าข่ายครอบครัวแบบสมัยใหม่ในสังคมเมืองที่มีพ่อ แม่ ลูก อยู่กันเป็นครอบครัวเดี่ยว ผู้วิจัยมองว่าลักษณะของชีวิตในสังคมเมืองอาจส่งผลต่อความต้องการในบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ กล่าวคือ คู่สมรสหลายคู่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามาช่วยเลี้ยงลูกให้ เนื่องจากเห็นว่าการเลี้ยงลูกเป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยคนที่ไว้ใจได้มาดูแลให้ในขณะที่ตนเองออกไปทำงาน การให้ครอบครัวและเครือญาติเลี้ยงน่าจะปลอดภัยกว่าจ้างเนอร์สเซอรี่เลี้ยง ลักษณะความต้องการแบบนี้เป็นเรื่องที่น่าจะเห็นได้เฉพาะในสังคมเมือง ที่สามี ภรรยาต่างต้องออกทำงานหาเงิน และมอบหมายให้คนอื่นๆ เช่น เนอร์สเซอรี่ คนรับใช้ หรือญาติมาช่วยดูแลลูก

หากเป็นสังคมเกษตรกรรมในชนบทที่ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยายอยู่ร่วมกันระหว่างเครือญาติ (นิยพรรณ วรรณศิริ,2528) คู่สมรสอาจจะพักอาศัยอยู่กับครอบครัวและเครือญาติที่รับหน้าที่ดูแลลูกให้ ระหว่างที่ตนออกไปทำงาน โดยที่ตัวคู่สมรสเองไม่ทันตระหนักว่าการเลี้ยงลูกเป็นภาระอย่างหนึ่ง เพราะมีพ่อ แม่ พี่ ป้า น้า อา ฯลฯ ดูแลเรื่องนี้ให้โดยอัตโนมัติ

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทำให้ได้ทราบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสนั้น ได้แก่ *ลักษณะนิสัยเฉพาะบุคคล อันได้แก่ การเปิดใจกว้างยอมรับความแตกต่าง* เนื่องจากการสมรสกับบุคคลที่มาจากสังคมที่มีค่านิยม ความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกัน ต่างฝ่ายต้องปรับตัวเข้าหากันและต้องทำความเข้าใจกับวัฒนธรรม ค่านิยม ฯลฯ ของอีกฝ่ายให้ได้ เพื่อความสุขในชีวิตสมรส เช่น คนอเมริกันยอมรับว่าในสังคมไทยนั้น พ่อแม่ลูกจะมีความใกล้ชิดผูกพันกันไม่ใช่แต่งงานแล้วต่างคนต่างอยู่ หากยอมรับได้ ก็จะทำให้มีความสุข เป็นต้น

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Ritnimit (1985) ที่อธิบายว่า ในคู่สมรสที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างอย่างไทยและอเมริกัน จะพบปัญหาที่มาจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละฝ่าย โดยวิธีที่จะแก้ไขและรักษาชีวิตสมรสให้ยืนยาวคือการเปิดใจยอมรับ และตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การที่จะยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความเชื่อในเรื่องต่างๆ รวมไปถึงเรื่องของระบบครอบครัวแบบตะวันออก ตะวันตกได้นั้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ บุคคลต้องไม่ใช้วัฒนธรรมของตัวเองเป็นตัวตัดสินความผิดถูกและยอมรับว่ามีอีกความเชื่อหนึ่งที่แตกต่างไปจากของตนเองจึงจะทำให้สามารถเปิดใจรับได้อย่างเต็มที่

นอกจากนี้แล้ว ยังพบว่า ตัวแปรเรื่องของ*ความรู้พื้นฐานและความสามารถด้านภาษา*เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่บุคคลมีต่อครอบครัวและเครือญาติ กล่าวคือ การที่บุคคลมีความรู้พื้นฐานทางวัฒนธรรมของคู่สมรสอยู่บ้างจะทำให้เปิดใจยอมรับได้ง่ายกว่าไม่รู้อะไรเลย และการที่มีความสามารถด้านภาษา ไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาไทย จะทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างง่ายขึ้น

สำหรับกรณีคนอเมริกัน การที่สามารถสื่อสารกับคนไทยได้จะทำให้ชีวิตสมรสและชีวิตในเมืองไทยมีความสุขมากขึ้น และสำหรับคนไทย การสื่อสารกับครอบครัวของคู่สมรสด้วยภาษาอังกฤษ ทำให้ตนเองสามารถ สื่อความคิดเห็นความรู้สึกของตนเองออกมา และมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันได้ง่ายขึ้น ผลการวิจัยที่ได้ ในประเด็นของภาษาและวัฒนธรรมนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Humpherey-Smith(1995) ที่ว่าความสามารถด้านภาษาไทยของหญิงตะวันตก เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อชีวิตสมรส ของคู่สมรสไทย-ตะวันตก ที่อยู่ในประเทศ

ไทย เพราะการสื่อสารด้วยภาษาไทยทำให้หญิงตะวันตกรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ไม่โดดเดี่ยว ความรู้สึกต่างๆที่เกิดขึ้นจะเป็นสิ่งที่มีผลต่อชีวิตสมรสของชายไทยกับหญิงตะวันตก

ตัวแปรหนึ่งที่กลุ่มคู่สมรสไทย-อเมริกันเอ่ยถึงว่าเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่ตนเองมีต่อครอบครัวและเครือญาติ คือ *ลักษณะการพักอาศัย* ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายตนเองหรือฝ่ายคู่สมรส การที่อยู่ใกล้กันมาก ทำให้มีเรื่องจุกจิกเล็กน้อยเข้ามาทำให้หงุดหงิดใจได้ง่ายกว่า เพราะต้องอยู่ด้วยกันอย่างใกล้ชิดเป็นประจำ หากอยู่ห่างกัน หรือนานๆได้เยี่ยมเยียนกันที ก็จะไม่พบกับเรื่องหงุดหงิดใจต่างๆเหล่านั้น เพราะการพบกันชั่วครู่ชั่วยาม ต่างฝ่ายสามารถสร้างบรรยากาศที่ดีในการพบกันได้

ผลการวิจัยในส่วนนี้ สอดคล้องกับสิ่งที่Dyer (1983) ได้อธิบายไว้เกี่ยวกับปัจจัยด้านระยะห่างทางการพักอาศัย(Proximity of Residence and In-Laws Relations) ว่าการอยู่ห่างๆจากครอบครัวของคู่สมรสเป็นวิธีการในการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ และประโยคติดปากชาวอเมริกันเมื่อพูดถึงเรื่องของครอบครัวของคู่สมรสนั้น มีอยู่ว่า “The way to get along with in-laws is to keep as far as possible”

นอกจากนี้ ข้อค้นพบในครั้งนี้ ยังตอกย้ำให้เห็นถึงเรื่องของระยะห่างทางกายภาพ หรือ Physical Distance ดังที่ผู้วิจัยได้อภิปรายไปแล้วในช่วงต้น กล่าวคือ คู่สมรสที่อยู่ห่างกับครอบครัวและเครือญาติ ก็จะไม่คาดหวังอะไร จากเครือญาติ และเครือญาติเองก็ไม่ได้เข้ามามีบทบาทอะไรมากเท่ากับคู่สมรสที่อยู่ใกล้กับครอบครัวและเครือญาติ

จากข้อค้นพบทั้งหมดที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแผนผังที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และความรู้สึกที่คู่สมรสมีต่อครอบครัวและเครือญาติ ในหน้าต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและความรู้สึกที่คู่สมรสไทย-อเมริกันมีต่อครอบครัวและเครือญาติ

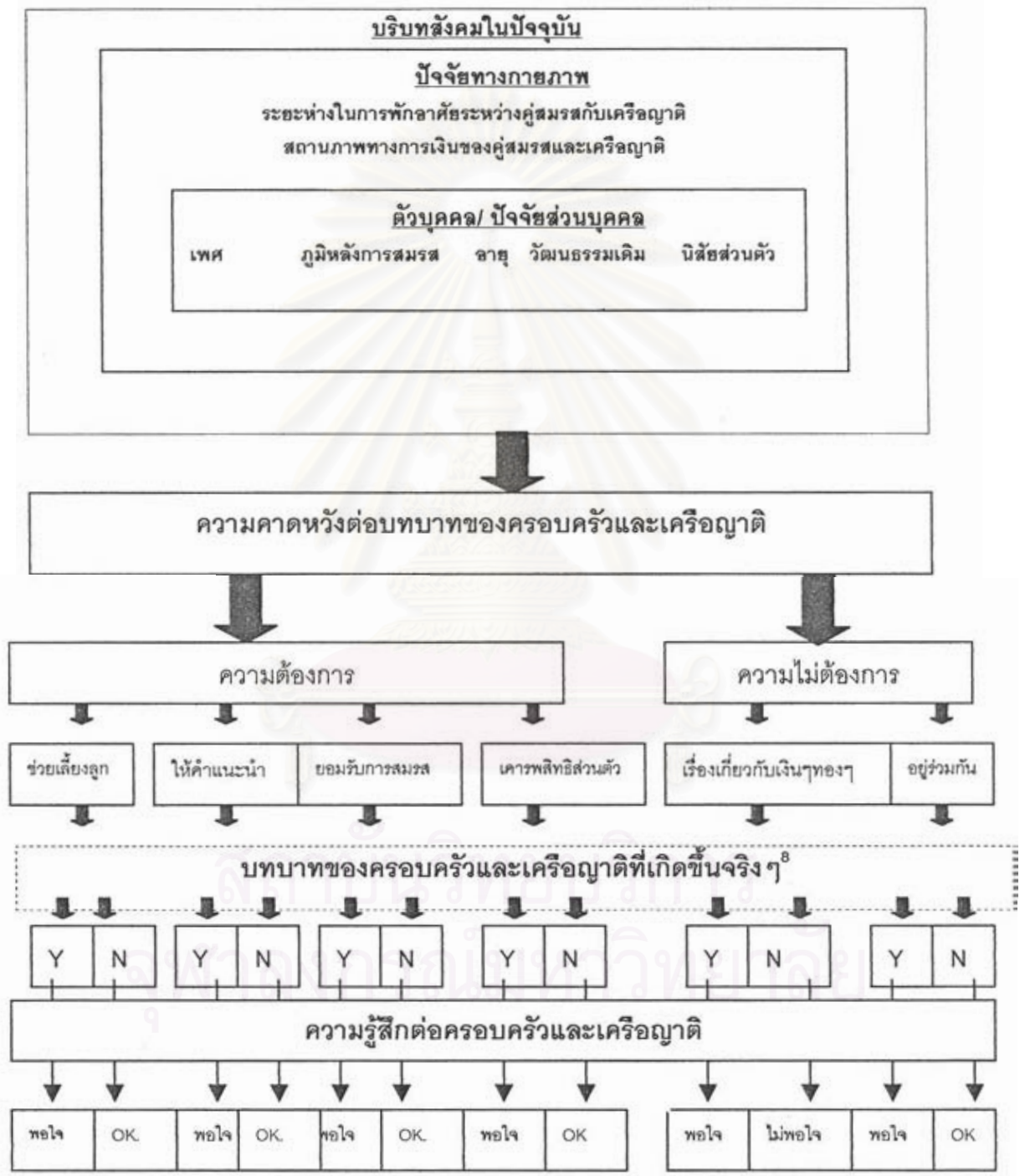

[8] Y= เป็นจริงตามที่คาดหวัง / N= ไม่เป็นจริงตามที่คาดหวัง

จากแผนผังในหน้าที่175 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวัง (ความรู้สึกต้องการ-ไม่ต้องการให้ครอบครัวและเครือญาติเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรส) ต่อครอบครัวและเครือญาติ นั้น มีหลายระดับ โดยระดับเล็กสุดคือ ปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ ภูมิหลังทางการสมรส (โสด/หย่า) ระดับอายุ และนิสัยส่วนตัว(ใจกว้าง-ใจแคบ ฯลฯ) และวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ได้รับการปลูกฝังมา (ไทย-อเมริกัน) นอกจากนี้ยังประกอบกับปัจจัยภายนอก ได้แก่ ระยะห่างในการพักอาศัยระหว่างครอบครัวกับกลุ่มตัวอย่าง(บ้านเดียวกัน คนละบ้าน คนละประเทศ) และสถานภาพทางการเงิน ของคู่สมรสและเครือญาติ โดยทั้งหมดนั้นอยู่ภายใต้บริบทสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีผลต่อความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างอีกทีหนึ่ง เช่น คู่สมรสที่มีชีวิตอยู่ในยุคปัจจุบัน(พ.ศ.2546)กับอีก10 ปีข้างหน้า หรือ10ปีที่แล้ว อาจมีความคาดหวังต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติแตกต่างกันไป

จากความคาดหวังมาสู่ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น หากสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังไว้เป็นไปตามต้องการ ความรู้สึกที่มีต่อครอบครัวและเครือญาติก็เป็นไปในทางบวก แต่หากว่าไม่เป็นไปตามนั้น ความรู้สึกก็จะเป็นไปในทางเฉยๆ หรือทางลบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องอะไร (ดูหน้า175 ประกอบ)

หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับเงินๆทองๆแล้ว เห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเกิดความไม่พอใจหากครอบครัวและเครือญาติเข้ามายุ่งเกี่ยวด้วย ดังที่อภิปรายไปแล้วในช่วงต้นว่า เรื่องเงินๆทองๆ สำหรับคนในพ.ศ.นี้เป็นเรื่องที่มีความหมายและมีความสำคัญมาก เนื่องจากเงินแสดงถึงอำนาจอย่างหนึ่งในสังคมที่ใช้จับจ่ายหาซื้อความสะดวกสบายให้ชีวิต หากมีการล้ำเส้นกันเกิดขึ้น อาจจะเป็นเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างรู้สึกยอมไม่ได้ และไม่พอใจ แต่สำหรับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในเรื่องอื่นๆ หากไม่เป็นไปตามที่กลุ่มตัวอย่างหวังเอาไว้ กลุ่มตัวอย่างสามารถพอยอมรับได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>ทัศนะต่อการสื่อสาร และวิธีการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไทย-อเมริกัน เมื่อต้องสื่อสารกันในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัว และเครือญาติ</u>

- การเปิดเผยความคิดเห็นของตนเองในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ

ในการสื่อสารระหว่างคู่สมรสนั้น พบว่า คู่สมรสมีวิธีการสื่อสารในเรื่องครอบครัวแตกต่างกันตามสถานการณ์ ได้แก่ การพูดคุยเรื่องทั่วๆไป การเปิดเผยความรู้สึกเมื่อไม่พอใจครอบครัวของอีกฝ่าย ตลอดจนการสื่อสารเพื่อปรับความเข้าใจระหว่างกันเมื่อมีเรื่องไม่พอใจเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ ในแต่ละสถานการณ์นั้น ทั้งฝ่ายคนไทยและฝ่ายคนอเมริกัน ล้วนมีวิธีการในการแสดงออกแตกต่างกันไป

ในเรื่องที่ไม่กระทบกระเทือนใจฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายอเมริกัน มีวิธีการในการสื่อสารระหว่างกันแบบตรงไปตรงมา เช่นเล่าเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวตนเองให้คู่สมรสฟังตรงๆ

แต่เมื่อมาถึงเรื่องที่ตนเองรู้สึกไม่พอใจครอบครัวของอีกฝ่าย กลุ่มคู่สมรสไทย-อเมริกันจะมีวิธีการในการสื่อสารที่แตกต่างกัน คือกลุ่มคนอเมริกันมีวิธีการในการ"พูดตรงๆ" เมื่อรู้สึกอย่างไรก็พูดออกไปอย่างนั้น ในขณะที่กลุ่มคนไทยจะไม่ค่อยพูดตรงๆ แต่จะพยายามพูดอ้อมๆ หรือไม่พูดถึงไปเลย

วิธีการที่แตกต่างกันดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Samover และคณะ (2002) ที่ว่าในสังคมเอเชียและสังคมอเมริกา มีวิธีการในการปลูกฝังสมาชิกสังคม ในเรื่องเกี่ยวกับการสื่อสารไว้แตกต่างกัน กล่าวคือ ในสังคมเอเชียตะวันออกนั้นบุคคลจะสื่อสารระหว่างกันแบบอ้อมๆ (Indirect communication) และสื่อสารกันแบบเอาใจของผู้ฟังมาใส่ใจตนเอง ก่อนที่จะพูดออกไป (Receiver-Centered)

ในขณะที่สังคมอเมริกาเหนือจะสื่อสารกันแบบตรงไปตรงมา (Direct communication) และพูดตามสิ่งที่ตนเองคิดออกไป (Sender-Centered) มากกว่า คนอเมริกันที่มาจากสังคมที่สอนมาแบบนี้ จึงมีวิธีการสื่อสารกันแบบตรงไปตรงมามากกว่า คนไทยที่มาจากสังคมที่สอนให้ระมัดระวังการเลือกใช้ถ้อยคำ ที่จะไม่ทำร้ายจิตใจผู้ฟัง

- การแสดงออกถึงความรักระหว่างกันโดยผ่านการดูแลครอบครัวและเครือญาติของแต่ละฝ่าย

แม้ว่าในภาพรวมนั้น กลุ่มคู่สมรสไทย-อเมริกันจะมีการแสดงออกถึงความรักระหว่างกันโดยผ่านการดูแลครอบครัวของอีกฝ่ายอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อแยกพิจารณาเป็นกลุ่มๆแล้วจะเห็นได้ว่า กลุ่มคนไทยเป็นกลุ่มที่แสดงออกถึงความรักต่อคู่สมรส โดยการดูแลครอบครัวของคู่สมรสและต้องการให้คู่สมรสกระทำเช่นเดียวกัน ในขณะที่กลุ่มคนอเมริกันไม่ได้แสดงออกมากเช่นคนไทย

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากวัฒนธรรมไทย เป็นวัฒนธรรมในแบบ Collectivism ที่ให้ความสำคัญกับระบบความเป็นกลุ่ม และเป็นสังคมแบบ High Context หรือสังคมที่ยึดถือบริบทรอบข้างเป็นสำคัญ สำหรับคนไทยแล้ว ครอบครัวและเครือญาติเป็นกลุ่มคนที่ถือว่าเป็นบริบทแวดล้อมที่สำคัญในชีวิต ดังจะเห็นได้จากวิธีการสั่งสอนที่ผู้ใหญ่สอนเด็กในสังคมไทย ว่าให้รู้จักกตัญญู กตเวที ต่อบิดามารดา และ ให้เคารพผู้หลักผู้ใหญ่ เมื่อเด็กๆ โตขึ้น มีชีวิตครอบครัวเป็นของตัวเอง ก็เกิดความคาดหวังว่า คู่สมรสของตนเองจะให้ความเคารพ และดูแลครอบครัว ในที่นี้คือบิดามารดาของตนเอง เพราะการดูแลบิดามารดาของตนเองเท่ากับเป็นการแสดงถึงความรักและความจริงใจที่มีให้ ในทางกลับกัน หากคู่สมรสไม่สนใจ ก็จะทำให้รู้สึกอึดอัดและไม่สบายใจ

สำหรับวัฒนธรรมอเมริกัน เป็นสังคมในแบบ Individualism ที่เมื่อบุคคลๆหนึ่งแต่งงานแล้ว ก็จะมีหน้าที่รับผิดชอบกับครอบครัวที่ตนเองสร้างขึ้นมา ใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระจากครอบครัวเดิมของตนเอง และไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกันมากนัก เมื่อถามถึงเรื่องของการแสดงความรักต่อกันในลักษณะของการเข้ามาช่วยดูแลครอบครัวของคู่สมรส ก็เกิดอาการไม่เห็นด้วย และไม่คิดว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ความขัดแย้งในชีวิตสมรสที่มีสาเหตุจากครอบครัวและเครือญาติและวิธีการในการแก้ไขความขัดแย้ง

คู่สมรสไทย-อเมริกันส่วนใหญ่เห็นว่า ครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย ไม่ได้สร้างปัญหาใดๆในชีวิตสมรส อาจจะมีแค่ไม่เข้าใจกัน เพราะต่างมาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และย้ำว่า พวกเขาไม่ได้มีความขัดแย้ง แต่เป็นเพียงแค่"ความไม่เข้าใจและทัศนคติที่ไม่ตรงกัน"เท่านั้น

อย่างไรก็ดี ในบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า หญิงอเมริกันเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าครอบครัวและเครือญาติเป็นสาเหตุของความไม่เข้าใจกันระหว่างตนเองและคู่สมรส มากกว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นความไม่เข้าใจกันที่เกิดขึ้นว่า มาจากความไม่เข้าใจว่าทำไม่ครอบครัวคนไทยถึงสนิทสนมกันมากนัก และทำไมจึงต้องอยู่ในโอวาทของบิดามารดา ไม่โตเป็นผู้ใหญ่เสียที (รายละเอียดดูบทที่4 ผลการวิจัย)

ข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Humpherey-Smith (1995) ที่ว่า หญิงชาวตะวันตกที่สมรสกับชายไทย และอาศัยอยู่ในเมืองไทย มีปัญหากับสามี ประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือ ไม่พอใจที่สามียังทำตัวเป็นลูกชาย ที่ไม่ยอมโตจากอกแม่ ทำให้ภรรยาต่างชาติรู้สึกผิดหวังที่สามีของตนไม่มีความเป็นผู้นำ เหมือนสมัยที่เป็นแฟนกันที่เมืองนอก

เมื่อมีปัญหาความไม่เข้าใจต่างๆที่เกิดขึ้น อาจทำให้เกิดความตึงเครียด และต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อคลี่คลายปัญหา ในการสื่อสารในเรื่องที่ขัดแย้งกันนั้น จากระดับคะแนนเฉลี่ย พบว่าฝ่ายคนอเมริกันจะเป็นฝ่ายที่ระบุว่าจะใช้วิธีการพูดกัน ไม่เลี่ยงการเผชิญหน้าอย่างกลุ่มคนไทย

ข้อค้นพบนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตไว้ว่า เป็นเรื่องของวิธีการสื่อสารของคนที่มาจากต่างวัฒนธรรมกัน คนอเมริกันเป็นคนที่มาจากสังคมที่ให้ความสำคัญกับบริบทรอบข้างต่ำ หรือ Low Context Culture วิธีการสื่อสารของคนที่มาจากสังคมแบบนี้ จะนิยมการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา และไม่ชอบที่จะคาดเดาหรือตีความพฤติกรรมใดๆที่คลุมเครือ และคนอเมริกันมีแนวโน้มที่จะคาดเดาอวัจนภาษาของคู่สนทนาผิดพลาดได้ง่าย (Hall, 1990) สำหรับคนไทยแล้ว จัดว่ามาจากสังคมที่ให้ความสำคัญกับบริบทรอบข้างสูง หรือ High Context Culture ซึ่งในสังคมแบบนี้ ไม่นิยมการสื่อสารที่ตรงไปตรงมาเกินไป

คนในสังคมแบบนี้มีความสามารถในการคาดเดาพฤติกรรมของคู่สนทนาได้ดีว่าต้องการอะไร รู้สึกอย่างไร และในขณะเดียวกันก็คาดหวังว่าคู่สนทนาของตนน่าจะคาดเดาอารมณ์ความรู้สึกของตนได้ โดยที่ไม่ต้องให้อธิบายมากเช่นกัน ด้วยพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของสองเชื้อชาติ (ไทย-อเมริกัน) อาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้คู่สมรสไทย และอเมริกันมีวิธีการสื่อสารที่แตกต่างกัน

นอกจากรูปแบบของการสื่อสารแล้ว พบว่ายังมีเรื่องของ"เวลา" เข้ามาเกี่ยวข้อง กลุ่มคนไทยส่วนใหญ่จะรอ"เวลาที่เหมาะสม" ในการพูดคุยปรับความเข้าใจ นั่นคือรอจนกว่าอารมณ์เย็นลง ในขณะที่ฝ่ายอเมริกันนั้น ส่วนใหญ่ต้องการที่จะปรับความเข้าใจกันทันที ณ ตรงจุดที่มีปัญหาโดยไม่รอเวลา

เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อนำผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้เปรียบเทียบกับการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างคู่สมรสอเมริกัน-อเมริกัน ของ John Gray (1993) จากหนังสือเกี่ยวกับจิตวิทยาคู่สมรส เรื่อง Men are from Mars, Women are from Venus.กลับพบว่าไม่สอดคล้องกัน โดย Gray อธิบายว่า จริงๆแล้วทุกๆคนต่างมีช่วงเวลาที่เหมาะสมที่จะพูดกัน หรือ “The right time to Talk “ บางครั้งการพูดกัน โดยที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่อยู่ในภาวะที่อยากจะพูด สามารถที่จะทำให้ความสัมพันธ์ของคู่สมรสย่ำแย่ลงไปอีก นอกจากนี้ Gray ยังแนะนำว่า การนิ่งเฉยรอเวลาที่ทั้งสองฝ่ายพร้อมที่จะพูดกันถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เป็นวิธีที่ดีกว่าการเผชิญหน้าทันทีทันใด ดังที่ สามี-ภรรยาอเมริกันนิยมทำ

จากผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า การที่คนสองคนรักกันบนพื้นฐานของความแตกต่างนั้น แม้ว่าต่างฝ่ายเตรียมทำใจยอมรับกันและกันมาแล้ว แต่ก็อาจมีบางเรื่องที่ต่างฝ่ายมีความต้องการที่ไม่เหมือนกัน เข้าใจคนละมุมมองกัน โดยเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาตินั้น นับเป็นหนึ่งในหลายเรื่องที่คู่สมรสอาจเกิด การเข้าใจผิดและไม่พอใจกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการที่จะช่วยคลี่คลายความเข้าใจผิดกันได้ คือการสื่อสารกันให้เข้าใจ หลายคู่อาจใช้วิธีการเผชิญหน้ากัน และพูดคุยกันทันที บางคนใช้วิธีพูดอ้อม หรือรอเวลา ดังจะเห็นจากส่วนของผลการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การสื่อสารระหว่างคู่สมรสแต่ละคู่นั้น เป็นเรื่องที่ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัวเพียงแต่การเผชิญหน้ากันระหว่างที่ยังมีอารมณ์โกรธอาจจะไม่ใช่วิธีที่ดีนัก เพราะแม้แต่นักจิตวิทยาในสังคมที่นิยมการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา อย่างสังคมอเมริกันยังแนะนำให้คู่สมรสรอ "เวลา" ที่เหมาะสมในการพูดคุยกัน เพื่อให้ต่างฝ่ายเปิดใจรับกันได้อย่างเต็มที่

แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งหมดนั้น ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละบุคคลว่า วิธีการแบบใดจะดีสำหรับตนและคู่ของตน ซึ่งเมื่อมีโอกาสสื่อสารกับคู่ของตนในประเด็นที่ต้องการทำความเข้าใจกันแล้ว ควรสื่อสารกันบนพื้นฐานของความรัก เปิดใจให้กว้าง ยอมรับในตัวคู่สมรสและวัฒนธรรมของเขา/ เธอ และตระหนักอยู่เสมอว่าไม่มีอะไรถูก ไม่มีอะไรผิด มีแค่ความแตกต่างที่เราควรเปิดใจยอมรับกันและกันเท่านั้น ดังที่กลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งสรุปให้ผู้วิจัยฟังว่า "Nothing is right, nothing is wrong. It's only a difference. You have to accept that." (แปล:ไม่มีอะไรถูก ไม่มีอะไรผิด มันเป็นเพียงแค่ความแตกต่างที่คุณต้องยอมรับมันให้ได้)

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการวิจัย

1.กลุ่มตัวอย่างที่ติดต่อทาบทามไว้เกิดเปลี่ยนใจไม่ให้ข้อมูล หรือให้ข้อมูลไม่ครบทั้งสามี ภรรยา เช่น สามียินดีให้ข้อมูล แต่ภรรยาไม่ยินดี ทำให้ไม่ตรงกับหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในการวิจัยว่าต้องการศึกษาจากสามี ภรรยา คู่เดียวกัน และต้องเกิดจากการสมัครใจให้ข้อมูลเท่านั้น ปัญหาที่เกิดนี้ทำให้ต้องหากลุ่มตัวอย่างใหม่และทำให้ต้องใช้เวลามากขึ้นในส่วนนี้

2.การนัดสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นไปได้ยาก เนื่องจากการสัมภาษณ์ต้องใช้เวลานานพอสมควร บางครั้งทำให้ต้องนัดสัมภาษณ์หลายครั้ง ทำให้การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ใช้เวลาถึง 6 เดือน

3.เนื่องจากความแตกต่างทางด้านภาษา การถอดความจากแบบสอบถามภาษาไทยไปยังภาษาอังกฤษ อาจจะไม่ได้ถอดความได้สมบูรณ์เหมือนกันทุกประการ เนื่องจากคำศัพท์ของทั้งสองภาษาที่ไม่อาจจะเทียบเคียงกันได้แนบสนิท

4.คำตอบที่ได้จากการวิจัยนี้ เป็นเพียง"คำตอบ" ที่กลุ่มตัวอย่างบอกเล่าให้ฟัง ซึ่งความเป็นจริงจะเป็นดังคำตอบที่ได้มาทุกประการนั้นหรือไม่ คงไม่สามารถทราบได้ เนื่องจากเรื่องนี้เป็นเรื่องส่วนตัว เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มตัวอย่าง การสัมภาษณ์ทำให้ได้ข้อมูลอย่างจำกัดเท่าที่กลุ่มตัวอย่างเปิดเผยให้ฟัง บางคนอาจเปิดเผยทุกเรื่อง หรือบางคนอาจมีบางเรื่องที่ไม่อยากบอก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะ

<u>ข้อเสนอแนะสำหรับคู่สมรสไทย-อเมริกัน และเครือญาติ</u>

แม้ว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ อาจจะไม่สามารถอธิบายถึงการสื่อสารและทัศนคติเกี่ยวกับเครือญาติของคู่สมรสไทย-อเมริกันทั้งหมดในสังคมไทย และคำตอบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียง "คำตอบ"ที่กลุ่มตัวอย่างตอบกับผู้วิจัย ซึ่งในความเป็นจริงนั้น ไม่มีใครทราบว่าเป็นอย่างไร นอกจากจะไปใช้ชีวิตอยู่กับกลุ่มตัวอย่างทุกๆวัน

แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าคู่สมรสทั้งสองฝ่ายต้องทำใจยอมรับว่าตนเองแต่งงานกับคนที่มาจากต่างวัฒนธรรม เขาหรือเธอย่อมมีความคิด ความเชื่อที่แตกต่างจากตนเอง เรื่องของครอบครัวและเครือญาติก็คงเป็นหนึ่งในนั้น กรณีที่พบเหตุการณ์ใดๆเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติของอีกฝ่ายที่คิดว่าไม่เข้าใจ และไม่พอใจ วิธีการที่ดีที่สุด คือการสื่อสารกันให้อีกฝ่ายรับรู้ และทำความเข้าใจกัน สำหรับเทคนิควิธีการสื่อสารระหว่างกันนั้น คงไม่มีสูตรตายตัวว่าควรทำอย่างไร นอกจากว่าสื่อสารกันด้วยเหตุผล และสื่อสารกันบนพื้นฐานของความรักและจริงใจต่อกัน และเอาใจเขามาใส่ใจเรา จะทำให้คู่สมรสอีกฝ่ายรับรู้และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อครอบครัวและเครือญาติของกันและกันได้

สำหรับเครือญาติของทั้งสองฝ่ายนั้น ควรจะทำความเข้าใจว่า เขยหรือสะใภ้ของตนเองนั้นเป็นบุคคลที่มาจากต่างวัฒนธรรม สิ่งที่พวกเขา/เธอ ต้องการมากที่สุดจากเครือญาติก็คือ การเปิดใจยอมรับ ให้ความรักเหมือนเขา/เธอเป็นสมาชิกครอบครัวคนหนึ่ง สิ่งนี้เป็นเสมือนกำลังใจให้เขา/เธอ ใช้ชีวิตสมรสอย่างมีความสุขขึ้น แม้จะอยู่ในสังคมที่ไม่คุ้นเคย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.การทำวิจัยในเรื่องที่จัดว่าเป็นเรื่อง"ส่วนตัว" ดังเช่นเรื่องของคู่สมรส ผู้ที่ทำวิจัยจะต้องมีความอดทนในการติดตามขอนัดสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และการใช้ศิลปะทางการพูดที่ดี เช่นการอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเห็นถึงประโยชน์ที่คนอีกจำนวนมากจะได้รับจากงานวิจัยนี้ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมการวิจัย ทั้งนี้ การเข้าร่วมการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างนั้น ต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจทั้งฝ่ายสามี และภรรยา หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจ ผู้ที่ทำวิจัยสมควรที่จะหากลุ่มตัวอย่างใหม่ เพราะการที่กลุ่มตัวอย่างไม่เต็มใจในการให้ข้อมูล หรือต้องให้ข้อมูลด้วยความจำยอม ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่มีความน่าเชื่อถือ ผู้ที่จะทำวิจัยในเรื่องประเภทที่เป็นเรื่องส่วนตัว จะต้องตระหนักเสมอว่า ทุกคนมีเรื่องส่วนตัวของตนเอง และทุกคนมีสิทธิเต็มที่ที่จะตัดสินใจเปิดเผย หรือไม่เปิดเผยข้อมูลของตน ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงการหากลุ่มตัวอย่างไม่ครบ หรือในบางกรณีกลุ่มตัวอย่างอาจจะเปลี่ยนใจกระทันหันที่จะไม่ให้ข้อมูล ผู้ที่ทำวิจัยควรจะมีแหล่งหรือหากลุ่มตัวอย่างสำรองเอาไว้ด้วย ถ้าสามารถทำได้

2. การตั้งคำถามในเรื่องส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ต้องระมัดระวังเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกับชาวอเมริกัน โดยคำถามที่ต้องระวังเป็นพิเศษ คือคำถามเรื่อง เงิน และคำถามเรื่องภูมิหลังการสมรส ผู้ที่จะถามต้องมีจิตวิทยาในการถาม คือไม่ถามตรงๆ รอให้กลุ่มตัวอย่างเล่าเอง (ถ้าเขาเต็มใจเล่า)

3.ผลการวิจัยครั้งนี้ ได้ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับ"เพศหญิง" กล่าวคือข้อค้นพบในหลายๆส่วนพบความเหมือนกันทางความความคิดและความรู้สึกของเพศหญิง ไม่ว่าจะเป็นหญิงไทยหรือหญิงอเมริกัน งานวิจัยต่อไปน่าจะศึกษาลงลึกไปในประเด็นของทัศนคติของผู้หญิง-ผู้ชายเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส

4. ผู้สนใจสามารถศึกษาในเรื่องนี้จากบริบทของสังคมอเมริกัน หรือศึกษาในมุมมองของชาวยุโรป(เยอรมัน,สวิสฯลฯ) ที่สมรสกับคนไทย ว่ามุมมองของชาวยุโรปจะเหมือนกับมุมมองของชาวอเมริกัน หรือไม่ อย่างไร

4.การวิจัยครั้งต่อไป สามารถที่จะการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากขึ้น และหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร ด้วยวิธีการทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ดวงทิพย์ เรืองสุริยะพงศ์. ครอบครัวและเครือญาติในเคหะชุมชนคลองจั่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2521

นิยพรรณ วรรณศิริ. มานุษยวิทยา ระบบครอบครัว การแต่งงานและเครือญาติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพร่พิทยา, 2528

เนตรชนก บัวนาค. ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวและทัศนคติที่มีต่อเรื่องรักร่วมเพศของนักศึกษาในเขตกทม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532

ปัทมา เก่งการพานิช. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดามารดาในครอบครัวไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประชากรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542

ประสิทธ์ สวาสดิ์ญาติ. ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

พัทยา สายหู. กลไกของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544

เมตตา วิวัฒนานุกูล. การสื่อสารต่างวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545

รุ่งพันธ์ เฮงรัศมี. พฤติกรรมตามบทบาททางเครือญาติในครอบครัวในเขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520

วันทนีย์ วาสิกะสิน และ สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. สังคมไทยคาดหวังอย่างไรกับผู้หญิง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. สังคมวิทยาครอบครัว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544

สุรัสวดี จักษุรักษ์. การเลือกปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาและผลต่อการสื่อสารในกลุ่มผู้ร่วมงานในองค์กรไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542

โสภา ชปีลมันน์ และคณะ . การศึกษารูปแบบของครอบครัวไทยที่พึงปรารถนาในสังคมเมืองประเทศไทย . กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2534

อมรา พงศาพิชญ์. วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Beebe, S., and Masterson, J. Family Talk: Interpersonal Communication in the Family. New York : Mcgrow-Hill ,1995.

Duck, S. Human Relationship: An Introduction to Social Psychology. California: SAGE, 1988

Dyer, D. E. Courtship Marriage and Family: American Style. Homewood: Illinois: The Dorsey Press, 1983

Gray, J. Men are from Mars women are from Venus. London: Thorsons,1993

Gudyhunst, W.; Ting-Toomey, S.; and Tsukada, N. Communication in Personal Relationship Across Culture. California: SAGE,1997

Hall, E. T., and Hall, M. R. Understanding Cultural Differences. 1st ed. Yarmount : Intercultural Press, 1990

Humpherey - Smith, V. J. Thai-Farang Cultural and Social Interaction as Seen Through Marriage Relationships. Master's Thesis, Department of Thai Studies , Graduate School , Chulalongkorn University,1995

Kittivipart , L. Communication and Interaction Styles in Thai-American Cross-Cultural Marriages. Doctoral Dissertation, Department of Psychology, United States International University,1987

Ritnimit , W. Cross-Cultural Marriage : Analysis and Design for Effective Pastoral Counselling. Doctoral Dissertation, Fuller Theological Seminary Program: Pasadena, 1985

Samover. L. A., and Porter, R. E., eds. Intercultural Communication :A Reader. 9th edition. California : Wadsworth, 2002

Sillars, A. Explaining Family Interaction. California : SAGE, 1995

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

August 10, 2002

Dear Sir / Madam,

Miss Ninubon Buangam, a graduate student in the Department of Speech Communication and Performing Arts, Chulalongkorn University, as my advisee, is asking for your cooperation by participating in her research study.

The study is aimed at investigating the communication behavior and the attitudes of Thai-American cross-cultural couples toward the family of origin and family in-laws. The results of this study should help the cross-cultural couples understand the role of the Thai family, which is quite important in the Asian culture. Moreover, the results of this study should help those couples in cross-cultural relationships to have an awareness of effective communication, which leads to a successful marriage.

Your participation is very important to the success of this study. It is necessary to have a representative sample of persons in order for a meaningful result to be concluded from the data.

All of the data gathered in this study will be used for academic purposes only, and will be recorded on a group basis, with no individuals identified. If you desire a copy of this study and the results, Miss Buangam will be happy to provide you with one.

If you have any questions regarding the study, please contact me and I will be happy to answer them.

Sincerely,

Orawan Pilunowad, Ph.D.
Associated Professor/ Advisor
Department of Speech Communication and Performing Arts
Chulalongkorn University.
Tel : 0-2218-2181/ 0-2218-2182*(Miss Ninubon Buangam : 01-870-0038 / 02-393-5794)*

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่ 10 สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลสำหรับงานวิจัย

เรียน .....

ด้วยดิฉัน นางสาวนิลอุบล บัวงาม นิสิตปริญญาโทสาขาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง " การสื่อสารต่างวัฒนธรรม และทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส" โดยมี รศ.ดร.อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาบทบาทของครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่าย ที่มีต่อชีวิตสมรสต่างวัฒนธรรม โดยศึกษาจากมุมมองของคู่สมรสไทย-อเมริกัน

ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ จะมีส่วนช่วยให้คู่สมรสต่างวัฒนธรรม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารระหว่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องครอบครัว และเครือญาติ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากในวิถีชีวิตแบบไทยๆ เมื่อคู่สมรสที่มาจากต่างวัฒนธรรมได้ตระหนักถึงบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ และปรับตัวเข้าหากันอย่างเหมาะสม จะทำให้เกิดความสุขในชีวิตสมรส นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ จะมีส่วนในการสร้างองค์ความรู้ในเรื่องของบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสในบริบทสังคมไทย

ดังนั้น จึงใคร่ของความร่วมมือท่าน และคู่สมรส กรุณาให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ โดยที่ดิฉันรับรองว่า ข้อมูลของท่านจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการเท่านั้น และรายละเอียดส่วนตัว เช่นชื่อ-สกุล ของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ นอกจากนี้ หากท่านมีคนรู้จักที่สมรสกับชาวอเมริกัน และสามารถแนะนำให้ดิฉันติดต่อเพื่อขอข้อมูลในการทำวิจัย เพื่อให้ผลการวิจัยครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากขึ้น จะเป็นความกรุณาอย่างยิ่ง

ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านและคู่สมรสในการตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้ และหากท่านต้องการทราบผลการวิจัยในครั้งนี้ ดิฉันยินดีที่จะจัดส่งให้ เมื่องานวิจัยเสร็จสมบูรณ์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวนิลอุบล บัวงาม).

(รศ.ดร.อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
โทรศัพท์ 02-218-2182 (ภาควิชา)

ภาคผนวก ข

Questionnaire

Intercultural Communication and The Attitudes of Thai – American Couples towards Family and In-laws.

A: Demographic data

Instruction: Please read the questions carefully and check the most appropriate answer. Please give details where you check "Other". Thank you

1. You are ( ) American Man ( ) American Woman
2. Age _____
3. Number of years married_____
4. Number of children _____
5. What is your highest education level?
   ( ) Grade School. ( ) High School
   ( ) College/University ( ) Graduate school
   ( ) Other _____
6. What is your occupation?
   ( ) Unemployed. ( ) Private sector/employee
   ( ) Civil service/government organization. ( ) Own business.
   ( ) Other _____
7. You and your spouse are living ……
   ( ) On your own. ( ) With your family.
   ( ) With your partner's family ( ) Other_____

B. Your own definition for the word "Family of origin and In-laws"

8. Who would you consider to be your family (Original family)? Please mention one person whom you have in mind? _____

9. Who would you consider to be your In –laws (Your spouse's family) ? Please mention one person whom you have in mind? _____

C: Your attitude towards your family (of origin).

Instruction: Please check ✕ in front of the most appropriate answer and give details where it is needed. Thank you.

Note : From Question 10 –Question 14 , The term "Your Family" refer to those people who are mentioned in your answer for Question 8

10.How often have you communicated with <u>your family</u> during the past year and how do you communicate? (More than 1 choice is possible)

( ) Visit / How often_____

( ) E-mail /letter / How often_____

( ) Telephone / How often_____

( ) Never communicated / because _____

_____

11.Does your family play any role or get involve in your present relationship?

( ) Yes. ( ) No.

12.What role does your family play in your present relationship ?

_____

_____

13. How do you feel about that? (Very satisfy/ Satisfy/OK/Not really satisfy/ not satisfy)

_____

14.Do you expect / want them to play role in your present relationship?

( ) Yes, (what do you expect on them/ what do you want them to do?)

_____

_____

( ) No.(why not?)

_____

_____

D: Your attitude towards the In-laws.

Instruction: Please check ✕ in front of the most appropriate answer and give details where it is needed.

Note: From Question 15 –Question 18, the term " In-laws " refer to those people who are mentioned in your answer for Question 9

15. How often have you communicated with <u>your in-laws</u> during the past year/ and how do you communicate? (More than 1 choice is possible)

( ) Visit / How often?_____

( ) E-mail /letter / How often?_____

( ) Telephone / How often ?_____

( ) Never communicated / because _____

16. Does your in-laws play any role or get involve in your present relationship?

( ) Yes. ( ) No.

17 .What roles do your family in-laws play in your marriage relationship?

_____

_____

18. How do you feel about that? (Very Satisfy/Satisfy/OK./Not really satisfy/not satisfy)

19. Do you expect/want them to play role in your marriage relationship?

( ) Yes. What do you expect on them /what do you want them to do?_____

_____

( ) No. Why not?_____

E: Your Communication Behavior.

20. On a scale of 1 to 5, indicate your feeling about each statement. (*Place an "X" in the appropriate box*)

Note: ***Your Family*** *= Those who are mentioned in your answer for Question 8 only.* ***Your Partner's Family*** *=Those who are mentioned in your answer for Question 9 only*	Is it true in your case??				
	Definitely not true	Not true	Maybe that's true	true	Definitely true
	1	2	3	4	5
20.1 You and your partner can talk about the family (your family/her/his family) openly and without fear of hurt feelings.					
20.2 When you dislike something about your partner's parents, you can talk about it openly with your partner.					
20.3 Family reunion is one of the highlights in your life.					
20.4 You have arguments with your partner that come from your family member(your parents etc.) or your in-laws.					
20.5 You feel happy to support your partner's family (financial support- for example) because it is one way to show her/him your affection					
20.6 You and your partner are independent from your family/ his or her family.					
20.7 The best way to resolve conflict concerning your family/his or her family is walking away and wait .					
20.8 It would be nice if your partner can get along well or trying to get along well with your family. As it show his/her love and caring for you.					

F: Suggestions

I would appreciate and encourage any comments, or suggestions to further this study.

_____

_____

_____

_____

Thank you for your co-operation.

Miss Ninubon Buangam – 16/55 Soi Sukhumvit 68 Bangna,BKK.10260

ninubon@yahoo.com

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

การสื่อสารต่างวัฒนธรรม และทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกัน เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัว และเครือญาติในชีวิตสมรส

ตอนที่1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✕ และ / หรือ กรอกรายละเอียดลงในรายข้อต่อไปนี้

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. อายุสมรส _____ ปี
4. จำนวนบุตร/ธิดา ของท่านกับคู่สมรสปัจจุบัน _____ คน
5. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
   - ( ) ต่ำกว่าประถมศึกษา ( ) ประถมศึกษา
   - ( ) มัธยมศึกษาตอนต้น ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
   - ( ) อนุปริญญา / ปวส. ( ) ปริญญาตรี
   - ( ) สูงกว่าปริญญาตรี (โปรดระบุ) _____
6. อาชีพของท่านในปัจจุบัน
   - ( ) แม่บ้าน / ไม่ได้ทำงาน ( ) รับราชการ
   - ( ) พนักงานบริษัทเอกชน ( ) กิจการส่วนตัว
   - ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) _____
7. ในปัจจุบันนี้ ท่านพักอาศัยอยู่อย่างไร
   - ( ) พักอาศัยอยู่กันเอง สามี-ภรรยา
   - ( ) พักอาศัยอยู่กับครอบครัวของฝ่าย.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่2 คำจำกัดความของคำว่า "ครอบครัวและเครือญาติ" ในความหมายของท่าน

8 เมื่อพูดถึงคำว่า "ครอบครัวและเครือญาติของท่าน" ท่านจะนึกถึงใครที่ท่านนับว่าเป็นครอบครัวและเครือญาติที่ท่านสนิทด้วยมากที่สุด

_____

9. เมื่อพูดถึงคำว่า "ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส" " ท่านจะนึกถึงใครที่ท่านนับว่าเป็นครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสของท่าน

_____

ตอนที่3 ทัศนคติของท่านที่มีต่อครอบครัวฝ่ายตนเอง

หมายเหตุ- ตั้งแต่ข้อ10-14 คำว่า "ครอบครัวของท่าน" หมายความถึงบุคคลที่ท่านได้กล่าวถึงในคำตอบข้อที่ 8 เท่านั้น

10.ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา**ท่านได้ติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของท่าน** ด้วยวิธีใดบ้าง/บ่อยครั้งเพียงไร

( ) ไปเยี่ยมด้วยตนเอง / บ่อยแค่ไหน (โปรดระบุ)_____

( ) เขียนจดหมาย /อีเมล์ / บ่อยแค่ไหน (โปรดระบุ_____

( ) คุยโทรศัพท์ /บ่อยแค่ไหน (โปรดระบุ)_____

( ) ไม่ติดต่อเลย / เพราะ_____

11. ครอบครัว ของท่าน มีบทบาทในชีวิตสมรสของท่านหรือไม่

( ) มีบทบาท เพราะ _____

( ) ไม่มีบทบาท

12 ในความเห็นของท่าน ครอบครัวของท่าน มีบทบาทในลักษณะใดในชีวิตสมรสของท่าน (โปรดให้รายละเอียด เพื่อการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล)

_____

_____

_____

13.ท่านรู้สึกอย่างไรบ้างกับการที่ครอบครัวของท่านเข้ามามีบทบาท/หรือไม่มีบทบาทในชีวิตสมรส (พอใจมาก /พอใจ/ยอมรับได้/ไม่พอใจในบางครั้ง /ไม่พอใจฯลฯ) _____

14.ท่านคาดหวัง/ต้องการที่จะให้ครอบครัวของท่านเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรสของท่านหรือไม่

( ) คาดหวัง / อะไร_____

_____

( ) ไม่คาดหวัง /เพราะ_____

_____

ตอนที่4 ทัศนคติของท่านเกี่ยวกับครอบครัวของคู่สมรสของท่าน

หมายเหตุ ตั้งแต่ข้อที่15-18 คำว่า “ครอบครัวของคู่สมรส” หมายความถึง บุคคลที่ท่านได้กล่าวถึงในคำตอบข้อที่ 9เท่านั้น

15. ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา ท่าน**ได้ติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของคู่สมรสของท่าน**ด้วยวิธีใดบ้าง /บ่อยครั้งเพียงไร

( ) ไปเยี่ยมด้วยตนเอง / บ่อยแค่ไหน _____

( ) เขียนจดหมาย /อีเมล์ /บ่อยแค่ไหน _____

( ) คุยโทรศัพท์ /บ่อยแค่ไหน _____

( ) ไม่ติดต่อเลย / เพราะ _____

16 . ท่านคิดว่า ครอบครัวของคู่สมรสของท่าน มีบทบาทในชีวิตสมรสของท่านหรือไม่

( ) มีบทบาท เพราะ _____

_____

( ) ไม่มีบทบาท เพราะ _____

_____

17. ในความเห็นของท่าน ครอบครัวของคู่สมรส มีบทบาทในลักษณะใดในชีวิตสมรสของท่าน (โปรดอธิบายรายละเอียด เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

18.ท่านมีความรู้สึกอย่างไรกับการที่ครอบครัวของคู่สมรสเข้ามามีบทบาท/หรือไม่มีบทบาทในชีวิตสมรสของท่าน (พอใจมาก/พอใจ/ยอมรับได้/ไม่พอใจบางครั้ง/ไม่พอใจ ฯลฯ)

_____

19. ท่านคาดหวัง/ต้องการที่จะให้ครอบครัวของคู่สมรสเข้ามามีบทบาทในชีวิตสมรสของท่านหรือไม่

( ) คาดหวัง / ในลักษณะใดบ้าง(โปรดให้รายละเอียด เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล)

_____

_____

( )ไม่คาดหวัง/ เพราะอะไร _____

_____

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 พฤติกรรมการสื่อสารของท่านกับคู่สมรส ในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว ของท่าน และของคู่สมรส

20. โปรดกาเครื่องหมาย ✕ ลงในช่องที่แสดงระดับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

หมายเหตุ *คำว่า "**ครอบครัวของท่าน**" หมายความเฉพาะถึงบุคคลท่านได้กล่าวถึงในคำตอบข้อที่8 <u>เท่านั้น</u>* *คำว่า "**ครอบครัวของคู่สมรส**" หมายความเฉพาะถึงบุคคลที่ท่านได้กล่าวถึงในคำตอบข้อที่9 <u>เท่านั้น</u>*	สิ่งเหล่านี้เป็นจริงหรือไม่ ในกรณีของท่าน??				
	ไม่จริงเลย	ส่วนใหญ่จะ ไม่จริง	ไม่แน่ใจเหมือนกัน	ส่วนใหญ่จะเป็นจริง	จริงที่สุด
	1	2	3	4	5
20.1 คู่สมรสกับท่าน สามารถพูดคุยในเรื่องของครอบครัวของกันและกันได้อย่างเปิดเผย ในทุกๆแง่มุม					
20.2 เมื่อท่านรู้สึกว่า ท่านไม่ชอบสิ่งที่ครอบครัวของคู่สมรสกระทำกับท่าน ท่านสามารถที่จะบอกกับคู่สมรสของท่านให้รู้เสมอ					
20.3 วันรวมญาติเป็นสิ่งที่ท่านตื่นเต้นและรอคอย					
20.4 ท่านเคยทะเลาะกัน โดยที่สาเหตุนั้นมาจากความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องของครอบครัวในแบบของไทย และอเมริกัน					
20.5 ท่านยินดีที่จะช่วยเหลือดูแลครอบครัวของคู่สมรสเช่น ในด้านการเงิน หรือด้านอื่นๆ เพื่อแสดงว่าท่านห่วงใยรักใคร่คู่สมรส					
20.6 ท่านและคู่สมรสเป็นอิสระจากครอบครัวทั้งสองฝ่าย					
20.7 ทางที่ดีที่สุดในการแก้ไขความขัดแย้งที่เป็นเรื่องเกี่ยงข้องกับครอบครัวของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งคือการเดินหนีและรอจังหวะดีๆค่อยคุยกัน					
20.8 ท่านจะมีความสุขมาก หากคู่สมรสของท่านพยายามที่จะปรับตัวเข้าหาครอบครัวของท่าน เพราะท่านเห็นว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่เขา/เธอแสดงให้เห็นว่า เขา/เธอ รักท่าน					

ตอนที่6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

หากท่านมีข้อเสนอแนะ หรือประเด็นที่น่าสนใจโปรดกรอกรายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อให้การวิจัยนี้ได้ผลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ขอบคุณ

ค่ะ_____

_____

_____

_____

—

ขอบคุณสำหรับความร่วมมือ ค่ะ

นิลอุบล บัวงาม – 16/55ซ.สุขุมวิท 68บางนา กทม.10260

E-mail : ninubon@yahoo.com

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

Interview Questions.

No……. Name…… Date …… Cassette no. ……

1. Definition.
   1.1 Who would you consider to be your family of origin? (Parents/ Brother / Sister/ Off-Springs)
   1.2 Who would you consider to be your in-laws? (Spouse's parents/relatives)

2. Expectation.
   2.1 Do you want them (Your family) to be a part of your relationship? What is your expectation on them-How close would you let them being a part of your relationship?
   2.2 Do you want them (Your In-Laws) to be a part of your relationship? What is your expectation on them-How close would you let them being a part of your relationship?

3. Perception.
   3.1 (From your direct experience) Do they (Your Family) play any role in your relationship?
   3.2 How do you feel about their (Your family) involvement ?
   3.3 From your direct experience.Do they(Your In-Laws) play any role in your relationship?
   3.4 How do you feel about their (Your In-Laws) involvement ?

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. How would you compare the Thai's family system to the American's family system? Do you find any differences or any similarities?
   4.1 What is your communication style when talking to your spouse about your family background (i.e. talk directly/ tell him-her only a part of it)
   4.2 How do you communicate when you have a different idea about the family system?
   4.3 Have you ever had problem that coming from the different attitudes towards the family system? (Between your spouse and you)
   4.4 What's your communication technique in order to resolve conflict?

5. In your opinion, what are the factors that affect your feeling for your family and your in-laws? (regarding their roles in your relationship)
   (For example: Educational level,background knowledge of Thai culture etc.)

Note : More information from the interviewee. (some stories from their experience)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำถามสัมภาษณ์

ลำดับที่..... ชื่อ .....

วันที่ ..... หมายเลขเทป .....

1.คำจำกัดความ

1.1 เมื่อพูดถึงครอบครัวและเครือญาติ ฝ่ายของคุณ คุณนึกถึงใครเป็นอันดับแรก (พ่อแม่ พี่น้อง ญาติคนไหน?)

1.2 เมื่อพูดถึงครอบครัวและเครือญาติ ฝ่ายของคู่สมรสของคุณ คุณนึกถึงใครเป็นอันดับแรก (พ่อแม่ พี่น้อง ญาติคนไหนของเขา/เธอ?)

2. คุณมีความคาดหวัง หรือรู้สึกต้องการให้ครอบครัวของคุณเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องในชีวิตสมรสของคุณบ้างหรือไม่? คุณอยากให้พวกเขามาทำอะไรบ้าง?
กรุณาอธิบายความรู้สึก

3. บทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตจริง

3.1 จากประสบการณ์ของคุณ คุณคิดว่า ครอบครัวและเครือญาติของคุณ เข้ามามีบทบาทอะไร หรือทำอะไรที่เกี่ยวข้องกับชีวิตสมรสของคุณบ้างหรือไม่?
กรุณายกตัวอย่างเหตุการณ์

3.2 คุณรู้สึกอย่างไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

3.3 จากประสบการณ์ของคุณ คุณคิดว่า ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสคุณเข้ามามีบทบาทอะไร หรือทำอะไรที่เกี่ยวข้องกับชีวิตสมรสของคุณบ้างหรือไม่?
กรุณายกตัวอย่างเหตุการณ์

3.4 คุณรู้สึกอย่างไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

4.คุณมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับระบบครอบครัวแบบไทยและแบบอเมริกัน ?คุณคิดว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไรบ้าง

4.1 คุณมีวิธีการสื่อสารในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติให้คู่สมรสของคุณรับรู้อย่างไรบ้าง (เล่าทุกอย่างให้ฟัง/เล่าเป็นบางเรื่อง ฯลฯ)

4.2 เมื่อคุณรู้สึกไม่พอใจหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ครอบครัวของคู่สมรสกระทำกับคุณ และชีวิตสมรสของคุณ คุณสื่อสารให้คู่สมรสของคุณรู้ด้วยวิธีการอย่างไร

4.3 คุณกับคู่สมรสเคยมีเรื่องที่ไม่เข้าใจ/ปัญหาที่มีสาหตุมาจากครอบครัวและเครือญาติฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งบ้างหรือไม่ (กรุณายกตัวอย่างเหตุการณ์)

4.4 คุณมีวิธีการในการแก้ไขความขัดแย้งดังกล่าวอย่างไร (กรุณาบอกเทคนิควิธีการ)

5.ตามความเห็นคุณ คุณคิดว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกับความรู้สึกที่คู่สมรส มีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติ(เช่น ระดับการศึกษา /วัฒนธรรม/ ภาษา ฯลฯ)

หมายเหตุ เรื่องจากประสบการณ์ที่น่าสนใจเกี่ยวกับครอบครัว/เครือญาติ และชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่าง

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนิลอุบล บัวงาม เกิดเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2517 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนสายน้ำผึ้ง และศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(ศิลป์-ฝรั่งเศส) ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน จากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2537

สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว (English for Tourism) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อปีการศึกษา 2541

เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2544

<u>ประวัติการทำงาน</u>

หลังจากจบการศึกษาแล้วเข้าทำงานที่สายการบิน Japan Air Charter (หรือ JALWAYS ในปัจจุบัน) ในตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2538-2540 และ สายการบิน Swissair ในตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2540-2545

ปัจจุบันทำงานที่สายการบิน Swiss International Air Lines ในตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย